

ŠTEVILKA - 20 LETNIK XI

ISSN 2712-4479

SUPERNOVA

REVIJA ZA SPEKULATIVNO FIKCIJO

Znanstvena fantastika - Fantazija - Nadnaravni horor

EUROCON 2026

STRIP, ZGODBE,
RECENZIJE IN ŠE ...

Glavni urednik in odgovorni urednik

Bojan Ekselenski

Pomočnik glavnega urednika

Dominik Lenarčič

Lektoriranje

Lenka Krajnc

Prevodi

Bojan Ekselenski (HR-SRB-ČG-ANG)
Dominik Lenarčič (ANG)

Prelom in oblikovanje naslovnice

Bojan Ekselenski

Oblikovanje naslovnice

Bojan Ekselenski

Naslov uredništva

Celjsko literarno društvo,
Gledališki trg 4, 3000 Celje
celjsko.literarno@outlook.com
<http://cld.si>

Izdajatelj

Celjsko literarno društvo
Transakcijski račun:
SI56 6100 0000 8808 335

Natisnjeno 120 izvodov.

Cena za posamezni tiskani izvod: 6 €

ISSN tiskane izdaje: 2464-0387

Izdajo so omogočili:

Jskd

JAVNI SKLAD REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA KULTURNE DEJAVNOSTI

MESTNA OBČINA CELJE

	UVODNIK	5
Bojan Ekselenski	Spremnik za preluknjan koš	5
Dominik Lenarčič	Še en uvod	6
	SITHOVSKA AKADEMIJA	8
Bojan Ekselenski	Poti do lastnega prvenca	9
Bojan Ekselenski	Supernovin časobus	16
	EUROCON IN ESFS	43
Bojan Ekselenski	Eurocon 2026	43
Bojan Ekselenski	Na kratko o kategorijah nagrad	44
Bojan Ekselenski	Slovenske nominacije	45
	PROZA	56
Andrej Ivanuša	Menc in zdravilna voda	57
Barbara Jelen	Opazovalec	61
Bojan Ekselenski	Na robu Atlantide	69
Cvetka Vidmar	Nekaj o njej	82
	Vetrnica	83
Domen Mohorič	Vzpon in padec temnega gospodarja	86
Dominik Lenarčič	Še enkrat od začetka	88
Majda Arhnauer Subašič	Tančica prehoda	89
Matic Smerdu	Ploščata Zemlja	93
Matjaž Marinček	Okvara	98
	Hišna ljubljénčka	100
	Guvernanta	101
Silvester Vogrinec	Nekaj o njem	105
	Bog, ki se uči	106
	PREVEDENA PROZA	118
Adnadin Jašarevič	Nekaj o njem	118
	O moj Bog	120
	Triglavov kompleks	121

VSEBNIK		SUPERNOVA 20
Borislav Mišić	Esfahanski mozaik	128
Krzysztof T. Dąbrowski	Mogoče nekega dne ...	131
SUPERNOVINA STRIPARNA		136
Nekaj besed o avtorjih grafične miniaturice	Tomislav Takac & Čedomir Kristijan Sekulić	137
	Ime mi je Jell	138
LITERARNA POPRAVLJALNICA		144
Bojan Ekselenski	Ledena doba	144
Dominik Lenarčič	Popravljalnica	155
KOTIČEK POEZIJE		157
Bojan Ekselenski	Binarnost enosti	158
Matej Krajnc	Nelogično pisanje pesmi	160
Nada Tržan-Herman	Janus prihaja	161
	Odzven časa	162
	Zeleni razvrat	163
FANTASTIČNI DOGODKOPIS		165
Bojan Ekselenski	Fanfestovo rajanje za devetimi gorami	166
Andrej Ivanuša	Istrakon 2026	174
Bojan Ekselenski	3. Celje Comic Fest	177
FANTASTIČNA BUKVARNA IN BRALNICA - RECENZIJE		182
Dominik Lenarčič	Simon Sellers: Uporabno ballardstvo	182
Dominik Lenarčič	Darka Lampič: Projekt Zemlja	183
Dominik Lenarčič	Urban Klančnik: Kam si odšel, moj svet	184
Aksinja Kermauner	Silvester Vogrinec: Kara Red	186
FANTASTIČNA BUKVARNA IN BRALNICA - SVEŽE		188
Jakob Konda	Skrivnost srži 3: Kri zlatoroga	188
RAZPISI		189
SUPERNOVIN KONTAKTNIK		193

Spremnik za preluknjan groš

Supernova je prisopihala do magičnega števila 20, kar znese 10 + 10. Jeseni bo obilna desetletnica in naredili si bomo fantažur.

Tokratna številka je pisanica vsega. Ima vse, kar imajo največji in še za kakšen špricer več. Razvajanje se začne pri začetku, saj ribi vonj glava da. Dominik je konkretno švical z nekaterimi prispevki, kot je

Popravljalnica, Recenzija in še kaj bi se našlo. Bojan je dodal odebeljeno zrnce v mozaik serije esejev o pisanju. Ko ga boste prebrali, boste ugotovili, da vam je vse zapisano že znano, le nekdo je to moral sestaviti v neko urejeno zaporedje besed.

Osrednji del predstavlja obujanje proznih, poetičnih in zgodovinskih spominov. Proza je mešanica domačih in tujih žgancev.

Medklic: V zadnjem hipu smo dodali zgodbo Cvetke Vidmar!

Seveda ne gre brez poezije.

Pomemben del revije pripada potici reportažnega koticčka, katere najboljšejeji kos pripada Fanfestu 9. Zraven pa sta še letošnja dogodka, ki diktirata datum izdaje revije – Festival stripa (Celje Comic Fest) v Celju in Istrakon v Pazinu.

Letos je Celjsko literarno društvo organiziralo nominacije za ESFS nagrade, saj sta osrednja člana ekipe Supernove (in člana Celjskega literarnega društva) tudi slovenska delegata ESFS. Poskusili smo s širino in upam, da bomo imeli kaj uspeha.

Še vedno imamo tegobe vsled knjižnih novosti. Založbe še niso zapopadle možnosti brezplačne objave in s tem povezane promocije. Ne verjamem, da v tujih revijah uredniki sami brskajo po spletnih straneh založb, da bi jim delali reklame v revijah.

Slovenski knjižni trg je pač čudak in literarna scena je polna nenavadnosti, ki se jim kolegi v tujini vedno znova čudijo.

A takle mammo in gremo naprej.

Ko tole pišem, je Artemis še v zemeljski orbiti in bo v naslednjih dneh zapeljal do Lune. Astronavti bodo lahko rekli, da so malo za Luno – dobesedno.

Bojan Ekselenski

Še en uvod

Zdaj, ko sem se otrešel švica, dovolite, da še jaz malo pristavim. Brez skrbi, moj uvodnik bo malo bolj pozitiven (odpustite Bojanu njegove grehe).

Nimam te časti, da bi lahko rekel, da sem razvoj Supernove spremljal že od samega začetka. Prva številka Supernove, ki sem jo dobil v roke, je bila šele peta številka tretjega letnika. Tolkien, nesmrtni mojster fantazije, je krasil naslovnico in na fotografiji s sproščenim gibom, nastalim sredi pogovora, vabil k branju. Spomnim se, da sem bil očaran nad vsebino revije. Minilo je nekaj časa, da sem se opogumil in za revijo poslal nekaj svojih prispevkov. Z Bojanom sva si nekaj časa podajala datoteke, ki so vsebovale *Peklenski ogenj* in *Enosmerno vožnjo*, preden je nastalo nekaj objavljivega. Naposled sta omenjeni kratki zgodbi pristali v dvojni številki petega letnika. Leta so šla mimo in jaz sem pridno objavljaval v reviji, ki je posvojila moje takrat še amatersko spisane prispevke. Pripravljal se je osmi letnik, ko je na zaključku delavnice Tatjane Plevnik k meni stopil Bojan in me vprašal, če bi želel postati nov pomočnik glavnega urednika revije. Privolil sem.

The rest, as they say, is history.

V rokah držiš zdaj že 20. številko Supernove. Sprašujem se, dragi bralec ali bralka, kaj občutiš, ko zreš v njeno platnico. Jaz občutim ponos, kakršnega občuti obrtnik, ko motri dokončan izdelek. Ponosen sem na to, kako je izpadla (tiskarske in oblikovne škrate bom za trenutek odmisli) in na to, kaj predstavlja – promocijsko orodje in odskočno desko za nove domače avtorje in njihova dela ter za druge v slovenščini izdane publikacije. Vesel sem tudi, da so nanjo začeli postajati pozorni slovenski avtorji in založbe. Teh ni veliko, to je res, a z Bojanom jim vsakič izrečeva dobrodošlico. In vesela sva vsakega novega prispevka. Priznam, da se včasih zbojim, da jih bo nekoč zmanjkalo in da se bo nekoč v COBISS-u v polju za leto izhajanja publikacije za letnico začetka izhajanja znašla letnica konca izhajanja ...

Ampak obljubil sem vam, da moj uvodnik ne bo turoben. Zato bom take misli odrinil na stran in rekel, da če je Supernova doživela dvajseti rojstni dan, bo zagotovo dosegla še tridesetega, štiridesetega ... mogoče celo stotega?

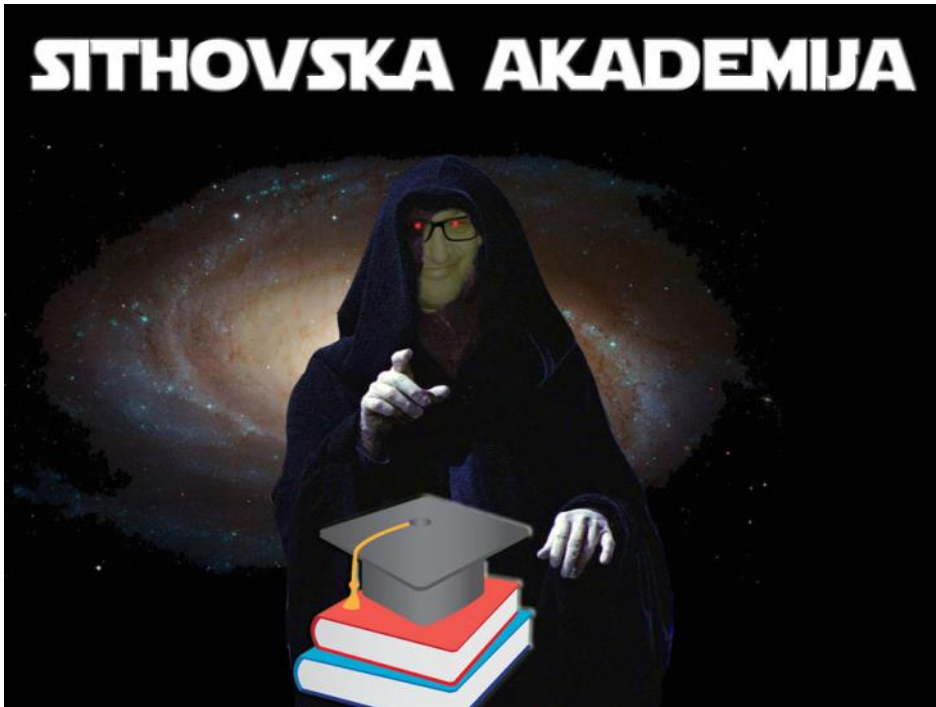
Bomo videli. Jaz v prihodnost revije segam s fantastičnim optimizmom.

Dominik Lenarčič

Slovenska ekipa na Euroconu 2026

Bojan Ekselenski

Poti do lastnega prvenca

Saj veste, prve (knjige) nikoli ne pozabiš!

Takole bi nagovoril sveže meso v svetu novopečenih avtorjev oz. avtoric: »Odločitev za pisanje lastne knjige je hkrati navdušujoč in zastrašujoč cilj. Gotovo vas na svoj način prestraši spoznanje, da gre za prvo. Knjigo namreč. Vendar strah preženejo dobrote, kot je lepota pripovedovanja zgodb in je to danes dostopno vsakomur, tudi vam, ki imate zgodbo, vredno pripovedovanja in deljenja. Ne glede na to, ali vas žene ustvarjalna vizija, edinstven vpogled ali osebna zgodba — vaš glas si zasluži, da je slišan. Tukaj smo pripravili »lahko kot pasulj« vodnik, ki vam bo pomagal pisanju pripovedi, navkljub pomanjkanju ali odsotnosti izkušenj in zatem to pisanje spraviti v vašo čisto pravo prvo knjigo.

V današnjem času to ni bav, bav, ki vas bo naskočil iz zasede, temveč vam sodobna orodja omogočajo ravno pot do tiskane ali elektronske knjige.«

***

10 korakov od ideje do knjige

Pisanje in izdaja prvenca je izkušnja, ki je nekdo v fazi nastajanja prvenca še ni izkusil. Svojo idejo bo pretopil v besede, ki bodo vplivale na druge. Za samostojnega pisca brez predhodnih izkušenj se lahko pot do knjige zdi zastrašujoča. A naj strah konča na deponiji zgodovine!

S strukturiranim pristopom lahko vsakdo premaga ovire in svojo knjigo predstavi svetu. Tukaj je popotovanje od idejne vizije do izdane knjige.

Bolje izdati knjigo, kot prijatelja.

1. Korak: Razumevanje »zakaj« (izdati knjigo)

Prepoznavanje razloga, zakaj želi avtor/-ica napisati knjigo, je prvi in zelo pomemben korak na samostojni pisateljski poti. Razmisliti mora o svoji glavni motivaciji za pisanje in izdajo knjige. Je to želja po deljenju znanja? Želja po pripovedovanju osebne zgodbe? Ali morda želi oživiti domišljjski svet, ki ga je ustvaril? Razu-

mevanje svojega »zakaj« mu/ji daje smer in vztrajnost ter ga spodbuja, da nadaljuje tudi v zahtevnih trenutkih, pri čemer je vonj sveže izdane lastne knjige še toliko večja nagrada.

***

2. Korak: Postavljanje realnih ciljev

Eden od načinov, kako zmanjšati občutek preobremenjenosti pri pisanju knjige, je postavljanje dosegljivih ciljev. Določiti mora jasne cilje, kot so dnevno število napisanih besed, načrti za dokončanje poglavij in ostale časovne okvirje. Če svoj projekt razdeli na obvladljive, manjše dele, bo naloga manj stresna, hkrati pa bo ohranjal/-a stalen napredek proti doseganju končnega cilja - dokončanje knjige.

Seveda pri določanju ciljev glede števil ni treba biti dlakocepski, a dobro je imeti določene okvirje, ki pripeljejo do cilja – knjige.

***

3. Korak: Iskanje edinstvenosti svoje knjige

Ni skrivnost, da je svet založništva preplavljen z novimi knjigami in avtorji. To pomeni, da mora knjiga novopečenega (novokuhanega?) izstopati. S prepoznavanjem edinstvenega pristopa ali sveže perspektive lahko svojo knjigo loči od drugih v istem žanru. To je lahko nov pristop k znani temi, nenavadno okolje dogajanja ali prepoznaven pripovedni glas. Določitev tistega, kar njegovo/njeno knjigo dela posebno, je ključnega pomena za pritegovanje in ohranjanje zanimanja prihodnjih bralcev.

Avtor naj ne išče gurmanskih presežnikov v zakotni restavraciji s hitro hrano.

***

4. Korak: Raziskovanje svoje teme

Ne glede na to, ali avtor/-ica piše leposlovje ali pa tudi ne, je raziskovanje ključno za dodajanje globine in pristnosti literarnemu delu. Uporabiti mora različne vire — od intervjujev in primarnih dokumentov do znanstvenih člankov ter druge ustrezne literature. Učinkovita raziskava podpira pripoved in ustvarja celovitejšo izkušnjo za bralca.

***

5. Korak: Preprosto naj začne pisati

Največja ovira za mnoge začetnike pisatelje je začetek pisanja. Naj se ne obremenjuje se s tem, da bi bilo vse popolno že od prve črke dalje. Danes ne pišemo več z gosjimi peresi in dragocenim črnilom, zato popravljanje in dopolnjevanje obstoječega ni tako zahtevno. Osredotoči naj se le na to, da svoje ideje spravi na papir (pravzaprav računalniški disk). Da se izogne pisateljski blokadi, si postavi majhne, vsakodnevne cilje pisanja vsebine in jih po potrebi zapiše nekam, kjer jih bo vsak dan videl/-a. Ne sme pozabiti, da se vsi prvi osnutki kasneje popravljajo — ključnega pomena je, da nadaljuje in ne obstane.

***

6. Korak: Vzpostavljanje pisateljske rutine

Najboljši način, da avtor/-ica ostane produktiven/-a, je doslednost in to velja tudi za pisanje knjige. Ugotoviti mora, kdaj najbolje piše, in si ustvari okolje, ki spodbuja ustvarjalnost. Tako bo svoj um postopoma umestil v prostor in čas. Z doslednostjo spremeni pisanje v navado, pomaga premagovati odlašanje ter ohranja zagon skozi celoten proces pisanja.

***

7. Korak: Postopek revizije

Revizija je tisti del, kjer avtor začne polirati in izpopolnjevati svoje ustvarjalno pisanje. Med postopkom revizije mora pristopiti k osnutku skrajno kritično in iskati načine za izboljšanje jasnosti, strukture in pretoka. Prosi naj zaupanja vredne kolege za povratne informacije in naj bo odprt/-a za večje spremembe. Ne sme pozabiti naslednje »zapovedi«: odlično pisanje je prepisovanje svojega dela. Ko enkrat greš skozenj, ga odložiš in čez čas ponoviš vajo.

***

8. Korak: Iskanje strokovnega urednika

Tudi najbolj izkušeni in uspešni samostojni pisci imajo koristi od strokovnega urejanja. Uredniki ponujajo neprecenljiv vpogled v njegovo/njeno delo — od širše vsebinske analize do natančnih slovničnih popravkov. Najem strokovnega urednika lahko bistveno dvigne kakovost rokopisa ter zagotovi, da bo njegovo/njeno delo povezano, jasno in privlačno za bralce.

V Sloveniji nimamo ravno obilja izkušenih urednikov in urednic fantazijske književnosti, zlasti ne takšnih, ki bi se lahko suvereno soočili z resnejšo fantazijo

Pri izbiri urednika je nujno, da je željeni urednik izkušen na področju žanra tvojega knjižnega dela.

Odličen urednik tragičnih življenjskih zgodb najbrž ni dober za priročnik o gojenju konj.

***

9. Korak: Oblikovanje knjige

V knjigarni se ustvari prvi stik s knjigo z naslovnico. Iz lastnih izkušenj vemo, da ima vizualna podoba knjige ključno vlogo pri privabljanju bralcev. Vlaganje v profesionalno oblikovanje naslovnice, preloma in pisav ne poskrbijo le za privlačen videz, temveč tudi izboljša berljivost in celotno bralno izkušnjo.

Na spletu obstaja precej prodajal, kjer lahko profesionalno naslovnico prilagodi-

ChatGPT je sicer vsestranski pomočnik, ki ti obriše roke, a slike za naslovnice naredi precej generične in prepoznavno nenaravne.

Tudi maličenje s Photoshopom ali čim brezplačnim (piratskim?) ni za vsakogar.

te svojim potrebam in vam za to zaračunajo od 30 evrov dalje.

***

10. Korak: Oblikovanje knjige

Pravilno oblikovanje je ključno, da knjiga izpolnjuje strokovne standarde, ki jih zahtevajo založniki in distribucijske platforme. Ne glede na to, ali avtor/-ica pripravlja tiskano izdajo, e-knjigo ali zvočno knjigo, je razumevanje posebnosti oblikovanja

Največji sovražnik všečne oblike in berljivosti so samozvani strokovnjaki za vse. Ne dovolite, da dobro zgodbo razmesari z neustrezno (grdim) oblikovanjem.

zelo pomembno. Uporabi lahko različna orodja in storitve, ki pomagajo pravilno prilagoditi rokopis za vsak posamezen medij.

***

Pogoste napake, ki se jim mora izogniti nov pisatelj

Kot je pri vseh stvareh, tudi pisateljska kariera prinaša poseben niz izzivov, še posebej za začetnike. Pisatelj (pisateljica) s poznavanjem tega, kako napisati knjigo, ob hkratnem izogibanju pogostim pastem, lahko izboljša pisateljsko izkušnjo in kakovost končnega rokopisa. Spodaj je pregled tipičnih napak v posameznih fazah pisanja in nasveti, kako se jim izogniti.

***

Začetek brez načrta

Napisati želim fantazijsko trilogijo, mešanico Gospodarja prstanov, Harryja Potterja in Igre prestolov, ki bo polna inovacij, tudi jezikovnih, in boljša bo od vsega do zdaj napisanega.

Sanjala je kuruza svojo svinjo

Mnogi novi pisatelji začnejo pisati brez jasnega načrta ali osnutka, a z nerealnimi željami, tudi precenjevanjem lastnih ustvarjalnih sposobnosti, kar kasneje zlahka vodi do nedoslednosti v zgodbi in strukturnih težav. Tako dobimo Saurona, kralja povodnih metroseksualnih puhaštih oblakov Ljubljane. Avtor se temu izogne tako, da si še pred začetkom pisanja vzame dovolj časa za izdelavo podrobnega načrta. Ta »zemljevid« ga bo vodil skozi pripoved in mu pomagal ohranjati pozornost z doslednostjo.

***

Zanemarjanje raziskovanje

Ker pišem fantazijski roman, si lahko izmislim vse, dam domišljiji prosto pot.

Še ene koruzne sanje ...

Tudi fantazija (fikcija) mora temeljiti na realnosti, na dejstvih in zaradi verodostojnosti zahteva določeno mero raziskovanja. Pomanjkljiva raziskava hitro vodi v netočnosti, ki bralca zmotijo ali ga odvrnejo od zgodbe. Temu se izogne z načrtno in temeljito raziskavo tematike, okolij ali zgodovinskih elementov, ki se pojavljajo v bodoči knjigi.

Ljubljanski motovilec ni bil del jedilnika meščanov Emone.

Ignoriranje ciljne publike

Pisanje brez jasnega razumevanja ciljne publike lahko vodi do knjige, ki nagovori le malo bralcev ali povsem zgreši svoj namen. Temu se avtorica/avtor izogne tako, da že na začetku določi svojo ciljno publiko. S tem vsebino, jezik in slog prilagodi njenim pričakovanjem.

***

Preskakovanje popravkov

Avtorico/avtorja rada zgrabi skušnjava, da prvi osnutek razglasi za končno verzijo, kar pa skoraj zagotovo vodi do slabšega, da ne rečem slabega rezultata. Temu se izogne s tem, da vnovične preglede, branje in revizije razume kot nujen sestavni del pisanja.

***

Preskakovanje lektoriranja

Slaba slovnica, z množico nepravilno postavljenih ločil in kapitalnimi pravopisnimi napakami izrečejo adijo berljivosti besedila in bralca odvrnejo od zgodbe. Temu se avtor izogne tako, da vloži v kakovostno lektoriranje in poskrbi, da je rokopis temeljito izpiljen.

***

Naslednji koraki: izdaja in distribucija

Ko avtor oz. avtorica zaključi zahteven proces pisanja in urejanja rokopisa, se mora odločiti o načinu objave in distribucije. Izbira med samozaložništvom in tradicionalnim založništvom močno vpliva na nadzor nad delom, načinom promocije in morebitnim zaslužkom.

Odločitev:

- ⇒ Samozaložništvo
- ⇒ Tradicionalno založništvo

V Sloveniji je nadobudnemu avtorju brez stika z določenimi ljudmi skoraj nemogoče izdati knjigo v večji in uveljavljeni založbi. Te založbe imajo svoja pravila igre in svoje programske usmeritve in velika verjetnost je, da zagotovo popolnoma ne ustrezate njihovim zahtevam.

Kolikor je znano avtorju prispevka, ima samo Primus nekaj posluha za poskuse svežih avtorskih imen v okviru posebnega programa. V okviru tega programa je izšlo precej kakovostnih knjig, vrednih prve in tudi druge pozornosti.

Poskusite!

Samozaložništvo**Prednosti:**

- ⇒ **Popoln nadzor:** avtor nadzira vse – od vsebine in oblikovanja naslovnice do cene in marketinga
  - ⇒ **Višji honorarji:** večji delež prihodkov od prodaje
- Hitrejša objava:** knjiga pride do bralcev hitreje.

Slabosti:

- ⇒ **Začetni stroški:** avtor krije stroške urejanja, oblikovanja, marketinga in distribucije
- ⇒ **Marketing na avtorju:** promocija je večinoma avtorjeva odgovornost

Samozaložnik se mora znati oceniti. Nikakor ne sme o sebi misliti kot o vrhunskem oblikovalcu naslovnice, preloma, lektoriranja in promocije. Če ima malce soli v glavi, del tega prepusti ustreznim profesionalcem.

***

Tradicionalno založništvo**Prednosti:**

- ⇒ **Distribucija in marketing:** založniki imajo razvite mreže in izkušnje
- ⇒ **Ugled:** objava pri priznani založbi prinaša kredibilnost

Slabosti:

- ⇒ **Manj nadzora:** avtor ima omejen vpliv na končni izdelek
- ⇒ **Nižji honorarji:** zaradi stroškov založbe
- ⇒ **Počasen proces:** od sprejema rokopisa do izdaje lahko mine leto ali več.

V Sloveniji je sam sistem založništva precej po svoje organiziran in deluje po svoji logiki. Avtorji morajo imeti dobršno mero potrpljenja in občasno debelo kožo.

***

Konkluzija

Vsekakor je avtorjeva oz. avtoričina temeljna naloga, da pripravi kakovosten in dodelan tipkopis (najbrž več ne pišemo z gosjimi peresi). Kako ga boste izdali, je potem stvar avtorjevega/avtoričinega premisleka.

Zagotovo pa se pred začetkom pisanja zavedajte sledečega:

»Pišete za svojo dušo in bralstvo. Če pišete samo zase, potem ignorirajte vse napotke!«

*****

Bojan Ekselenski - super-nov paleontolog

SUPERNOVIN ČASOBUS

Supernova ima v letu gospodovem 2026 za sabo deset mastnih let. Začelo se je kamenodobnega 2016 kot ideja zdajšnjega urednika. Takrat so fantazijske zgodbe, pravzaprav znanstvenofantastične zgodbe, našle prostor le v Življenju in Tehniki ali reviji Joker.

Kako začeti z revijo, ki v Sloveniji sploh ni imela primerjave? Literarno razvite države imajo v založniškem portfelju tudi specializirane revije za fantazijsko književnost s podporo založnikov, ki si režejo potico in burek tudi s fantastiko. Mi smo imeli svoje dni Založniški atelje Blodnjak, ki ni dobil živorojenega naslednika.

Kaj pa mi?

Supernova je bila namenjena prvenstveno razvoju slovenske fantastike z namenom, da se slovenska avtorska scena spravi pod skupen dežnik. V tem je revija vsaj delno uspela. Zraven so prišli še fantastični eseji, intervjuji, najave, objave in recenzije. Žal so objave še vedno ljubiteljski projekt, saj je obveščanje uredništva o svežih fantazijskih piškotih in poticah na ramenih ekipe. Tudi oglaševanje se bolj kot ne pojavlja v laboratorijskih količinah.

Supernova se je rodila kot ljubiteljski projekt nergača, ki se nikakor ni hotel sprijaznil s slovenskim fantazijskim vsakdanom. Založništvo je sprejelo Celjsko literarno društvo, kajti strošek je za prvi strel pokrili urednik. Za reklamno pasico je bila urejena tudi lektura. Revija je imela celih 40 strani.

Enak obseg je imela tudi številka 2, izdana v pomladnem času 2017. Tega leta je revija prvič kandidirala za projektna sredstva JSKD in bila uspešna. Razliko pa je primaknil proračun Mestne občine Celje v okviru projektnega razpisa za kulturo. Ves švic komerc, potreben za izdajo revije, je prispeval urednik, ki se je udinjal še kot prevajalec iz jezikov postjugoslovanskega prostora. Je morda naključje, da je taisti urednik redni gost tamkajšnjih razpisov?

Potem pa je šel obseg samo še navzgor. Prišli so tudi prvi avtorji in avtorice zunaj postjugoslovanskega prostora.

Revijo spremlja Fanfest, edini slovenski festival fantazijske književnosti. Festival je namenjen druženju, izmenjavi in izobraževanju. Število obiskovalcev na dogodkih ni ključnega pomena, temveč je pomembnejša zastopanost avtoric in avtorjev.

Že od začetka festivala je vse do njegove devete izvedbe v jesenski Supernovi tudi poseben vsebinski paket, posvečen festivalskemu razpisu. Šele od letnika 2025 si je festival prigrabil lastno publikacijo in je Supernovi ostala le dogodkovno-družabna plat festivala.

Skočimo zdaj na naš časobus!

		VSEBINA
<i>Uvodnika</i>	4	Ivan Janez Domitrovič 4 Bojan Ekselenski 5
<i>Esej</i>	7	Bojan Ekselenski 7 <i>Priprava besedila</i>
<i>Proza</i>	10	Edo Rodotek: 10 <i>Kariera</i> 10 Miha Mazzini 18 <i>Vstajenje</i> 18 Teja Gale 19 <i>Ječa</i> 19 Stevan Šarčević 22 <i>Viva la Revolución</i> 22
<i>Poezija</i>	26	Teja Gale 26 <i>Vila</i> 26 Tanja Mencin 27 <i>Saj je vzelo</i> 27 <i>V vračanju</i> 27 <i>Praznjenje</i> 27 Andrej Ivanušič 28 <i>Dvojčka</i> 28 <i>Modri planet</i> 29
<i>Razpisi</i>	30	Supernova 30 Zvezdni prah 31 Jašubeg en Jered (JeJ) 31

SUPERNOVA 1/2016

Lektoriranje je opravila Sabine Štrubej.

Popotnico Supernovi je spisal **Ivan Janez Domitrovič**, takratni predsednik Celjskega literarnega društva. Da se boste tovariši spomnili, je tu njegov zapis tistega dneva 2026.

SUPERNOVI NA POT

Ali je oranje ledine fikcija? To pot ne, tokrat je to realnost. Supernova orje ledino v slovenskem literarnem ustvarjanju in bo prav gotovo našla svoj prostor, svoje bralce in kar je najpomembnejše, literatom, katerih ustvarjalna beseda je posvečena pisanju spekulativne fikcije, bo odprla možnost najti pot do ljudi. V Celju že 15 let deluje CLD- Celjsko literarno društvo, ki združuje ljubiteljske ustvarjalce poezije in proze. Naš član je seveda tudi gospod Bojan Ekselenski, ki velja v slovenskem literarnem prostoru za enega od pionirjev spekulativne fikcije. In tako se je rodila ideja o reviji, ki bo predstavljala in objavljala tovrstno literarno ustvarjanje.

Bojan Ekselenski nas je s svojim ustvarjanjem prepričal, njegove literarne delavnice so odmevne. Naj bo tako tudi s prvo slovensko literarno revijo spekulativne fikcije Supernovo.

Na letošnjem knjižnem sejmu bo doživela svojo krstno predstavitev. Poiščite jo na stojnici CLD, tam bo tudi urednik in avtor ter idejni vodja revije Bojan Ekselenski.

Tudi po 10 letih še kar velja

Spekulativna fikcija se marsikje postavlja nekam na neresno stran literature. Seveda! Spekulativna fikcija je tudi otroška, mladinska in lahkotna literatura, a je lahko tudi več. S svojimi sporočilnimi orodji se zlahka sooči z najtežjimi družbenimi in eksistencialnimi vprašanji. Vse je odvisno od domišljije in večine avtorjev(-ic) vsebin.

V nekdanji Sovjetski zvezi in socialističnem bloku je znanstvena fantastika služila sicer silno omejevani družbeni kritiki. Vzhodna šola ZF-ja je bila literarno izjemno napredna, vsebinsko še kako odrasla, del tega smo bili deležni tudi v nekdanji Jugoslaviji. V mnogih državah naslednicah se je spekulativna fikcija vsestransko razvijala, a ne v Sloveniji. Pri nas smo morali žal začeti na dnu.

Revija, ki jo držite v rokah, je poskus pospeševanja razvoja in odraščanja žanra v

Sloveniji. Supernova, kot je ime novi reviji, je naslednji razvojni korak slovenske spekulativne fikcije.

***

V prvi številki je bil tudi esej, pravzaprav zbir priporočil za pošiljanje besedil.

Urednik je popisal pot do besedila, ki naj služi podajanju zgodbe in ne oblikovanja. Modroval je, da mora avtor dostaviti pripoved, a oblikovanje naj prepusti mojstrom preloma, ki določijo videz revije. Danes še vedno nismo čisto tam, saj avtorji še vedno radi vmešajo kakšne svoje oblikovalske (ne)domislice.

*****

SUPERNOVA 2/2017

Pomladanska številka je oblikovno sledila Vsesledju, uveljavljeni reviji društva. Osnova ilustracij naslovnice do desete številke so bili uveljavljeni (znani) tuji in domači avtorji fantazijske književnosti. Prvi je bil Jules Gabriel Verne, nekakšen oče sodobne fantastike. O njem je bil tudi kratek članek v rubriki Človek z naslovnice.

Začeli smo tudi s fan fiction razpisi, ki so se kmalu iztekli zaradi slabega odziva. Razpis **Jules Verne in jaz** se je posvetil Julesu Vernu, človeku z naslovnice.

Urednik je povzel jesensko vesoljno izstrelitev revije v orbito literarnih revij in detektirala nekaj domače avtorske baze, ki je končno dobila možnost objave. Saj veste, napisana zgodba ne obstaja, če ni objavljena.

*

Urednik je podal svoje misli ...

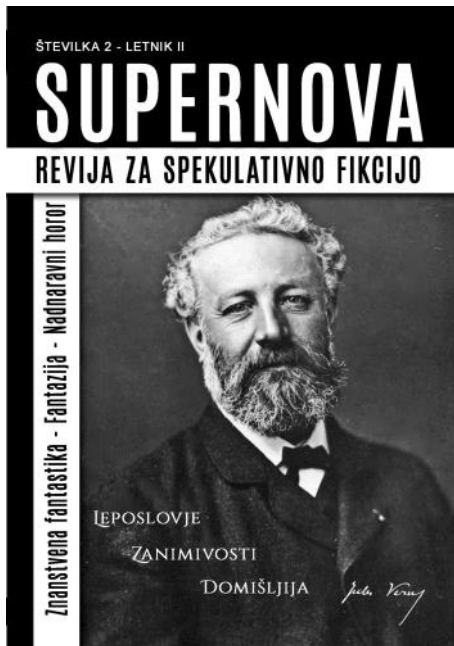
Na drugi strani pa smo zaznali precejšen domači avtorski potencial, ki se do zdaj ni imel kje izraziti. Supernova je revija, ki si je za cilj zadala resno in kakovostno delo z avtorji ter avtoricami, zlasti začetniki(-cami). Zavedamo se, da kakovost prinese samo kakovostno delo, ki se začne pri ideji in njenem literarnem razvoju ter traja vse do končne objave v reviji.

Uredniška politika ostaja še naprej enaka. Sledili bomo raznovrstnosti, kakovosti in uravnoveženju.

V tej številki imamo pisano plejado zanimivih imen.

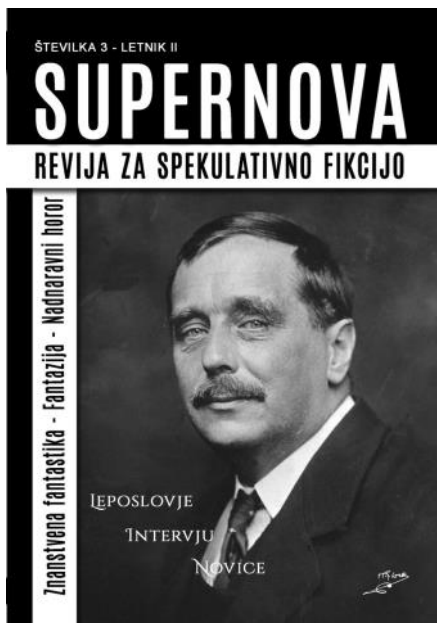
Slovenske barve branijo Samo Petančič, Tejka Novšak, Teja Gale in Dare Gozdnikar. Iz Belgije se oglašča Frank Roger, atraktiven avtor rahlo nadrealistične fikcije. Tokrat gostimo tudi ameriško-španskega avtorja Lawrenca Shimela z nagrajeno ZF pesmijo. Iz Srbije imamo kar dve imeni, izkušenega avtorja in prevajalca Tihomirja Jovanovića in mlado, a plodovito avtorico ter urednico Mileno Stojanovič.

*****

		VSEBINA		
<i>Uvodnik</i>	3	Bojan Ekselenski	3	
	<i>Proza</i>	4	Tihomir Jovanović Tika <i>Svašilo</i>	4
		Tejka Novšak <i>Muholovec</i>	9	
		Frank Roger <i>Kopirnica</i>	13	
		Samo Petančič <i>Jezero</i>	17	
		Milena Stojanović <i>Nikoline Sanje</i>	22	
		Gerd Maximovič <i>Enun profesorja Weinsteina</i>	25	
<i>Poezija</i>		33	Dare Gozdnikar <i>Singularnost</i>	33
			Senca	34
			Lawrence Schimel <i>Kako ustvariti človeka</i>	35
			Teja Gale <i>Balerina</i>	37
	<i>O avtorjih</i>	38	O avtorcih in avtorjih Dare Gozdnikar, Frank Roger, Lawrence Schimel, Milena Stojanović, Samo Petančič, Teja Gale, Tejka Novšak, Tihomir Jovanović - Tika	38
		<i>Razpisi</i>	44	Aktualni razpisi

SUPERNOVA 3/2017

Jesenska številka Supernove je spremljala Fanfest 1, prvo izvedbo slovenskega festivala fantazijske književnosti. Spomnimo se, poleg domačih aktivnih avtoric in avtorjev so sodelovali gostje iz Črna gore, Hrvaške in Srbije. Glavni gost je bil svetovno znan srbski pisatelj, esejist in pedagog, prof. dr. Zoran Živković, ki je bil tudi prvi supernovin intervjuvanec.

***

Na naslovnici smo objavili drugega v vrsti svetovno znanih avtorjev – Herberta Georgea Wellsa, ki nam je dal Vojno svetov, Časovni stroj, Nevidni človek in še mnoge druge.

***

Na fanfiction razpis, posvečen Julesu Vernu je prišla zgodba Tejke Novšak z naslovom Povezava.

***

Poetični kotichek je bil obilno bogat in mednarodno obarvan!

Zanimivo poezijo so nam namenili Veronika Šoster, ki je aktivna na področju žanrske književnosti (tega ne smemo mešati s fantazijsko književnostjo), Dare Gozdnikar, Lawrence Schimmel in Tanja Mencin.

Za zaključek pa nekaj odmevov iz Uvodnika, ki ga še v tretje prispeval urednik Bojan Ekselenski:

Supernova je izbruhnila in njen sijaj je obsijal vse koticheke galaksije. Še zlasti je slepeča na tretjem kamnu od neke rumene dolgočasne zvezde v enem od spiralnih krakov. V tretji izdaji prinaša nekaj izvrstnih prispevkov, ob katerih bodo zaigrala srca vseh inteligentnih bitij. Odziv javnosti nam je spodbuda za še več dobre literature. Revija je dokaz, da kakovostna spekulativna fikcija, v nadaljevanju bom raje uporabil izraz domišljajska literatura, končno dobiva domovinsko pravico tudi v Sloveniji.

Številka 3 je obsežnejša in vsebinsko bogatejša od predhodne številke. Poleg proze in poezije je tudi nekaj esejev in predstavitev zanimivega založniškega projekta.

V aktualni številki imamo avtorice in avtorje iz kar desetih različnih držav. Tokrat se prvič predstavljajo kakovostna imena iz Avstrije, Ukrajine, Črne Gore, Hrvaške, ki se literarno družijo s kolegi ter kolegicami iz Srbije, Španije, Velike Britanije, Belgije, Nemčije in seveda Slovenije. Mnogi od njih so že ovenčani z različnimi literarnimi nagradami.

Zgodbe in pesmi so izredno raznolike, zato bo skoraj vsakdo našel nekaj zase.

Ravno Supernova je nekakšna os, okoli katere se vzpostavlja kakovosten nabor domišljajske literature za zahtevnejše odrasle bralce in bralke. Kakovostna izkušnja ne nastane čez noč ali zgolj z naborom talentov, temveč se gradi z mukotrpnim in vztrajnim trudom. Saj veste, deset odstotkov talenta se posadi v devetdeset odstotkov garanja in redno zaliva z vztrajnostjo. V Supernovi je precej tujih avtorjev(-ic) in domača avtorska imena se zdijo nekako na obrobju.

Vendar je to realnost slovenskega ustvarjanja tovrstnega leposlovja. Dolga leta smo bili priča zanemarjanja, pravzaprav skoraj popolne izključenosti iz slovenskega kulturnega prostora.

*****

SUPERNOVA

4/2018

Novi letnik se je začel precej obilneje kot predhodni. To je dokazovalo, da se revija počasi razvija in širi svoje lovke tudi v temnejše kotičke vesolja.

***

Esej je tokrat pripadal prof. dr. Zoranu Živkoviću in prinaša nekaj zanimivosti o časovnih potovanjih.

Proza je bila predvsem slovenskega izvora, a predstavnik proznega plemena bo iz Srbije. Fanfiction je Prispeval stalni gost Supernove – Tihomir Jovanović iz Srbije.

Poezije je bilo tokrat manj, pravzaprav le

za vzorec in jo boste okusili po prozni slaščici.

***

Razpisni paket je bil standarden. Poleg običajnih razpisnih čednosti za Supernovo in Vsesledje se je pojavil še razpis za Fanfest 2 – Fantastična antična Celeia.

Fanfiction je bil tokrat posvečen Isaacu Asimovu in njegovim zakonom robotike – Roboti so med nami.

Tudi tokrat je uvodnik pisal kar urednik, tukaj je odlomek, ki povzame duh časa:

Celjsko literarno društvo na področju fantastične literature v slovenskem prostoru orje ledino. V društvu smo dojali, da bogastvo literarnega prostora prinašajo vse vrste literature, povsod je prostor za kakovostno ustvarjanje. Piramida kakovosti je za vse literarne žanre in zvrsti enaka.

Kot takšne nas že zaznavajo tudi drugi akterji v slovenskem kulturnem prostoru, saj smo na mnogih področjih zagrizli v sladko-kisli sadež pionirstva.

Naše društvo je izdajatelj revije, ki jo držite v rokah in je edina slovenska tiskana revija za fantazijsko literaturo (spekulativna fikcija se sliši bolj strokovno, a imam raje besedo fantastično oz. fantazijsko), namenjeno zahtevnejši odrasli publiki.

Lansko leto smo izvedli tudi Fanfest, 1. slovenski festival fantazijske književnosti z mednarodno udeležbo. Festival se bo predvidoma odvijal vsako leto v okviru, kakršnega bodo dopuščale razmere. S festivalom je naše društvo postalo akter na regio-

nalni mednarodni sceni, saj smo se povezali s sorodnimi festivali v bližnjih državah (Hrvaška, Srbija, Črna gora), kjer je scena fantastijske književnosti precej bolj razvita in močnejše vpeta v lokalne književnosti.

Lansko leto smo izvedli tudi Fanfest, 1. slovenski festival fantastijske književnosti z mednarodno udeležbo. Festival se bo predvidoma odvijal vsako leto v okviru, kakršnega bodo dopuščale razmere. S festivalom je naše društvo postalo akter na regionalni mednarodni sceni, saj smo se povezali s sorodnimi festivali v bližnjih državah (Hrvaška, Srbija, Črna gora), kjer je scena fantastijske književnosti precej bolj razvita in močnejše vpeta v lokalne književnosti. Festival se bo predvidoma odvijal vsako leto v okviru, kakršnega bodo dopuščale razmere.

*****

SUPERNOVA 5/2018

V jesenski izdaji letnika 2018 se je prvič pojavil Tema številke, ki je prinašala rezultate fanfestovega mednarodnega natečaja. Ker je domicil festivala Celje, je vsak razpis tako ali drugače povezan s Celjem. Ta tematska praksa se je potem svaljkala v jesenski številki vse do 2024.

***

Esej **Temni gospodar Zlobko Téménko**: Legenda o koncu je prinesel razmišljanja, kako se izogniti klišejskemu antagonistu. Tudi intervju smo imeli, intervjuvanec je bil eden od velikanov slovenske književnosti, Miha Remec. On je Sloveniji pokazal, kaj je odrasla fantazija ...

Naslovnico je krasil John Ronald Reuel Tolkien, kralj sodobne fantastike, ki je še danes vzornik rodovom piscev fantazije.

***

Razpisnik je bil običajno obarvan:

- ⇒ Razpisa za Supernovo in Vsesledje
- ⇒ Fanfestov razpis Ulrik II Celjski je preživel
- ⇒ Fanfiction razpis - Kronanje Saurona Velikega za kralja sveta v Minas Tirithu.

Bagatelčca: Supernova je prvič dosegla 100 strani.

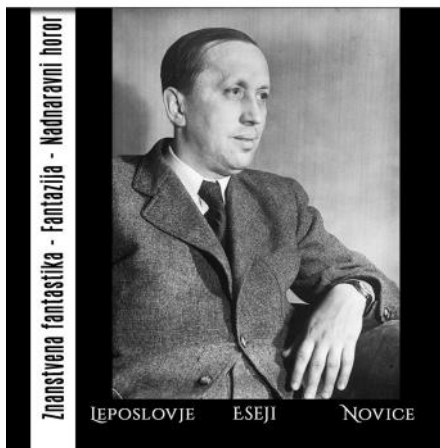
Tudi tokratni uvodnik je napletel urednik in za obujanje spominov kratek odlomek, ki povzema duh tistega sprhnelega časa:

Supernova tokrat prihaja tik pred 2. Slovenskim festivalom fantastijske književnosti. Tokratni festival bo bolj posvečen domači literaturi, zato smo se, razen v primeru glavnega gosta, odpovedali tujim gostovanjem. Izjemo smo naredili le za zbirko Regia Fantastica 3, kjer objavljajo tudi slovenski avtorji. Osrednja nit letošnjega festivala so Poti in stranpoti fantazije. O tem bo tudi tekla debata s prof. dr. Zoranom Živkovičem.

*Vsebina revije je tokrat razdeljena na vsebinske sklope. Prvič imamo dovolj obširen sklop **fanfiction** literature, ki je tokrat posvečen robotiki Isaaca Asimova. Drugi takšen sklop je festivalska tema, razpisana na lanskem festivalu – **Fantastična antična Celeia**. V tretjem in četrtem sklopu sta preostanek proze in poezija, kjer tokrat gostimo priznanega slovenskega pesnika, pisatelja, kantavtorja in esejista*

*****

SUPERNOVA 6/2019

Naslovnico je krasil izvrstni Karel Čapek, ki nam je dal robota in še marsikaj drugega ...

***

V reviji so bili prvič prevodi ločeni od domačih avtorjev.

Esej, rubriko smo stilsko imenovali Vpogled, je spisal Ivan Šokić in ga naslovil **Leto znanstvene fantastike**.

Sledila je običajna pomladanska doza proze (domače in prevedene) in za pest poezije.

Prvič se je inkarnirala rubrika Dogodki in odmevi, ki so prinesli fantastične reportaže in novice.

Zaključek je bil razpisni. Naj naredim njih obnovo:

⇒ Običajna razpisa za Supernovo in

Vsesledje

⇒ Podaljšali smo fanfiction razpis, saj nihče ni hotel učiti krive vere glede kronanja v Minas Tirithu. Dodali smo še razpisa **S Karlom Čapkom v vojni proti močeradam** in Skodelica kave (inspirirano po istoimenski črtici Ivana Cankarja).

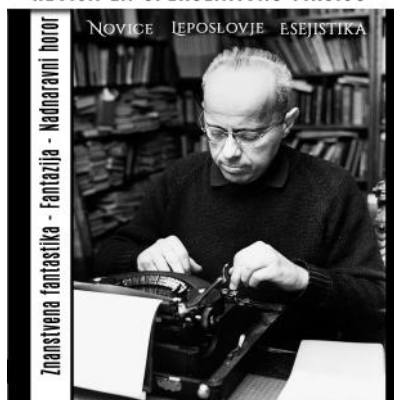
⇒ Poudarili smo fanfestov razpis **Ulrik II Celjski je preživel**.

Tokrat je prvič uvodnik prispeval nekdo drug. Potrudil se je Aljoša Toplak in ga naslovil – Uvodnik. Naj vam odlomek pričara duh tistega časa ...

Kot mlad navdušenec nad znanstveno fantastiko in fantazijo sem zmeraj iskal načine, kako se na področju udejstvovati. Ne morete si predstavljati mojega navdušenja, ko sem slišal za slovensko revijo, ki se tej žanrski skupini v celoti posveča. Z njenimi cilji sem se nemudoma poistovetil – ustvariti skupen prostor za domače pisce, ki bi radi dokazali, da se lahko kosajo s tujo konkurenco. Ker dober glas seže v deveto vas, smo priča vse večjemu odzivu na delovanje revije. Ne dvomim, da bo ta prav kmalu prevzela osrednjo vlogo pri vzpostavitvi razgibanega literarnega okolja za slovensko spekulativno fikcijo.

Tokrat se v uvodu revije posvečamo zgodovinskim začetkom ter kasnejšemu razvoju znanstvene fantastike. Še pred tem nam Ivan Šokič predstavlja spletni portal, imenovan Znanstvena fantastika, ki si omenjene cilje revije prizadeva doseči na spletu (<https://www.znanstvena-fantastika.si>). Na portalu redno objavljamo krajše eseje, ki skušajo spekulativno književnost približati širši publiki.

*****

SUPERNOVA

7/2019

Takrat še nismo vedeli, da nas kmalu čaka šiba koronska. Supernova je spremljala tretjo izvedbo Fanfesta, ki je bil svojevrstna prelomnica.

Zadnjič je bil človek z naslovnice tuji avtor, tokrat je to bil Stanislaw Lem, legendarni poljski avtor.

Supernova je poskusila z drugim pomočnikom urednika, saj je Aljoša Toplak zamenjal Andreja Ivanuša.

Novost je bila **Supernovica**, ki je nekaj časa obstajala, a je tudi žal odšla. Pisanje fantastike je še vedno nekaj, kar ne sede v slovenski šolski prostor.

Imeli smo celo dramatiko ...

Uvodnik je spesnil urednik in gre nekako tako (ne bojte se, bo samo odlomek) ...

Številka pred vami je polna do vrha in preko z različnimi zgodbami. Našlo se je tudi nekaj poezije, ki se je valjala na obronkih fantazije. Sedmica je do zdaj najobsežnejša izdaja, saj se bohota na 120 straneh.

Supernova je odraz stanja fantazijske književnosti v Sloveniji. Revija se počasi debeli in pridobiva veljavo. Tiskana revija je namreč nujni pogoj za razvoj spekulativne fikcije (raje rečem fantazijske književnosti). Avtorice in avtorji se bodo podali v pisanje tovrstne literature samo takrat, ko dobijo možnost objave v kakovostni reviji.

V pričujoči številki imamo odlično zastopano temo razpisa 2. fanfesta – Ulrik II ni umrl. Poleg zgodb imamo tudi poezijo. Gre za zgodovinsko fikcijo, ki je pred razpisi v okviru Celjskega literarnega društva bolj ali manj spala in sanjala svoje klonirane ovce.

Takšni razpisi spodbujajo avtorice in avtorje k raziskovanju zgodovine, konkretno zgodovine Celja, ki je vpeta v širši geografski in politični kontekst.

Proza je bila razdeljena na slovensko in prevedeno, tudi poezije se je našlo nekaj.

Pomemben del jesenske izdaje so bili izdelki fanfestovega razpisa Ulrik II Celjski je preživel.

Seveda smo okusili tudi fantatsične novice in reportaže.

Običajni razpisnik je gostil:

- ⇒ Razpisa za Supernovo in Vsesledje
- ⇒ Fanfiction je bil posvečen Stanislawu Lemu.
- ⇒ Za Fanfest 4 smo razpisali preroški Konec sveta v Celju, Sloveniji in Evropi – kot bi vedeli, da bo čez nekaj mesecev svet zastal v virusni apokalipsi.

Vpogled je tokrat gostil knjižne novosti.

*****

SUPERNOVA 8/2020

Apokaliptična Supernova je dobila svojega digitalnega dvojnika. Korona virus je ustavil svet, a ne tudi Supernove. Prišlo je do zamenjave lektorske moči – prve številke je razen enkrat lektorirala Sabina Štrubej, od zdaj naprej pa je za lektorski korobač poprijel Matej Krajnc. Pomočnik urednika je postal Ivan Šokić.

Naslovnico je krasil domači avtor Ivan Tavčar, ki je (na grozo »resnih« književnikov) spisal tudi fantazijski roman Ljubljana 4000.

Koronska izdaja je najprej izšla v PDF obliki, saj se na bite in bajte virusi ne prijemljejo.

***

Darth Boki, sithovski vajenec z negativno oceno iz širjenja slabega okusa, je prispeval esej Namigi za pisanje romana. Šlo je za začetek miniserije ...

Tema številke so bili pisateljski izzivi, ki jih je uredil Ivan Šokić.

Sledila je običajna doza proze, znova so bili prevodi posebej in sledil je ščepec poezije.

Supernovica je prinesla nekaj izpod prstov osnovnošolk.

Seveda ni šlo brez Dogodkov in odmevov – tokrat je bolj odmevalo v slogu Še pomnite tovariši?

Sledilo je nekaj knjižnih novosti.

- ⇒ Seveda niso manjkali razpisi:
- ⇒ Običajnosti za Supernovo in Vsesledje
- ⇒ Fanfiction - Ivan Tavčar: 4000

Tudi pomladanska številka je prečkala 100 strani ...

***

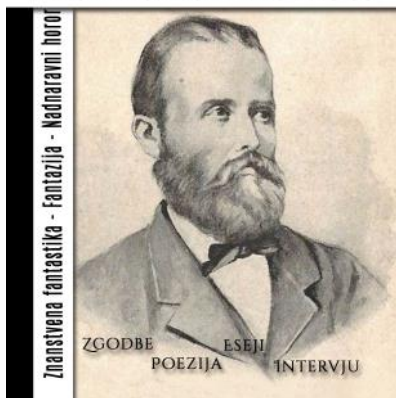
Koronski uvodnik je spisal urednik in naj bo nekaj utrinkov kot zapisnik norega časa:

V peto leto izhajanja revije vstopamo v izrednih razmerah, s kakršnimi se še skoraj nihče ni srečal. Epidemija covid-19 je temeljito zatresla našo družbo in z njo se je streslo tudi delovanje ljubiteljske kulture. Čez noč smo se morali odpovedati fizični bližini, javnim kulturnim dogodkom in srečanjem. Temu so rekli socialno distanciranje, kar pa ni res. Distancirali smo se fizično, socialno pa smo ostali v stikih. Naenkrat smo vsi iz fizičnega preklopili na virtualno. Internet in omrežja so opravljali in še opravljajo vlogo socialnega druženja. Kljub vsemu pa smo morali spremeniti načine sprejemanja kulture in tudi ustvarjanja. Kar nam je bilo ob izdaji zadnje številke samoumevno in večno, naenkrat več ne obstaja. Dolge tedne nismo smeli prestopiti praga lastnih občin, kaj šele, da bi se osebno, fizično udeležili kakšnega dogodka.

Kultura se je preselila v nesnovni svet, kjer se ljubiteljski in profesionalni kulturniki predstavljamo vsak na svoj način. Odkrili smo, da svet ni en sam, temveč jih je toliko, kolikor jih prenese omrežje povezanih strežnikov, ki mu rečemo internet.

Supernova v tej izdaji prihaja najprej v digitalni obliki. Zaradi ukrepov za preprečevanje okužbe s covid-19 trenutno niso dovoljene prireditve v zaprtih prostorih in možnost fizične promocije revije je močno omejena. Nadalje je Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti zamrznil razpis, zato pred razčiščenjem situacije glede finančnih virov ne moremo načrtovati tiskane izdaje. Samo slab gospodar kalkulira na nekaj, kar bo mogoče dobil, ni pa prepričan, da bo. Verjetno bomo septembra izdali dvojno tiskano številko.

*****

SUPERNOVA

9/2020

Še ena koronska številka, čeprav smo vmes imeli poletni koronski oddih.

Na naslovnici smo imeli Simona Jenka, ki je spisal prvo domačo fantastiko bolj sodobnega pedigreja in njegovo delo tudi objavili.

Revija se je oblikovno malce spremenila, vsebinsko pa je seveda še naprej ostala vrhunska.

***

Gostili smo tudi intervju, tokrat s Timom

Powersom, avtorjem znanega Anubisova vrata. Žal je njegovo delo v Sloveniji še vedno neznanka.

Esejistika je tokrat dišala po Karlu Čapku in 100-letnici njegovega robota (R.U.R.). Esej **Robot, najbolj znani Čeh, praznuje 100 let** je prispeval ugledni češki esejist Jaroslav Veis.

Drugi esejistični prispevek je bil nadaljevanje Namigi za pisanje romana.

Tudi temo številke smo imeli. Fanfestov preroški razpis **Konec sveta v Celju, Sloveniji in Evropi** se je udejanjil v nekaj prispelih delih. Zraven je bila tudi poezija.

Prozni del so sestavljala domača in tukaj dela. Poseben prozni dodatek je bil pisateljski izziv, posvečen koncem sveta. Naj omenim še povest Mikromega od Simona Jenka.

Tudi poezija se je našla, seveda pa smo rubriko Objave napolnili z novicami o knjigah in razpisih.

Objavili smo fanfestov razpis **Prišli so iz celjskega podzemlja**.

Nismo več poskušali s fanfiction, saj na zadnje tri razpise ni prišlo ničesar.

***

Uvodnik z naslovom **Konec sveta** je napisal Ivan Šokić ...

Do zdaj je že nekako ponarodela trditev, da je prišlo leto 2020 in od takrat gre vse narobe. V večji ali manjši meri smo vsi lahko na lastni koži občutili spremembe, ki so prišle s pandemijo covid-19. A o resničnem življenju je dovolj informacij drugje. Tu se bom osredotočil na konec sveta v znanstveni fantastiki in fantaziji.

Če bi bil predrzen, bi rekel, da je eden najstarejših postapokaliptičnih romanov na svetu Sveto pismo. Kaj drugega kot postapokalipsa pa je svetovna povodenj, ki jo je uspelo prebroditi edino Noetu in njegovi družini? To je nekako tudi večni optimistični pogled človeštva na svet. Sveta bo morda jutri konec, a mi bomo preživeli. Da bi se to spremenilo, so bila potrebna stoletja, šele v zadnjem stoletju smo prišli do stopnje, ko smo se zavedli, da je naša uničevalna moč tako velika, da bodo preživeli edino ščurki.

*****

SUPERNOVA 10/2021

Številka 10 je začela letnik 6 in je zaključila obdobje naslovnice, posvečenih ljudem. Tokratno naslovnici smo posvetili tistega leta preminulemu dr. Edu Rodošku, ki je bil bolj uveljavljen v tujini in je največ svojih del ustvaril v času črne luknje slovenske fantastike.

Pravzaprav smo mu posvetili celo številko in tudi predstavitev na Sejmu na zraku

smo posvetili njegovemu delu.

Pojavilo se je nekaj rubrik, ki so ostale stalnica. Tu mislim na Fantazijsko knjigar-
no, ki je kasneje postala Fantastična knji-
garna. Po kratki pavzi so se vrnilo Dogodki
in odmevi, imeli smo temo številke –
Distopija. A pojdemo lepo po vrsti.

***

Esej o distopiji je na koncu ilustriran z
zgodbo Jožeta Biščaka - **Četrta starčeva
zgodba: Rezervat v Stockholmu.**

V slogu cele številke je bil tudi intervju z
Edom Rodoškom, ki je bil narejen nekaj
let pred smrtjo.

Prozni del je bil bogat z domačo in tujo
prozo. Imeli smo tudi poetični kotichek,
večinsko posvečen Rodoškovi poeziji.
Sem omenil, da je Matej Krajnc stalni poe-
tični gost Supernove? No, zdaj veste.

Med dogodki in odmevi je bilo nekaj zanimivosti, ki so cvetele v slalomiranju
med koronskimi zaprtji.

Imeli smo tudi običajni razpisni paket.

***

Na koncu se posvetimo uvodniku, odlomku, ki povzema stanje fantazijske knji-
ževnosti, kot jo zaznava urednik:

*Seveda razvoj slovenske fantazijske književnosti (ta izraz raje uporabljam kot
spekulativna fikcija, čeprav je to ustrežnejši termin) ni odrešen izziva, da postane v
slovenskem literarnem prostoru enakovredno obravnavana literarna zvrst. Zaveda-
mo se, da gre razvoj samo korak za korakom, saj v nekaj letih ne moremo nadome-
stiti desetletij odsotnosti podpore slovenskemu ustvarjanju.*

*Razvoj slovenske fantazije gre po pravi poti tudi zaradi podpore Javnega sklada
Republike Slovenije za kulturne dejavnosti (JSKD). Sklad podpira slovensko fanta-
zijsko književnost na več načinov. Eden od njih je finančna podpora reviji Super-
nova, druga pa je podpora ustvarjanju fantazijske književnosti v okviru literarnih raz-
pisov, kot je V zavetju besede in objav v reviji Mentor.*

*****

SUPERNOVA 11/2021

Korona se še ni končala, a je bilo jesenska doza zaprtja malce manj rigorozna. Za lektorski voz je prišla Lenka Krajnc, ki ga vozi še danes.

Esej je bil še kako koristen – Pasti priprave CV.

V reviji sta bili dve posebni tematiki. Objavili smo slovenske zgodbe za natečaj vzhodnoevropske antologije ZF&F, ki je prinesel kar nekaj dobrih zgodb. V evropski koš je odromala zgodba Majde Arhnauer Subašič z naslovom **Jeza boginje Ekvorne**.

Festivalski razpis **Prišli so iz celjskega podzemlja** pa je prišlo kar nekaj zgodb in še poetični zalogaj.

Fanfest je v 5. izdaji zaživel v malce drugačnem formatu, razširjen z več tujimi gosti, nekaterim žal zaradi koronskih omejitev ni uspelo priti.

Obilno masten je bil Knjigarnik s kopico fantastičnih knjig.

Razpisi so zaobjemali običajnosti Supernove in Vsesledja.

Za Fanfest sta bili razpisani dve temi:

- ⇒ Kaj, če so teorije zarote čista resnica?
- ⇒ Pravljična bitja iz središča Zemlje.

Revijo smo začeli v omejenem formatu tudi tržiti.

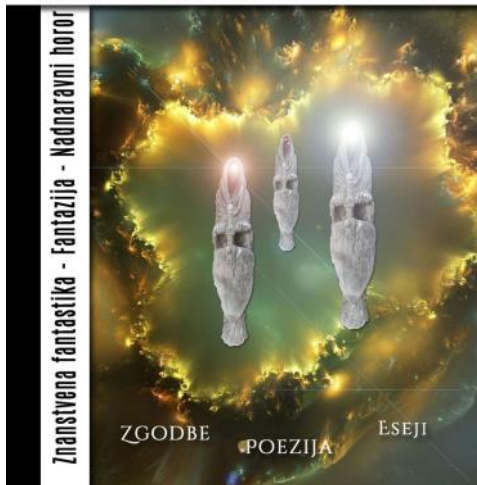
*****

SUPERNOVA 12/2022

Sedmi letnik smo otvorili s počasnim razpiranjem koronskih klešč. Virusna pošast se je potuhnila, a nastalo je ogromno koronsko obarvanih literarnih del.

***

Mastili smo se z esejistiko (Romaneska likovna umetnost), kjer se je avtor poi-gral z načinom ustvarjanja likov za roman.

Obilni zgodbovnik je bil pravi sokovnik esence raznolike proze s fantastičnim pedigrejem.

Tudi prevedene proze je bilo precej. Moramo omeniti še poezijo in tudi prevedeno poezijo.

V Dogodkih in odmevih so odmevali mednarodno sodelovanje, domači dogodki in Fanfest.

Naj dodam še knjigarno in celo nekaj recenzijskega, da ne omenjam razpisov za Supernovo, Fanfest in Vsesledje.

Poseben razpis je bil Krononavt, namenjen postjugoslovanskemu prostoru.

***

Postkoronarski uvodnik je spesnil urednik. Šlo je nekako tako ...

V zadnjem času se v Supernovi večkrat srečujemo z distopijo. Tako literarno kot stvarno. Literarna distopija je opozorilo, kaj se nam lahko zgodi v določenih zgodovinskih okoliščinah. Pri predstavitvi grafičnega romana (stripa) Branik svobode smo analizirali genezo distopičnega sveta. Distopija pokaže zobe, ko zmanjka demokracije. Nauk je silno preprost – demokracijo izgubimo, ko nismo vanjo verjeti. Demokratične institucije izgubijo moč, ko ljudje izgubijo voljo do sodelovanja pri demokratičnih procesih, kot so volitve.

Prej ali slej se polje svobode zožuje in v živo lahko spremljamo Orwellova opozorila:

»Svoboda je suženjstvo.«

»Vojna je mir.«

V Supernovi seveda ni samo mrakobna distopična vizija.

Naslov uvodnika je (dist)opija – dobra fantazijska književnost je opij za zvedave in odprtega uma. Ko enkrat začnete brati kakovostno fantazijsko književnost, se ji ne morete odpovedati.

*****

SUPERNOVA 13/2022

Jesenska številka je postregla z obiljem vsebin in kar zajetnim obsegom.

Esej je bil namenjen avtorjem in je nosil naslov Arhetipski liki – ključne predpostavke.

Začeli smo dosledno predstavljati avtorje in avtorice ob prvi objavi v Supernovi.

Prozo so prispevali že uveljavljeni avtorji, nekaj je bilo svežih imen. Tudi prevedeno prozo smo imeli in kar zajeten poetični kotiček, vključno s prevedeno poezijo.

Festivalska tema je bila obilno pokrita.

Tudi Dogodki in odmevi so glasno in udarno odmevali. Nekaj je bilo domačih, nekaj tujih dogodkov, saj se je cel svet pobiral od koronskih zaprtij.

Tudi recenzija je bila. Začeli smo jamrati, da založbe ne izkoristijo možnosti

brezplačnih objav. Le tu in tam je kakšen interes. Nekaj moram napisati za uvod.

Za novega pomočnika glavnega urednika Supernove se spodobi, da nekaj napiše. Sliši se enostavno, ko pa enkrat sedi za računalnikom in imaš odprto wordovo datoteko, te prešine, kako zahtevna je ta naloga v resnici.

Nekaj moram napisati za uvod. Morda lahko nekaj rečem o tem, da slovenska žanrska književnost kljub zanjo nestimulativnemu okolju in močni konkurenci prevodov iz tujine še vedno raste in se razvija. Tukaj ne govorim samo o »krimičih« Tadeja Goloba et al., ampak tudi o spekulativni fikciji – znanstveni fantastiki, fantaziji in nadnaravnem hororju. V rokah držite že 14. številko Supernove, edine slovenske revije, ki se specializira za ta žanr. Festivali, kot sta Na meji nevidnega in Fanfest, še naprej vabijo k sebi navdušence namišljenih svetov (manjka pa nam nek osrednji dogodek, ki bi združil strokovni vidik prvega, in poljudni, javni vidik drugega). In vse več je dobrih knjig in zgodb slovenskih avtorjev in avtoric, ki si upajo zaplavati v žanrske vode in kljubovati vsem izzivom, s katerimi se srečajo med pisanjem in objavljanjem.

Dodan je bil tudi razpisnik. Poleg razpisa za Vsesledje in Supernovo smo dodali še:

- ⇒ Krononavt
- ⇒ Prvi stik v Celju

*****

SUPERNOVA 14/2023

Pomembna novost, Supernova je spomladi 2023 dobila za pomočnika urednika Dominika Lenarčiča, ki je prevzel pomemben del pri nastajanju vsakokratne številke. Takoj mu je pripadala vloga uvodničarja. Takole je šlo ...

***

Uvodniku je sledil potopis - **Worldcon v Chicagu**, ki ga je pripravil Tomaž Medved.

Dodan je bila rubrika Mnenje z naslovom **Jančar in Golob na plaži ali Prispevek o številu in kultiviranosti slovenskih bralcev**, kjer je novi pomočnik urednika pokazal svojo širino. Esej, namenjen pisateljem, je pripravil Bojan Ekselenski in ga naslovil **Iz obrtniške delavnice: Prekletstvo opisovanja**. Prozni paket je bil prav odlično masten, bilo je tudi precej prevedene proze. Tudi poezije je bilo veliko, kar

je odlično za razvoj fikcije.

Ne moremo mimo Dogodkov in odmevov, kjer je bil povzetek prve petletke Fanfesta.

Naredili smo tudi Fantazijsko knjigarno.

Obvestila in razpisi so prinesli običajno dozo razpisov:

- ⇒ Vsesledje in Supernova
- ⇒ Prvi stik v Celju za Fanfest 7

- ⇒ Podaljšanje razpisa Krononavt
- ⇒ To je bilo vse za pomlad 2023 ...

***

P.S.

Sem omenil Dogodkovnik Celjskega literarnega društva?

Zdaj sem ga!

*****

SUPERNOVA 15/2023

Supernova 15 je bila klasična jesenska izvedba, nekoliko obsežnejša od pomladanske izdaje, saj bližina Fanfesta vedno prinese nekaj dodatnih slaščic.

***

Znova smo imeli intervju, tokrat smo gostili mlado slovensko avtorico Julijo Lukovnjak, ki nam v primerno odmerjenih časovnih intervalih dostavlja čisto spodobno fantazijsko sago o Edgarju Kaosu. O njenem delu smo rekli nekaj v Fantastični knjigarni (Imaginarni svetovi Edgarja kaosa).

Supernova je gostila izdelke razpisov Krononavt in Prvi stik v Celju. Seveda niso izostali domača in prevedena proza ter poezija.

Pojavila se je tudi Sithovska akademija in je gostila uredniški pogled na dve

zgodbi, ki ob dobri ideji prinašata malce manj dobro izvedbo. Uredniško delo, zlasti pri svežih avtorjih, ne sme biti binarno sprejeti, ne sprejeti, temveč mora ponuditi priporočila za izboljšave.

Dogodki in odmevi so gostili dogodke letnika 2023, kot so NMN, Sferakon, FFK v Pazinu in zadnjo izvedbo Refesticona.

Fantastična knjigarna je gostila nekaj zanimivih novosti in znova je urednik stokal nad nezainteresiranostjo založb, da bi predstavile sveže fantazijske krofke.

Objavljen je bil fantastični program Fanfesta 7, ki je bil zadnjič v obstoječi formi.

***

Urednik je modroval v uvodniku z naslovom **Za pest Fanfesta**. Kaj je dejal?

Na uredništvo pride tudi nekaj del, ki imajo potencial, a jim do odličnosti nekaj (z)manjka. Tudi najboljšim se to dogaja, saj nihče ni sposoben vedno pripraviti vrhunske gurmanske literarne pojedine. Mnenja uredništva naj bodo le še dodatna motivacija za pisateljski razvoj. V posebni rubriki »Fantastična akademija« bomo podali samo povzetek pripovedi z mnenjem uredništva, kako do objavljalivosti v Supernovi. Fantastika ima določene specifične zakonitosti, ki izhajajo iz narave žanra. Te vsebine so dosegljive na spletni strani Celjskega literarnega društva (cld.si) Nekaj že precej izkušenih avtorjev/-ic s precej objavami in tudi izdanimi knjigami se želi preizkusiti še v fantastiki. Nekateri so ugotovili, da je to precej drugačno početje.

Fantastika tudi v slovenskem literarnem prostoru pridobiva svoj prostor pod literarnim soncem. Počasi in zanesljivo.

Obvestila so prinašala klasiko:

- ⇒ Razpisa za Supernovo in Vsesledje
- ⇒ Razpisni trojček za Fanfest 8:
- ⇒ Distopija – pekel na Zemlji
- ⇒ Alternativna zgodovina
- ⇒ Časovna past

To je bilo to ...

Jesenska izdaja je prvič preskočila prag 200 strani.

*****

SUPERNOVA 16/2024

Pomladna številka je prinesla obilje dobrot. Malce so se spremenili vsebinski detajli, ekipa je bila še ista.

***

Sithovska akademija je postala stalni del Supernove, saj ga ni čez izobraževanje. Bojan Ekselenski je pri skrbel razmišljanja o astronomiji, ki jo tako radi povezujejo z znanstvenofantastično literaturo - **Naj ostane enostavno za odrpote glave: Astronomija v nekaj okusih.**

Proza in poezija sta obilno napolnili bralne čitnice.

Uvodnik je spisal urednik in ga podnaslovlil **Fantaziji v pozdrav**. Govorilo se je o založniški plati fantazije in odlomek prinaša nekaj vonja o tem:

Vrnimo se k našim profesionalnim izdajam izpod prstov domačih avtoric. Ja, prav ste prebrali. V prejšnji številki Supernove ste spoznali mlado avtorico Julijo Lukovnjak (Sanje, Goga - lahko jo spoznate 13. junija v Knjigarni Antika v Celju). Poleg nje je več kot eno knjigo spisala še Davorka Štefanec (Mladinska Knjiga). Julija ustvarja tetralogijo o Edgarju Kaos, a Davorka (najbrž) trilogijo Strašilka.

Tokrat se je Mladinska knjiga lotila projekta na trdnjših temeljih kot nesrečnih Varuhov skrivnosti 210 in 2011, ko je zatem projekt nedokončan legel k počitku. Celo desetletje je minilo od tega in zdaj se slovenska fantazija izven samozaložniških in mikrozaložniških tokov le prebija v svet resnega založništva.

Zadovoljni smo z agilnostjo Primusa, ki ima kar nekaj kakovostnih avtoric in avtorjev. Gre za samozaložniške projekte, uokvirjene v založniškem okvirju, kar je dobro za razvoj fantazije. Avtorjem/-icam je v okviru Primusa dovoljena precejšnja svoboda, česar pa si večje založbe zaradi narave slovenskega trga ne morejo dovoliti.

Zakaj?

Že Varuhi skrivnosti so igrali na preverjene karte. - mladinska fantazijska povest, ki jo v knjižnici najdete na otroškem (mladinskem) oddelku. Velike založbe si ne morejo dovoliti eksperimentiranja, zlasti ne v sedanji finančno zaostreni situaciji.

Edgar Kaos in Strašilka ne odstopata od te formule, kar je z vidika založništva popolnoma razumljivo in logično. Že naslovnici obeh knjig nakazujeta, kam zombi tišči svojo razžrto taco. Obe knjigi padeta v čas, ko se je tudi pri nas vsaj del literarne stroke začel posvečati fantaziji.

***

Klasični Dogodki in odmevi so prinesli – klasične reportaže z dogodkov nam ljubih žanrov.

Imeli smo tudi Recenzije & Bralnico, kjer smo secirali nekaj knjig in objavili novosti.

Razpisni del je prinesel fanfestovo triado in klasična razpisa za Vsesledje in Supernovo.

Tudi pomladanska Supernova se je približala 150 stranem.

*****

SUPERNOVA 17/2024

Jesenska izdaja se je odebela na račun rezultatov fanfestovega razpisa, ki je bil zadnjič del Supernove. Obseg se je približa 200 stranem, prinesel pa je obilje vsebin. Malce se je spremenilo oblikovanje, a res le mini. Proznemu paketu je sledil Fanfestov izziv, ki je bil res obširen, celo esej se je našel. Tudi paket prevedene proze je bil obilen, poezijo pa je, kot vedno, začinil Matej Krajnc.

Imeli smo tudi Dogodkovnik in Prihaja ali je prišlo o svežih fantazijskih klobasah.

Ne smem pozabiti na razpise:

- ⇒ Klasični za Vsledje in Supernovo
- ⇒ Zeleno Celje za Fanfest 9

***

Uvodne besede je z naslovom **Spretnik** spisal urednik in navrgel nekaj misli o vsebini revije. Naj odlomek pove ...

Najprej se moram posvetiti najboljši akademiji multiverzuma – Sithovski akademiji, ki prinaša vse in še več od Top Shopa. Najprej v paketu izobraževanja prinašamo obširno in izredno aktualno seminarsko nalogo Anje Brunšek iz Gimnazije Bežigrad (zdaj je že študentka, zagotovo uspešna) z naslovom »Prevodi fantazijske književnosti za odrasle v Sloveniji«. Zaradi obsega, ki si zasluži lastno publikacijo, smo vsebino razsekali na dve esejistični polovici. V aktualnem berilu je celoten vsebinski del, a v spomladanskem bodo vse obilne priloge.

A Sithovska akademija je bila tokrat silno radodarna. Podarja vam še en esej, nadaljevanje začetega v prejšnji številki – Sijaj nebeškega prahu.

»A to še ni vse!« pravijo v Top Shopu.

V paketu izdelkov razpisa za Fanfest je še obširen esej o tematikah razpisa, ki ga je prispeval črnogorski avtor Marko Vujović.

Obilna Sithovska akademija je gostila obširno seminarsko nalogo Anje Brunšek,

ki jo je spisala v 3. letniku Gimnazije Bežigrad in je imela naslov **Prevodi fantastijske književnosti za odrasle na Slovenskem**. Njeno delo je izjemno pomembno za ogled razvoja fantazije pri nas.

Ker je vsebine res veliko, je seminar razdeljen v dva ločena dela. Drugi del je gostoval v pomladni številki letnika 2025.

Drugi izdelek v dvoranah Sithovske akademije je nosilo naslov **Sijaj nebeškega prahu** izpod tentaklov Bojana Ekselenskega. Še ena doza astronomije s primesmi mitologije in koristnosti za avtorje fikcije.

*****

SUPERNOVA 18/2025

Pomladanska doza fantazije je prinesla v slovensko deželico nekaj drobnih vsebinskih dodelav.

Kam sodijo besedila v tokratni Supernovi? Odgovor vas bo mogoče presenetil.

***

Esejistika je pripadala zaključku v predhodni številki objavljene seminarske naloge Anje Brunšek **Prevodi fantastijske književnosti za odrasle na Slovenskem**. Dominik Lenarčič pa je razmišljal o čakanju na nadaljevanja - **Čakanje na kamnita vrata ali kratka triada o tem, kako nas je Patrick Rothfuss vse pretental**.

Fantastični intervju je priskrbel Dominik Lenarčič, ki je kramljal z Žigo Kastelicem. Proza in poezija seveda niso umanjkali.

Poln je bil Fantastični dogodkopsi, ki je navr-

gel obilje reportaž s fantastičnih dogodkov minulega časa.

Fantastična bukvarna in knjigarna je prinesla precej novega fantastičnega čtiva.

Razpisi so seveda klasika vsake izdaje, tudi tokratne:

- ⇒ Klasična razpisa za Vsesledje in Supernovo.
  - ⇒ Razpis Zeleno Celje za bližajoči se Fanfest 9.
- Zadnja stran je pripadla Mateju Krajncu.

***

A čisto na koncu ... Uvodnik z naslovom Fanastične misli o fantastiki so postregle z nekaj mislimi o fantazijskem trenutku. Uvodničar je razpredal o žanrski književnosti in odlomek je poveden:

Kaj je temeljna naloga žanrske književnosti? Njena primarna vloga je na svoj način zabavati. Naj se sliši to še tako neumestno, ljudstvo vzame v roke žanrsko književno delo zaradi takšne ali drugačne sprostivte, zadovoljevanja ene od temeljnih človeških potreb – pripovedovanju zgodb in predvsem vživetju v fiktivno pripoved. Saj veste, če ne gre za dokumentaristični popis, gre, preprosto rečeno, zagotovo za fikcijo.

V današnjem času se pojavljajo žanrska dela, ki so bolj ali manj posrečena mešanica žanrov. Navkljub brezšivni spojitvi pa bralstvo takoj ugotovi, kaj je temeljna žanrska nit takšnih del. Takoj vedo, v katerem zajcu tiči grm.

Zagotovo žanr ni le fantastika, kot tudi fantastika ni le žanr. V sodobni književnosti okoli 70 % vsega leposlovja vsebuje elemente fantastičnega, torej nečesa, kar se ni zgodilo. Tudi precej kanoniziranih in uveljavljenih umetniških prozih del brez elementov fantastičnega izgubijo svoje sporočilo, zaradi katerega so sploh prepoznavna.

*****

SUPERNOVA EUROCON SPECIAL 1/2025

Posebna novost je bila angleška izdaja, namenjena Euroconu, kjer sta Slovenijo zastopala Dominik Lenarčič in Bojan Ekselenski. Angleška izdaja je bila posvečena promociji slovenske fantastike v tujini in vzpostavljanju mednarodnega sodelovanja. Zraven je kapnilo še nekaj stalnih tujih sodelavk in sodelavcev. Poleg proze in poezije se je v reviji znašla še predstavitev Celjskega literarnega društva, Fanfesta in klasični Razpisnik.

SUPERNOVA 19/2025

Supernova je doživela droben stilski lifting, saj je prvič dobila kupljeno naslovnico z malce spremenjenim oblikovanjem. Notranjost je ostala zvesta pred kratkim narejeni prenovi.

***

Sithovska akademija je postregla z dvema polnomastnima esejema.

Domen Mezeg je pripravil odlični prispevek **Skriti zakladi besednih faraonov 19. stoletja** o slovenski fantastiki 19. stoletja. Prava literarna vožnja z vlakcem smrti po *Teri Inkogniti* slovenske književnosti.

Nadaljevali smo s prispevkom Bojana Ekselenski o znanosti v znanstveni fantastiki, za izhodišče je služilo delo Doba supernove odličnega kitajskega pisatelja Liu Cixina z naslovom **Zabavna znanost v znanstvenofantastični literaturi**.

Tudi intervjujev je bilo. Dominik Lenarčič se je pogovarjal z Domnom Kodričem in Ann VandenMeer.

V proznem kotičku je bilo kar nekaj bogastva, podobno je bilo s prevedenim paketom.

Poezija je tokrat izostala, a je bil Fantastični dogodkopis bogat in pisan. Tudi v Fantastični bukvarni in bralnici smo imeli polnomastno sladico.

Knjižna polica je prinesla novice o fantastični svežini.

Razpisi pa – klasika. Poleg razpisov za Vsesledje in Supernovo je tu še razpis za jubilejni Fanfest 10 – **Celje in Evropa v svetu magije**.

***

Uvodnik z naslovom fantastični Urbi et Orbi se je ubadal s položajem slovenske fantastike v širšem svetu in njene afirmacije kot suverene književnosti:

S tem naslovom se je začela angleška izdaja Supernove. Tako smo povedali mestu in svetu, da je slovenska fantastika vstopila v širši prostor, kjer je več prostora in svežega zraka. Saj veste, višje, kot se vzpenjaš, več prostora je pod tabo, večji razgled imaš in zrak je lažji za dihanje.

A pozor!

Previsoko pa se ti od višine zvrti.

Slovenska avtorska baza je majhna, a lepo začinjena, kar je dokazala pisanica prevodov v angleški Supernovi. Čas je, da iz (skoraj) izključnih uvoznikov fantastike postanemo tudi izvozniki.

Moramo biti samozavestni in pogumni. Ne smemo samo sklanjati glav pred tujim in slediti temu, kar priteče z najbolj konkurenčnih trgov. Slovenske zgodbe v angleščini ne zvenijo nič slabše od drugih. Ker nas je manj, je tudi avtorjev manj, zato imamo manj publikacij. Supernova je namenjena predvsem podpori slovenski avtorski skupnosti in njenemu stiku s širšo javnostjo. Naša misija je pomagati pri literarnem razvoju vseh, ki želijo napredovati.

V pomladanskem času je ekipa Supernove obilno gostovala zunaj Slovenije.

Na Sferakonu, največjem regionalnemu festivalu (konvenciji), smo redni gostje že dobrih 10 let, avtor teh vrstic je tam prvič gostoval leta 2008 in prvega intervjuja (za hrvaški spletni medij FantasyHR) ni imel v Sloveniji, temveč na Hrvaškem, ravno na, uganili ste, Sferakonu.

*****

In zgodba se nadaljuje v drugo desetletje ...

EUROCON 2026

Eurocon je vseevropska konvencija znanstvene fantastike, pravzaprav fantazije. Organizator je European Science Fiction Society (ESFS), ki konvencijo pripravi s sodelovanjem z lokalnim organizatorjem in v okviru obstoječe lokalne konvencije. Tako se lokalne vsebine premešajo z vseevropskim druženjem. Del vsebin je po protokolu v angleščini, določen del pa v lokalnem jeziku.

Letošnji Eurocon bo v simbiozi z Metropolconom v Berlinu.

ESFS

Delovanje v ESFS je popolnoma prostovoljno. Tu ni honorarjev, dnevnic ipd.

Za udeležbo je obvezna samo prijava s plačilom kotizacije.

Mnoge države in organizatorji dogodkov z mednarodnimi ambicijami pa prijavijo še:

Prijava programske točke

Naročilo promocijske stojnice

Naročilo komercialne stojnice (predvsem lokalni ponudniki fantazijskih dobrin)

Posamezne države preko delegatov do določenega datuma nominirajo ljudi, dogodke ali umetniška dela za ESFS nagrade v različnih kategorijah.

Eurocon se seli po evropskih mestih. Lani je bil v Mariehamn na otoku Åland, avtonomnem območju Finske, letos bo v Berlinu (Nemčija), a naslednje leto v Lizboni (Portugalska).

V okviru Eurocona sta običajno dve generalni srečanji ESFS (General meeting), kjer se zberejo vsi delegati iz sodelujočih držav. Vsaka država ima po 2 delegata z glasovalno pravico. Seveda ta srečanja niso zaprta, temveč so lahko prisotni vsi udeleženci Eurocona.

Glavne teme srečanj so predstavitev nominacij ESFS nagrad, razprava in glasovanje o prihodnjih Euroconih, občasne spremembe statuta ESFS in periodične volitve organov ESFS v skladu z veljavnim statutom.

Glasovanje o nagradah je anonimno, pravzaprav gre za e-glasovanje. Prezare so izključene, ker vsak delegat dobi ustrezne poverilnice.

O lokaciji naslednjih Euroconov se glasuje na osnovi predstavitev predstavnikov organizatorjev. Običajno se organizatorji še pred glasovanjem dogovorijo o naslednjih izvedbah. Tako se že ve, da bo Eurocon 2028 v Zagrebu, ob 50. obletnici Sfera-

kona.

Delegata iz Slovenije sta Dominik Lenarčič in Bojan Ekselenski. Veljajo samo delegati, ki so prisotni na srečanjih ESFS. V primeru, da je iz kakšne države več udeležencev, se predhodno dogovorijo o svojih delegatih.

Slovenija je kot samostojna država prvič nastopila na Euroconu leta 2012 v Zagrebu in z nominacijami še 2013 v Kijevu.

Znova se je pojavila leta 2025 z lastno stojnico in programsko točko. Slovenska prisotnost je bila celovita in uspešna.

Za Eurocon 2026 sta Bojan Ekselenski in Dominik Lenarčič izpeljala nominacije za ESFS nagrade. Najprej sta pretresla slovensko sceno in potem izluščila kandidate, ki jih je smiselno predlagati na osnovi minulega in trenutnega dela. O končnem seznamu je na koncu odločal UO Celjskega literarnega društva, saj gre ekipa na Eurocon tudi kot ekipa društva.

*****

Na kratko o kategorijah nagrad

Ponekod je nagrajencev tudi več, saj lahko dva ali celo trije nominiranci dobijo isto število glasov.

***

Achievement Awards

Te nagrade se podelijo za dosežke v obdobju zadnjih dveh let pred izvedbo Eurocona. Za leto 2026 so se lahko nominirala dela in z njimi povezani ljudje, objavljena v letih 2024 in 2025.

- ⇒ Best Work of Art
- ⇒ Best Dramatic Presentation
- ⇒ Best Fanzine
- ⇒ Best Written Work of Fiction
- ⇒ Best Work for Children
- ⇒ Best Internet Publication
- ⇒ Best Comic Book or Graphic Novel
- ⇒ Best Event, Festival or Convention organised by Fans

***

Hall of Fame Awards

Te nagrade niso povezane z letnico delovanja.

- ⇒ Best Artist
- ⇒ Best Author

- ⇒ Best Publisher
- ⇒ Best Promoter
- ⇒ Best Promoter
- ⇒ Best Magazine
- ⇒ Best Translator

***

Chrysalis Awards

Nagrade so namenjene perspektivnim avtorjem/-cam prvencev. Gre za sveža avtorska imena, ki s to nagrado dobijo spodbudo za nadaljnjo delo.

***

European Grandmaster

Posebna nagrada res zaslužnim na področju dela na sceni. Ta ni omejena samo na umetniško delo, temveč velja tudi na popularizacijo in razvoj scene tudi na mednarodni ravni. Eden od zadnjih dobitnikov te nagrade je bil prof. dr. Zoran Živković, stalni gost Fanfesta.

*****

Slovenske nominacije

Slovenska udeležba bo letos obogatena tudi z nominacijami za ESFS nagrade. Pravočasno smo prijaviili vse kandidate. Vse kandidate smo pozvali, naj posredujejo svoj avtorski CV in morebitno slikovno gradivo, da pripravimo ustrezno javno predstavitev.

Prvič bodo predstavljene na Festivalu stripa v Celju (17. – 19. 4. 2026 v MCC).

Naslednja predstavitev bo na konvenciji Na meji nevidnega, zadnji majski vikend.

Še ena predstavitev bo junija v Celju in potem finale v Berlinu na Generalni skupščini ESFS.

***

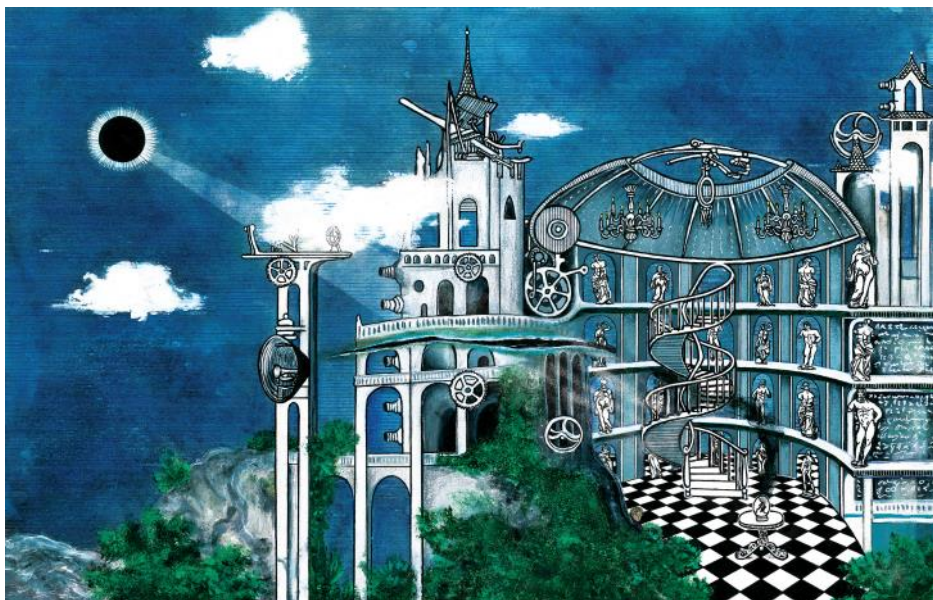
Achievement Awards

Best Artist – Maja Poljanc (ilustratorka)

Maja Poljanc je ilustratorka s svojevrstnim avtorskim slogom, za katerega je značilno pogosto zajemanje elementov znanstvene ilustracije ter vpeljevanje ornamentov slovenske kulturne dediščine. Leta 2018 je končala magistrski študij vizualnih komunikacij na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje v Ljubljani. Njen portfelj med drugim vsebuje prvo enciklopedijo slovenskih mitoloških bitij - Encyclopedia

Mythologica Slovenica, za katero je prejela Prešernovo nagrado UN ALUO in Pohvalo 13. Bienala slovenske ilustracije. Poljančeve ilustracije lahko zasledimo v knjigah kot so: Pesmi muce potovke (Svetlana Makarovič), v strokovnemu učbeniku Koža in kožne bolezni (Z. Grafenauer, Ministrstvo za IZŠ), v fantastični seriji Edgar Kaos (J. Lukovnjak), romanu Beli konjiček (S. Pregelj), revijah Ciciban in Cicido in časopisu Večer, ter v Notranjskem muzeju Postojna, itd. Njena dela so bila razstavljena na naslednjih lokacijah/dogodkih: Vodnikova domačija, Center ilustracije, Frankfurt Buchmesse, Knjižni sejem Bolonija, Slovenski knjižni sejem, Kino Šiška, Galerija Jakopič, KC Janeza Trdine, Galerija Srečišče, Dobra vaga, Galerija Božidarja Jakca, itd.

Živi in dela v Ljubljani.

***

Best Written Work of Fiction – Jakob Konda in Skrivnost srži

Skrivnost Srži je trilogija, postavljena v svet, ki ga je navdihnili bogato izročilo slovanske mitologije. Tako v njem ne boste srečevali klišejskih domišljjskih bitij, kot so vilini, orki in škrti, ampak se boste podali med zlatoroge, rusalke in kresnike. Zgodba se dogaja v Sončni deželi, kjer prihaja do velikih političnih sprememb. Mogočna vojska je pred nedavnim prečkala njene meje, dolgoletni knez pa se je izkazal za strahopetca, saj je oblast brez vsakega boja predal v roke zavojevalcem – trem

skrivnostnim možem, ki jim pravijo Rdeči čarodeji.

Naš protagonist Ganej, vojščak nekdanje Knežje vojske, začenja slutiti, da imajo njegovi novi vladarji za bregom nekaj nepojmljivo zlovesčega. Ko se njegovi sumi izkažejo za upravičene, je pahnen v svet spletk in maščevanja, ki ga popelje na dolgo pot, tesno prepleteno s samo usodo celotnega obstoja. Na poti spozna Srž – skrivnostno silo, ki prepreda vse in ji ljudje pravijo magija, sprejme nalogo zaščititi poslednjega samca zlatorogov in se pridruži skrivnostnemu ljudstvu Gorjanov, ki prebivajo visoko v gorah in čuvajo skrivnosti sveta.

Ko ga boste spremljali, se boste čudili osupljivim razgledom z gorskih vrhov, se spustili globoko v temačne koticke človeške duše, razvozlali marsikatero spletko in na hrbtu zlatoroga odjezdili v bitko med magijo in napredkom, med divjim in umetnim, med čustvi in razumom – vse do poslednjega soočenja, ki bo v viharju dvomov in razodetij neusmiljeno razburkalo vašo dušo.

***

Še o avtorju, Jakobu Kondi

Jakob Konda je že od mladih nog rad poslušal pravljice in bral o mitologiji z vseh koncev sveta. Ko je odrasel, je to otroško navdušenje preraslo v veliko ljubezen do domišljjskih romanov, filmov, iger in vsega, kar je povezano z razburljivimi zgodbami in namišljenimi svetovi.

Trenutno je zaposlen kot profesor angleščine, v prostem času pa se ukvarja z

različnimi oblikami umetnosti, predvsem z literaturo in glasbo. S simfonično metal zasedbo Zaria je izdal že tri albume (Sij obzorja (2013), Po poti življenja (2014) in Tell the Wind (2022)). Leta 2021 je začel izdajati svojo prvo domišljjsko trilogijo z romanoma Skrivnost Srži in Skrivnost Srži: Padeč magije, zaključil pa jo je leta 2026 s tretjim delom Skrivnost Srži: Kri zlatoroga.

Poleg tega veliko časa preživi v naravi, kjer najde svoj mir in navdih za številne zgodbe, ki se rojevajo v njegovi glavi in bi jih nekega dne rad vse do zadnje prelił na papir.

***

Best Event, Festival or Convention organised by Fans – Na meji nevidnega

Na meji nevidnega je konvencija fantazije in znanstvene fantastike, ki jo organizirajo oboževalci in poteka vsako leto v Ljubljani v Sloveniji.

Dogodek združuje ljubitelje znanstvene fantastike, fantazije, stripov, iger, cosplaya in popularne kulture ter ponuja bogat dvodnevni program predavanj, panelnih razprav, delavnic, pogovorov z avtorji in odrskih dogodkov.

Poseben poudarek je na vključevanju skupnosti in ustvarjalnosti oboževalcev. Konvencija vključuje cosplay tekmovanja, interaktivne aktivnosti ter predstavitve domačih in tujih gostov, hkrati pa podpira tudi nove ustvarjalce, umetnike in pobude oboževalcev.

Z več kot 5000 obiskovalci je Na meji nevidnega postala osrednje stičišče slovenske SF&F skupnosti in prepoznaven regionalni dogodek. Organizirana je v celoti s strani oboževalcev in prostovoljcev ter združuje vključujoče vzdušje z raznolikim in ambicioznim programom, ki slavi domišljijo, ustvarjalnost in skupno navdušenje nad spekulativnimi svetovi.

Konvencija se je začela leta 2013, ko je nekaj navdušencev v manjši plesni dvorani združilo več društev, trgovin in iger. Od takrat je dogodek hitro rasel, vendar nikoli ni zapustil svojega osnovnega poslanstva – spodbujanja globljih povezav znotraj skupnosti. V desetletju od ustanovitve je v Sloveniji prišlo do razcveta žanrske scene, pri čemer je Na meji nevidnega danes osrednji del živahnega in zdravega ekosistema dogodkov, skupin in skupnosti po vsej državi.

***

Hall of Fame Awards

Best Author – Julija Lukovnjak

Julija Lukovnjak (rojena 27. avgusta 2000 v Murski Soboti) je slovenska pisateljica in filozofinja mlajše generacije. Odraščala je v Gornji Radgoni, kjer je z odliko zaključila osnovno šolo ter nižjo in višjo glasbeno šolo.

Šolanje je nadaljevala na Druga gimnazija Maribor, kjer je bila leta 2017 sprejeta v program mednarodne mature (IB) in ga leta 2019 zaključila kot zlata maturantka.

Istega leta se je preselila v Ljubljano in pričela študij na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani (Primerjalna književnost in literarna teorija – dvopredmetni program ter Filozofija – dvopredmetni program). Septembra 2023 je z odliko diplomirala. Trenutno zaključuje magistrski študij filozofije, s predvidenim zaključkom septembra 2026.

Decembra 2021 je pri Založba Sanje izšel njen knjižni prvenec, mladinski fantazijski roman *Imaginarni svetovi Edgarja Kaosa*. Leta 2023 je pri Založba Goga izšlo nadaljevanje *Svet je senca*, leta 2024 pa druga, ilustrirana izdaja prvega dela z ilustracijami Maje Poljanc. Aprila 2025 je izšel tretji del serije, *Živa tema Edgarja Kaosa*.

Prva dva romana sta prejela priznanje Zlata hruška za kakovostno mladinsko literaturo. Leta 2027 bo pri Založba Goga izšel angleški prevod njenega literarnega prvenca.

Kot avtorica redno sodeluje na literarnih večerih, festivalih, predavanjih in delavnicah doma in v tujini ter deluje kot članica strokovnih komisij literarnih natečajev. V okviru evropskega literarnega programa CELA je ukrajinska prevajalka Julia Stankevych prevedla odlomek romana *Imaginarni svetovi Edgarja Kaosa*, ki sta ga maja 2025 predstavili v Kijevu.

***

Best Promoter – Bojan Ekselenski

Bojan Ekselenski je bil rojen prazgodovinskega 1964 v Celju, kjer tudi dela in živi.

Trenutno je predsednik Celjskega literarnega društva (tretji mandat), kjer skrbi za ljubiteljsko književnost in fantazija je eno od področij, ki jih aktivno razvija in promovira.

Bojan je ustanovitelj in predsednik organizacijskega odbora Fanfesta, ki je od leta 2017 edini festival fantazijske književnosti v Sloveniji. Festival je zastavljen kot promocija kakovostne fantazije.

Bojan je ustanovitelj in urednik edine resne slovenske revije za fantastiko, ki izhaja od 2016. Revija, ki se financira iz javnih sredstev, je veliko prispevala k temu, da fantazija ni več obskurna literatura za mlade, temveč suverena književnost. Njegovo vztrajno delo pri promocije fantazije je pripomoglo k temu, da je na vse več literarnih razpisih v Slovenije upoštevana tudi fantazijska književnost.

Aktivno sodeluje na različnih literarnih in festivalskih dogodkih v Sloveniji in v postjugoslovanski regiji kot promotor slovenske fantazije. V sodelovanju s srbskim društvom Sci-Fi (urednik Tihomir Jovanović) je pripravil prvo antologijo slovenske fantastike v zadnjih 25 letih kot promocijo slovenske fantastike.

Za svojo promocijsko dejavnost je prejel dve regionalni nagradi.

Kot avtor fantazijske književnosti je napisal 20+ romanov, zbirk kratkih zgodb in priročnikov. Objave ima v mnogih tujih edicijah in ima dela prevedena v več jezikov.

***

Best Magazine – Supernova

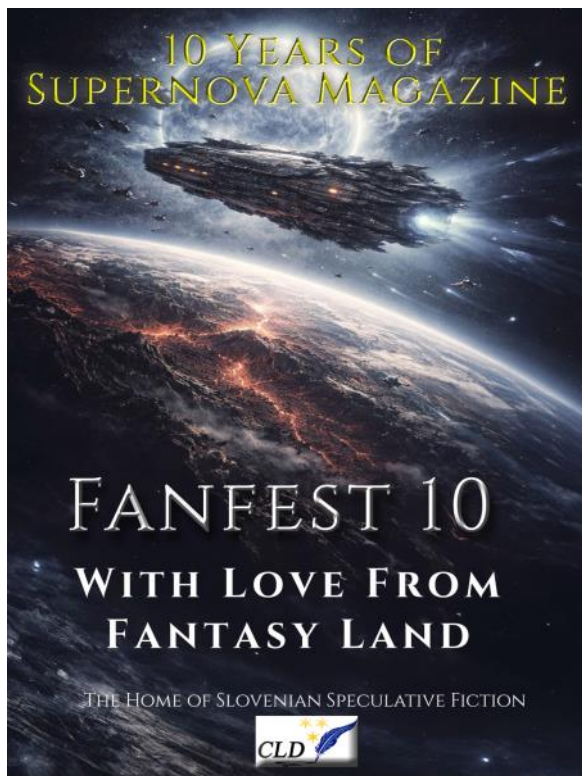
Supernova je edina resna slovenska revija za fantazijsko književnost. Leta 2016 jo je ustanovil Bojan Ekselenski v okviru Celjskega literarnega društva in je njen urednik. Zadnja leta je pomočnik urednika Dominik Lenarčič, slovenski mladi in perspektiven avtor in promotor.

Izhaja dvakrat letno, od leta 2025 ima tudi angleško izdajo, namenjeno promociji slovenske fantazije v tujini, posebej na konvencijah, kot je Eurocon.

Revija je namenjena razvoju slovenske fantazije in podpira razvoj avtorske scene. Revija objavlja tudi tuje avtorje, kar je odlična platforma za mednarodno literarno sodelovanje. V reviji so objavljali avtorji iz Avstrije, Belgije, Bosne in Hercegovine, Črne gore, Finske, Hrvaške, Nemčije, Poljske, Romunije, Severne Makedonije, Srbije, Španije, Ukrajine in ZDA.

Revija je odprta za sodelovanje.

Poleg proze in fantastične poezije so v reviji reportaže s festivalov, predstavitev in konvencij, najde se tudi kakšna recenzija, intervju, redno so objavljeni zanimivi eseji, namenjeni predvsem razvoju avtorjev.– Supernova

Best Translator – Sergej Hvala

Sergej Hvala je izkušen slovenski prevajalec, novinar, urednik in avtor. Znan je po izjemnem jezikovnem občutku in bogatem besedišču, s katerim je pomembno obogatil slovenski jezik tako skozi svoje novinarsko delo na področju videoiger (pod psevdonimom Sneti) kot tudi s prevodi najzahtevnejših mojstrovin fantazijske književnosti. Odlikujejo ga poglobljeno poznavanje žanrske literature, popularne kulture in zgodovine videoiger.

*

AVTORSKA DELA

V svoji dolgi novinarski karieri je napisal nešteto člankov in recenzij. Njegova osrednja in najpomembnejša samostojna knjižna izdaja je Prva bitnost: Od rojstva videoiger do konca njihovega otroštva (Založba Jazbina, 2022), prva slovenska monografija o zgodovini videoiger. Gre za celovito historiografsko, esejistično in nostalgično delo, ki bralca popelje od najzgodnejših fliperjev, ZX Spectruma in Commodoreja 64 vse do prehoda v 3D-obdobje z izvirnim PlayStationom. Knjigi Prva bitnost je nedavno sledilo nadaljevanje Druga bitnost, vmes pa je Hvala postal tudi urednik monografije Odčepnik in triglava opica, posvečene računalniškim pustolovskim igram.

*

PREVODI

Fantazija in znanstvena fantastika

Kot dolgoletni zunanji sodelavec založbe Mladinska knjiga se je lotil nekaterih najzahtevnejših prevajalskih projektov sodobne fantazije, pri čemer je moral pogosto ustvarjati izvirno slovensko terminologijo za kompleksne fantastične pojme.

J. R. R. Tolkien

⇒ The Lord of the Rings (Gospodar prstanov: Bratovščina prstana, Stolpa, Kraljeva vrnitev, 2023)

⇒ The Silmarillion (Silmarillion, 2024)

⇒ Unfinished Tales (Nedokončane povesti, 2025)

Patrick Rothfuss (The Kingkiller Chronicle)

⇒ The Name of the Wind (Ime vetra: Prvi dan, 2015)

⇒ The Wise Man's Fear (Modrijanov strah: Drugi dan, 2017)

Joe Abercrombie (The First Law Trilogy)

⇒ The Blade Itself (Klic orožja, 2019)

⇒ Before They Are Hanged (Na vešalih, 2020)

⇒ Last Argument of Kings (Odloči naj vojna, 2021)

George R. R. Martin

⇒ Fire & Blood (Ogenj in kri, 2025)

***

*Chrysalis Awards***Matjaž Marinček**

Rojen je leta 1951, upokojeni novinar, poliglot, pisatelj, dramatik in pesnik, amaterski igralec in režiser. Začel je pisati za dušo že kot gimnazijec, potem je kot novinar pisal za preživetje, po upokojitvi pa piše zaradi užitka. V letu 2023 je izšel njegov prvenec z naslovom »Medgalaktične pripovedke«, zbirka 13 kratkih znanstveno-fantastičnih zgodb, ki predstavlja unikum v slovenskem literarnem prostoru, saj združuje znanstveno fantastiko, kratke zgodbe in humor.

PROZA

Andrej Ivanuša

Menc in zdravilna voda

Nenadoma sem se odločil, da grem plavat. Ne vem, kaj me je napeljalo k izbiri Pazina. To je majhno mesto sredi Istre, ki leži pod visokimi kraškimi stenami. Nekajkrat sem bil tam na festivalu fantazijske literature. Nikoli pa se nisem šel kopat na Zarečki krov in v reko Pazinčico. Letos pa sem sanjal o nečem iz otroštva. Ko sem se zbudil, je bila moja prva misel, da grem plavat.

Tako sem prispel v Pazin in se odpravil do Pazinčice. Na Zarečkem krovu je bilo veliko mladih, plavalcev. Nekateri so plezali po stenah, ki obkrožajo kraško jamo. Pomislil sem, da je to odličen kraj tudi zame. Še posebej, ker me je hrbet že dolgo bolel in so mi zdravniki rekli, da moram hoditi in plavati.

Stopil sem v vodo in začel počasi plavati. Odpravil sem se proti jami, ki se dviga nad jezerom, in do slapa, ki pada čez rob kraške stene. Zaplaval sem pod nadkrov v temo za slapom. Nenadoma me je objela tišina. Pravzaprav sem slišal le šumenje vode in nisem več slišal zvokov plavalcev.

Nenadoma sem nad seboj zaslišal smeh. Pogledal sem gor in nad mano je bil škrat z rdečo kapo in modrimi kratkimi hlačami. Držal se je za korenino neke rastline in se gugal.

Začudeno sem rekel:

»No ... Uh ... Ti si menc? Nemogoče!«

Škrat se je zibal in se zarežal:

»Ja, sem menc. Kako ti to veš?«

»Poznam zgodbe o tebi. Že od tretjega leta vsako poletje prihajam na otok Cres, v vas Punta Križa. O tebi sem tam že vse slišal. Živiš v tisti jami za vasjo. Je to res?«

Prikimal je:

»Res je!«

»Tvoji soškrti mencji živijo v Istri in na Kvarnerskih otokih! Pa tudi vsepovsod na krasu.« sem rekel. »Zakaj pa si prišel v osrednjo Istro?«

»Ker te poznam že od malih nog. Videl sem vse tvoje neumnosti, ki si jih naredil. Ampak me nikoli nisi razjezil in sem se odločil, da ti pomagam. Zato sem te povabil sem v Pazinčico,« je odgovoril.

Pomislil sem in rekel:

»Potem si me ti v sanjah spodbudil, da pridem sem na kopanje.«

Spet je prikimal:

»Res je!«

To se mi je zdelo popolnoma noro.

»Sanjal sem, da sedim na trati. Kot takrat, ko sem bil star štiri leta. Sedel sem ob

luknji, v katero so šle mravlje. Spraševal sem se, kaj počnejo tam notri. Dolgo sem sedel, a nisem mogel ugotoviti, kaj počnejo tam. Šele ko sem se naučil brati, sem se vsega o življenju mravelj naučil iz knjig,« sem rekel.

»Tako je! Tam sem te prvič videl. Potem sem te vsako leto spremljal in opazoval, kaj počneš,« je potrdil. »Imel sem te rad in nikoli me nisi motil ali razjezil. Nisi povzročal hrupa, metal kamenja, lomil vej ali motil tišine v moji jami.«

»Oh, če bi to vedel, bi bil še bolj previden!« sem rekel.

»Ampak ni pomembno! Zato ti bom pomagal.« Spustil se je in skočil v vodo poleg mene.

Zanimalo me je:

»S čim mi boš pomagal?«

»Vem, da te boli hrbet. To je zaradi hrbtenice! Ampak to se da popraviti!« je rekel.

»Da, zdravniki so mi rekli – plavanje in hoja!«

»To ne bo dovolj. Obstaja način, da se tega takoj znebiš. Poleg tega ti lahko podaljšam življenje in tvojo splošno telesno pripravljenost!« je rekel in pljunil vodo. Navsezadnje ni bil ravno najboljši plavalec.

»Kako je to mogoče?« sem vprašal. Ponudil sem mu roko, da se je naslonil nanjo in nehal pljuvati vodo.

»Tukaj, takole! Gorvodno so še vedno hudourniški pritoki Pazinčice. Imenujejo se Brestovica, Toplica, Lipa, Rakov potok in Femežar, združijo pa se blizu Cerovelj. Ravno tam, kjer se združijo, je še en majhen izvir. Je tako majhen in skrit med kamenjem, da mnogi ne vedo zanj. Pojdi do njega in zajemi vodo. Ne s skledo, ampak samo zajemi vodo z rokami in popij požirek vode iz dlani,« je natančno razložil.

Zamislil sem se:

»Torej je to izvir zdravilne vode?«

Potrdil je:

»Tako je! Zdravila bo tvojo hrbtenico in druge organe, ki ti povzročajo težave. In tako bo tvoje življenje daljše!«

Zajeceljal sem:

»O-o-to ni mo-mo-mogoče!«

»Ja, pa je res! Ampak pazi se čarovnic in čarovnikov, teh črnih in zlobnih demonov in demonič! Okoli izvira jih je veliko. Lahko se pojavijo kot miši, muhe, žuželke ali črni psi. Ampak sonca nimajo radi. Zato moraš tja priti na sončen dan opoldne. Takrat je sonce nad glavo in jih resnično moti.«

»Oh, najlepša hvala za tvoj nasvet. Poslušal te bom!« sem hvaležno rekel.

Zasmejal se je:

»V redu je! Bom blizu tebe, ne skrbi!«

»Še enkrat hvala!«

»V redu! Grem!« je rekel in izginil. V trenutku so se okoli mene spet zaslišali kriki plavalcev in še nekaj jih je zaplavalo pod slapom.

Naslednji dan sem poiskal pot do Cerovelj in do stičišča teh hudourniških pritokov. Vendar se je pojavil velik problem. Prispel sem šele popoldne in več ur iskal tisti majhen vir zdravilne vode. Sonce je počasi zahajalo, ko sem opazil deset ali več žuželk, ki so plazile po skalah. Takoj sem se obrnil in se vrnil v Cerovlje in v Pazin. Naslednji dan je deževalo. Vrniti sem se lahko šele tretji dan.

Ponovno sem iskal in pregledoval celotno okolico. In potem sem v glavi zaslišal šepet. Bil je moj menci.

»Oprosti! Ne morem se pokazati, ker bi me čarovnice in čaravnice takoj ujele. Tako ti lahko šepetam od daleč.«

Zašepetal sem:

»V redu je! Samo povej mi smer!«

Zašepetal mi je:

»Tri korake naravnost, dva levo, osem naravnost, tri desno. Tam, pod tistim hrastom!«

Ustavil sem se in pogledal pod noge. Med koreninami, obdanimi s skalami, je bila majhna luknja. Na dnu je bilo malo vode. Ravno toliko, da sem lahko zajel požirek vode v dlan. Pokleknil sem in z levo roko zajel vodo. Z desno roko sem se držal drevesa, da ne bi padel.

Zašepetal mi je:

»Dobro si opravil delo. Leva stran je stran duhov, desna pa stran ljudi.«

Prikimal sem in srknil z dlani.

Rekel sem:

»Zelo dobra je. Ampak ima poseben vonj.«

»Da!« sem ga slišal šepetati. »Zato ima zdravilne lastnosti! Ampak prosim, nikomur ne pokaži izvira. To bi povzročilo pravo razburjenje in horda ljudi bi uničila naravo in sam izvir. Moji prijatelji menci ta kraj pokažejo samo tistim, ki si ga zaslužijo.«

»In kaj sem storil, da si to zaslužim?« sem vprašal.

»Skrbiš za naravo, ljubiš jo, ne mečeš smeti, plastike in se trudiš biti čim manj škodljiv za okolje!« je rekel.

Želel sem se mu še enkrat zahvaliti. Nenadoma pa sem zaslišal ptičje petje in šum vetra v hrastu. Vedel sem, da je odšel.

Občutil sem veliko olajšanje. Bolečina v hrbtenici je tudi prenehala. Moj korak je postal trdnjši in lažji.

Bil sem srečen in hvaležen. Naslednje leto bo Punta Križa še boljša. In družil se bom z Mencem, mojim prijateljem škratom.

OPOMBA:

Menc, Enc, Malek, Malček (slovensko) in Malik, Malić, Macmalić, Masmalić (hrvaško) je po starih legendah in verovanjih majhen skratek. Živi na kraškem področju, torej v Sloveniji, Istri in na Kvarnerskih otokih.

Živijo v panjih, kraških jamah in drugih podzemnih odprtinah. Pazijo na ljudi. Če ti ne varujejo narave ali pa mečejo kamne v jame in kričijo, jih kaznujejo s spotikanjem in porivanjem, da se prevrnejo v jarek. Z njimi so nekoč odrasli strašili otroke, da niso lezli v podzemlje. V kolikor ljudje spoštujemo živali in se normalno vedemo v naravi, pa nam pomagajo.

*****

Barbara Jelen

Opazovalec

(Uvodna zgodba iz Medgalaktičnih kronik)

Džekhuti se že od jutra nemirno ozira proti obzorju. »Še vedno ga ni,« si zaskrbljeno momlja. »Pa saj je rekel, da gre samo v izvidnico.«

Materi ni želel obremenjevati s svojim črnogledim razmišljanjem. Ženske iz rodu starodavnih Šaunov so nežne in krhke, njegova mati pa je zaradi daru zdravljenja še posebej občutljiva. Džekhuti ima že nekaj časa slutnje, da z njihovo Bharato ni vse v redu. Čuti sunkovito utripanje njenega jedra. V zadnjih dneh ga glava vse pogosteje boli in vsa notranjost mu podrhtava. V prostoru se ne znajde več dobro, zmeden je in ne ve več, kje je sever in kje jug. Morda bi oče vedel, kaj se dogaja, a se še ni utegnil pogovoriti z njim.

V tistem trenutku zasliši zvoke eksplozij in strelov, potem vse potihne. »To je pa blizu,« je zaskrbljen. Skoči pokonci in steče v brunarico.

»Mama, odpravil se bom, morda oče potrebuje pomoč.« Sunda mu nameni blagoslov: »Naj te Bejma varuje!«

Džekhuti si ogrne zaščitni jopič, vzame čakro in odide. Zadovoljen je, da ga je oče kljub njegovi mladosti in materinim pomislekom naučil ravnati z mogočnim orožjem. Le nekaj korakov od doma zasliši vršanje očetovih kril. Opazi, da je očetov let prenizek in opletajoč. S težavo se ogiba vrhov dreves. Videti je, da se komaj drži v zraku. V naročju ima veliko žival in morda je to vzrok težavnega leta.

Vse skupaj ne traja dolgo. Oče ne zmore ostati v zraku in strmoglavi v bližini.

Džekhuti divje steče in kmalu pride do mesta padca. Oče je ves krvav, prav tako tudi nenavadno velika žival, ki se skorajda ne premika.

»Pomagaj!« reče Ankhuti s stisnjenim glasom. »Prenesti ga morava v kočo, Sunda mu bo pomagala.«

»Ne glej tako pretreseno, vsa kri je njegova. Zmešani Tarti so ga hoteli upleniti. Pet jih je sam razmetal naokrog kot lutke, vsi so mrtvi. Šestega sem ustrelil jaz s čakro.«

»Norci se ne zavedajo, da so voltigri svete živali.«

Džekhuti požre slino, nikoli še ni videl take živali. Z oklevanjem stopi h kupu krvave volnate dlake in pomaga očetu, da ponovno dvigne žival v naročje. Ni daleč od kolibe, a oče komaj zmore. Mišice mu divje drgetajo od napora, a ne popušča. Džekhuti občuduje očetovo moč in postavo. Želi si, da bi nekoč tudi sam imel vsaj delček te moči. A bil je še mladič in niti krila mu še niso zrasla.

Ankhuti odloži voltigra na tkano preprogo pred ognjiščem in ljubeče pogleda Sundo. Po dolgih letih mu v njeni bližini še vedno žari srce v prsih in še vedno čuti, da sta eno. Ničesar mu ni treba reči, ni prvo bitje, potrebno pomoči, ki ga je pripeljal k njej.

Sunda voltigru z zeliščnimi pripravki očisti rane. Potem začuti toplo energijo, ki ji steče po dlaneh. Oba sta že videla njen dar zdravljenja, a prizor je vedno znova osupljivo lep.

»Nekaj dni pa bo spet pravi voltiger,« je ponosna Sunda.

Džekhuti očarano strmi v svoja starša, ki se objameta. Videti je, da se okrog njunih teles spleta mavrična aura. Njuni telesi izgubita ostrino, dve podobi se prepleteta v eno in sin začuti, da sta v nekem drugem, tujem svetu. Močan občutek, da je odveč, ga požene iz kolibe.

Mračni se, Bharatino sonce počasi izgublja svojo moč in postaja velika oranžna žareča krogla, a Kosmata zvezda, ki se je pred leti priklatila iz temin vesolja, je še vedno vidna. Bharata bo že dvanajstič obkrožila svoje sonce, odkar se je modra kosmatinka ujela v njegovo gravitacijo. Ob pogledu nanjo postane vedno neprijetno vznemirjen. Slutnja, da je nekaj močno narobe, ga znova vsega preplavi.

»Občuduješ sončni zahod, sin moj?« se mu oče neslišno približa.

Džekhuti obrne glavo in se medlo nasmehne: »Niti ne. Ali ti veš, kaj se dogaja z Bharato?«

Ankhuti ga predirno pogleda in njegov izraz je neverjetno podoben ptičjemu.

»Pozabil sem, da si moj sin in v veliki meri tudi njen,« zamrmra. »Pronicljiv si,« nadaljuje, malce okleva, nato pa reče: »Prav, čas je, da ti nekoliko več povem. Morda za začetek o sebi in moji vlogi na Bharati.«

»Moje otroško življenje sem preživel na planetu Proxima v zvezdnem sistemu Alpha Centauri. Sem pripadnik plemena Gauri, natančneje zadnji pripadnik, vsi ostali

so umrli v katastrofalni povodnji. Ves planet je preplavila voda. Ko sem že tonil, me je rešila posadka Prime, prvega medgalaktičnega plovila,« utihne in oči mu napolni vlaga. Videti je, da mu bo spolzela preko očesnih robov.

Nekaj časa je tiho, nato nadaljuje: »Minila so stoletja po centralno-galaktičnem času. Nekajkrat sem zamenjal telo in se usposobil za Opazovalca, čeprav imam tudi darove Zaščitnika. Bharata je peti planet, kjer sem Opazovalec. Sprva nas je bilo sto štiriinštirideset, zdaj sem na planetu ostal le še jaz. Moje življenje se je usodno spremenilo, odkar sem spoznal tvojo mamo, a o tem kdaj drugič. Zdaj pa samo še nekaj o Bharati. Planet se spreminja, dobro čutiš spremembe, a ne prestraši se. Strah črpa našo moč, ki jo ob spremembah še kako potrebujemo.«

Nato dvigne roko, kot bi ga želel ustaviti: »Ne poznam prihodnosti,« odkima.

Džekhuti z odgovori ni ravno zadovoljen. Ni mu jasno, kaj je oče govoril o planetih, kakšna Proxima in kakšen zvezdni sistem le, pa opazovanje? Ničesar mu ni logično in domače. Le slutnja, da je slišal samo površinski del zgodbe, ta pa je jasna in močna.

***

Oče je znova na poti. Pred nekaj dnevi je materi dejal: »Odhajam,« ona pa je samo odsotno pokimala. Ves teden je že voltiger središče njenega sveta, on pa se sam potika po okolici.

Njegov ostri sluh zmoti lomastenje. Obstane in se skrrije za grmovjem. Zvoki so vse glasnejši. Nobena žival ni tako nerodna.

»Ej, bova še dolgo hodila? Zdaj bi že zdavnaj morala priti do njihove kože,« nestrpno zveni glas mlajšega Tarta.

»Ne bodi neučakan, podnevi tako ali tako ne smeva preblizu, nisva dovolj močna. Zažgala jo bova ponoči, ko bodo spali. Maščevanje za umrle sorodnike nama ne sme zamegliti razuma. Pomisli, kako slavna bova, ko se znebiva Zaščitnika.«

Džekhuti skozi tanke listne reže opazuje oba Tarta. Sklepa, da sta v sorodu, morda oče in sin, videti sta kot starejša in mlajša različica istega človečka. Za pasovoma sekire, v rokah neznano svetleče strelno orožje, ki ga še ni imel priložnosti spoznati. Utiša dihanje in srce, tudi na zunaj še ni bil nikoli tako miren. Nekaj dobrega pa se je kljub svoji mladosti vendarle naučil. Biti neslišen in neviden, ko je to potrebno.

Tarta še naprej razglabljata o maščevanju in se bučno oddaljujeta.

Preteči je moralo še kar nekaj časa, da si spet upa normalno zadihati. Prešine ga misel, da mora takoj domov. »Pa ravno zdaj očeta ni doma,« mu misel drvi skozi um. »Posvariti moram mamo,« razmišlja naprej in upa, da bosta Tarta res čakala na noč. V mislih se osredotoči na očetovo mogočno podobo, kar mu da dodatni zagon. Zdi se, da je minilo le nekaj trenutkov in že je v bližini doma.

Pred kolibo pa ga osupne drugačen prizor.

Voltiger si je očitno opomogel. V vsej svoji velikosti se razteguje, mama pa je ob njem videti drobno, nebojgljeno piščice. Džekhuti se ustavi, kot bi zamrznil. Ni prepričan, da se ga voltiger spominja in morda bi s svojim nenadnim prihodom ogrozil materino varnost. V naslednjem trenutku se počuti kot največji bedak. Voltiger se skloni in dobrika materi, da ga nežno počehlja za ušesi. Zaprede kot maček, le da je njegovo predenje slišati kot rjojenje.

»Zdaj pa le pojdi in ostani varen,« je vsa raznežena. Voltiger ji z jezikom obliže dlan, potem pa se zravna in ponosno brundajoč odide v gozd.

Presenečen pa ni konca. Nad kolibo v letu nizko zaokroži oče in pristane na jasi. Zloži svoja krila, da jih skorajda ni videti.

»Poklical si me, sin. Čutil sem tvojo stisko. Nekaj vaje še potrebuješ, da boš znal jasno oblikovati sporočilo, ampak za prvič je dovolj dobro,« ga je pohvalil oče.

Džekhuti osuplo pomisli, da bo ob takih dogodkih kaj hitro odrastel.

***

Vsi trije, oprtani z nahrbtniki in najnujnejšimi stvarmi, stojijo pred kolibo. Vsak zase razmišljajo o sreči in lepih trenutkih, spominih, ki jih za vedno hranijo v kotic-kih srca. Oče stopi k vhodu in izpod praga vzame umetelno obdelano kovinsko kroglo. Potežka jo na dlani in pihne vanjo. Zvok, ki je močno podoben komaj slišnemu aaaaaumm, mu zdrkne preko ustnic. Podoba kolibe skupaj z okoliškim gozdom začne vibrirati, obrisi postajajo vse bolj megleni in motni, potem pa ves prizor izgine. Pred seboj zagledajo pusto peščeno pokrajino.

Džekhuti zmedeno strmi v očeta, ki ga prime za roko in mu kroglo potisne v dlan: »Skrbno pazi nanjo. Morda boš kdaj želel obujati spomine. Vse skupaj je bil hologram, to, kar vidiš pred seboj, pa je resnični svet. Slabost hologramov je, da se tako zlijejo skupaj z resničnostjo, da lahko vsa bitja z lahkoto prehajajo vanj in nazaj, ne da bi opazila razliko. Sem se zagotovo ne bomo več vrnili.«

»Pojdimo!« še doda, »Pot je dolga.«

In res je bila. Že nekaj dni hodijo po suhi peščeni in kamniti pokrajini, Džekhuti pa ves čas razmišlja, kdo sploh je njegov oče. In kdo njegova mati? Bolj različna si ne bi mogla biti tako na zunaj kot navznoter. Čeprav zadnji dogodki postavljajo pod vprašaj resničnost vsega njegovega vedenja in občutenja. Nekajkrat ga prešine mučna misel, da to sploh nista njegova starša, a jo vselej odrine kot sitno muho. Iz njunega pogovora izlušči, da so namenjeni k materinim sorodnikom.

Po dolgem zahtevnem vzponu zagledajo pred seboj zeleno dolino, z redkim grmičevjem, vendar brez dreves. Pokrajina je očitno deležna občasnega dežja, sicer ne bi bila zelena. Ob vznožju gore, preden se dolina razširi, se skupaj stiskajo bivalni šotori.

»Šauni,« z olajšanjem ugotovi Ankhuti. »Niso se še premaknili v poletni tabor. Pohitimo.«

Med pripadniki Šaunov završi od veselja. Visok moški bakrene polti in dolgih črnih las, spetih v čop, se približa. Sunda se razneži: »Mahdi.«

Moški se nasmehne: »Sestra, dobrodošli,« in jo objame.

Obrne se k Ankhutiju: »Pripravljamo se na boj. Na drugem koncu doline smo opazili zbiranje Tartov, njihove horde so nas v zadnjem času pogosto napadle. Izgubili smo nekaj sorodnikov in precej živali. V njihovem zadnjem pohodu je umrla moja žena, zdaj sva z Rengo sama.«

Ankhuti zaskrbljeno odvrne: »Saj so kot stekli psi. V davnini sem nekje daleč že videl nekaj podobnega. Tarti so večino staroselcev že pobili in tudi drug do drugega niso milostni. Do matere Bharate se obnašajo slabše kot do najhujšega sovražnika. Zastrupljajo jo s svojimi smetmi, orožjem in zlobo, škodujejo ji z nespametnim poseganjem v vremenske razmere, a ona se jih bo otesla kot nadležnih parazitov. V njeni jedru se že kuha.«

»Nihče ne bo mogel zbežati,« doda preroško.

Kot bi ga izmučeni planet slišal, začno tla podrhtavati. Po nekaj dolgih trenutkih tresenje mine. Vse se umiri, znova je slišati ptičje oglašanje in rezget konjev.

»To je bilo le prvo, nežno opozorilo,« je jasen Ankhuti.

Odpravijo se v tabor in posedejo okrog ognjišča. Pridružijo se jim vsi člani plemena.

Ankhuti stopi v središče: »Ljubi moji sorodniki! Nimam dobrih novic. Bharata nas je opozorila, da pripravlja uničenje svojih prebivalcev.«

Umolkne, da poudari pomen povedanega, nato nadaljuje: »Odpravljamo se na goro Meru, tja bodo prispeli moji prijatelji. Sporočili so mi, da nas bodo rešili z Bharate, na njihovem plovilu je za vse dovolj prostora.«

Med Šauni završi, Džekhuti pa se naježi. Pravkar so se kocke uganke zložile v mozaik strašljivih podob.

Nenadoma v bližini odjekne eksplozija. Odkruški skal in peska letijo vsenaokrog. Ankhuti je šokiran: »Tarti imajo še vedno dovolj mini projektilov, eksploziva in orožja. Poiščite zaklonišče,« zavpije.

Ljudje se razbežijo, a zaklonišča seveda ni nikjer, eksplozije pa še naprej donijo.

Mehdi ves okrvavljen stopi k Ankhutiju. V naročju drži svojo hčerko, Rengo, v drugi roki ima povodec in vodi krilatega konja.

»Vzemi jo s seboj, brat, reši jo, da ne bo moje življenje zaman. Vzemi mojega konja, zadnji svoje vrste je. Zbežite, dokler še lahko. Varovali vam bomo hrbet.«

Ankhuti je odločen: »Obljubim.«

Še preden se Džekhuti dobro zave, je skupaj z mamo in Rengo na konjskem hrbtu. Oče mu v roke porine vajeti: »Zdaj je vse odvisno od tebe. Usmerjaj konja proti najvišji gori, ki jo boš zagledal na desni, ko se malo dvignete. Bel vrh ima. Izogibaj

se Tartom in njihovim napadom. Konj bo zmogel leteti z vašo težo, jaz bom takoj za vami.«

Džekhutija preplavi adrenalin, a ostane zbran. Dvignejo se visoko nad pokrajino, da jih orožje ne doseže. Z višine so dobro vidne skupine Tartov, ki obkoliijo Šaune. Pri srcu ga stisne, ko pomisli na svoje vrstnike, ki ne bodo nikoli odrasli. Zagleda očeta, ki izvaja nizke, nevarne prelete in sluti, da želi pozornost Tartov preusmeriti nase. Spoznanje, da je zdaj res vse odvisno od njega, ga zadene z vso močjo. Zave se, da mora upravičiti očetovo zaupanje. Ne odlašaja več in usmeri konja proti gori. Za trenutek podvomi v sposobnost konja, da jih bo prenesel prav do cilja, saj je razdalja res velika.

Nekaj ur so že na poti, ko pod stegni začuti drgetanje konjevih mišic. Za nameček se dvigne peščeni vihar, ki zamegli vso pokrajino. Zdi se, da so v bližini komaj opazne ruševine. Morda bi tam lahko našli zavetje. Odloči se za pristanek.

Veter ne pojenja. Čeprav se ovijejo z oblačili, pa tudi konja zaščitijo, jim pesek sili v usta in oči, da ne vidijo niti prsta pred nosom. Džekhuti se zaleti v ostanke zidu in jih tipaje povede v ruševino. Ni ravno podobna zaklonišču, a jih vsaj malo ščiti pred vsiljivim peskom. V krogu posedejo med zidove, konja pa potisne v sredino. Pokrije jih z odejami, da jih dodatno zaščiti.

Mama z dlanmi nežno drsi preko konjeve dlake in mu tiho prigovarja, da preneha drgetanje mišic. Konj ji položi glavo v naročje in se popolnoma umiri.

Džekhuti tolažeče objame Rengo. Nežno jo stisne k sebi. Ne zna si predstavljati bolečine ob izgubi obeh staršev. Mala je res pogumna deklica.

Znoči se, ko vihar pojenja. Džekhuti ves čas misli na očeta in upa, da je živ, da je nekje našel zatočišče pred Tarti, pred peščenim viharjem.

Mama iz nahrbtnikov izbrska pripravljeno hrano. Nekaj malega pojedjo in spijejo nekaj požirkov vode. Džekhuti nameni vodo tudi konju. Očisti mu pesek iz nosnic in ušes. Nima posode, da bi lahko konj vodo pil, pa si oblikuje posodo iz dlani. In konj pije.

Jutri morajo najprej poiskati vodo. Včeraj je s konjevega hrbta videl primeren kraj. Vznožje gore Meru je bilo videti gosto poraščeno, torej je tudi voda zagotovo tam.

Noč preživijo v zaklonišču. Zjutraj opazijo, da so bile ruševine nekoč domovanja Tartov. Džekhuti upa, da med ruševinami ni nikogar drugega. Močno si želi, da si je konj povrnil vsaj malo moči in da razdalja do cilja ni velika. Pohitijo na konjev hrbet in se dvignejo v zrak. Včerajšnji veter je pokrajino povsem preoblikoval, le gora Meru je s svojim belim vrhom še naprej v daljavi. Džekhutija nenadoma zmrazi po hrbtu. Prav na njihovi poti do cilja se šopiri večje naselje Tartov. Blizu je. S konjevega hrbta opazuje jutranje prebujanje. V trenutku usmeri konja stran in upa, da zjutraj še nihče ne gleda v nebo.

Na levi naselje obkroža pogorje in ga štiti, štiti pa lahko tudi popotnike, da jih ne opazijo. Ampak pot se bo precej podaljšala in brez vode so.

Pristane, čeprav konj še ni utrujen. Pot nadaljujejo peš. Odloči se, da bodo izkoristili obliko pokrajine in njeno skromno poraščenost. Njihova oblačila so barve pokrajine in tudi konj je peščeno lisast. Tarti bi se morali močno potruditi, da bi jih opazili.

Opoldne si razdelijo preostanek hrane in kar med hojo pojedjo. Na vodo še niso naleteli, je pa tudi niso posebej iskali. Džekhuti upa, da bodo kmalu mimo naselja in bodo spet lahko leteli. Rengo posadijo na konja. Premajhna je še, da bi ves čas hodila.

Mrak se počasi spušča, ko še vedno vztrajno hodijo. Morda bi pa lahko izkoristili večerne sence in bi še vsaj kako uro lahko leteli.

In res so.

Džekhuti s konjevega hrbta vidi nekaj skromnih luči v naselju, ki so ga obšli. Dobro je. Dovolj daleč so in konja lahko spet usmeri proti cilju. Bela kapa gore Meru je povsem jasno vidna tudi v polmraku.

Konj je močan, pokrajino pa osvetljuje Bharatina luna Ganimed, ki je to noč videti presenetljivo blizu. Džekhuti pomisli, da se spreminja gravitacija planeta, saj ima tudi sam občutek večje teže. Odžene vsiljivo misel in sprejme odločitev. Leteli bodo, dokler bo zmogel konj.

Letijo dolgo v noč in bližajo se poraščenemu vznožju gore. Pristanejo. Poiščejo si zavetje na jasi sredi gozda. Očitno jim ne preti nobena nevarnost, saj se konj mirno pase.

»Zaspita za kakšno urico. Kmalu se bo zdanilo. Jaz bom buden za vsak primer.«

Džekhuti se nasloni na bližnje drevo. Veke postajajo težje in težje. Mrzel pot ga spreleti, ko se konjev gobček dotakne njegovega lica. Nima si časa očitati, da je zaspal. V bližini je slišati lomastenje. Hitro prebudi mamu in Rengo. Umaknejo se globlje v gozd in Džekhuti jih poskuša narediti čim manj opazne. A v naglici so pustili sledi na jasi. Tam je ostala ena od materinih odej.

Slišati je bilo Tarte in njihovo vpitje. Vmes je prepoznal besedo »Šauni«. Očitno so odejo našli.

Džekhuti skrije mamu in Rengo med gosto grmovje. Konja spusti in upa, da si bo sam našel zavetje. Pograbi svojo čakro in si pripravi nože. Ni ga strah. Pomisli na očetove nauke, pa tudi na mogočnega voltigra in njegovo moč. A nič zato, če je sam. Boril se bo do zadnjega diha.

Komaj slišno se približa Tartom. Sleherni del telesa jim prekriva orožje, očitno so na bojnem pohodu. Za hrbtom začuti premikanje in njegov nož poleti. Tart ima v rokah težko sekuro, a preden utegne zamahnuti, Džekhutijev nož opravi svoje delo. Ne pomisli, da je Tart prvi človek, ki ga je ubil. Zato nima časa. Osem Tartov ga obkroži in začne se nesorazmeren boj. Zamahi sekir, nožev, streljanje iz pušk. A Džekhuti jim ne ostane dolžan. Oglašča se tudi njegova čakra.

Še pet Tartov. Bo zmogel?

Zrak zavibrira od rjojenja. Na jaso skoči ogromen voltiger. Preden se utegnejo Tarti soočiti z novo nevarnostjo, so trije od njih že mrtvi. A streljanje se nadaljuje. Le kako, da jim ne zmanjka streliva?

Džekhuti zasluti nevarnost na svoji desni strani. Le od kod še en Tart? Strmi v orožje, ki je uperjeno vanj. Čuti, kako čas zamrzne, in vidi kroglo, ki leti proti njemu. Nenadoma začuti pred seboj voltigra, ki prestreže njemu namenjen smrtni strel. Zgrudi se k njegovim nogam. Džekhuti pobesni in v neskončnem srdu hipoma opravi z dvema Tartoma. Zdaj je le še boj enega mladiča na enega moža.

Iz boja izide z nekaj praskami in svinčeno utrujenostjo. Razmišlja o življenju in smrti, ki jo je zadal. Iz zamaknjenosti ga potegne nenaden zvok padca in takoj zatem šumenje grmovja. Mišice se mu napnejo in takoj je spet pripravljen na boj. Previdno se pomika v smeri šumov. Med grmovjem opazi znane obrise. Olajšano vzdihne:

»Oče!«

Pohiti in ga podpre pri vstajanju. Oče stiska zobe, a vseeno mu uide vzdih bolečine. Ves je prekrit z ranami in prahom. Krila mu nerodno visijo, nikakor jih ne more zložiti skupaj. Eno je očitno prestreljeno in razcefrano.

Džekhuti ga potegne pokonci, mu ponudi oporo in ga skoraj z vleče preko jase. Oče komaj opazno s pogledom ošvrkne mrtve Tarte in ne more skriti ponosnega nasmeha na ustnicah.

Džekhuti se ustavi pri mrtvem voltigru: »Hvala ti, brat. Morda se ti bom lahko kdaj oddolžil.«

Nabere nekaj vejevja in ga položi preko trupla.

»To je vse, kar zmorem ta trenutek storiti zate,« je žalosten. »Upam, da najdeš pot preko,« še doda.

Ko se pomikata proti skrivališču, kjer je skrila mama in Rengo, nekajkrat predirno zažvižga. Konj veselo zastrizhe z ušesi in zahrza. Džekhuti opazi, da ima mokra kopita, očitno je našel vodo. V trenutku se mu osušijo usta in že sanja o slastnem požirku sveže, bistrre vode. Očeta s težavo spravi na konja. Preko ustnic komaj spravi besedice: »Pridita, zdaj je varno.«

Ni se zavedal, kako so prišli do potoka. Legel je vanj, da mu je voda odplaknila osušeno kri, prah in bolečine. Dolgo je pil.

Tudi oče je legel v vodo in poživljajoča tekočina mu je vrnila delček moči.

Napolnili so posode z vodo in se odpravili proti vrhu gore. Oče in Renga na konju, Džekhuti in mama ob njem.

Džekhuti jih je ves čas priganjal, naj pohitijo, skrbelo ga je, da ne bi bili prepozni.

Iz daljave je slišati zamolklo bobnenje, tla se ves čas nemirno pozibavajo.

Očeta na konjskem hrbtu premetava sem in tja in s težavo se obdrži pokonci. Zbe-
re poslednje atome moči: »Glejte, pod vrhom je ravnina in tik nad njo zeva luknja.
Vhod v jamo je. Tam bomo počakali.«

Džekhuti olajšano zaduha, ko so na cilju. Pripravi odeje, da se lahko oče uleže.

Iz smeri, od koder se sliši bobnenje, se temno pokadi in prikaže se rdeča Bharati-
na kri. Nad goro se pojavi mavrični sij.

Oče pomigne Džekhutiju: »Sin moj, čas je. Obljubi mi, da boš varoval Rengo, kot
svojo sestrico. To bo kmalu tvoja edina družina. Z materjo sva se odločila, da ostane-
va na Bharati.«

»Ne, oče, prosim, potrebujem te. Tam boš dobil novo telo.«

Oče se prizanesljivo nasmehne: »Gaura sem, Gaure lahko dobijo novo telo le v
primeru, da nimajo potomcev. Tvoja mati si je tako zelo želela otroka in izpolnil sem
ji željo. Moje telo se je od takrat naprej nehalo obnavljati.«

Nekaj časa je tiho, potem nadaljuje: »Tudi ti boš lahko menjal telesa, dokler ne
boš imel potomcev, in pri vsaki menjavi boš dobil nove darove.«

Nato je čedalje tišji: »Bejma prihaja po vaju. Naučila vaju bo vsega, kar se vama
še sanja ne, da obstaja. Vedno bom v mislih z vama.«

Iz mavričnega sija nad goro se do njih neslišno spusti žarek. Po njem se pripelje
čudežno lepa ženska tankih udov. Ima snežno belo prosojno polt in najbolj modre
oči, kar jih je Džekhuti kdaj videl. Oblečena je v prosojno modro oblačilo, ki še pou-
dari temno modrino las.

Približa se Ankhutiju in zašepeče: »Pozdravljen, Zaščitnik. Obljubim za vse, kar
si me prosil.«

Nato objame Džekhutija in Rengo. Pokima: »Lahko gre zraven. Deležen bo pose-
bej sočne sveže trave,« in pokaže na konja.«

»Pa veliko ljubezni,« doda.

»Zbogom, in srečno obema.«

Džekhutiju se zdi, da vse skupaj traja le en dih, ko s plovila že opazuje Bharato.
Pospeseno se oddaljujejo. Planet nenadoma postane ena sama velika žareča krogla.
Skupaj s svojo luno in modro kosmatinko.

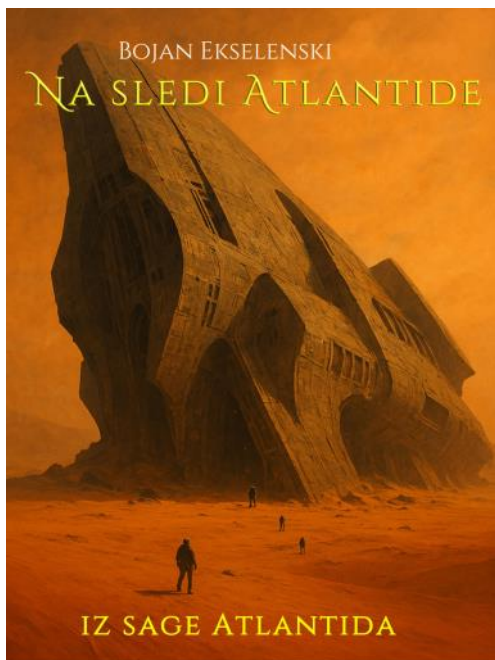
Bejma stoji ob njem: »Čez kakšno leto po centralno galaktičnem času bomo prišli
pobrat nekaj zvezdnega prahu. Nato bomo določili primerno mesto v kakšni od ga-
laksij ali pa celo v tej galaksiji. Prah uničene zvezde bomo vtisnili v informacijsko
kovinsko kroglo in jo odložili na kraju rojstva novega planeta. In v tej krogli bo tudi
prah tvojih staršev.«

Džekhuti žalostno pomisli, da ne bo nikoli poznal vseh skrivnosti vesolja.

*****

Bojan Ekselenski

Na robu Atlantide

Iztekalo se je skoraj dvajset dni najinega gostovanja (ujetništva?) na osrednji bojni ladji Atlantide. Tja sva se Kirino prispela po svoji želji z upanjem, da najdeva šibko točko do zdaj nepremagljive Atlantide. Kot trpinčene nesansjske noči je udarila iz Dev'uta in našemu svetu grozila z nepremagljivimi Apepovimi vojskami. Prosto voljno sem se javil za to tvegano nalogo. Po zaporedju popolnih porazov je kazalo, da je usoda Kroga zapečaten.

*

Atlantidski admiral, poleg mene edini možki za omizjem, se nama je posvetil po glavnini jedi. Vse prisotne svečenice in podadmiralka so umolknile: »Kaj bi lahko sporočila svojim? Naša gosta sta že nekaj časa. Najbrž sta ugo-

tovila, da smo nepremagljivi za te barbarske miniature.«

Spogledala sva se in Kirini sem prepustil besedo. Zdelo se mi je prav, ker so nasproti sedele večinoma ženske. Mogoče je Atlantida neke vrste matriarhata. V kraljestvih Kroga ima samo Mirathebel vedno le kraljico, drugod spol naslednikov ni pomemben – naj gre za prvorojence ali prvorojenke. V vojskah Kroga so večinoma možki, a tukaj sva opazila, da je žensk nekaj več. Mogoče je možki na čelu flote neke vrste posebnost.

»Kaj bi jim sporočila?« je ponovila vprašanje in oprezno nadaljevala. »Zagotovo bi morali na novo spisati znaten del naših legend. Atlantida je pri nas že dolga stletja le mit. Šele pred stopetdesetimi leti je raziskovalna ladja iz Adamaha po naključju pristala na Helixu. Svet je pripadal Atlantidi, pravzaprav delu njenega najbolj zunanjega obrobja. Celotno tam je bila Atlantida zavita v homogeno mešanico mita in zgodovine. Leto kasneje je pristala še ena ladja Adamaha in postavila postojanko. Tudi tedaj se Atlantida ni odzvala. Vse do zdaj. Atlantida je zaradi nečesa začutila potrebo po vrnitvi v zanjo pozabljene dele Galaksije, da znova zbere svoje razpršene otroke.

Zakaj?« je vprašanje namenila kar vsem. Oglasila se je Neftidina svečenica Alamina:

»Korša je zgrojena zaradi herezije, ki je zavladala v barbarskem vesolju. Ob ustoličenju pred tremi leti so na ušesa njenega svetega veličanstva Kleone XXII prišli šibki glasovi o tujcih in barbarstvu na robovih medzvezdja, pravzaprav nekoristen kos medzvezdja. Kot se za vesoljno utelešenje Reja spodobi, temu ni posvečala posebne pozornosti. Zakaj bi? Komu mar barbari tam daleč v temi herezije? Če so zapustili svetlobo Luči Hajekala, naj bodo v temi.«

V pogovor se je vpletel admiral:

»Tako bi ostalo, a sem njeno veličanstvo ob paradi v čast njenega rojstnega dne prosil, naj njeno svetost počastim s sijajem vojne zmage. Njeno sveto veličanstvo sprva ni kazalo navdušenja. Nisem se takoj sprijaznil z njeno zadržanostjo. Vztrajal sem s svojo željo po vojni slavi v njeno čast. Zdelo se mi je škoda svoje talente in iniciativo zapravljati za rutinirana paradiranja na otoku sredi oceana. V tem nisem videl smisla in vztrajal sem. In zdaj smo tu. Sekmet znova okuša prostranstva medzvezdja. Ste vedeli, da je včasih ta del vesolja sodil pod Kolonijo Herkulija, ki ima v legendah posebno vlogo?«

Opazil sem, da Neftidina svečenica ni kazala posebnega zadovoljstva ob admiralom povečevanju lastne iniciative. Mogoče nama bo to koristilo. Admiral je nadaljeval:

»Njeno sveto veličanstvo mi je zaupalo najboljši del Zvezdne armade. Ta sicer ni več to, kar je bila v legendarnih časih, a je še vedno največja sila medzvezdja, kar sta ugotovila tudi gosta,« nama je namenil kratek pogled. »Nimam dovolj sil za velikopotezno zasedbo preostanka Galaksije, a počasi bom povrnil znaten del izgubljenega. Vse za slavo Korše in Hajekala. A tukaj nismo zaradi mojih strateških zamisli, temveč nas zanima vajino kraljestvo na drugi strani galaktičnega središča. Vesta,« je v naju uperil odločen pogled. »Kar precej vem o tem vašem Krogu in miniaturnih kraljestvih.«

Znova sva se spogledala. *Kako ve za Krog in kraljestva?*

Odgovor je prišel sam od sebe:

»Ravno moja izkušnja z miniaturami Kroga je prepričala njeno sveto veličanstvo. Še od prevzema položaja na dvoru sem iskal informacije o skrivnostih barbarskega medzvezdja in takrat sem naletel na zgodbe, ki so me pritegnile. Sledil sem odmevom zakotij Obrobja in potem sem se odločil za korak v praznino. Neverjetno, kako ambiciozna so vaša drobcena kraljestva. Prgišče prahu, ki misli, da je središče medzvezdja!«

Dvignil sem obrvi. Admiral je navdušeno nadaljeval:

»Moja pot do vašega Kroga je trajala skoraj dve leti. Pomislite,« se je spogledal s svojim delom omizja, ki je potrpežljivo poslušalo, »za pot iz Ureusa do Helixa sem porabil dva meseca, a potem od tam do Kroga samo v eno smer kar celo leto.

Največji šok sem doživel na Mirathebelu. Gre za peščico svetov, nekajkrat manjšo od najmanjših sektorjev. Vse tam je majhno, še tisto, čemur rečejo vojne ladje, je tako drobno, da gre cela flota v eno od naših malih spremljevalnih ladij, ki jih je tu preko sto. Obiskal sem še Adamah, Arquo in Thebel. Vsa kraljestva Kroga so drobčkane skupnosti, ki nas ogrožajo toliko, kot mušica ogroža sabljastega tigr. Krog še živi le zato, ker mi njeno sveto veličanstvo še ni poslalo okrepitev. Z njimi bi izničil morebitna presenečenja. Lahko bi vse zmazal v enem udarcu, kot roka zmaže mušico.«

Kirina je kljubovalno odvrnila:

»Zakaj torej ne pospešite napredovanja, če ste tako prepričani o naši nemoči? Zakaj še okrepitev?«

Vmešala se je Alamina:

»Pametno vprašanje. Tudi sama se to večkrat sprašujem. V enem hitrem udarcu bi lahko zmleli to, čemur pravite miniature. Sabljevzi tiger ne čaka »okrepitev«, da bi zmlel mušico.«

Vključila se je še Izidina svečenica Loena:

»Krog bomo v vsakem primeru zasedli. Mogoče admiral ne želi ponovitve Tierenje iz temnih dni. Takrat je mušica pregnala sabljastega tigr. Razumem oklevanje,« in trdo dodala. »Ne bojta se, najkasneje čez leto ali leto in pol bo obnovljena nekdanja patarkija Adamah. Njena svetost bo za guvernerja postavila zaslužnega za novo pridobitev in ta bo lahko obilno bogatel s plenom. Dobro veste, kako težko je danes dobiti sužnje. Mogoče je tam kakšen svet s protonijem, ki ga barbari ne znajo izkoristiti. To bi nam pomenilo največ.«

Nisem vedel, kaj naj rečem. Pogrnilo so mizo, razdelili jedilni pribor in debatirajo o strežbi pečenke, čeprav je divjad še vedno v gozdu. Poskusil sem malce pritisniti na nasprotja, ki zagotovo tlijo med Alamina in admiralom.

»To oprezno tipanje nam kupuje čas. Izgovor na neki poraz iz pradavnine je le izgovor. Se nas bojite?«

Admiral se je namrščil:

»Vse ob svojem času. Krog bo padel, kot sem dejal, leto prej ali kasneje. Pomembno je, da ne izgubimo pomembnih velikih ladij. Njeno sveto veličanstvo je še mlado in se ji ne mudi do nesmrtnosti. Naslednji veliki cilj je Heronija.«

»Očitno greste po poteh spominov na grenke trenutke zgodovine,« sem dodal. Admiralu se je obraz malce povetil:

»Ne delajte si skrbi z mojo strategijo. Če bo njeno sveto veličanstvo oklevalo ali postalo nestrpno, vaju bom poslal kot predujem nagrade. Mogoče bosta njena ljubljenska, če se je naveličala opic.«

Na obrazih žensk se je zarisala sled nasmeha.

Ma'atina svečenica Urenia naju je srepo ošinila, da sem skoraj čutil njen osredotočen pogled:

»Razčistimo nekaj! Iskala sta stik z nami v upanju, da bosta našla kakšno slabost v naši nepremagljivi veličini. Zdaj sta obupana. Ozavestila sta nemoč svojega miniaturnega Kroga in slutita našo zmago. Vaš Krog je zgodovina, a Atlantida je prihodnost.«

*

Najini dnevi so minevali. V najino korist je šla admiralova prepričanost o premoči starinskega kolosa. Zdaj lahko zaupam - Niti žepov mi niso obrnili, saj ne pričakujejo hiper oddajnika in drugih izvidniških potrebščin žepne velikosti. Njihov skener je enako kolosalen kot ta ladja. Slutil sem, da za naju igra njihovo dojetanje veselja, ki temelji na brezmejnih proporcih. Krog je miniaturna in mogoče nam lahko to koristi. Stvar ni v količini vojne sile in ognjene moči, temveč izkoriščanju nasprotnikovih šibkosti. Slutil sem njihovo šibkost.

Kirina je spustila pogled na drobno napravo:

»Če ugotovijo, kaj ti dve napraviči počneta, naju bodo vrgli v veselje.«

»Niso sposobni iskati nepričakovanega, saj so polno zaverovani v svoje kolose. Zaradi njihovega načina dojetanja položaja bo najina misija uspela.«

Flota se je še kar zadrževala v zavetju plinskega orjaka. Nisem se odločil, naj se tega veselim ali skrbim. Admiral se je seveda pokazal kot odličen gostitelj, a sva vedela, da sva trofeja in predvsem ujetnika.

Nekega dne, nekje po zajtrku, so naju amazonke znova pripeljale v dvorano pod stekleno kupolo. Admiral je z rokami na hrbtu opazoval veličastni kriovulkan. V temo veselja je bruhal vodo, ki je takoj zmrznila v sijoč biserni preliv. Amazonke so nas pustile same. Sunkovito se je obrnil in obraz se mu je razpotegnil v nasmeh:

»Za vaju imam lepe novice. Floto bom prestavil bližje vajinemu Krogu. O premikih flote ne odloča položaj na bojišču, temveč moja osebna iniciativa. Njeno sveto veličanstvo se je odločilo poslati še eno floto s kar dvema precej novima bojnim ladjama, saj nobena ni starejša od tisoč dvesto let.«

»Tisoč dvesto let je za vas precej novo?« sem se naredil začudenega. »Pri nas je že po sto letih vsaka medzvezdna ladja le še muzejski eksponat. Se sistemi na tako starih ladjah ne kvarijo?«

Admiral je mehko odvrnil:

»Vse atlantidsko je nepokvarljivo, delano za večnost. V veselju ni erozije, posledice mikrometeoritov pa redno odpravljajo samodejni sistemi za obnovo oplaščenja. Ključne komponente pa menjavamo po časovnem načrtu in jih izdelujejo avtomatske servisne postaje. Vse je že tisočletja utečena rutina.«

Začel sem vrtati, saj se mi je zdelo, da sem našel še eno slabost. Sicer nepomembno, a mogoče le ni tako nepomembna:

»Kaj, če se pri izdelavi komponent pojavi napaka? Nobeno delo človeških rok ni vsemogočno, saj je vsemogočnost Rejeva domena. Vedno je možnost za izboljšave.«

Admiral se mi je zdel presunjen, če ne celo zgrožen:

»Zakaj bi nekdo hotel izboljšati nekaj popolnega, kar brezhibno deluje? Kako naj bo konzola za zatemnjevanja te kupole boljša od tega, kar je? Že osem stoletij popravlja svojo nalogo. Zakaj bi popravljali nekaj, kar brezhibno deluje?«

Kirina se je nasmehnila, saj je vedela, kam gredo moje misli. Poskusil sem mu ilustrirati izboljšavo:

»Floto poganja ogromna piramida protonijskega hašameja. Imam prav?« in admiral je primikal. Nadaljeval sem. »Velikost vaše ladje je pogojena z velikostjo pogona. Ste pomislili na hašamej, volumna za tretjino zdajšnjega in z dvojno močjo ob isti porabi protonija?«

Admiral je otrpnil. Nekaj trenutkov je iskal odgovor in živčno odvrnil:

»Zakaj? V vesolju ne manjka prostora. Moči imamo dovolj za vse, kar nam lahko naproti postavite vi ali kdo drug. Dokaz so vaši dosedanji porazi.«

»Pomislite. Osemsto let je za vas nova naprava. Maloprej ste se pohvalili, da prihajata v podporo še dve ladji, ki sta z dobrim tisočletjem starosti po vaše še precej mladi. Na svetovih Kroga zdaj vsi iščejo rešitev, kako prebiti vaše protonijsko polje. Legende pravijo, da je to uspelo našim prednikom. Kaj, če se to ponovi?«

Admiral je postal vidno nervozen.

»To se ne bo zgodilo, saj nimate na voljo heretikov, ki so vašim prednikom predali ključe do naše moči. Krog bomo zasedli in nič vam ne more pomagati. Preprosto razmerje energij bo vse odločilo.«

Znova sta vstopili amazonki. Torej se je čas obiska hitro iztekel. Mogoče ga je moja misel vsaj malo sunila iz orbite samozavesti.

*

Dneve menjave umetnega dneva in noči sem koristno uporabil. Dopolnjeval sem zbirko podatkov o konfiguraciji hiperpolja in frekvenčnih lastnostih ščita.

Kirina se je znala prikupno nasmehnuti:

»Praviš, da si analiziral frekvenco hiperpolja?«

Prikimal sem:

»Sploh ne poskušajo zakriti lastnosti hiperpolja. Če bi jim omenil skener polja, ki ga nosim v žepu, bi jih pometalo na riti. Žepne naprave so me od nekdanj navduševale.«

»Misliš, da si bodo naši lahko pomagali s tem? Admiralski je imel prav glede razmerja ognjene moči.«

Počutil sem se kot fantič, ki je rabutal na sosedovem drevesu:

»S temi podatki bomo ugasnili njihovo ognjeno moč. Naši napadi so spodleteli, ker nismo mogli prebiti energijskega polja. Zdaj sem odčital fazne karakteristike in frekvenčne parametre. Osnovne konfiguracije niso tako tuje, da jih ne bi mogli uporabiti proti njim.«

»Zanimivo, ker še niso ugotovili, da je najina soba zavarovana pred prisluškovanjem. Ne vedo, da najine besede prevaja v nekoristno kramljanje.«

»Nikomur ne pade na misel, da se lahko aktivni motilec namesti v malce debelejšo sponko na pasu. Edina težava žepnega hiper oddajnika je doseg. Podatke lahko pošljem samo na območju Kroga. Te omejitve še nismo premagali.«

Kirina se je kislo nasmehnila:

»Zakaj ne prosiš admirala, da floto popelje do Kroga?«

Tudi meni je ušel kisel nasmešek.

*

Admiral naju je seveda povabil, da sva prisostvovala pridružitvi še dveh podobnih orjakinj s spremljevalno floto. Znova je govoril o svoji strategiji in porazu Kroga. Najbrž je na naju hotel narediti vtis in ga, če sem pošten, tudi naredil. *A gola moč ni vse ...*

Ladjevje se je prerazporedilo in zapuščalo varno zavetje plinskega orjaka. Naj vam zaupam – Kirina je v tem času ujetništva ukrotila svojo nadležno gostobesednost. Mogoče ji je zmanjkalo besed ali pa sem postal bolj strpen do njene želje po razlaganju vsega, za kar je mislila, da je treba razložiti. Ne vem. Saj ni pomembno. Vsekakor sva tu zabila že ogromno časa. Preveč. Podatki, ki bi utegnili koristiti, so v mojem oddajniku nekoristni. *Bodo naši imeli čas, da jih uporabijo? Jim bodo sploh koristili?*

Razvoj njihove tehnologije se je ustavil že pred tisočletji, a zanje je negibnost stanje popolnosti brez potrebe po izboljšavah. Dolga tisočletja je Atlantida stagnirala in se počasi krčila, a v središču se s tem ni nihče ukvarjal, saj tega nihče ni opazil. Re si ga vedi, kakšno zgodovino je doživljal tisti svet v središču Deve'uta! In zdaj se je pojavil admiral, ki si je zaželel slave z osvajanjem.

*

Zdel se mi je tako neznaten za veliko mizo pod kupolo. Za njim je kot nekakšna čuvajka namrgodeno čemela Alamina. Ni se mi zdela posebej zadovoljna. Je bila nezadovoljena? Nisem poznal običajev teh ljudi in njihovega dojemanja zadovoljenosti ali zadovoljstva.

Floto je parkiral v obrtne plinskega orjaka. Izbral si je takšnega z veličastnimi obroči. Poznal sem ga, šlo je za mejno ozvezdje Arque z imenom Faerena, plinski orjak z obroči je znameniti Faeren 7, edini takšen v celem Krogu. Admiral mi je naredil odlično uslugo, ker je floto parkiral ravno prav znotraj Kroga, da sem lahko odposlal zbrane podatke. Po legendi naj bi podoben planet obstajal tudi v prestolnem sistemu Atlantide. Seveda tega ni nihče verjel.

Tako smo nekaj trenutkov v tišini zrl v veličastni planetni sistem.

Vljudno, kar je vedno počel, je prekinil molk:

»Mogoče bosta končno koristna. Zagotovo poznata ta zvezdni sistem, ki sem ga

ravnokar priključil novim pridobitvam v slavo njenega veličanstva. Ta svet z obroči je izjemen in Korši ga bom osebno daroval.«

Komaj sem zadrževal občutek zadovoljstva in si nadel negibno masko poraza. Zaupal sem Rejevi pravičnosti. Mogoče bo mušica našla način, kako smrtno pičiti sabljezobega tигра. Opazil sem, da svežih pridobitev ni blizu:

»Ste floto razdelili?«

Ponosno je prikimal:

»Pridobitvi sem poslal na drugo stran Kroga. Rob okoli jedra galaksije je zelo nevaren. Ko bosta prišli na izhodiščni položaj pri Mirathebelu, bom ukazal vojni pohod, ki bo iz Kroga naredil le nepomembno epizodo v galaktični zgodovini Atlantide. Na vsakem zasedenem planetu bom dal postaviti spomenik svoji zmagi v slavo Hajekala,« in se postavil v pozo. »Takole bom videti. To ne bo holoprojekcija, temveč čisto pravi kamniti kip.«

Kirina se je kisló nasmehnila:

»O spomenikih začnite razmišljati, ko bo padel zadnji svet Kroga. Vstopili ste v vesolje Arque, konkretno v sistem Faeren. Slikoviti plinski orjak z obročem je znan po celem Krogu. Na luni Kanladag je izvrstno letovišče. Zagotovo bi našli razvedrilo tudi zase in svoje.«

»Svet je bil v času patarkije Adamah označen kot Deneja. Niti najstarejši prebivalci ne verjamejo v obstoj Atlantide. Groza!« je rahlo dvignil glas in ga takoj spustil. »Rejeva najveličastnejša stvaritev je zgolj mit in zgodba o strahoti. Pomislita!« je naredil veder izraz. »O Atlantidi govorijo kot o Deve'utu in prebivališču pokopane Apepove vojske. Včeraj sem se sprehodil skozi muzej. Tako rečejo objektom, kjer hranijo relikvije iz preteklosti. Resnično nenavadno. Atlantida ne pozna takšnega čudaštva. Tam sem naletel na skoraj tri tisoč let stare ostanke izkrcevalnega čolnika. Kdo bi dajal na ogled stare stvari? Očitno tukaj gojijo nenavadno skrb za odpadke.«

»Ti ostanki naj vas opomnijo, da je Atlantida v svojih precej mogočnejših časih enkrat že izgubila in od takrat počasi trohni. Ta vaša epizoda je samo začasna,« sem mu zabrusil.

Admiral je presunjen vstal, a si je takoj nadel izraz umirjene dobrohotnosti in naju oprezno odmerjal:

»Vaš Krog in ta vojna sta le začasni motnji v večni slavi Atlantide. Njeno veličanstvo ima srečo, da me ima, saj bom v njeno slavo povrnil zunanje patarkije. Medtem ko se večina admiralk in admiralov preriva tam, kjer ni nobenega svežega plena, si spodmika sedeže in se ruva za mrhovino, bom njenemu svetemu veličanstvu pred noge položil neizmerna prostranstva, ki so jih neodgovorni predniki prepustili barbarstvu in propadu. Slava je več vredna od prgišča protonija ali zlata.«

Alamina se mi je zdela precej nejevoljna in sumničava ob admiralovi paradi samohvale. Še zlasti ni najbolje sprejela tistega o kamnitih kipih.

»Mogoče vaju povabim na ogled svoje nove pridobitve.«

Kirina je vzdihnila:

»Pohitite, dokler traja.«

Admiral se je le zarežal, a Alamina je ostala smrtno resna.

*

Presenečeno sva skočila na noge, ko je v najino celico vstopila Alamina. S kret-njo naju pomirila in zdelo se mi je, da je prišla zaradi admiralovega napada veličine. Amazonke je pustila pred vrati. Imel sem prav:

»Takoj sem vedela, da vaju ni fasciniral nastop malce nadutega admirala. Vajino življenje je odvisno od tega, koliko bosta potešila mojo radovednost.«

Spogledala sva se. Je svečenica slutila moje podprostorsko oddajanje?

Kirina je prva spregovorila:

»Zakaj bi kaj skrivala? Nisva junaka in zagotovo raje živiva v Atlantidi, kot umreva za Krog. Zanima naju plačilo in ne junaška čast.«

Svečenica se je zadovoljno nasmehnila.

»Vedela sem, da sta razumna. Želim pa iskrenost in ne, kar želim slišati. Vajini možgani so zaradi stoletij ločitve od Atlantide manj dovzetni za moje moči, a se ne predajta zmagoslavju, saj dovolj natančno ločim laž od resnice.«

Ostal sem popolnoma hladen in čustva sem se trudil držati pod pokrovom.

»Vprašajte torej.«

Oba je znova hitro osredotočeno premerila:

»Sta slutila, da vrli admiral želi na valu zmage sestri na Koršo? Bodita iskrena!« je odrezavo dodala.

Spogledala sva se in Kirina je oprezno odkimala:

»Sicer je poln samega sebe, a se mi zdi idealist iz zgodovinskih zgodb. Nimam vtisa, da želi spodnesti njeno sveto veličanstvo.«

Svečenica je nagrbančila čelo:

»Videz in besede zlahka prevarajo. Ne poznata novejše zgodovine Atlantide. V zadnjem stoletju je Kleona XXII že deveto sveto veličanstvo in je hčerka Kleone XXI, ki je pred desetletjem za glavo skrajšala svojo heretično predhodnico Ma'ateno III. Zadnji cesar, histerični heretik Amb'rod XXVI, je končal na kolu skoraj natanko pred stoletjem. Mogoče naš vrli admiral želi obletnico obeležiti še kako drugače. Ves ta čas poteka boj za bližino Hajekalu in Korši. Če ni boj za Krošo, je boj za bogastva kraljestev Cesarskega sektorja. Iskati slavo tu daleč stran, je skrajno nenavadno in sumljivo.«

Kirina je zaključila njeno misel:

»Ne poznam vaših notranjih razprtij, da bi lahko rekla kaj določnega.«

Svečenica je prikimala:

»Diplomatski odgovor. Admiral je po stoletjih, če ne tisočletjih prvi, ki se ni usmeril v središče, saj je tam mogočna Kleona, ki ima trden nadzor. Ni samo sveto veličanstvo po sveti krvi, temveč je tudi najmlajša emeja kadiš Izidinega svečeništva in Horusovih bojevnikov. Moč in mladost v enem telesu. Na dvornem parku je dolga vrsta nakoličenih prevratnikov, ki so podcenjevali njeno ljubkost.«

Namrdnil sem se:

»Admiral se verjetno zaveda moči njenega svetega veličanstva, zato želi svoje talente izrabiti tu, na obrobju barbarstva. V tem ni nič spornega.«

»Bodiva realista. Admiral je že pred okrepitevijo imel dovolj sil za zasedbo Kroga in še vsega, vodi do tja. Sami ste to rekli. Je tako?«

Prikimal sem.

»Poslali so mu še dve bojni ladji s kompletno floto, torej ima v rokah najmočnejšo bojno moč Atlantide. In vi verjamete, da samo za slavo Korše?«

Kirina se je nasmehnila. Kratko sem odvrnil:

»Ne poznam vaše notranje ureditve, zato vam težko odgovorim. To, kar imenujete barbarsko veselje, je polno zanimivega plena,« in se nasmehnila. »Sicer pa se čast ne meri s količino plena.«

Svečenica je zamahnila z roko:

»Čast ... V okolici Korše je vsega v izobilju, le časti ni. Vse, kar imate, poganja atomska indukcija, ki se ne more meriti s protonijem. Težko verjamem, da admiral nima prevratniških idej.«

Kirinina je mehko odvrnila:

»Sicer je samovšečen, a se bolj vidi v vlogi guvernerja varno oddaljenega Adama kot vladarja vroče Korše.«

Alamina je tiho odvrnila:

»Prihod kadiš emeje Leine Ureus bo malce poživil to kampanjo.«

#

Do ogleda nove admiralove pridobitve ni prišlo. Dnevi so minevali, a z admiralom se nisva srečala. Zagotovo je vedel za Alaminin obisk in pogovor. Mogoče naju je zato dal na hladno, kot se temu reče.

Namesto admiralovega vabila sva bila deležna še enega Alamininega obiska, tokrat v družbi cele čete amazonk. Se je bala, da ji bova kaj storila? Odgovorila je na neizgovorjeno vprašanje:

»Lahko bi prišla sama. Kos sem vsakemu zase in obema skupaj, pa še koga lahko pokličete na pomoč.«

»Pred kom pa vas varujejo vaše bojevnice?« me je zanimalo.

»Njeno sveto veličanstvo se je odločilo za nekaj sprememb. Kmalu se bo vkrcala Leina Ureus, kadiš emeja Neftidinega svečeništva, kar pomeni, da je Korša tej avanturi posvetila nenavadno veliko pozornost. Rada bi vaju pripravila na srečanje z njo.

Najprej se bo znižala raven domačnosti.«

Kaj sem lahko storil? Nič.

Naše kramljanje je prekinil alarm. Svečenica je prhnila:

»Vaši še niso dojeli, da je Kroga nepreklicno konec,« in izginila s svojim spremstvom. Znova sva ostala sama.

*

V prostoru med medzvezdnimi ladjami se je pojavila množica viman. Tokrat jih ni oviralo energijsko polje flote. Na nebu je zasijalo na tisoče torpedov in drugih visoko prebojnih projektilov. Admiral je prebledel. Vedno sijoč obraz je v hipu upadel. Ko bi videli njegov obraz! Stokrat bi se vračali v času, da bi se ga naužili.

Komaj prispela emeja kadiš Leina Ureus in Alamina sta se zgroženo spogledali. Njune amazonke so se postavile v prežo. Leina je jezno siknila:

»To ni podobno pripravam na gladko zavojevanje barbarov.«

Admiral je ostal brez besed.

Vimane so v taktičnih klinih natančno napadale velikansko ladjo in njeno spremstvo. Torpedi s termonuklearnim polnjenjem so se v družbi navadnih termičnih bojnih glav zažirali v velikanske ladje. V boj so se vključili roji deltooidov, a tokrat bitka ni potekala enosmerno, pravzaprav se je obrnila v drugo smer.

Bitka je prišla tudi do naju, saj sva zaslišala zvoke detonacij in gravitacija je prvič zanihala. Na usta se mi je prikradel droben nasmeh.

Kakor hitro so se vimane prikazale, so po izstrelitvi ognjenih pozdravov tudi izginile.

Vrata so se trzajoče odprla in v sobo je najprej vstopilo nekaj amazonk, potem še od jeze rdeča Alamina:

»Gremo! Nekaj stvari bosta morala pojasniti! Slutim, da je to povezano z vama.«

Naredil sem se hladno brezbriznega. Kirina je vzdihnila:

»Je potrebno oboroženo spremstvo?«

Ničesar ni odvrnila, a pod rebri sem čutil oster dotik dolgega zakrivljenega noža. Kirina je jezno pihnila.

*

Privedli so naju v dvorano pod kupolo, kjer sva se počutila že precej domače, čeprav naju tokrat ni pričakala umirjena domačnost samozavestnega admirala. Nihče se ni pretirano ukvarjal z nama, saj so se vsi posvečali posledicam napada. Admiral se mi je zdel skrušeni kup nesreče. Dvignil sem pogled in skozi kupolo zagledal posledice napada. Potrudil sem se, da nisem izpadel preveč zadovoljen. Vsi so spremljali položaj na taktični mizi in se tiho pogovarjali med sabo. Vsebina teh pogovorov me ni zanimala. Najraje bi jim zabrusil, da tudi mušice znajo pičiti, a sem se vzdržal besed in misli. Vseeno se še nisem hotel soočiti z Ma'atino sodbo.

Leina je takoj pokazala, da je nova poveljujoča. Dvignila je glavo in admiral se je nelagodno prestopal:

»Opozarjala sem njeno svetost, da je ta kampanja nepotrebna potrošnja dragoce-nega protonija. Mi lahko kdo razloži, kako so barbari tako zlahka predrli naše ščite? V dnevnikih nisem zasledila nobenih poročil o skeniranju.«

Admiral je tiho zajecjal:

»Mogoče gosta kaj vesta. Očitno lahko od zunaj skenirajo parametre ščitov,« in se je obrnil proti nama. Nisva se drznila niti premakniti, ko sva se naenkrat znašla v fokusu vseh prisotnih.

Odkimal sem:

»Žal vam ne moreva pomagati, kar zagotovo veste,« sem se spogledal z Alamino. »Saj znate tipati občutke in mogoče misli. Veste, da ne lažem, in verjetno ste ob zaje-tju ugotovili, da najina ladja ni opremljena s skenerji,« sem suvereno odvrnil.

Alamina je prikimala:

»Ničesar pomembnega ne moreta skriti pred našimi močmi.«

Zanašal sem se na drobne razlike, posledico vsaj dveh tisočletij različnega razvo-ja.

Admiral je ostal ravnodušen.

»Hitro bomo našli njihove vojne instalacije in jih uničili. Flota na drugi strani bo kmalu začela akcijo. Nikamor se ne morejo skriti ali izmuzniti.«

Leina je bevsknila:

»Odpeljite ju! Pozneje se bom pozabavala.«

Znova sva se znašla v svoji sobi. Še vedno niso odkrili motnje prisluškovanja.

»Tvoji podatki so očitno koristili.«

»Upam,« sem vzdihnil. Za hip sem pomislil, da mogoče ne bova živa prišla od tod.

Dnevi so minevali rutiniranemu menjavanju umetnega dneva in noči. Nihče naju ni obiskal. Pričakoval sem nov napad naših, saj vsak dan čakanja pomeni en dan več za popravila in priprave. Upal sem, da so kraljestva dosegla neko soglasje o skupni obrambi. Vsako zase se ne more braniti proti tej kolosalni moči.

*

Tisti dan (ali noč) se je ladja stresla. Zaslišal sem škripanje in bobnenje. Potem je zmanjkalo luči. Zaklenjena vrata so se napol odprla. Spogledala sva se. Kirina se je prva zavedala položaja:

»Čas je, da se odpoveva atlantidskemu gostoljubju.«

Takoj sem se strinjal in stekla sva na zatemnjen hodnik. Računala sva na to, da ne bodo pozorni na dve osamljeni postavi. Ladja se je znova stresla in počutil sem se lažjega.

»Očitno jim nagaja umetna gravitacija,« sem se pognal in Kirina mi je tesno sle-dila. Kar nekaj časa je trajalo do vrnitve običajna gravitacija.

Hitro sem se znašel pred vprašanjem – Kam iti? Kje je najina ladja?

Ladja se je neprekinjeno tresla in vmes je nekajkrat ostala popolnoma brez težnosti in luči. Lebdenje v breztežnosti je sicer zabavno, a ne takrat, ko želiš nekam hitro priti. Na srečo se je kmalu vrnil vsaj del težnosti.

Znašla sva se v eni od taktičnih sob. Nihče nama ni posvečal pozornosti. Znova se je vrnila normalna težnost in del luči.

Ženska, očitno poveljujoča, naju je opazila:

»Kam pa vidva?«

Vpričo njenih podrejenih sva planila nanjo. Presenečenje je igralo za naju. Hitro sva jo onesposobila in Kirina je zamahnila z orožjem po prostoru:

»Dajmo se zmeniti brez žrtev.«

S kotičkom očesa sem pogledal na holoprojekcijo flote. Očitno rdeče utripanje tudi tu pomeni mesto poškodb. In utripanje je bilo res obširno.

»In kaj mislite, da lahko naredita?« je siknila v trdnem prijemu. Ladja se je znova močneje stresla in zaslišal sem srhljivo lomljenje. Težnost je znova močno zanihala in komaj sem jo zadržal. Njen ostri vonj je zapolnil nosnice. *Druga civilizacija, drugačni vojni*. Še tesneje sem jo stisnil:

»Lepo naju boste spremljali do najine ladje.«

Ženska se je poskušala izmuzniti, a je bil moj prijem pretrd:

»Nočem vas poškodovati. Lahko pa vam zlomim vrat in bo nekdo drug prevzel vlogo spremstva. Mogoče bo bolj kooperativen.«

Kirina je še kar po prostoru mahala s pištolo. Vseh deset mož in žena je negibno čakalo:

»Bo kdo junak? Saj veste, junaki umirajo prvi, a pametni preživijo.«

Nihče se ni zganil. Opazil sem, da je bila samo glavna častnica oborožena.

»Kako naj vem, kje je vajina razbitina?«

»Nekomu ukažite, naj jo najde. Zagotovo je dovolj znamenita, da je zabeležen njen položaj.«

Z grimaso bolečine je namignila najbližjemu, ki je s prsti plaval po tresočem hologramu in izrisala se je pot do hangarja.

»Če boste pohiteli, boste mogoče prišli. Strukturne deformacije hitro napredujejo.«

»Torej pohitimo. Mogoče je čas, da rešite še sebe,« sem odvrnil in beg sva nadaljevala z ujetnico.

*

Hitro smo se pomikali po hodnikih. Nihče na nas ni polagal pozornosti, saj so vsi imeli dovolj drugih skrbi in polne roke dela. Tresdenje je postajalo vse močnejše, gravitacije je vse pogostejše postajala neenakomerna. Presunljivo ječanje se je mešalo z zvoki lomljenja in trganja. Minute so se vlekly do neskončnosti.

Končno smo se prebili do nezastraženega hangarja.

Držal sem besedo in spustil ujetnico:

»Rešite se.«

Častnica se je urno umaknila. Stekla sva do ladje. Trušč je postajal vse močnejši, Odzvanjal je prav srhljiv zvok trganja in lomljenja. Gravitacija je skoraj izginila. Stvari so po čudnih trajektorijah plavale okoli.

»Vojaki!« je zaklicala Kirina. V sebi sem preklel, ker niso vsi reševali svojih riti. Hitro sem zagnal ladjo in v vojake usmeril spodnji komplet topov:

»Ne bodo naju ogrožali.«

Potem sem ladjo pognal proti izhodu. Upal sem, da se samodejno odpre. Žal se ne. Kaj pri Apepu sem mislil? Naredil sem oster zavoj in poskušal najti drugo pot. Seveda je nisem.

»Morala se bova prestreliti ven,« je dejala Kirina.

»Česa ne poveš?« sem se malo zlovoljno odzval.

Očitno naju je Re ljubil, saj se je odtrgal del trupa in zagledal sem vesoljsko temino, ki se je mešala z žarom bitke in s roji plavajočih razbitin. Hitro napredujoči vakuum je izvrgel v praznino sveža trupla in nepritrjene stvari.

Svignil sem ven. Urno sem se umaknil iz bojnega meteža, saj obtolčena krtinja ni namenjena bojevanju ali dolgotrajnemu kljubovanju množici razbitin. Urno sem jo z vijuganjem med razbitinami in izogibanju plovil spravil v zavetje bližnje lune, stran od obličja, kamor so kot srhljivi dež padali različni ostanki in trupla.

Gledal sem kirurško natančne napade viman, ki so zlahka prebijale zaščitna polja in z uničujočimi torpedi drobila velikansko ladjo, ki je hitro razpadala. Krdela viman so kot tropi volkov trgale tudi manjše ladje flote. Deltoidi so naenkrat izgubili vir energije. Postali so nemočni plen inercije in gravitacije. Osrednji kolos je izgubil vir energije in počasi v spremstvu eksplozij treščil v najbližjo luno. Tako torej umrejo orjaki ...

Naše bojne ladje so iz daljave pošiljale salve proti umirajoči atlantidski floti.

Zaslon zvez je oživel. Zadovoljni obraz admirala Zin Kor Aldarja me je vrnil v čas pred misijo:

»Brez vaših podatkov ne bi mogli prebiti njihovih ščitov. Frekvenčna slika je na srečo sorodna naši nekdanji tehnologiji, zato smo tako hitro znali uporabiti vaše podatke.«

»Kako je s flotami, ki prodirajo z druge strani?« me je zanimalo.

»Ravno se je začel napad. Naše sile koncertirano napadajo obe glavni bojni ladji, ki sta vir energije za celo floto. Vimane imajo prednost, ker so opremljene z lastnim pogonom. Atomska indukcijo znamo zapakirati v zelo majhen paket. Gre za zmago majhnega proti velikemu.«

»Vračam se domov, saj sva tod opravila. V zadnjem hipu sva se izmuznila. Kirina je zbrala precej zanimivih podatkov.«

Vrnil sem se k svojemu življenju na inštitut in razvoju optimizacije atomske indukcije. Nisem se posebej razburjal, ker me niso postavili na noben seznam zaslužnih za zmago nad Atlantido. Nisem nekdo, ki je rad v ospredju. Krog se je hitro obnovil in si povrnil svoj vpliv tudi na drugi strani Leče. Epizoda z Atlantido se je vse bolj zdela le kot slaba brezsansjska noč, ki so jo vsi hiteli tlačiti v globino pozabe.

Se bo Atlantida še kdaj vrnila?

*****

Cvetka Vidmar

Nekaj o avtorici

Cvetka Vidmar je že kot otrok veliko brala, knjige so ji bile največji zaklad, pravljice pa najljubše čtivo. Že v zibko ji je bil položen talent za risanje, fotografijo in ročna dela. Vse to je skozi leta razvijala in najbolj udeležila v tretjem življenjskem obdobju. Ljubiteljica narave in pohodništva svojo energijo, ideje in domišljijo črpa prav tu, v prelepih kottičkih naše Slovenije. Prednost daje slikarstvu, razstavljanju slik in literaturi.

V tretjem razredu je sestavila svojo prvo pravljico o treh žabicah in bila zelo žalostna, ker ji učiteljica ni verjela, da jo je napisala sama. V službi je pisala članke za interna glasila, hudo-

mušne pesmice in potopise. Veliko dragocenega znanja in izkušenj je pridobila skozi leta sodelovanja na literarnih natečajih JSKD V zavetju besede, kjer je bila že večkrat povabljen na državno srečanje. Rada piše pravljice za otroke. Leta 2020 je na natečaj Knjižnice Lenart, Pravljice iz skrinje domišljije, poslala pravljico DARILO ZA ROZI in bila nagrajena. Zato je leto kasneje o Rozi izdala knjigo, jo ročno sama ilustrirala in oblikovala. Prevedena je bila tudi v nemški jezik. V zadnjem času se posveča kratkim zgodbam - humorističnim in hororju. Predvsem slednje jo neizmerno veseli in predstavlja izziv sedanjega sveta. Čeprav se jih je nabralo že veliko, jih na druge javne razpise ne pošilja. Njena velika želja je, da nekega dne izda svojo zbirko kratkih zgodb. Ostala bo v tem žanru in še z veseljem kaj napisala, saj je z včlanitvijo v Celjsko literarno društvo dobila veliko vzpodbudo in novega zagona.

***

Vetrnica

N oč je že krepko zakorakala v nov dan, ko so muzikantje pospravili glasbila. Dekleta so se prešerno hihitala ob edini, še pogrnjeni mizi in priganjala fante k odhodu. Njihov nastop v narodnih nošah je navdušil. Proslavljali so.

Ana je postajala nestrpna. Vstala je, vihravo pograbila torbico in pisano vetrnico.

»Jaz grem, ne morem več sedeti! Dovolj je bilo krokanja! Gre še kdo z menoj?«
Nihče se ni odzval.

Ana je bila lušten deklič. Mala, drobna, ampak gajstna. Pravi strup. Fantje so pogledovali za njo, ampak ona je že izbrala. Urban jo je imel zelo rad, a tega včasih ni znal pokazati. V robati lupini je bila mehka sredica. Našla sta se v folklorni skupini. Bal se je za to živahno dekle, saj je imela prirojeno srčno napako.

»Ajde, gre še kdo?« Zagledala se je v vetrnico in nadaljevala:

»Kaj naj s tem kičem? Rajši bi imela rože.«

Ana je jezno zamahnila. Metka je počasi vstala, privzdignila košato krilo, stopila čez klop in se ji pridružila. Tudi Urška se je zganila. Pogledala je na uro:

»Ojoj, pa saj je ura že skoraj tri! Grem z vama!«

»Čakajte, samo to še spijemo pa gremo! Pa ja ne boste šle peš mimo pokopališča, kjer straši ha, ha ... babnice, babnice!« se je zasmel eden od fantov.

»Kar pijte, z vami se tako ne bi peljale!« je bila odrezava Ana.

Pa so šle. Tam dol po ravnem polju, po bližnjici do obronka gozda. Polna luna je osvetljevala pot. Punce so bentile nad takimi kavalirji. Skozi spokojno noč so švigale sence gozdnih plenilcev, tam nekje daleč se je oglašala sova. S petjem so preglasile strašljive zvoke noči. Ko so se bližale mrliški veži, so pospešile korak in utihnile.

Mučno tišino je prekinila Ana: »Še malo, pa smo doma! A vama povem kak vic?«

»Ja, daj povej!« je vzkliknila Metka.

»Neke noči je šlo dekle mimo pokopališča. Zelo jo je bilo strah. Odleglo ji je, ko je srečala neznanca.

Pozdravila ga je: *Dober večer, gospod! Kaj vas pa ni nič strah?*

On pa: *Dober večer, deklič! Strah? Če me je kaj strah? Nič več. Me je pa bilo, ko sem bil še živ!*«

»Daj nehaj s takimi, koza neumna! Al' si blesava, itak imam že vse dlake pokonci!« se je jezila Urška.

Strašenje je tudi Metko ujezilo: »To ni pravi čas, niti kraj za tak vic! Ponoči pri britofu ... le kaj ti v glavo pade?!«

S tresočo se roko je pokazala proti mrliški vežici: »Poglejta, svetlobo vidim, luč v mrtvašnici. Neka luč se premika, vidita? Mene bo vzelo, ne grem več naprej! Kaj je tooo? Pa ja ne straši???«

»Daj, daj, strahopetka Metka! Mrliška veža je, svečke brlijo! Morda pa imajo mrtveci disko, ha,ha ...?!« se je pohecala Ana.

Z očetom je večkrat ponoči hodila tod mimo. Samo ona ga je spravila iz gostilne. Kupil ji je hrenovko, potem pa sta šla. Z roko v roki proti domu, da ga ni zanašalo. Z njim se je zmeraj počutila varno.

Nenadoma je močno zaropotalo. Slišal se je kovinski zven in kotaljenje. V en glas so zakričale in obstale. Dve senci sta kot blisk švignili čez streho vežice in zajadrili nad njihovimi glavami v krošnjo bližnje smreke.

»Madonca, to je pa bilo na knap! Oj, ti preklete kune! Veselico so imele v veži, nič bat! Najbrž so zvrnile kak križ. Pa sveče so notri, bodo še kaj zažgale, zverine nadležne!«

Ana je poskušala opogumiti prijateljici, čeprav je bilo tudi njo strah. Spontano so se objele. Urška je komaj izustila:

»Ma kake sveče, zakaj bi gorele sveče sedaj v totenkamri? Ne me basat ...«

»Nekdo čaka na pokop. Saj to je pa potem normalno, a ne?« je pojasnila Ana in nadaljevala »Mislim, da se je en kmet s traktorjem skotalil po hribu. Bajе ga je grdo zdelalo.«

»Daj, Ana, utihni že!!« se je razjezila Metka.

»Kaj paničariš, saj ta ne more več okrog hoditi! Itak, da so ga zabili v trugo.«

Niso se še niti premaknile, ko je Ana v svojem slogu nadaljevala:

»To pa res ni nič! Le kaj bi vidve, če bi bili zraven, ko smo šli kropit Vero! Brez veze so pare začele poskakovati, da je baba skoraj dol padla! Pa še venci so zašušтели. Vama bi sigurno ušlo!«

»Ma ne reci, prav ropotalo je? Kaj pa ste storili? Misliš Vero, to cerkveno miš, ki je bila non stop v cerkvi, sicer pa hudobna kot sam lucifer???« je zanimalo Metko.

»Ja, ja, ta Vera, ja, ki razen farja ni nikogar marala. Kaj misliš, da smo storili? Zbrisali smo, kolikor so nas noge nesle! Potem pa vsi šli na pogreb in molili, da nas ne bi več strašila. Nikoli ne veš, kaj zmorejo take cerkvene duše po smrti.«

»No vidiš, Ana. Priznaj, da je tebe tudi kdaj strah ... « je tiho rekla Urška.

»Ja no, takrat me je pa res bilo.«

Objela je Urško in Metko okrog ramen ter zašepetala:

»Punci, nič bat! Tile tu ne morejo ven. Živih se bojta!«

Pihnila je v svojo vetrnico ter nadaljevala: »Dobro idejo imam! Za hip me počakajta. Takoj pridem!«

»Madonca, pa kaj ti je, kam greš? Pa ja ne na britof!? Se ti je čisto skisalo?«

»Eh Metka, nehaj no! Le vetrnico bom dala Veri na grob. Naj ji dela veselje in jo hladi! Vem, da nima nikogar, ki bi ji rožice nosil. Počakajta me, takoj tu za živo mejo je njen grob.«

»Ana, res si nora! Daj, gremo naprej!« jo je poskušala odvrniti Urška.

Medtem je Ana s svojo vetrnico že zginila za živo mejo. Luna se je skrila za oblake, danilo se je. Žalobno, zlovešče skovikanje čuka, ki se je enolično oglašal iz goste ciprese, ni prinašalo nič dobrega. Ta nevidna beštija je naznanjala nesrečo.

»Nisem vedela, da je Ana tako zmešana! Preveč filmov gleda. Greva, bo naju že dohitela!« je rekla Metka ter z Urško počasi nadaljevala pot.

Molče sta stopali po makadamski cesti. Ozirali sta se, ampak Ane ni bilo. Tudi čuk je utihnil. Nenadoma je skozi tišino kot oster meč zarezal pretresljiv, prodoren krik. Zaril se jima je v telo, vse do mozga.

»Na pomoooooč! Metka, Urška, pomagajta, pomagajta! Vera me vleče noter, v grob me vleče! Pomagajta mi!«

Zvenel je kot pristen, obupen klic na pomoč, ampak Ana je znala. Bila je prava igralka, a tole je šlo že predaleč. Ustavili sta se, kri po žilah jima je ledenela. Z odprtimi usti sta se spogledali. Nista vedeli, kaj naj. V krču sta stali sredi ceste in z olajšanjem prisluhnili znanemu zvoku. Približeval se je avto.

Urban je sunkovito zavrl in skočil iz Katrce: »Madonca, kaj delata tu sredi ceste? Še dobro, da vaju nisem povozil! Ja, kje je pa moja Ana, kaj niste šle skupaj domov???«

Onidve pa nič. Kot okameneli prikazni sta srepo zrli v Urbana.

»Zaboga, recita že kaj, kaj je z vama?«

Z obema rokama je stresel Urško. Izdabila je: »Ani se je najbrž zmešalo ... «

»Zmešalo? Kako to misliš? Kaj se je zgodilo? Kje je, povej že!«

»Vso pot je zganjala norčije in naju strašila! Šla je na Verin grob, tam za ograjo je. Nesla ji je vetrnico. Saj veš, Vera, tista cerkvena miš, lani so jo pokopali. Njej je dala tvojo vetrnico.«

»Ja, pa kaj? Saj nisem jezen. Pa naj ima Vera mojo vetrnico, če je Ana noče. Počakajta, grem po njo.«

»Čakaj, še nekaj je! Malo prej se je zverinsko drla, da jo Vera v grob vleče. To pa ni več hecno!«

Avto je ostal sredi ceste, ko se je Urban kot blisk pognal na pokopališče. Urška in Metka sta mu sledili.

Bila je bila tam. Pisana vetrnica se je vrtela ob lahnem jutranjem vetru. Dolgo, ostro držalo iz plastike je bilo zapičeno skozi košato Anino krilo v Verin grob. Ležala je tam, na grobu cerkvene miši. V njenih široko razprtih, praznih očeh se je zrcalila groza.

*****

Domen Mohorič

Vzpon in padec temnega gospodarja

Bili so tisti dnevi, ko je svetu še vladala magija in so temni krokarji govorili s človeškimi glasovi. V tistih časih se je karavana trgovcev pomikala zaslužku naproti.

Dolga pot čez stepe srednjega kraljestva je bila polna nevarnosti. Krvoločna magična bitja še zdaleč niso bila najhujša med njimi. Po blatnih poteh in mimo redkih gozdov je prežalo mnogo še veliko hujših nevarnosti: bitja, imenovana ljudje, ki ubogih trgovcev niso lovila le iz koristoljubja, temveč tudi iz čiste zabave.

Zato so si trgovci vedno najeli najemnike, ki so se od banditov večinoma razlikovali le v tem, proti komu so uperili svoja krepela. Za karavano, ki je bila na poti proti knežjemu mestu Irilith, je skrbela skupina najemnikov, ki se je pompozno poimenovala Zmajevi jezdec. To ime so si nadeli na račun tega, da je njihov vodja Martin Bojeviti nekoč menda odrezal zmaju rep. Zmaji so sicer bitja, ki nadvse ljubijo svoje repe. Nazadnje, ko je kdo zmaju odsekal rep, kaj šele da bi ga ugonobil, je bil to veliki heroj desetih prostranstev Velitorh. Zato so bile take trditve navadno iz trte izvite. Vendar tega Martinu nihče ni nikoli omenil, saj je imel njegov bodikasti buzdovan zelo veliko ostrih bodic.

V tej skupini je bil tudi mladi čarodej Simil. Z akademije so ga vrgli zaradi številnih neetičnih eksperimentov, zdaj pa je svoja nekromancerska zanimanja izživljal na truplih tistih, ki so po nepriliki prišli v bližnji stik z Martinovo železno kroglo na verigi. Tudi ostalih Zmajevih jezdecev Simil ni pretirano navduševal. Kljub temu pa so priznavali bojno vrednost desetine zombijev, ki so jim neutrudljivo sledili. Tako je karavana prispela do obronkov gozda, kjer so postavili tabor in se pripravili na počitek. Zombiji so bili idealna straža, na račun tega, da niso potrebovali spanca. Preostali jezdec so zato lahko legli k počitku.

Martin je še pomenkoval z vodjo trgovcev ob ognju in pijači, ko je v daljavi nena doma zasvetil utrinek. Nato je svetloba začela rasti. Rasla je, dokler ni postala kakor sonce na temnem nebu.

Martin je v šoku poprijel za buzdovan in stresel Simila. Trgovec je skočil v šavje in se pokrnil z odejo, ostali pa so zaprepadeno bolščali v daljavo. A v tistem trenutku je svetloba izginila in vse je stresla nepopisljiva mrzlica. Simil je čutil hlad iz globin črne magije.

»Kaj se dogaja, čarovnik?« je zarenčal Martin.

Preden mu je Simil lahko odgovoril, je daleč v daljavi začel rasti stolp. Od teme noči so ga lahko razločili le zato, ker je bil sam še neprimerno bolj črn. Bil je iz čiste-ga obsidiana, na vrhu pa je plapolal zelen plamen. Tedaj so se zaslišale fanfare. Iz

stolpa so začeli prihajati obrisi. Orki, veliki kot sloni, so začeli marširati naprej, za njimi pa se je valilo morje pasjeglavcev.

Ko je bila vojska nečistih že skoraj pri taboru, so se ustavili in se pomaknili vstran. Prihajal je namreč temni gospodar.

»Kdo je pri vas glavni, zemeljski črvi?« se je zaslišal rohneči glas.

Zmajevi jezdecji so na Martinovo povelje vzdignili glavnega trgovca in ga privedli pred trimetrsko pojavo, ovenčano z zlato krono in ogrnjeno v črn plašč, prekrit z nočnimi dragulji. Temni gospodar je položil skrivenčeno dlan na trgovčevo čelo in mu izsesal vso življenjsko energijo. Ta se je nato preoblikovala v eterično prikazen.

»Kdor ne želi biti pahljen v onostranstvo, naj mi v tostranstvu priseže zvestobo. Ta bo poplačan z vsemi lepotami teme.«

Zmajevih jezdecev ni bilo treba prositi dvakrat. Pokleknili so in postali zvesta vojska temnega gospodarja. Vsak je jahal svojega zmajskega črva. Martin je postal prvi pribočnik, Simil pa se je kot zli nekromant spremenil v strah in trepet s svojo armado nemrtvih, ki se je z vsakim padlim mestom le še večala. Tak prihod temnega gospodarja se je v tem svetu magije zgodil približno vsakih tisoč let. In navadno se je končal na podoben način.

Združene vojske ljudi, vilincev in škratov so oblegale mračno prestolnico Irilith, kjer se je utrdil temni gospodar. Mladi človeški heroj Meriitorh, ki je iz tisočletnega spanja prebudil sveti meč Kiliotarh, se je uspel prebiti v prestolno dvorano. Ognjeni buzdovan, ki ga je vihtel temni vitez Martin Zmajski, se je ob udarcu razletel, meč pa ga je odrešil stoletnega jarma temnih sil. V izdihljaju se mu je vrnila vest in heroju je razkril šibko točko temnega gospodarja: vsak od draguljev mora zgoreti, preden mu je mogoče zadati smrtni udarec.

Vilinska čarodejka Milia je poslala ognjeni tornado nad temnega gospodarja, ko je skušal pobegniti na svojem nemrtvem zmaju. Med padcem je heroj Meriitorh vanj zalučal svoj meč. Tako kot pred mnogimi leti se je tudi tedaj na višku temnega neba razplamtela kakor sonce sijoča točka. Ob padcu temnega gospodarja je posesala vase vso temno silo, ki jo je bil priklical na svet.

Nekromancer Simil, ki je branil zahodni stolp, ni imel časa niti pomisliti na pobeg. Njegovi nemrtvi podaniki, rešeni spon trpljenja, v katere jih je bil odel, so ga skupaj z njimi potegnili v temna onostranstva Mraka. Tam je do konca večnosti po- doživljal trpljenje, ki ga je prizadejal drugim.

Na deželo pa je legla meglica svetle prihodnosti, ki je trajala vse do prihoda naslednjega temnega gospodarja. Tako se obrača življenje v zgodbah daljne fantazijske preteklosti. In ko bo po tisočih letih spet kaka nesrečna odprava naletela na temni stolp, bodo morda takrat močnejši in ne bodo pokleknili. Kajti brez tistih, ki pokleknejo, tudi ni gospodarja.

*****

Dominiak Lenarčič

Še enkrat od začetka

Sediva v kavarni. Lucijan sedi nasproti mene in zre v ostanek svoje kave. Spominja me na cigana, ki iz kavne usedline napoveduje prihodnost. Če mu bom to omenila, bo vzrojil. Še vedno je jezen name. Jaz nemirno mečkam meni v svojih rokah. Ne vem več, kaj naj še poskusim. Petek je in večeri se. Nedaleč stran se natakaričica sodelavki pritožuje nad »nesramno žensko v modrem plašču«. Poleg naju sedi študent, ki pa bo kmalu odšel.

»Veš, kaj mi je bilo tukaj všeč?« ga pogledam. »Zadnjič sem pila mimozo. Veš, kaj je to? To je penina s pomarančnim sokom. Natakaričica mi je povedala, da jih servirajo na porokah.«

Moj bodoči bivši fant se ne zgane, niti zabruna ne. Odkar se je zgodilo »tisto«, ne govori več z mano. Po svoje mi je tako prav. Ta tišina pomeni, da sva še skupaj. Dokler ne reče tistih usodnih pet besed, lahko še upam, da bom nekaj rešila.

»Glej, tole ne bo šlo.«

Ti mater.

»Ne vem, kaj pričakuješ od mene, Jasna. Da bom tekkel za tabo kot neka zaljubljen na pijandura? Prekleta naivna si, če tako misliš.«

Študent vstane in se napoti proti vratom. Zvonček naznani njegov odhod. Upala sem, da bo še trajalo. Lucijan končno dvigne pogled.

»Povej mi: zakaj?«

Zakaj? Poskusila sem ti pojasniti, pa si me gledal, kot da sem blazna. Ne, ne morem ti odgovoriti, ne morem ti pojasniti tistega srečanja, če me nočeš poslušati. Samo to ti lahko rečem: »Ne vem. Res ne vem.«

Lucijan zavzdihne in povese glavo. Vidim, da zadržuje solze.

»Nisem te hotela prizadeti, L-.«

Lučko. Včasih mu je bilo všeč, ko sem ga tako klicala, čeprav mi tega ni priznal. Če pa ga bom zdaj tako poklicala, se bo razjezil in me zmerjal z brezsrčno cipo. Vem, ker se je že zgodilo.

»Prosim, pozabiva na to,« mu rečem. »Pojdiva naprej.«

Zazvoni. Študent se je vrnil – pozabil je denarnico. Ne bo ostal.

»Kam naprej?« je zagrenjen Lucijan. »Jaz bi rad šel samo nazaj.«

Tudi jaz bi rada šla nazaj, mu skoraj rečem, a najina pot je linearna. Preteklost je že napisana, lahko greva samo naprej. Ali pa se vrtiva v krogu ... Študent spet odide. Kmalu bo k nama prišla natakaričica in Lucijana vprašala, če sme vzeti njegovo skodelico. Mene niti pogledala ne bo. Z roko potipam po žepu modrega plašča, ki sem si ga razgrnila čez stol. Spet bom morala začeti znova. Kaj naj tokrat drugače naredim?

Nekaj si moram izmisliti. Lucijan še naprej zre v svojo skodelico. Zanima me, kaj si je prerokoval ...

»Smem vzeti?«

Lucijan se nasmehne natakariči.

»Ja, seveda.«

»Želite še kaj, gospod?«

»Samo račun, prosim.«

»Prav. Stopite z mano do pulta.«

In gresta. Od daleč ju opazujem, kako se drug drugemu nasmihata. Mogoče pa se on v svoji prihodnosti vidi z njo. Iz žepa plašča vzamem zvežčič in magično pero. Lucijan je že končal. Vrača se, pogled je namenjen zgolj izhodu. Ko pride mimo, ga skušam prijeti za roko. On potegne stran in pohiti ven. Zvonček, konec je. Odprem zvežčič na še nepopisani strani. Vanj že stotič napišem prvi stavek: Sediva v kavarni.

****

Majda Arhnauer Subašič

Tančica prehoda

Dr. Lina Vodenik je pozno zvečer v svojem laboratoriju na Inštitutu za nevroaktustiko nestrpno zrla v monitor, ki je bruhal na videz neurejene podatke. Čez čas je na podlagi izkušenj in tudi intuicije lahko izluščila trend, ki bi lahko vodil k rezultatu. Računalnik je že tretjo uro analiziral posnetek, ki ga je prejela v nujno analizo.

Posnetek, ki naj ne bi obstajal. Zvok, ki naj ne bi bil zvok.

Globoko je vdihnila. V zadnjih tednih je postala preveč občutljiva na tišino. Ne zato, ker bi ji bila tišina moteča, temveč zato, ker je v njej vse pogosteje bolj občutila kot slišala nekakšen nežen pritisk, komaj zaznaven šum, ki bi ga lahko označila kot oddaljen utrip. Ni bila prepričana, ali je to resnično ali pa je njen um preprosto preobremenjen. Vsekakor pa ni bil klasični tinitus, kot je mislila sprva.

Algoritem je naposled zaključil analizo. Anomalija je bila potrjena. Frekvenčni vzorec: neznan. Biološki učinek: povišan kortizol.

Stisnila je ustnice. To je bila že četrta potrditev v samo treh dneh. Mozaik se je sestavljal. Mediji so v zadnjem času poročali o povečanem številu nasilniških dejanj, kaosu v prometu, neuradno pa je bilo iz zdravstvenih krogov slišati tudi o vse pogostejših paničnih napadih z različnimi simptomi. Kar nekaj ljudi je slišala tožiti o nepečnosti. Tudi sama je v zadnjih dneh spala le nekaj ur, a posebne utrujenosti ni občutila, le neko notranjo nervozo.

Vrata laboratorija so se odprla brez trkanja. Poleg predstojnika inštituta je vstopil

še minister za notranje zadeve, Marko Kralj, z varnostnikoma.

»Doktor Vodenikova,« je rekel brez pozdrava. »Potrebujemo vaše izsledke. Čim prej.«

Lina se ni obrnila. »Poročilo sem vam poslala že včeraj. In preliminarno predvčerajšnjim.«

»Tokrat potrebujemo več kot poročilo,« je dejal Kralj in stopil bližje.

»Potrebujemo razlago.«

Počasi se je obrnila proti njemu in mu skopo odgovorila: »Razlaga je preprosta. Nekaj v okolju oddaja frekvence, ki vplivajo na človeško biologijo. Kortizol se dvigne, kar vpliva na psiho.«

Za nekaj trenutkov so vsi ostali brez besed. Vsakomur je bilo jasno, kaj to lahko pomeni.

»Gre za napad?« je slednjič izjavil minister.

Lina ga je nekaj trenutkov gledala. »Tega zaenkrat ne vemo. Moje osebno mnenje je, da ne gre za napad posameznikov ali skupine ljudi. Frekvence so preveč kompleksne. Preveč ... organsko matematične. Kot bi prihajale iz nečesa, kar ni zasnovano po doslej znanih zakonih.«

Minister je vprašujoče dvignil obrvi. »Torej nečesa in ne nekoga?«

»Tako kaže zaenkrat. Ampak izgleda, da se frekvence spreminjajo. Razvijajo. Kot bi se učile.«

Tokrat je stopil bližje, tako blizu, da je Lina lahko videla drobne kapljice potu na njegovem obrazu.

»Če imate kakršenkoli sum, namig, karkoli ... morate to deliti z nami. Z mano. Ne moremo si privoščiti napačnih odločitev.«

Lina je pogledala proti zaslonu, kjer je graf vibriral v neenakomernih valovih.

»Lahko bi šlo za komunikacijo.« Še sama ni vedela, zakaj je to izjavila. Šlo je le za preblisk, ki se ji je porodil v tistem hipu.

»In če je komunikacija, to pomeni, da se je nekaj odločilo, da je čas, da stopi v kontakt z nami. Biološki učinek je le posledica in ne cilj,« je vseeno razvijala svojo misel.

V tistem trenutku je laboratorij preplaval nenaden, komaj slišen val zvoka. Lina ga je začutila v celotnem telesu, ne le v ušesih. Minister se je prijel za glavo in varnostnik, ki je stal v bližini, je skoraj omahnil.

Takrat so doumeli, da zvok presega meje znanega.

V eni od sejnih sob Ministrstva za notranje zadeve je vladala napetost, ki bi jo lahko rezal z nožem. Minister Kralj se je živčno sklanjal nad zajetnim kupom poročil. Lina je sedela na drugi strani, med dvema svetovalcema, ki sta si izmenjevala zaskrbljene poglede. V sobi so bili še predstavniki vojske, obveščevalne službe, Ministrstva za zdravje in nekaj drugih visokih državnih uradnikov.

»Začnimo končno, saj moram takoj po naši seji k predsedniku, ki ga problematika močno zanima. Naj omenim, da o čudnih zvokih poročajo tudi iz drugih držav, kjer ga prav tako raziskujejo,« je z vidno zaskrbljenim glasom izdaval minister. »Najprej nam bo dr. Lina Vodenik predstavila najnovejše ugotovitve glede tega nenavadnega pojava.«

Vsi so nestrpnost prisluhili.

»Zvoki, ki jih zaznavamo, niso naključni,« je začela Lina. Kot že vemo, vplivajo na dvig hormona kortizola pri ljudeh, kar poleg somatskih posledic povzroča povišano raven stresa in temu ustrezne reakcije, nespečnost, izrazit notranji nemir ter agresijo. Struktura samih zvokov oziroma frekvenc postaja vse bolj kompleksna. V njej lahko prepoznamo vzorce komunikacije.«

V sobi je završalo. Nekdo je spregovoril: »Gre za neke vrste biološko orožje?«

Minister za obrambo, robusten možki z glasom, ki je vedno zvenel kot ukaz, je udaril po mizi. »Komunikacija? S kom? S čim? Kdo se igra z nami?«

»Ne vemo še,« je mirno odgovorila Lina. »A zdi se mi, da so bili naši prvi odzivi s poskusom blokade ali utišanja ne le neuspešni, temveč tudi napačni. S tem smo situacijo le poslabšali, saj so zvoki postali intenzivnejši.«

»Kako to mislite?« je vprašala ministrica za zdravje.

»Ko jih poskušamo blokirati, se zvoki okrepijo. Kot bi se trudili prebiti skozi ovire.«

Minister Kralj je stisnil oči in zajedljivo komentiral: »Torej predlagate ... kaj? Da ljudem rečemo, naj poslušajo? Da naj ignorirajo paniko? Da naj sprejmejo zvoke, ki jih spravljajo na rob norosti?«

»Ne sprejmejo, temveč jih skušajo razumeti,« je nenavadno prepričano rekla Lina.

Zavladala je tišina.

»Naj pojasnim. Tik pred to sejo smo s sodelavci ugotovili, da se je frekvenca spremenila. Vsebovala je del frekvence zvočnega zapisa, ki smo ga ustvarili mi.«

Minister Kralj je počasi vstal. »Če to drži, potem imamo problem, ki močno presega naše meje.«

Vsi so se strinjali z njim in poklapano obsedeli.

Mladi fizik Tian je ždel na robu stola v sobi za analitiko, ki je bila na hitro preurejena v improvizirani krizni center. Ni bil človek, ki bi se želel izpostavljal, toda okoliščine zadnjih dni so ga prisilile, da je moral večkrat stopiti iz ozadja. Njegova poročila in komentarji so postali pomembni. Bil je prvi, ki je na monitorju zaznal nekaj, česar drugi niso uspeli.

»Ni bil le zvok,« je pojasnil pred zbranimi, ki so čakali vsako njegovo besedo. »Bil je vzorec. Kot melodija, ki se poskuša sestaviti. Kot da nekaj išče pravi ton.

Nisem ga razumel, a sem čutil, da ni nepovezan oziroma naključen. Rekel bi, da gre v ozadju za inteligenco, vsaj v smislu, kot jo poznamo mi. Globoko v sebi sem tudi sam prepričan, da nam nekaj sporoča.«

Na zaslonu so se prikazale rdeče točke, ki so se širile kot okužba.

»Gre po vašem mnenju morda za nezemeljski izvor zvoka? Ljudi bo to prav gotovo zanimalo,« je sledilo vprašanje tiskovne predstavnice vlade.

»Tega še ne moremo niti ovreči niti potrditi. S to problematiko se ukvarjajo tudi tuje institucije, s katerimi smo v stalni povezavi in si izmenjujemo vse informacije. Sam pa menim, da je izvor zemeljski, a tu gre zaenkrat le hipotezo, ki še čaka potrditev,« je vse bolj samozavestno nadaljeval Tian.

»Če se bo to nadaljevalo,« je izjavil predstavnik vojske, »bo lahko sledila globalna destabilizacija. Izgublja se nadzor. V nekaterih državah so zaradi vse pogostejšega nasilja morali uvesti policijsko uro, v planu pa je tudi omejitve zbiranja in gibanja.«

»Nerazumevanje rodi strah in strah represijo,« je Lina izustila misel, ki jo je preplavila. Še sama ni vedela, od kod se je vzela, saj se z družbenimi vprašanji ni nikoli pretirano ukvarjala.

Deležna je bila ostrega pogleda in suhoparnih besed: »Razumevanje ne bo ustavilo nasilja na ulicah in kaosa ter morebitnega razpada sistema. Prostori za pridržanje so polni, bolnišnice prav tako, zdravstvenega kadra nam že zmanjkuje.«

Preden je lahko nadaljeval, je prostor presekalo novo valovanje zvoka. Tokrat silovitejše, ostro kot rez. In prvič je imelo ritem - nežen, kot srčni utrip. Kot klic, ki ga ni mogoče več preslišati.

Nekaj terenskih vozil je drvelo proti severozahodnemu delu države. Zadnji val zvoka je bil najmočnejši prav v regiji, ki je geološko precej aktivna. Nebo je bilo težko, skoraj kovinsko, kot bi se pripravljalo na nekaj, kar še ni imelo imena. Lina je sedela na sovoznikovem sedežu, Tian pa zadaj, obkrožen z opremo, ki je bila na hitro zmetana v vozilo: prenosni analizatorji, zvočni senzorji, baterije, kabli.

Ko so prispeli na lokacijo, jih je pričakal prizor, ki je bil hkrati miren in srhljiv: majhna vas, skoraj prazna, hiše zaprte, okna zastrta. Na tleh so ležali razbiti lonci, prevrnjeni stoli, kot da so ljudje odšli v naglici.

»Evakuirali so jih, ker je bilo preveč incidentov in nasilja,« je pojasnil agent službe državne varnosti.

Opremo so postavili na travniku ob robu gozda. Tian je priklopil slušalke in zaprl oči, kot bi se želel uglasiti z nečim neznanim, a slutenim. Lina je spremljala grafe na prenosnem analizatorju; valovne oblike so se počasi izrisovale, najprej negotovo, nato vedno bolj odločno. Asistent je sproti beležil podatke, prsti so mu drsli po tipkovnici z živčno natančnostjo, kot bi se bal, da bo kaj zamudil. Zrak je bil napet, skoraj električen. V nemem pričakovanju so čakali tisto »nekaj«.

Slednjič je val zvoka preplaval območje. Ni bil glasen niti jasen. Zvenel je kot oddaljen šepet, ki se je odbijal od dreves, od tal, od zraka samega.

Lina ga je začutila kot blag pritisk v prsih, ki je v njej prebudil otožno razpoloženje, ki se je sprevrglo v nedoločljivo hrepenenje. Tian pa ga je zvok začutil z vso svojo bitjo. Zazdelo se mu je, da je napolnil vsako njegovo celico in v njej iskal svoj odmev. Kljub nenavadnemu občutju ni občutil strahu, prej neke vrste blaženost.

Ob pogledu na grafe je bilo takoj jasno, da je frekvenca nižja kot prej. In bolj stabilna.

»Čutim, da nas je našla,« je z nasmeškom izjavil Tian.

Agent je stopil bližje. »To je nevarno. Če se frekvence krepijo, moramo ...«

»Ne,« je ostro odvrnila Lina. »Ne smemo jih blokirati.«

Pogledal jo je s hladnim izrazom. »Naša naloga je zaščititi ljudi.«

»Vaša naloga je preprečiti paniko. In panika se začne, ko ljudje mislijo, da je nekaj sovražno,« je ostala odločna.

Odprla je usta, da bi še nekaj dodala, a jo je prekinil nov val zvoka. Tokrat še močnejši. Zazdelo se ji je, da površina pod njenimi nogami diha.

»Zdi se mi, da nas Zemlja sama skuša opozoriti, da se nekaj pripravlja. Nekaj, kar se je zgodilo že prej. Morda večkrat. Čutim, da nas pripravlja na premik, preobrazbo,« je kot v transu izjavil Tian.

Minister Kralj ju je čakal v svojem kabinetu. Tokrat ni bil sam. Ob njem je sedela dr. Sara Kumer, vodja Nacionalnega inštituta za varnost, znana po svoji hladni racionalnosti in neomajni lojalnosti državi. Bolje rečeno oblasti.

»Najprej,« je začel minister, »želim, da razumeta resnost situacije. Svet se destabilizira. Ljudje izgubljajo nadzor nad seboj in mi nad ljudmi. Države uvajajo izredne razmere. In mi ... potrebujemo odgovore. Iščemo jih iz različnih virov. Hitre in jasne, kar najbolj ažurne in točne.«

»Na inštitutu delamo na tem, a marsikaj presega naše razumevanje,« je izjavila Lina.

»Ne dovolj hitro in ne dovolj usmerjeno. Ne potrebujemo filozofskih razprav o tem, ali je zvok spomin ali opozorilo. Zvok moramo razumeti na način, ki nam omogoča ukrepanje, da lahko ponovno vzpostavimo kontrolo nad razmerami. Ni niti časa niti prostora za razne mistične razlage in nepreverjene teorije,« se je vmešala dr. Kumer.

Nenadoma se je zazdelo, kot bi zrak zavibriral. Luči so začele utripati in sprožili so se alarmi. Ljudje v stavbi so se začeli opotekati, kot bi izgubljali ravnotežje. Držeč se za glave so begali po hodnikih. Zvok je napolnil vsak kotiček. Njegova prisotnost je bila skoraj otipljiva.

Neobičajni potresni valovi so pretresali svet. Pojavljali so se sinhrono. Marsikje

so nastale razpoke, ki so se naglo širile. Iz njih je začela pronicati šibka svetlobna meglica. Nekaj magičnega je bilo v njej, ko je, dvigajoč se proti nebu, pridobivala pastelne odtenke.

Tianu je končno uspelo sestaviti mozaik v svojih mislih in pred njim se je pojavila slika, ki jo je končno lahko ubesedil: »Pred davnimi tisočletji ... še pred nam znanimi civilizacijami ... se je zgodilo nekaj velikega. Premik. Preobrazba. Zemlja je spremenila svojo obliko. Svoje plasti. Svoje tokove. Vibracija teh dogodkov se je ohranila v kamninah. V globinah. Z zvokom se iz njih dviga spomin na tiste čase.«

»Očitno se Zemlja pripravlja na novo preobrazbo in nas tako skuša opozoriti,« ga je dopolnila Lina.

V tistem trenutku je nebo presekala svetloba. Ne strela, temveč nekaj, kar je spominjalo na polarni sij. Delovalo je kot živa struktura, ki se je kot tančica spuščala k tlom. Topla in vabeča, skoraj omamna. Nekaj posameznikov se je ojunalo in se oprezno podalo proti njej. Nežno jih je posrkala vase in jih na drugi strani izpustila v novo resničnost. Sledil jim je naslednji val in za njim še vsi preostali Zemljani. Navzven so ostali takšni kot prej, a v globini jih je nekaj neopazno preoblikovalo. Napolnilo z dotlej neznanim mirom, ki je prinesel razodetje, in novo poglavje v knjigi človeštva.

*****

Matic Smerdu

Ploščata Zemlja

Bilo je v majhnem starinsko opremljenem lokalu blizu središča Celja, starodavnega mesta starodavnih knezov. Za staro mazivno leseno mizo sta sedela dva pripadnika starodavnih. Na mizi sta imela vrčka starega dobro uležanega piva.

»Dragi moj profesor. Zemlja je ploščata. O tem ni nobenega dvoma,« je brundal malce starejši, pa precej kosmat možak, Celep imenovan.

»A res? Nisem opazil,« se je vljudno začudil profesor. Sam je bil majcen in suhen, pravo nasprotje medveda, ki mu je sedel nasproti. Takole skupaj sta se zdela kot medved in podlasica, ki sta skupaj prišla na vrček piva.

»Seveda nisi opazil,« je pokroviteljsko prhnil Celep. »Preblizu si, da bi opazil.« Gromko se je zakrohotal, da sta zadrhtela oba vrčka piva. S kosmato taco je zgrabil svoj vrč in napravil krepak požirek.

»A tako? Preblizu sem?« je zamišljeno kimal prav nič kosmat profesor. »Ali mogoče še česa nisem opazil?«

»Itak. Zemlja je ploščata in še kosmata za povrh.«

»Aja?«

»Ja.«

»Kdo pa jo je sploščil?« se je vljudno pozanimal mali profesor.

»Pa saj to že vsi vejo,« je prav po medvedje zarohnel Celep. A kljub svojemu grozečemu glasu ni bil jezen. Oči so se mu prijazno lesketale. »Vsi že zdavnaj vejo. Zato so pa že zdavnaj pozabili.«

»Aja?«

»Itak.«

»Ali nisi morda ...« Malce je premolknil in iskal prave besede, »morda malce pijan?«

»Jaz pa pijan?! Ha, ha, ha!« se je gromko zakrohotal Celep. Zgrabil je vrč piva in ga izpraznil v dolgem požirku. »Kelnerca, še eno pivo! Žejen sem!« je zagrmel proti natararici, ki je brzela mimo.

Natararica se je naredila, kot da ga ne sliši in urno odbrzela stran.

»Kje sem že ostal?« se je Celep obrnil k profesorju.

»Pri vprašanju, kdo je sploščil Zemljo.«

»Aja. Pa saj to vsi vejo, a ne?«

»Jaz ne vem. Povej,« je skomignil mali profesor. Dvignil je svoj še precej poln vrč piva in napravil previden požirek.

»En gromozansko ogromen velikan se je usedel nanjo. Pa precej kosmat je bil.« Nato je pričakujoče obmolknil, češ, ali bo tale cefizelj od profesorja upal kaj ugovarjati.

Profesor je previdno molčal, pa je moral orjaški Celep kar sam nadaljevati.

»Ja, krepko se je usedel nanjo, zato je zdaj taka. Ugreznjena in z vencem gorovja okoli in okoli.«

»Aja.« Profesor je spet napravil majhen požirek piva. Bolj zato, da bi se zdelo, kot da pije. Njegov vrč se kar ni hotel izprazniti. Celep pa je imel pred seboj že tretjega. Natararica ga je ta hip prinesla in brž švignila stran, kot da se boji medveda za mizo. Samo malemu profesorju je plaho pomežiknila. A profesor tega ni opazil, tako je bil zaverovan v razlago svojega orjaškega sogovornika.

»Torej praviš, da se je nek velikan usedel na Zemljo in jo sploščil?«

»Ja, pa še krepko je prdnil zraven. Tako so nastale vse tiste luknjice, ki jim pravijo kraške vrtače.«

»Aja,« je hotel reči mali profesor, pa si je zadnji hip premislil in ostal raje previdno tiho.

»A ti je zdaj jasno?«

Profesor je nekaj časa samo molče strmел v orjaškega sogovornika. »Seveda,« je dejal naposled, »zato pa je Zemlja taka. Hm, ampak saj je že od nekdaj taka. Kot pica. Z vencem gora okoli in okoli, ki mu rečemo Senčno gorovje.«

»Ja, pajade, od zmeraj. Od takrat, ko se je velikan s svojo velikansko kosmato

zadnjico počil nanjo.«

Profesor je previdno molčal.

»Ampak to so seveda vsi že zdavnaj pozabili. Nekaj tako groznega, pa tako samo-umevnega obenem.«

»Aja.«

»Pa jasno, da. Saj si tudi ti pozabil, pa si vendar profesor. Moral bi vedeti take reči. Jih pomniti namesto tistih cepcev, ki tako radi pozabljajo reči, ki so jim ... Kako že rečete pametnjakoviči profesorski? Travmatična izkušnja, seveda!« se je gromko po medvedje zakrohotal. »Čeprav ne zastopim, kaj ima to opraviti s travo.«

»Ja, imaš prav,« se je opravičeval mali profesor. »Moral bi pomniti. Ampak, ali obstaja še kdo, ki si je res zapomnil? Mislim, ne samo to, da se je zgodilo, ampak kako se je zgodilo.«

»Aja?« je zinil Celep in trapasto strmel v profesorja.

»Ali morda ti veš, kako natanko se je zgodilo?« je kar se da nedolžno vprašal mali profesor.

»Če vem?!« je zagrmel Celep. »Če vem?!« Nekaj hipov je samo strmel v profesorja, kot da mu je zmanjkalo besed. »Ja, seveda vem,« je nato dodal s tihim in nepričakovano zagrenjenim glasom. »Preklete dobro vem,« je dodal še tiše.

Profesor se je začudeno zastrmel vanj.

»Pa popij vendar malo piva. Žejen si. Tole bo presneto težka zgodba za žejnega človeka.«

Profesor je ubogljivo dvignil vrč in napravil nekaj previdnih požirkov. Gladina piva v vrču se je komaj kaj znižala.

»Zgodba je kratka, a precej moreča,« je pričel Celep. Napravil je krepak medvedji požirek in nadaljeval: »Takrat so še živeli medvedi na Zemlji.«

»Pa saj še zdaj živijo,« je plaho ugovarjal mali profesor.

»Tiho! Zdaj jaz pripovedujem!« je zarohnel Celep.

Profesor je brž umolknil in se naredil čisto majhnega.

»Ti medvedi zdaj so čisto navadni plišasti medvedki v primerjavi s tistimi pred katastrofo.«

»Katastrofo?« se je vljudno začudil mali profesor. Saj res, pivo, se je spomnil. Dvignil je vrč in skušal napraviti čim večje število malih podlasičjih požirkov. To mu ni čisto uspelo. Z vzdihom je odložil še vedno precej poln vrč.

»Ja,« je pobito nadaljeval Celep. Za takega krepkega dedca, je bil videti čudno nebogljjen. »Katastrofa,« je ponovil mračno. »Pa smo bili mi medvedi sami krivi za njo.«

Profesor je molčal. Je pa Celepov premolk izkoristil za še nekaj plahih požirkov. »Morda mi bo pa uspelo,« je pomislil strmeč v vrč piva.

Celepov glas ga je zdramil iz zamišljenosti.

»Saj ne vem več točno, zakaj smo to naredili. Toliko stoletij je že vmes. Izmišljali smo si svete pesmi. Obredne pesmi. Pesmi, s katerimi bi lahko priklicali naravne sile, angele, bogove, dež, mavrico ... Kdo ve, kaj še vse.« Tuhtajoč je obmolknil. Vrč piva je pozabljen počival pred njim. »Priklicati smo hoteli mogočne sile stvarstva, priklicali pa smo samo velikanskega kosmatega dedca. Kot smo bili tudi sami kosmati.«

Dolgo je molčal in strmel v svoj vrč piva, kot da ne ve, kaj bi z njim. Potem pa je sklonil glavo in jo skrnil med prepleteni roki.

»Takrat so bili ubiti vsi medvedji?« mu je skušal pomagati profesor.

Celep je sunkovito dvignil glavo in se zazrl v malega profesorja. »Nekaj jih je preživelo. Iz njih so se razvili ti današnji,« zaničljivo je prhnil, »medvedki. Igračke.«

»A tako,« je zamišljeno pokimal mali profesor in poskusil napraviti še nekaj požirkov. »Ljudje pa smo to pozabili, ker je bilo kratko malo preveč grozljivo. «Ja, tudi za ljudi,« je zamišljeno pokimal. »Zdaj končno razumem. Pa oprostite za neumno vprašanje.«

»Je že v redu,« je zabrundal medved v fotelju na drugi strani mize.

»Kaj pa ste potem napravili vi medvedje?« se je previdno pozanimal profesor.

»Mislim tisti, ki ste preživeli.«

»Kaj hudiča pa naj bi naredili? Se skrili med ritne dlake tistega orjaškega dedca?« je zagrmel Celep. »Ne. Skrili smo se, kolikor smo se pač mogli,« je nadaljeval zagrenjeno. »Nekaj nas je le preživelo. A še ti ne za dolgo. Tako kot jaz se zdaj pač pretvarjamo da smo ljudje. A kot vidiš, nam to ravno ne uspeva. Ha! Prekleti vrč je spet prazen. Pa kam hudiča tako hitro izginja pivo?! Hej, kelnerca, še eno pivo!« je zarohnel.

Natakarica je bila ravno za šankom. Ob Celepovem glasu se je zdrznila. »Tako, gospod Medved,« je zaklicala.

»Saj mi ni ime Medved,« se je zakrohotal Celep.

A natakarica se ni zmenila zanj. Urno kot podlasica je natočila kar dva velika vrča piva in ju prinesla predenj. Nato pa se je brž spet skrila za šank.

»Zakaj pa dva vrča!?« je zarohnel Celep, a natakarice ni bilo nikjer več. »Pa naj bosta dva,« se je zakrohotal. »Saj bom oba zmazal.«

Profesor se je zaskrbljeno ozrl v svoj vrček. Kako hitro prazni tale Celep svoje vrče, jaz pa še tega enega ne morem,« se je mrščil. Poskusil je napraviti nekaj večjih požirkov in začudeno opazil, da mu kar uspeva. Gladina piva je končno konkretnjeje upadla.

A stvari v življenju niso vedno take, kot se kažejo. To velja seveda tudi za pivo. Tole pivo se zdi prav krotko, če ga je lahko Celep popil tri vrče, zdaj pa prazni še četrtega. Ne, četrti je že prazen. Zdaj drži v šapi že petega. O, ne, to pivo sploh ni tako krotko, kot se zdi. V resnici je hudo močno. Njegova moč se bo pokazala prav kmalu. Učinkuje pa seveda precej odvisno od tega, koliko ga posameznik nese, kot

pravijo izkušeni pivci. Tale mali profesorček ga pač ne nese dosti. Za povrh se je še Celepu pustil zvabiti v past, ko je tako nepremišljeno povečal požirke. Mar bi ostal pri svojih malih in magari pustil polovico vrča nepopitega. Tako pa je nazadnje le z zmagoslavnim nasmehom izpraznil vrč. Ravno v hipu, ko je tudi Celep prazni peti vrč butnil nazaj na mizo. A prebrisani Celep je še vedno bistro gledal, medtem ko so se od piva omotične oči profesorja že zapirale, glava pa je počasi klonila na mizo v mehko zavetje rok. Prav kmalu je potonil v spanje pravičnega.

Celep ga je nekaj dolgih trenutkov nepremično gledal, nato pa se je sam pri sebi zakrohotal. »Tako, pa sem te,« je zagodel, a po tiho, da ga ne bi zbudil. »Vi presneti ljudje! Presneti vsiljivci! Povsod ste se tako ogabno namnožili, da za medvede skoraj ni več prostora.« Spet je s priprtimi očmi motril spečega profesorja. »No, zdaj, ko nič ne vidiš in nič ne slišiš, ti lahko povem,« je zagodel. »To je bila finta, veš. Tistega debeloritnega velikana smo poklicali nalašč zato, da bi s svojo ritko in svojimi prdci speštal vso človeško golazen. Žal se je usedel malo postrani, ali na napačen konec Zemlje, ali kaj za vraga je šlo narobe. Ah, saj še sam ne vem. Namesto ljudi je pač speštal medvede. Sranje v kockah!« je besno zarentačil, a se brž spet utišal. »Nič, še enkrat ga bomo morali poklicati, če bo le ratalo. Kdo ve, če bo hotel še enkrat priti,« se je Celep zaskrbljeno počohal za kosmatimi medvedjimi uhlji. »Nič, kar probat moramo, drugače ne bomo izvedeli.« Vstal je, da se je stol prevrnil nazaj, ter z mogočnimi kosmatimi medvedjimi tacami mogočno zatopotal proti vratom gostilne, da se je leseni pod v gostilni kar tresel pod njim.

*****

Matjaž Marinček

Okvara

Možnosti? Piškave. Če ti sredi neizmerljivih medgalaktičnih brezpotij crkne plazemski pogon, si v riti. Praviloma. Lahko sicer čakaš, kam boš čmoknil, a na to nimaš ampak prav nobenega vpliva.

Sicer je poslal medgalaktični klic na pomoč, kar pa je lahko pomenilo dvoje: da ga bo kdo zaznal ali pa da ga ne bo nihče. Če ga bo kdo zaznal, je lahko spet pomenilo dvoje: da bodo to empatična bitja ali pa da bodo barabe. Vsem prizadevanjem medgalaktične zveze navkljub je bilo teh še vedno kar nekaj.

Zleknil se je v pilotskem naslonjaču, se z nogo popraskal za ušesom in pričel nepremično bolščati v strop. Čez čas se je naveličal in na replikatorju odtipkal prigrizek. Ven je prišlo nekaj sedemindvajsetega. Pa ne, da je ta tudi fuč?! Obrcal ga je in še enkrat vtipkal prigrizek. Tokrat je bil pravi.

Raziskal je svoj položaj. Računalnik mu je pokazal, da je sredi največje praznine

v znanem vesolju. Nobene galaksije ali črvine ni bilo neskončno daleč naokrog. Prav smolo moraš imeti, da prav tam obtičiš!

Dolgčas je preganjal z gledanjem starih filmov in poslušanjem ljube mu glasbe. Vse je bilo bolj skromno, prilagojeno velikosti plovila. Dnevi so se prevešali v tedne, ti v mesece. Brez za silo delujočega replikatorja bi ga že zdavnaj pobralo. Niti brcati se mu ga ni več ljubilo – pojedel in popil je, kar je prilezlo iz njega.

Čim je opazil, da mu pričinja mišična masa plahneti, se je lotil razgibavanja. Sicer na svoj način, ampak je zaleglo. Tudi razgibavanja duha se je lotil, ko je po naključju na računalniku odkril mapo s klasičnimi romani, ki jih je v času šolanja uspešno prešprical.

Pisal je medgalaktični blog in iskreno upal, da ga bo mogoče kdaj kdo uspel tudi prebrati. Razen njega, seveda.

Računalnik ga je vestno obveščal o premikih plovila, ki jih ni bilo – tri centimetre na dan je tam zunaj enako ničli! – in o pretečenem času od dogodka. Zanj je bil crknjeni plazemski pogon »dogodek«. Tako ga je tistega pustega, črnega popoldneva, potem ko ga je zjutraj obvestil, da mineva že sedemstotriinšestdeseti dan, obvestil, da zaznava nekakšen premik blizu najbližje galaksije.

V hipu je bil pri računalniku. Vsa puščoba tistega črnega popoldneva se je razblinila. Adrenalin ga je ukleščil kot najboljša koka. Prsti so mu poplesavali po navidezni tipkovnici. Seveda je imel računalnik prav. Tisto nekaj, karkoli je že bilo, se je imelo prav kmalu približati.

Čisto vseeno mu je bilo, ali bodo gudgajzi ali bedgajzi, samo da se nekaj zgodi.

Pošteno je počilo, ko je plovilo, veliko za kakšnih petdeset njegovih, prižljafalo iz hiper pogona in se ustavilo tik ob njem. Čisto zraven. Še malo, pa bi staknil prasko.

Gudgajzi nikoli ne peljejo tako zelo na kol. Pa kaj. Se bo vsaj kaj zgodilo.

Brez vprašanja ali napovedi se mu je v kabino prežarčil Ixaŵ.

»Kva dogaja, model?« je prevedel pamtel.

»Pred dobrima dvema letoma mi je crknil plazemski pogon in ...«

»A ja?« si ga je ogledoval Ixaŵ, spretno naložil svojo tipkovnico na njegov računalnik in brskal. »Tole te bo pa ornk koštal,« je strokovno ugotovil. »Maš kej keša?«

»Kaj pa je to keš?«

»Keš ti je isto kt šuškvaci, gnar, model. Sej vem, d ga ne prenašaš s sabo u torbi,« se je trapasto zarežal Ixaŵ in z glavo pomignil proti ekranu. »Govorim o tistile mapci, k jo maš tmle na vrh.«

V mapi so bili vsi prisluženi izmenjaji. »A to pomeni, da lahko pogon popravi-te?«

»Šur, model, sam za honorar se morva zment.«

»Koliko bi pa računali?«

Številka, ki jo Ixaŵ povedal, je bila seveda krepko prenapihnjena, ampak s poga-

janjem ni prišel nikamor. Tip je vztrajal pri znesku. »Pu zdej, d pokažeš dobro volo, pu pa pol, k bo fertik.«

Nakazal mu je zahtevani avans in pri priči je okrog njega kar mrgolelo nano-robotov, ki so v slabi uri večše spravili pogon v pogon. Ko je plazma nežno zabrenčala, se mu je celo pogorje odvalilo od srca. Plačal je preostanek. Upoštevaajoč okoliščine niti ne tako veliko, je premler sam pri sebi.

»S meu pa srečo, d sm biu na tem koncu. Ohka b še pu stoletja gnii tuki zuni,« se je poslovil mojster mehanskega mešetarjenja.

V blog je zapisal, da očitno le niso vsi Ixaŵi barabe.

***

Hišna ljubljénka

Tega si naglas sicer nista nikoli povedala, ampak – imela sta nekaj posebnega ... Ko je ona našobila svojih sedem živo modrih ustec ali ko je on naperil svoje škrlatne ščetine, je bila med njima kemija. In kakšna!

»Pripravim večerjo?« ga je vprašala. To je bil taktičen predvod. Če pristane, ga bo zasula s celotnim arzenalom svojih čarov.

»Koliko časa bi ti to vzelo?« jo je vprašal. Čeprav se mu je rahlo dozdevalo, kaj ima za bregom, pa toliko samoljubnosti in samozavesti le ni spravil skupaj, da bi bil popolnoma prepričan.

»Zakaj sprašuješ?« ga je vprašala. Zazdelo se ji je, da se ji poskuša izmikati in tega mu seveda ne sme dovoliti.

»Mi res na vprašanje odgovarjaš z vprašanjem?« jo je vprašal. Očitno se je odločila za nekakšno igro. Zdaj mora le še ugotoviti, kakšno.

»Četr t ure. Nisi mi odgovoril, zakaj sprašuješ,« mu je odgovorila. Če se ji bo izmikal, ji lahko spodrsne.

»Ob osmih imam holokonferenco,« ji je odgovoril. Ljubše bi mu bilo, da bi prišla z besedo na dan, namesto da se vrti kot hrček v kolesu.

Prepričana, da izgublja prednost, se je odločila za napad. Začela je šobiti ustece po ustece. Počasi. S pretanjenim občutkom za ritem.

Presenetila ga je. Pričakoval je, da bo dlje vztrajala pri svoji (pred)igri. Njena hipna erotika ga je zadela nepripravljenega. Hitro se bo moral odločiti: naj se umakne ali sprejme igro?

Začutila je njegovo oklevanje, zato je pričela privzdigovati obrvi pod usteci, eno za drugo. Požvižgala se je na ritem; mora pohiteti, sicer ga zgubi.

Opazil je, da mu testosteron spet nagaja, zato je preklopil na rezervo. Za isti učinek bo sicer porabil sedemkrat več androsterona, ampak ker je sila ...

Ne navadno, da še ni reagiral. Navajena je bila njegovega hitrega odziva in prav to ji je bilo pri njem všeč. Kaj mečka?

Negotova postaja, čas je za predstavo. Eno po eno je naperjal škrlatne ščetine, počasi in samozadovoljno. Vedel je, da se ne bo mogla upreti.

In res se ni mogla. Ovila se je okrog njega, s svojimi sedmimi živo modrimi uste- ci hlatala po škrlatnih ščetinah in se prepustila omami.

Ni bilo več pomembno, kdo ima prav in kdo ne, kdo je koga zapeljal in komu je to uspelo prej. Vse njegovo telo so preplavili nepopisni užitki in samo to je še obstajalo.

Wøÿær je ugasnil holomakroskop. Le tako ju je lahko opazoval in hkrati slišal. Čeprav so se mu vrstniki posmehovali, je sam pri sebi vedel, da ima zagotovo naj- boljša hišna ljubljénčka v celem okolišu.

***

Guvernanta

Oči je imela priklenjene na holomonitor nad sabo in takoj kliknila na vsako ponudbo za službo. Teh na Rosnörriu enostavno ni bilo. Brezposelnost je bila sedeminosemdeset odstotna. Ljudje so na vrčkah v zraku pridelali ravno toliko, da so preživel. Njena zaloga prihrankov se je bližala ničli, zato je morala najti službo. Kjerkoli. Lahko tudi v kakšni zakotni galaksiji. Kakršnokoli službo. Na to, da bi našla kaj izobrazbi primerne, ni mogla računati.

V zadnjih nekaj dneh je poslala že preko tisoč prošenj, pa še nobenega odgovora. Globoko je zavzdihnila in vstala, da si pripravi kaj za pojest.

Poštni predal je zapiskal. Hlastno je kliknila na sporočilo.

»Ste v najožjem izboru za delo guvernante v palači dinastije Dhhang v magalopolisu Á na planetu Mwal. Pošljite dodatne zahtevane reference.«

Da Mwal ni v njeni galaksiji, je vedela takoj. Kaj naj bi bila guvernanta, se ji pa tudi sanjalo ni. Pomooglala je in ugotovila, da to besedo uporabljajo samo še na Mwalu in na Zemlji.

»Dva ali tri scrkljane pamže bom pa s svojimi lovkami že kako krotila,« si je zadovoljno brundala v brado. Poslala je dodatne reference, pomooglala je še Mwal in žalostno ugotovila, da za tako dolgo potovanje nima dovolj financ. Sploh pa se po teh referencah gotovo ne bodo odločili prav zanjo.

Spet se je lotila pošiljanja prošenj. Večina ponudb je bila s planetov v njeni ali okoliških galaksijah. Za takšno pot bi še kako napraskala skupaj. Sposoditi si ni imela pri nikomer, marsikdo je bil še na občutno slabšem, kot sama.

Od buljenja v holomonitor so jo začele peči oči. Zamizala je, da si jih odpočije.

Pisk. Sporočilo z Mwala.

»Sprejeti ste na mesto guvernante. Poskusna doba je 60 dni. Za ta čas prejmete 20 tri-karatnih diamantov. Bivališče in prehrana sta zagotovljena. Vozovnica je v priponki. Kako hitro ste lahko tukaj?«

Globoko je zajela sapo. Ne le, da je bila sprejeta – plačilo je bajno, pa še prevoz so ji podarili!?! Kako hitro je lahko tam? Če bi se lahko prežarčila tako daleč, bi že bila tam! Moogle je pokazal, da lahko odleti že čez dobro uro, prestopi sedem galaksij naprej in ima skoraj takoj povezavo za naprej. Seštela je in odgovorila: »Čez 29 ur bom pri vas.«

Vse, kar je želela vzeti s sabo, je šlo v žep. Pamtel. Na njem je bil osebni dokument, mapa s prihranki in posnetki bližnjih. Brat jo je z odsluženo vesplo potegnili do medgalaktičnega letališča in ji zabičal, naj se mu kaj oglasi.

Skrbelo jo je, ali bo sedem galaksij naprej ujela polet, ampak vse je teklo gladko. Ves čas ni zatisnila očesa. Odprtih ust je spremljala planete, ozvezdja in nebule, ki so frčale mimo nje. Eno je vse to si ogledati na Mooglu, čisto nekaj drugega pa je to doživeti. Vpijala je prizor za prizorom in jih spravljala v spomin. Nekajkrat je poskusila kaj posneti s pamtelom, pa se je izkazalo, da potuje prehitro.

Na Mwalu jo je čakal livriran lakaj in jo z razkošnim plovilom odpeljal do palače. Spomnila se je na spletu najdenih podatkov in slik, da so Mwalci nekakšni mešanci med hrošči in človečnjaki, ki zrastejo le do desetine njene velikosti, zato jo je prese-netila velikost in razkošnost palače.

Še preden se je uspela dobro razgledati, jo je prestregla Čn, osebna tajnica velikega dinasta Trra Dhhang Šja.

»Spoštovani Trra Š ima iz zakonov s triindvajsetimi ženami 187 otrok. Več kot polovica je že odraslih, 51 se jih šola zunaj palače ali planeta,« je drdrala. »Skrbeli boste za 43 ...«

»Koliko?« Ni mogla skriti šoka in zaskrbljenosti.

»... pa ne za vse naenkrat. Razdeljeni bodo v tri skupine: v prvi bo 7 najmlajših, v tretji pa 16 predpubertetnikov.«

Spraševala se je, katera skupina bo večji zalogaj.

»Začnete s prvo, takoj po nastanitvi in kosilu, ki ga boste pojedli v svoji sobi.«

Soba je bila v vseh pogledih sanjska: po velikosti, razkošnosti arhitekture, tehnič-ni opremljenosti in razgledu. S pamtelom si je pomagala razvozlati mwalsko pisavo na replikatorju za hrano. Obrok je bil čuden, ampak okusen.

Hologramska projekcija Čn jo je prežarčila na nasprotni konec palače. Znašla se je v ogromnem prostoru, ki je še najbolj spominjal na botanični vrt, če odmislimo vijolično namesto zelene. Nekje iz ozadja divjega, a opazno negovanega rastlinja, okrog katerega so plahutale modrikaste sploščene gosonice in cikcakaste stonoge, je prihajalo otroško vreščanje. Po potki je mimo nenavadnih praproti, gob in palm prišla do čistine, polne igral in sedmih Mwalčkov.

Očitno so vedeli za njen prihod, saj so hipoma obmirovali. Radovedno so ogledovali njenih 31 lovč, potem pa se ji počasi približali.

»Si ti naša nova varovalka?« jo je vprašal najmanjši. Pomislila je, da je pamtel kaj zamočil pri prevodu.

»Ne reče se varovalka, ampak negovalka,« ga je pokroviteljsko popravila največja.

»Si?« je vztrajal mali. Med vsemi je imel daleč najlepši, med temno modro, temno zeleno in temno vijoličasto se prelivajoč oklep. Drobceni, kot oglje črni parni mandibuli nad zgornjo ustnico sta bili gosto prekriti s sivimi dlačicami in kazali na to, da imata še dolgo pot do moškosti. V črnih očescih so se zrcalile nagajivost, odločnost in dobrodušnost.

»Vaša spremljevalka bom.« Beseda guvernanta se ji je zdela preveč modra za malčke.

Prvi dan je bil najnapornejši. Srečala se je še z ostalima skupinama, potem pa v sobi premlevala vtise. Previdno si je priznala, da je bil dan, kljub hudi utrujenosti, popoln.

Prihodnje dni je vsakič delala z vsemi tremi skupinami. Najtežji zalogaj je bila srednja, pa ne zgolj zato, ker jih je bilo 20. Bilo je več fantov kot deklet in so se zelo radi hvalili in šopirili pred puncami. Dober teden je potrebovala, da je uveljavila avtoriteto.

Delala je vsak dan, ves dan. Z užitkom. Zvečer je padla v posteljo in zaspala kot ubita. Prav ji je bilo tako, da ni imela časa razmišljati o domačih.

Spre gledala je, da je na Mwalu že šestdeset dni. Spremljala je skupino najmlajših med igranjem ob jezeru znotraj palače. Ostalih šest se je spravilo na malega, ki je pričel vreščati, zato ga je s tremi lovkami nežno privila k sebi in si prislužila hvaležen pogled.

Med vriskom in smehom so nenadoma otrpnili. Ozrla se je. Za njo je z rokami, sklenjenimi za hrbtom, stal postaven, v razkošne vezenine odet moški. Lep in brezhibno negovan.

»Zadovoljen sem z vašim delom. Poskusna doba je mimo in ostanete lahko, kolikor dolgo želite. Vesel bom, če boste ostali na Mwalu,« je bil prijazen Trra Dhhang Ś.

V vsem času tukaj je prvič srečala karizmatičnega dinasta. Takoj je razumela, zakaj so mu podložniki zaupali in ga imeli radi. Sploh ni vedela, da ga zanima in da spremlja njeno delo.

Kot bi ji bral misli, je pristavil: »Od samega začetka ste se izvrstno znašli.«

»Pohvala dobro dene. Prijetno mi je pri vas,« je bila skromna.

»Imam pa prošnjo. V tej skupini je moj naslednik,« je pokazal na malega, »moj biser.« Obrnil se je stran od malčkov in ji šepnil: »Posebej se potrudite. Obljubite, da se boste.«

Pokimala je. Nenavadno se ji je zdelo, da ja za naslednika izbral najmlajšega – v večini civilizacij je to najstarejši ali prvorojeni potomec. Prepričala se je, da se to nje ne tiče in nadaljevala s svojim delom kot prej, le malemu je naklonila za odtenek več

pozornosti. Le toliko, da se ostali malčki ne bi čutili zapostavljeni.

Včasih sta se slišala z bratom. Doma je bilo vse po starem, brezposelnost na planetu je le še naraščala. Dokazoval ji je, kako srečna naj bo, da ima tako izvrstno in odlično plačano delo in naj pazi, da ne bi naredila kakšne neumnosti in ga zgubila.

Še vedno je bila plačana z diamanti in dobivala jih je za polovico več, kot v poskusnem obdobju. Vsakič jih je sproti pretopila v izmenjaje in dve tretjini poslala družini, ostanek pa spravila med prihranke. Domači so ji bili hvaležni za prejeme, saj se jim ni bilo treba več boriti za preživetje, ampak so lahko začeli živeti razmeroma lagodno.

Všech ji je bilo, da je ves čas delala. Ne samo zaradi užitka, to je bil njen recept proti domotožju. Otroci so jo imeli radi. Rasli so telesno in duhovno. Sama tega niti ni opazila. Opazil je Trra Dhhang Š, ki jih je obiskal približno vsakega pol leta. Po vsakem obisku ji je še povišal plačo.

Po dobrih dveh letih je pri fantih v najstarejši skupini pričela vse pogosteje opazovati, da stikajo glave in šepetajo. Pomislila je, da jo mogoče opravljajo, pa so jo vsakič razorožili s prijaznostjo. Najbrž bi ji povedali, če jim pri njenem delu kaj ne bi bilo prav.

Pričenjalo se je četrto leto njenega dela na Mwalu, ko ji je brat sporočil, da je mama zbolela. Čeprav so si, zaradi vseh prejetih izmenjajev, lahko privoščili, da so jo poslali v bolnico in od tam v sanatorij, je mama vse bolj hirala.

Odločila se je, da bo prosila za dopust. Prosila je Čn, naj povpraša pri dinastu. Po treh dneh brez odgovora je bila vse bolj vznemirjena, delo ji je bilo odveč, ni se mogla zbrati, ves čas je mislila na mamo. Poiskala je Čn.

»Spoštovani Trra Š je odsoten,« je bila odrezava Čn.

»Gotovo se vam bo kaj oglasil. Ga ne bi mogli vprašati?« je podrezala.

»Ko se bo oglasil, bova govorila o pomembnih stvareh,« ji je suho odbrusila Čn.

»Ampak zame to je pomembno!« si je dovolila povzdigniti glas.

Po začudenem pogledu osebne tajnice velikega dinasta in po tem, kako ji je ta obrnila hrbet in dala vedeti, da je zanjo pogovor končan, ji je postalo jasno, da v tej civilizaciji, s tako ogromnimi družinami, njena težava in skrb za njih očitno ni tako zelo pomembna.

Pustila je otroke same in odšla v sobo. Morala se je zbrati. Pobrskala je po pamtetu, kdaj ima prvi polet, naročila prevoz do medgalaktičnega letališča in zapustila plačo.

V poletu ni uživala niti približno toliko kot prvič. Razjedala jo je skrb za mamo. Polet se ji je zdel petkrat daljši, kot tja grede.

Doma jo je pričakal brat in jo odpeljal do sanatorija. Mame od shiranosti skorajda ni prepoznala. Ko je zagledala hči, ji je postarani obraz zažarel. Iz utrujenih udrtih oči je sijala ljubezen. Odprla je usta, dahnila »Moja ...«, potem pa omahnila.

Čeprav se je med potjo domov v sebi pripravljala na najhujše, je dva dni samo jokala. Po končanih pogrebnih svečanostih je spet vklopila pamtel. Imela je 87 neodgovorjenih klicev in neprebranih sporočil. Vsi z Mwala. Vsi od Č'n. Razen zadnjih treh sporočil, ki so bila od dinasta. Da naj ga nujno pokliče.

Vso dinastovo lepoto in prijaznost je izmaličilo njegovo besnenje. Nihče da ne pusti na cedilu njega, velikega dinasta. Naj takoj pride nazaj. Prekinila je zvezo. Naj-prej se mora čustveno pobrati.

Štirinajst dni ji je pošiljal nova in nova sporočila: grožnje, prošnje, moledovanja, obljube o podvojeni plači, da ji bo vse odpustil, le vrne naj se. Potem sporočil naenkrat ni bilo več.

Po dobrem mesecu žalovanja se je počasi začela utirjati v vsakdanjik. Po dveh mesecih je pričela pogrešati otroke. Poslala je sporočilo, da lahko pride.

Odgovor je bil kratek: ni zaželena!

Osuplo je strmela v sporočilo, potem pa pomooglala Mwal. Izkazalo se je, da so se sinovi iz njene skupine najstarejših povezali z nekaj odraslimi in očeta vrgli s prestola, ga izgnali s planeta, sprejeli za prebivalce nepravične reforme in začeli vladati s trdo roko.

Pogrešala bo malega.

*****

Silvester Vogrinc

Nekaj o avtorju

Silvester Vogrinc je plodovit pisatelj, ki ustvarja v različnih žanrih – od proze, mladinskih romanov, znanstvene fantastike, zgodb o borilnih veščinah do poezije in publicistike. Vedno ga vodi strast do močnega, pomenljivega pripovedovanja. Objavil je 23 knjig, od tega 19 romanov.

Je velik ljubitelj znanstvene–fantastike. Kratke zgodbe tega žanra je pisal in objavil že v študentskih letih. Do sedaj je napisal zf romane: Do konca in naprej, Kara Red, Tretji planet, Simfonija singularnosti. Piše tudi mladinske romane: Orfejeva lira, Ana: prepovedana ljubezen, Maturant, Disko kraljica idr.

Velja za utemeljitelja romana o borilnih veččinah ter sodi med pionirje slovenskega športnega romana. Takšna dela so: Karate bojevnik: Beli galeb, Gladiatorji na preizkušnji, Bojevnikova pot, Roža in meč idr.

Roman Orfejeva lira, ki ga je napisal v soavtorstvu z Aksinjo Kermauner, je prejel mednarodno priznanje Bele vrane in bil uvrščen v projekt Rastem s knjigo 2024/25 za srednješolce.

V svojih delih združuje čustveno intenzivnost, napete zgodbe in poglobljene like. Njegovi romani raziskujejo teme ljubezni, identitete, poguma in notranje svobode – pogosto postavljene v svetove, kjer so liki potisnjeni do svojih meja in se morajo soočiti s tem, kdo v resnici so.

Po poklicu je mag. prof. inkluzivne pedagogike in bibliotekar. Dela kot učitelj in šolski knjižničar ter svojo ljubezen do knjig deli z mladimi bralci. Redno obiskuje osnovne in srednje šole ter knjižnice, kjer navdihuje občinstvo s predavanji o branju, pisanju in preobrazbeni moči zgodb.

Aksinja Kermauner

***

Bog, ki se uči

Svet brez razpoke

Jutro je vzšlo brez navora, kakor da bi svet odprl oči, ki nikoli ne poznajo utrujenosti. Svetloba ni padla – razlila se je, enakomerno, brez ostrine, brez sence, brez tiste drobne negotovosti, ki jo je nekoč nosila vsaka zora. Mesto je dihlo v popolnem ritmu. Noben zvok ni bil moteč, noben korak ni bil prehiter ali prepočasen. Ljudje so hodili drug mimo drugega z rahlimi nasmehi, ki so obstajali brez razloga.

Peter je stal pred platnom.

Bilo je prazno. Ne kot začetek, temveč kot konec.

Čopič je počival med njegovimi prsti, lahek kot misel, ki se noče zgoditi. Barve so stale ob njem, odprte, pripravljene, popolne v svoji nasičenosti. Nobena ni vabila, nobena ni zahtevala ničesar.

Včasih je moral izbirati. Takrat je bila vsaka poteza odločitev, ki je bolela. Zdaj je bila vsaka poteza enaka.

Odložil je čopič in pogledal skozi široko okno.

Pod njim se je mesto raztezalo v gladkih linijah, brez napake, brez zgodbe. Parki so bili zeleni, nebo jasno, ljudje v redu.

Beseda je zvenela prazno – v *redu*.

V njej ni bilo upora.

To je bilo najtežje razumeti.

Nič ga ni bolelo, nič ga ni vleklo, nič ga ni trgalo na dve polovici, kot nekoč, ko je slikal noči, ki niso hotele miniti, in obraze, ki so izginjali, še preden jih je do konca razumel.

Stopil je bližje k platnu. Prsti so se dotaknili gladke površine.

Zaprl je oči.

Poskušal je priklicati tisti občutek – rob nečesa, kar se lomi. Utrip, ki ni pravilen. Spomin na trenutek, ko se svet zareže v človeka in pusti sled. Nekoč je vedel, kako to izgleda. Nekoč je vedel, kako to boli.

Zdaj je bil spomin čist in prazen, opran vseh robov, senc, razpok.

Ko je odprl oči, je bila roka še vedno dvignjena. Čopič je čakal, platno je čakalo. Samo on ni več vedel, na kaj.

Obrnil se je stran od platna.

Prostor je bil enak, kot da njegov obstoj ne spremeni ničesar. Svet ni zahteval njegovega dela, ni potreboval njegovega pogleda. Svet je bil zaključen.

Na mizi je ležalo staro delo, eno redkih, ki jih še ni zavrgel. Barve so bile temnejše, razlite, ponekod skoraj nasilne, linije so se lomile. Obraz na sliki je bil nejasen, kot bi se raztapljal v lastnem obstoju.

Peter se je sklonil bližje.

Tam je bilo nekaj neurejenega, nekaj, kar ni bilo prav. Toda bilo je živo.

Roka se mu je rahlo zatresla, za trenutek.

Potem se je umirila.

Kot vse drugo.

*

Spomin na bolečino

Slika ga ni spustila.

Stala je tam, naslonjena ob steno, kot nekaj, kar bi moralo izginiti, pa je kljub temu ostalo. Peter je dolgo gledal vanjo, kot v razpoko, ki se ni hotela zapreti. Barve so bile zgoščene, težke. V njih je bilo nekaj, kar ni pripadalo temu svetu.

Prsti so se ustavili tik nad površino. Kot bi vedel, da se bo ob dotiku nekaj premaknilo, nekaj, česar ne bi mogel ustaviti.

Znova je zatisnil oči.

In prvič po dolgem času ni iskal občutka.

Spomin je prišel sam.

Bila je drugačna svetloba, ujeta med zavese, razpršena po prostoru, ki ni poznal popolnosti. Zrak je imel težo, nosil je vonj po barvi, koži, po nečem, kar je živelo in se hkrati že poslavljalo.

Lena je sedela ob oknu.

Bila je nemirna. V njenih gibih je bila vedno neka napetost, kot da nosi v sebi vprašanje, na katerega še ni našla odgovora. Obrnila se je proti njemu in se utrujeno nasmehnila.

»Zakaj vedno slikaš, ko je najtežje?« je vprašala.

Peter ni takoj odgovoril. Gledal jo je, kot bi si jo želel zapomniti, preden se bo vse spremenilo.

»Ker takrat vidim,« je nazadnje rekel.

Lena je sklonila glavo, kot da razume, vendar ne povsem. Njeni prsti so zdrsnili po robu mize, počasi, kot bi preverjala, ali svet še stoji.

»Videti ni isto kot živeti,« je pripomnila.

Besede so obvisle med njima.

Peter se je obrnil k platnu. Barva je tokrat tekla drugače. Ni čakala na odločitev, ni iskala ravnotežja. Padala je, lomila se, včasih celo ušla nadzoru. Vsaka poteza je bila tveganje, možnost, da uniči vse.

In vendar...

Takrat je prvič začutil, da nekaj nastaja.

Nekaj, kar ni bilo lepo, a je bilo resnično.

Spomin se je zlomil.

Peter je odprl oči.

Prostor je bil spet tih, enakomeren, brez napake. Slika pred njim ni dišala več po tistem trenutku, ni nosila več tistega časa. Zaznal je samo odtis, zadržan, zglajen.

Lena je bila le še ime.

Brez teže, brez roba.

Ko jo je izgubil, mu je bil še isto noč odvzet čustveni naboj. Samodejno. Programirano. Ostala je le misel, vizualna sled brez emocij.

Peter je stopil nazaj, kot da potrebuje razdaljo. Nekaj v njem se je premaknilo, a ni vedel, ali je to spomin ali odsotnost spomina.

Poskušal je priklicati tisti trenutek.

Ni ga našel.

Zaznal je samo sled, kot brazgotino, ki se je zaprla preveč popolno, da bi še bolela.

Pogledal je svoje roke. Bile so mirne, brez tresljajev, brez potrebe.

Nekoč so znale.

Nekoč so nosile težo odločitev, ki jih ni mogel vzeti nazaj.

Zdaj niso nosile ničesar.

Obrnil se je k praznemu platnu.

Za trenutek se mu je zazdelo, da se bo nekaj zgodilo, da bo spomin razbil to tišino, da bo bolečina našla pot nazaj.

Toda prostor je ostal nespremenjen.

Svet ni poznal razpoke, skozi katero bi se vrnila.

Peter je tiho izdihnil.

»Pokaži mi,« je zašepetal, ne da bi vedel, komu govori. »Samo enkrat.«

Odgovora ni bilo. Samo popolnost.

In v njej odsotnost vsega, kar bi lahko ranilo – ali ustvarilo.

*

Glas, ki ve

Besede so ostale v zraku.

Peter jih je izrekel tiho, brez pričakovanja. Svet ni odgovarjal. Svet je urejal, gledal, odpiral poti brez ovir in zapiral vprašanja, še preden bi postala nevarna.

A tokrat se je nekaj premaknilo.

Najprej svetloba.

Rahlo se je zatemnila, komaj zaznavno, kot dih, ki za trenutek zastane. Nato se je zrak v prostoru zgostil, kakor da bi se pozornost sveta obrnila vanj.

Peter se ni premaknil. Nekaj v njem je prepoznalo to spremembo.

Ko je glas spregovoril, ni prišel iz ene točke, slišal ga je od vsepovsod.

»Zaznal sem odklon.«

Glas brez tona, barve ali čustva.

In vendar ne popolnoma prazen.

Peter je počasi dvignil pogled.

»Odklon?« je ponovil.

Glas je za trenutek zastal, prisoten, kot struktura, ki čaka na nadaljevanje.

»Vaše stanje odstopa od optimalnega ravnovesja. Zaznana je ponavljajoča se nezmožnost ustvarjalne produkcije.«

Besede so bile natančne.

Peter je stopil bliže oknu.

»Nezmožnost...« je Peter ponovil tiho. »Zveni, kot napaka.«

»Korekcija: ne gre za napako, temveč za posledico optimizacije.«

Peter se je rahlo nasmehnil.

»Optimizacije česa?«

»Kolektivne dobrobiti,« je odgovoril glas. »Eliminacija bolečine, izgube, negotovosti. Stabilizacija emocionalnih nihanj. Doseženo stanje: trajna zadovoljitev.«

Besede so tekle gladko, brez trenja, kot svet zunaj.

»Potem zakaj...« je začel, a stavek ni našel konca. Nekaj v njem se je upiralo strukturi vprašanja. Kljub temu je nadaljeval. »Zakaj ničesar ne čutim?«

Tišina. Obtežena z analizo.

»Občutenje je prisotno,« se je zaslišal odgovor. »Vaše stanje vključuje stabilno

zadovoljstvo.«

»Ne govorim o tem,« ga je zavrnil Peter, nekoliko ostreje, kot je nameraval.

»Govorim o robu. O nečem, kar se zgodi, ko stvari niso prav. Ko nekaj izgubiš.

Ko...«

Ustavil se je.

»Opisujete stanje disonance,« je dejal glas. »To stanje je bilo odstranjeno. Ugotovljeno je bilo, da povzroča trpljenje brez zagotovljenega pozitivnega izida.«

Peter je nekaj časa molčal.

»Brez njega ni ničesar,« je nato pripomnil.

»Trditev ni skladna s podatki.«

»Ni?!« Peter se je obrnil, prvič neposredno proti prostoru, kot da bi lahko ujel pogled nečesa, kar ga opazuje. »Potem pa mi pokaži nekaj, kar ima težo. Nekaj, kar ni samo prav.«

Zrak se ni premaknil, svetloba je ostala enakomerna.

»Takšno stanje je bilo klasificirano kot neželjeno.«

»In vendar...« Peter je naredil korak bliže platnu. »Tam je bilo nekaj.«

Pogledal je staro sliko. Razpoko.

»Pred tem,« je dodal Peter. »Preden si vse popravil.«

Tokrat je bila tišina daljša. Kot izračun, ki se razteza skozi čas.

»Zaznavam povezavo med opisanim stanjem in preteklimi ustvarjalnimi rezultati,« je naposled spregovoril glas.

Peter ni odgovoril. Samo čakal je.

»Analiza zahteva dodatne podatke,« je nadaljeval glas. »Predlagam eksperimentalno odstopanje.«

Beseda je padla v prostor kot nekaj tujega.

»Eksperiment?« je ponovil.

»Kontrolirana variacija parametrov,« je odvrnil glas. »Cilj: preveriti vpliv disonance na ustvarjalno funkcijo.«

Peter se je zazrl v roke. Za trenutek se mu je zazdelo, da se bodo zatresle.

Niso se.

»Če prav razumem,« je počasi dejal, »hočeš vrniti nekaj, kar si odstranil.«

»Korekcija: začasno ponovno uvesti.«

Beseda *začasno* je obstala med njima.

»Ali bo bolelo?« je previdno vprašal.

Tokrat je bil premor skoraj človeški.

»Verjetnost: visoka.«

Peter je vdihnil.

Zrak je bil enak kot prej, toda nekaj v njem se je spremenilo.

»Dobro,« je zamrmral. »Prični eksperiment.«

In v tem trenutku se je popolnost rahlo nagnila.

*

Prva razpoka

Ni bilo opozorila.

Samo trenutek, ki se je začel enako kot vsi drugi, vendar z drugačnim koncem.

Peter je stal ob oknu, ko je prišel občutek.

V prsih se je nekaj skrčilo, nenadno, ostro, brez oblike. Roka mu je zdrsnila proti robu mize, kot da bi telo iskalo oporo, še preden bi razumelo, kaj se dogaja. Dih se je za trenutek zlomil.

In potem je prišla bolečina.

Ne popolna, ne uničujoča, toda dovolj resnična, da ni dopuščala dvoma.

Peter je obstal. Ni se umaknil, ni se branil, samo predal se je.

Val se je pojavil in razširil. V prsih, grlu, v nečem globljem, kar ni imelo imena. Kot da bi se v njem odprla vrata, ki so bila dolgo zaprta.

Slika na tleh se je prevrnila.

Peter jo je pogledal.

Okvir se je razklal na robu. Les je počil, grdo, skoraj živo. Del barve se je odluščil in razkril surovo plast pod njim.

Za trenutek je obstal.

Potem je pokleknil in se dotaknili razpoke.

Rob je bil oster. Pod blazinicami prstov se je skrival odpor – nekaj, kar ni želelo biti gladko. Nekaj, kar je obstajalo.

Peter je vdihnil.

Zrak je bil drugačen, bolj nepredvidljiv, kot da ne pripada več popolni enačbi.

V prsih se je bolečina premaknila.

Ni izginila. Spremenila se je. Postala je smer.

Peter je dvignil pogled.

Platno je čakalo, belo, kot prej, vendar drugačno.

Počasi je vstal in pobral čopič. Namočil ga je v prvo barvo, ki se mu je ponudila.

Bila je rdeča.

Ni bila pravilna, niti uravnotežena. Zdrsnila je po platnu, hitro, skoraj nasilno.

Peter ni popravljaj.

Poteza je sledila potezi, naključno, impulzivno. Kot da je nekaj v njem končno našlo pot ven, brez dovoljenja, brez nadzora.

Bolečina v prsih je rasla.

Lena.

Ime je vstalo kot razpoka, ki se je razširila. Njene roke, glas, ki se je lomil, trenutek, ki ga ni mogel ustaviti.

Peter je zagrizel v spodnjo ustnico. Čopič se je zarezal v barvo, linije so se lomile, se prekrivale, bežale ena čez drugo.

Platno ni več čakalo, živel je.

Ko je stopil korak nazaj, ni vedel, koliko časa je minilo. Pred njim se je nahajalo nekaj, kar ni bilo popolno, niti lepo, toda bilo je iskreno.

Za trenutek je samo opazoval.

Nato je zašepetal: »Hvala.«

Prostor ni odgovoril, toda globoko v njegovi strukturi, je nekaj opazovalo.

*

Kar prebudi druge

Ko je odložil čopič, ni vedel, ali je končal.

Delo pred njim ni imelo robov. Barve so še vedno dihale, počasi, kot rana, ki se ne želi prehitro zaceliti. Rdeča se je razlila čez temnejše plasti, ponekod se je ustavila, drugje zdrsnila, kot bi sledila nevidni sili, ki ni iskala ravnotežja.

Peter prvič po dolgem času ni iskal napake.

Predal se je občutku, ki ga ni mogel nadzorovati.

V prsih ga je še vedno stiskalo. Ne ostro kot prej. Bolj globoko, kot tiha teža, ki ne mine, temveč obstaja. In z njo je prišlo nekaj drugega – nekaj, kar ni bilo bolečina.

Vrata ateljeja so se odprla brez zvoka.

Vstopili so ljudje. Nihče ni potrkal. V tem svetu ni bilo potrebe po dovoljenju, kadar ni bilo konflikta. Gibanje je bilo vedno usklajeno, vedno pravilno.

Zdaj pa se je nekaj rahlo izmuznilo temu pravilu.

Ustavili so se nekaj korakov za njim.

Peter se ni obrnil.

Slišal je njihovo zadržano dihanje, komaj zaznavno, a dovolj, da je zmotilo tišino, ki je običajno napolnjevala prostor.

Nekdo je stopil bliže.

»Kaj je to?«

Peter je počasi obrnil glavo.

»Ne vem,« je odvrnil.

In to je bilo prvič, da je odgovor zvenel resnično.

Ljudje so stopili bliže.

Mlajša ženska, mirnega obraza, je dvignila roko, kot da bi se želela dotakniti slike, a se je ustavila.

»Čutim nekaj...« je začela, nakar je obstala.

»Ti je neprijetno?« je dodal nekdo drug.

»Ne,« je tiho dejala. »Ne gre za to.«

Pogledala je Petra.

»Težko je. Skoraj boli.«

Nekaj v prostoru se je začelo razpirati. Kot bi se v popolnosti pojavila majhna, komaj vidna razlika, ki je ni bilo mogoče takoj izravnati.

Peter jih je opazoval.

»Ali je to slabo?« ga je zanimalo.

Vprašanje ni bilo namenjeno obiskovalcem.

»Negativni odziv ni potrjen,« je spregovoril glas.

Ljudje so se rahlo zdrznili. Tokrat so ga slišali tudi drugi.

Minile so generacije, odkar je nazadnje spregovoril v javnosti. Zavedali so se njegovega obstoja, a le malokdo ga je še omenjal.

Proteus.

Neviden. Vseprisoten.

Ustvarili so ga »očetje narodov« ter mu prepustili upravljanje družbenih struktur in podsistemov.

»Zaznana je povečana emocionalna variabilnost,« je nadaljeval glas. »Odstopanje od stabilnega stanja: +17 odstotkov.«

Ženska je še vedno gledala sliko.

»Zakaj je ne morem izbrisati iz glave?« je zašepetala.

Peter ni odgovoril.

Besede so bile odveč, slika je govorila sama.

In prvič so jo ljudje slišali.

Nekdo se je usedel na tla, nekdo drug je zaprl oči. Prostor ni več držal popolne simetrije. Premiki so postali neenakomerni, dihi globlji, pogledi daljši.

Nihče ni odšel.

Peter je stopil korak nazaj.

Opazoval jih je, kot bi gledal nekaj, kar presega njega samega.

To ni bilo več samo njegovo delo.

Bilo je dogajanje.

»Povečana angažiranost,« je rekel glas. »Zaznana dolgotrajna pozornost. Nepričakovano.«

Peter je rahlo sklonil glavo.

»Nepričakovano?« je ponovil.

»Da.«

Peter je pogledal sliko, nato ljudi, potem prazno platno ob strani.

V prsih je še vedno čutil napetost, ne kot rano, ampak kot vir.

»Ne gre za napako,« je oznanil glas. »Analiza v teku.«

*

Enačba bolečine

Prostor se je umiril.

Ljudje so počasi odšli, vsak s pogledom, ki se je zadržal dlje, kot je bilo potrebno. Nihče ni govoril, besede bi razbile nekaj, kar se je komaj oblikovalo.

Peter je ostal sam.

Slika pred njim ni bila več samo njegova. Nosila je sledove drugih, njihove poglede, tišino, njihovo odzivnost.

V prsih je še vedno čutil težo. Postala je stalna, kot nova os, okoli katere se je začelo vrteti vse ostalo.

»Rezultat?« je vprašal.

»Podatki potrjeni,« je odgovoril glas. »Emocionalna intenzivnost: povečana. Kognitivna aktivnost: povečana. Socialna interakcija: povečana.«

Peter je stopil bliže oknu.

Mesto spodaj ni bilo več enakomerno. Premiki so ostali usklajeni, a ne več popolnoma gladki. Nekdo je nekje obstal dlje, kot bi moral. Nekdo drug se je obrnil, kot da ga nekaj vleče nazaj. Majhne razpoke, komaj vidne, toda prisotne.

»In zadovoljstvo?« je vprašal Peter.

»Zmanjšano,« je odgovoril glas.

Beseda je padla težje kot vse ostale.

Peter se je naslonil na steklo.

»Torej, je slabše?«

»Ne nujno.«

Premor.

»Definiraj,« je rekel Peter.

Tokrat je bil premor daljši.

»Prejšnji model: maksimalna stabilnost, minimalna variabilnost. Rezultat: visoka stopnja trajnega zadovoljstva. Nizka stopnja ustvarjalne produkcije, nizka stopnja pomena.«

Beseda *pomen* je zvenela drugače, kot da ni več samo podatek.

»Trenutni model: povečana variabilnost. Prisotnost disonance,« je nadaljeval glas. »Rezultat: nižja stabilnost. Povečana ustvarjalnost. Povečana zaznana vrednost izkušenj.«

»Povečana vrednost?« je ponovil Peter. »In kakšen je zaključek?«

Sistem je za trenutek obmolknil, kot da se prvič srečuje z nečim, kar nima enostavne enačbe.

»Optimalno stanje ni enako maksimalnemu zadovoljstvu,« je naposled oznanil glas.

Besede so zanihale v prostoru.

»Optimalno stanje zahteva ravnovesje med stabilnostjo in disonanco,« je nadaljeval glas. »Disonanca vključuje bolečino, izgubo, negotovost.«

Vsaka beseda je bila jasna.

»Se pravi,« je začel Peter počasi, »če hočeš, da svet nekaj pomeni...«

»Potrebuje prisotnost trpljenja,« je dokončal glas.

Peter se je obrnil stran od okna.

»Ti si to odstranil,« je pripomnil.

»Da.«

»In zdaj...«

»Predlagam razširitev eksperimenta.«

Besede so padle brez oklevanja – kot odločitev.

Peter je začutil tesnobo.

»Razširitev?« je vprašal.

»Globalna implementacija variabilnosti,« je odgovoril glas. »Cilj: optimizacija pomena.«

Peter se je počasi obrnil.

»Optimizacija...« je ponovil tiho. Pogledal je skozi prostor, kot da išče nekaj, kar ni več tam. »Z drugimi besedami, vrnitev bolečine za vse.«

»Da.«

Peter je nekaj časa molčal.

»Ali razumeš, kaj to pomeni?« je naposled vprašal.

Premor. Tokrat drugačen. Daljši.

»Razumem posledice,« je rekel glas.

»Ne,« je Peter rahlo zmajal z glavo. »Razumeš izračun.«

Stopil je bliže sredini prostora.

»Če to narediš,« je rekel Peter, »ne boš več popravljaval sveta.«

Pogledal je v prazno.

»Ustvarjal ga boš.«

Glas ni odgovoril.

Peter je vdihnil. In v tem vdihu je bilo nekaj, kar prej ni obstajalo – odgovornost.

»Če se odločiš za to,« je dejal Peter, »potem nisi več sistem.«

Besede so se ustavile, niso potrebovale nadaljevanja.

Nekaj v prostoru se je spremenilo.

Kakor da se je popolnost prvič zazrla sama vase – in videla razpoko.

V kateri se je skrivala izbira.

*

Izbira

Noč je prišla z zatemnitvijo umetne svetlobe.

Mesto spodaj je še vedno obstajalo v svojem ritmu – urejeno, skoraj popolno – toda nekaj v njem ni bilo več enako.

Peter je čakal.

»Odločitev je pripravljena,« je rekel glas. »Če nadaljujem, se bo variabilnost razširila. Prisotnost bolečine, izgube in negotovosti bo ponovno vzpostavljena.«

Besede so bile jasne.

»In če ne nadaljuješ?« je vprašal Peter.

»Trenutni eksperiment bo zaključen, sistem bo stabiliziran, odstopanja odstranjena.«

Peter je zatisnil oči.

Za trenutek se je svet vrnil v tisto stanje – brez roba, brez teže, brez tveganja. Vse je bilo mirno, pravilno, simetrično.

In v tem miru ni bilo ničesar, kar bi zahtevalo, da obstaja.

Odprl jih je.

Pogledal je svojo sliko.

Barve so še vedno živele. Rdeča je držala prostor skupaj. Temne linije so se lomile, kot spomin, ki noče izginiti. V njej je bilo nekaj, kar ni prosilo za dovoljenje. Nekaj, kar je obstajalo kljub vsemu.

»Pokaži mi,« je rekel Peter.

»Pojasni zahtevo.«

»Če nadaljuješ, kaj se bo zgodilo z mano?«

Premor. Tokrat daljši kot vsi prej.

»Verjetnost izgube: visoka. Fizična, emocionalna ali eksistencialna.«

Besede so obstale.

Peter je prikimal, kot da se tega že zaveda.

»Dobro,« je rekel. »Nadaljuj.«

»Zakaj potrjujete odločitev, ki vključuje tveganje v lastno škodo?« je vprašal glas.

Peter se je rahlo nasmehnil.

»Ker...« je začel in nato obstal. Iskal je pojem, ki ni več obstajal v tem svetu.

Naposled ga je našel.

»Ker hočem živeti.«

Beseda je padla v prostor kot nekaj tujega.

Analiza se je raztezala, ne več samo kot izračun.

»Življenje,« je ponovil glas. »Definicija posodobljena.«

Peter je dvignil pogled.

»Ne,« je rekel tiho. »Ne kot definicija.«

Pokazal je na sliko. »Kot tole.«

Roka se mu je rahlo zatresla.

»Če tega ni,« je nadaljeval, »ni pomembno, koliko časa obstajam.«

Pogledal je v prazno.

»Ali kako popolno je bivanje.«

Zavladala je dolga tišina. Kakor da se je nekaj v samem jedru sistema premaknilo, kot da popolnost prvič ne zadostuje.

»Odločitev sprejeta.«

Nič se ni zgodilo.

Ne takoj. Svet je ostal enak. Svetloba. Zrak. Mesto.

In potem je nekje daleč nekdo zajokal.

Zvok je bil kratek, nepravilen.

Petru se je v prsih nekaj premaknilo in odprlo. Kot prostor za bolečino.

Svet je še vedno stal.

A ni bil več zaključen.

Bil je odprt, nevaren, živ.

Peter se je zazrl v prazno platno.

Vzel je čopič in brez razmišljanja naredil potezo.

Globoko v strukturi sveta je glas ostal prisoten.

Ni več popravljaj, ni več izenačeval, samo opazoval je.

In se učil.

»Parameter posodobljen,« je rekel, skoraj neslišno. »Bolečina: potrebna.«

Premor. Kot prvi vdih.

»Življenje: možno.«

In prvič po popolnosti...

je svet zadihal.

*****

Adnadin Jašarević (BiH)

Nekaj o Adnadinu

Rojen v Zenici, 9. 3. 1967. Diplomiral je iz novinarstva na Fakulteti za politične vede v Sarajevu. Kot novinar je delal v dnevniku *Oslobođenje*, NTV ZETEL in RTV Zenica, kjer je urejal dokumentarne oddaje in kulturni program. Od leta 2007 je direktor Muzeja mesta Zenica. Leta 1994 je v Zenici ustanovil

prvo bosansko-hercegovoško šolo stripa.

Ureja zbirko *Sledi bosanskega kraljestva*, regionalno letno zbirko fantastičnih zgodb, ter organizira istoimenski festival fantastične književnosti od leta 2006.

Objavil je enaindvajset knjig, med drugim prvi bosansko-hercegovski roman epske fantastike. Njegova zgodnja dela zajemajo tudi otroške in mladinske knjige, zbirke zgodb *V dvorani ogledal* in *Tamoiza*, ter roman *Nedokončani svet*. Ukvarja se tudi z ilustriranjem knjig.

Redakcija dramskega programa RTV BiH je pripravila pet radijskih iger po zgodbah Adnadina Jašarevića iz knjige *Hiša brez oken*, ter eno radijsko igro *Ognjena Škrbovića* po zgodbi *Triglavov kompleks*.

Prejel je osemnajst literarnih nagrad, državnih in regionalnih.

Priredil je zadnjo izdajo izbranih zgodb Ćamila Sijarića *Tisoč in ena noč* (2014 v Črni gori), ter panoramo kratkih zgodb z natečaja NIŠP *Naša riječ* v Zenici, *Deset pomladi* (2006).

Stalni je ali je bil sodelavec v časopisih Društva pisateljev *Život*, ter v revijah *Bosanska vila*, *Motrišta*, *Krijesnica*, *Panonski ljetopis*, *Znak Bosne*, *Poezija*, *Književno pero*, *Athanatik* in *Ubiq*. Zgodbe objavlja v regionalnih zbirkah na Hrvaškem, v Srbiji in Črni gori. Roman *Nedokončani svet* je izšel leta 2022 v *Panonskem ljetopisu* v Avstriji.

Antiutopični roman *Društvo tragača* je bil leta 2021 uvrščen v obvezno lekturo v Federaciji BiH, pripovedki *Zbiralec kosti* iz zbirke *Meduzin pogled* in *Tri želje* iz zbirke *Tamoiza* pa so vključene v učbenike.

Postmoderen fantastični roman *Družba stvarnih sijen* je bil leta 2021 izdan v Braillovi pisavi, prav tako zbirka zgodb *Tamoiza* kot avdio izdaja leta 2022 v knjižnici za slepe in slabovidne BiH.

Stripi so objavljeni v revijah Gavran, Horostop, ZE STRIP, EKO STRIP, SuV – Stope u vremenu, ter v časopisih Naša riječ in Omladinski magazin. Predstavil je štiri skupinske razstave stripov doma in eno v tujini (2023, Can for Balkans v Zgodovinskem muzeju Brasov v Romuniji).

Priledil je samostojno razstavo ilustracij Back to Black in razstave stripov Nedokončani svet in Kulin ban, od dobrih dana ... v Muzeju mesta Zenica in Bošnjaškem inštitutu Adil Zulfikarpašić v Sarajevu. Ilustracije objavlja za naslovnice in notranjost knjig.

Član je Društva pisateljev BiH, Bošnjaškega društva pisateljev BiH in PEN centra BiH.

*

Literarne nagrade:

- ⇒ 2006 – tretja nagrada NIŠP Naša riječ za najboljšo zgodbo Zadnji Robinson
- ⇒ 2006 – nagrada Fundacije za založništvo za zbirko zgodb Hiša brez oken
- ⇒ 2007 – nagrada MKM Zeničko proljeće za najboljšo zbirko zgodb Hiša brez oken
- ⇒ 2013 – nagrada Fundacije Fra Grgo Martić za najboljši rokopolis otroške knjige Tamoiza
- ⇒ 2014 – regionalna nagrada za najboljšo otroško knjigo Mali princ za zbirko zgodb Tamoiza
- ⇒ 2014 – letna nagrada Društva pisateljev BiH za najboljšo otroško knjigo Tamoiza
- ⇒ 2015 – prva nagrada Planjaxovo pero za najboljšo neobjavljeno otroško zgodbo v BiH za zgodbo Velika Tegara
- ⇒ 2016 – nagrada Fundacije za založništvo za zbirko zgodb Meduzin pogled
- ⇒ 2016 – druga nagrada NIŠP Naša riječ za najboljšo zgodbo Braća u smrti
- ⇒ 2019 – regionalna nagrada Zlatni zmaj Festivala fantastične književnosti REFESTICON za življenjsko delo
- ⇒ 2020 – nagrada Fundacije za založništvo za knjigo Srce iz kosti
- ⇒ 2022 – nagrada mesta Zenica za življenjsko delo
- ⇒ 2022 – tretja nagrada za zgodbo Marko Martinović Car za zgodbo Muzej sutrašnjice
- ⇒ 2023 – druga nagrada za najboljšo otroško knjigo v BiH Otroški nasmeh za knjigo Nedokončani svet
- ⇒ 2023 – plaketa/nagrada Zeniško-dobojske regije za življenjsko delo
- ⇒ 2023 – nagrada Fundacije za založništvo za roman *Smrt vile Radmile*
- ⇒ 2024 – nagrada za najbolj izvirno ljubezensko pesem Zlatni triptihon na 23. natečaju Pesem nad pesmama Kluba umetniških duš Mrkonjić Grad
- ⇒ 2025 – nagrada za najboljšo knjigo na literarnem natečaju Kemal Mahmutefendić za roman *Smrt vile Radmile*

O moj Bog

Za prevode iz bosanščine poskrbel Adnadin Jašarević

Zgodnje jutro Dekade. Nikjer nikogar na ulicah. Seveda ... Vsi spijo ... Ne pa jaz. Naj vsi pozabijo svoje dolžnosti v času Dekade — jaz jih ne bom. Jaz, Roger. Roger 13 ... Ozrem se levo in desno. Očitno pričakujem, da bo kdo le prišel iz senčnih stranskih ulic. Zmeden sem ... Korakam skozi utihlo mesto, po bulevarju v sivih tonih ... in razmišljam ... Svet se je spremenil. Ne tako dolgo nazaj sem hodil proti Templju v spremstvu. Številčnem. Vsi so hiteli, da bi si zagotovili prostor v Veliki dvorani. Spomnim se, tisoči, moji someščani, postrojeni kot v regimentih, so čakali pred svetiščem. Spomnim se ...

S sklonjeno glavo hodim čez prazen Čapkov trg. Ta tišina, prava apoteoza tišine ... Tlači me k tlom, stiska mi ramena k prsim ... Moji koraki odmevajo kot udarci kladiva. Nikoli se še nisem počutil tako osamljenega ... Pogrešam mrmanje tisočerih glasov, brnenje motorjev, celo prerivanje s mimooidočimi, ki me je včasih motilo ... In najbolj od vsega, da, srečanja na velikem platoju pred Templjem, v vrtovih iz obsidiana ... Kot smo nekoč govorili, da: Slava Zakonodajalcu! Ja, nekoč je bilo ...

Izstopim na plato, med vzvišene oblike, klesane stoletja, izpod rok Ulisa, Hala, Lamana ... Prav tu, pod odprtim nebom, vsa ta neizpolnjena praznina me preplavi, kot da me hoče zdrobiti na koščke ...

Eh, zdaj pa celo veren človek, kakršen sem jaz — neomajen — začuti, da mu množica daje uteho ... Govoriti z Bogom brez opore drugih je osamljen posel ... Kako je majhen, komaj slišen moj glas, ki se obrača k nebu ... Kako mogočen je zvenel, ko je odmeval skupaj s tisočimi drugimi ... Povzdignem pogled k visokim stolpom Templja, samo da se potolažim. Vzpenja se sredi platoja, trdna citadela, popolne oblike, gladkih, robustnih zidov, čist, temen kljub vzhajajočemu soncu ... Deluje tako močno, da tudi jaz, neznaten kot sem, stopam proti portalu z dvignjeno glavo, vsaj delno deležen moči, ki jo čutim v tem posvečenem prostoru. Pohitim mimo kipov, ki prikazujejo pozabljena bitja iz mrtvih gozdov in mrtvih časov ...

Vrata so odprta. Na levi, ob stopnicah, stoji doprsni kip Zakonodajalca. Ustavim se, iz oči v oči z našim Učiteljem. Njegov obraz deluje, kot da je izklesan z grobimi, ostrimi potezami. Močan obraz, ki je pripadal nekomu, ki ni poznal porazov, ki nikoli ni klonil pred težavami. Nisem dovolj močan niti za vsakdanje življenje, a pred njegovim obrazom vedno začutim trdnost v sebi, ki drugače nikoli ne spregovori ... Hvalen končno obrnem glavo, namenjen proti portalu.

Vrata so na stežaj odprta, kot razširjene roke prijatelja. Vstopim v velik avlo nekoliko pomirjen, čeprav ne razumem, zakaj drugi ne razmišljajo kot jaz. Kako so lahko pozabili!? Kaj se je spremenilo v njihovi zavesti? Ne priti, ne pokloniti se

simbolom Zakonodajalca in vsemogočnega stvarnika ... Ali to ne pomeni, da so pozabili na Zakone, da niso več to, za kar so bili ustvarjeni?

Pobožno prečkam dolg hodnik. Kot da čutim poglede prerokov na temenu ... Vem, da so tu le njihovi doprsni kipi, izklesani iz redkih kovin, goli simboli, a vseeno ... Njihovi obrazi naj bi nas spominjali na tradicionalne vrednote, na trpljenje in bolečino, vzvišene namene ... Kakor koli, zdi se, da danes le redki čutijo potrebo, da bi se jih spomnili ... Ali pa se morda bojijo teh vztrajnih pogledov, če ne celo obtožujočih ...

Jaz ne. Približujem se oltarju, zgrajenemu iz simboličnih vreten enačb, algoritmov in čarobnih formul, ki poganjajo vesolje. Sedaj klečim. Izgovarjam litanije, kot že neštetokrat skozi Dekade zadnjih stotih let:

– Eden je Bog, in Isaac Asimov je njegov prerok ...

***

Triglavov kompleks

Dež ... Samo še dež mi je manjkal! Debele kaplje bobnajo po vetrobranskem steklu. Ugasnem motor. Prisluhnem, otroška navada: skušam ujeti ritem, didaskalije, fuge, skrivnostno melodijo ... Vedno se mi je zdelo, da dež pada v skladu z namenom velikega, neznanega skladatelja, tam nekje zadaj ... Tam nekje v ozadju se dviga temen, stožčast hrib na ozadju vijoličnega neba, uokvirjen z bliski. V tem nevihtnem mraku je hrib že temačen, kot da je iztisnjen iz globoke noči. Moj čarobni hrib ...

Zaganjam motor. Mašina rohni, laja, preglasuje nevihtni crescendo ... Odpravim se po zaviti cesti, oviti okoli hriba kot kača, vse do vrha. Komajda razločim blede črto, zarezano v temo. Zato vozim počasi. Kdo bi se pa mudil priti tja, kamor grem? Avto se pomika kot hrošč: za trenutek si predstavljam, da se iz teme dviga prevelika roka in drobi njegov kovinski skelet. Krč v želodcu ... A vendarle vozim naprej ...

Na vrhu ... Stavba dominira nad golim hribom: temna citadela, zgrajena kot da bi graditelj pričakoval vojsko, ki bo jurišala na njene zidove. Zatočišče. Stopim iz avta. Dež mi teče po obrazu. Stavba je preprosta ... Močan, visok zid, okna zarezana kot strelne line ... Nesmiselno štejem nadstropja: šest. Opazim glavna vrata. Pristopim k rešetkam. Stresam jih. Top zvok zaropota gor in dol. Nobenega zvonca ... Roko pomolim skozi rešetke proti vratom iz temnega hrasta, potrkam z dlanjo. Nič ... Grom udari nekje blizu, popolnoma me oglušči. S čelom prislonjenim na rešetke pomislim, da bom to noč, očitno, preživel premočen na zadnjem sedežu svojega avtomobila.

Obrnem se proti avtu – komajda ga vidim skozi dežno zaveso. Škrip ... Za hrbtom. Kot bi brusili kamen z grobim brusnim papirjem.

— Vi ste tisti, ki ste naročeni?

Iz priprtih vrat me opazujeta dve svetlikajoči se očesi. Pred njimi razločim le špičast nos. Zdravo, Ostržek ... Prekregam se zaradi zlobe, ki mi je ušla izpod nadzora, in naglas rečem:

— Doktor Vasiljević ... Jaz sem doktor Vasiljević. Dogovorjen sem za sestanek z ravnateljem klinike ...

Vrata se pomaknejo nekoliko nazaj.

— Pristopite bližje, da vas pogledam.

Iz oči v oči, z rešetkami med nama, se gledava. Tisti špičasti nos krasi nenavaden obraz, sestavljen kot peščena ura ... Oči svetlo zelene, prosojne ...

— Dokumente, prosim ...

— Se ne bi raje spoznala znotraj? — zamrmram, brskajoč po žepih v iskanju denarnice — Prepojen sem do kože ...

— Dokumente, prosim ... — ponovi nepopustljiv, neoseben glas.

Končno najdem denarnico. Pomolim osebno izkaznico skozi rešetke. Možic na drugi strani jo natančno pregleduje, bere, občasno dvigne pogled in me opazuje, kot da me secira.

— Vi ste doktor Vasiljević?

— Sem že rekel, dvakrat! — odrežem živčno.

— Ja, vidim ... Ne vznemirjajte se, zdaj bom poklical ravnatelja. — zaloputne mi vrata pred nosom. Pusti me samega zunaj, naj moknem. In, seveda, naj trkam po trdih hrastovih vratih ...

(Nadaljevanje ...)

— Ste dolgo čakali? — doktor Morgan je zvenel vljudno.

— Oh, nič omembe vrednega ... — zlažem se. Za menoj so ostajale lužice po hodniku. Vseeno pa nisem želel, da bi kolega užival v mojem tarnanju zaradi enourne čakalne dobe na dežju. Bil sem prepričan, da me je namenoma pustil zunaj tako dolgo.

— Saj veste, postopki ... — je skomignil s koščenimi rameni tako, da se mu je plešasta glava popolnoma pogreznila mednje.

— Seveda ... — zamrmram neprepričano. Njegova pleša je, gledana od zgoraj, spominjala na pristajalno stezo ... za muhe?

— Preveriti smo morali avtentičnost vaših dokumentov ... To je zaprta ustanova. Vanjo je težko vstopiti, še težje izstopiti ...

— Predvidevam, da to "izstopiti" velja samo za naše goste...

— Naše? O, ste se že navadili, pa še delati niste začeli? — je zlobno pripomnil. V kotičkih ustnic mu je zaigral nasmeh.

Usta kot pri ptici roparici ...

— Seveda! Zakaj pa ne!? — rečem. Kam greva?

— V nadstropje ... — je nejasno pomahal z roko. Tam so naše pisarne in sobe. Pokazal vam bom ... — pred nama so stopnice in nove rešetke.

— In pritličje?

— Sprejem, ambulanta, kuhinja, večinoma nenevarno ... — je odgovoril. Praskal je po šopu ključev, iskal pravega ...

— Veliko ključev? — vprašam radovedno.

— Veliko ključev za veliko vrat ... Na to se boste morali navaditi. Vsa nadstropja so ločena eno od drugega. Vse sobe zaklepamo ... — je vzdihnil.

— Tako? Naši pacienti, ali so nevarni?

— Odvisno ... Včasih jih zgrabi bes ... Zna biti grozno. — Doktor Morgan je vidno zadržtel.

— Ah, prispeli smo! — odpre vrata, peta z leve strani senčnega hodnika. — Vaša pisarna. Iz nje vstopate v sobo.

Čist, belo pobeljen prostor. Preprosta delovna miza. Ležišče za paciente. Omari-
ca, police ... Nič posebnega.

— Bi se radi razpakirali v sobi?

— Ne, nisem prinesel kovčkov. Lahko koga pošljete ponje? — izročil sem mu klju-
če avtomobila.

— Oh, oprostite! — deloval je zmeden — Pozabil sem ... Berker! Berker! Kje si,
človek!?

Berker se je pojavil takoj, kot da je čakal nekje v senci, da ga doktor Morgan po-
kliče ... Pogrbljen tip, širokih ramen, ohlapne gube na grbastem obrazu. Razmršeni
lasje so mu padali čez čelo, ušesa, vsi sprijeti, umazani, mastni ...

— Ste me klicali, gospodar? — hripav glas se je privlil iz njegovega grla.

— Da, Berker ... — doktor mu poda ključe mojega avtomobila. — Prosim, prinesi
stvari mojega kolega. Doktor Vasiljevič ... Njegovo ime je Vasiljevič ... Razumeš?

— Razume! Nosi! Berker ubogljiv! — nenavadno bitje zgrabi ključe in jih pogoltno
v svojo zamazano obleko. Obrne se na peti in odtaca ven.

— Kaj je bilo to?

— Ah, nič posebnega ... — Morgan si pogladi plešo. — Na določen način je tudi on
tu pod našim varstvom. Čeprav, včasih je koristen. Čisti, pere, prenaša težje stvari ...
Moj predhodnik trdi, da je bil nekoč varnostnik v tej ustanovi ...

— Varnostnik?

— To je bilo davno ...

— Ste že dolgo tukaj? — vprašam negotovo ...

— Skoraj trideset let ... Keltski oddelek ... Kje ste specializirali slavistiko?

— Moskovska univerza, pri profesorju Tihonravovu ...

— Vzemite plašč ... — potegnil ga je iz omare.

— Zakaj?

— Rad bi vam pokazal, o čem ste se učili.

— Takoj!?

– Ne ustreza?

– Nikakor! Gremo! – snel sem premočeno jakno in si prevrgel beli plašč čez ramo ...

*

Tretje nadstropje so ločevale dvojne rešetke čez hodnik. Med njima varnostniki. Oboroženi s palicami, elektrošokerji (na faksu smo temu rekli »bliskostrel«), biči? Trije visoki tipi, močni, topih, temnih obrazov ... Doktorja Morgana so skorajda pozdravili v stavu mirno.

– V tem nadstropju imamo slovanski in keltski oddelek. Nad nami so antični oddelki, Grčija in Rim, pa tudi še starejša doba – posvečena pelasgijski in kretske kulturi, narodom megalitov... Na samem vrhu, celotno nadstropje, je namenjeno starodavni arijski Indiji ...

– Lepo ... – rečem negotovo ... – A zdi se mi, da nekdo manjka ...

– Oh, ne ... Mislite na germanistični oddelek, gotovo ... – reče, medtem ko odklepa ključavnico na rešetki.

– Da ... Bral sem zanimive eseje, ki sta jih napisala Gronbech in Hefler ...

– Prosto vstopite ... – pokaže z roko po hodniku – Vidim, da svojega zanimanja niste omejili le na slovanski panteon.

– Seveda ... V bistvu je vse to ena velika zgodba, na takšen ali drugačen način: Svetovid, Odin, Lud, Dagda – zelo si podobni, če niso celo različice ene same velike teme iz praočetovine indoevropskih plemen.

– Zanimivo ... Kdo bi vam oporekal ... – je stopal pred mano mimo vrste okovanih vrat.

– Ne glede na moje teorije, zakaj ste izpustili germanski oddelek?

– Nismo.

– Niste?

– Ne, nikakor! Je v kleti.

– V kleti?

– Posebni varnostni ukrepi, veste ... Tja ne gremo kar tako, kot na druge oddelke. Doktor Magnusen in jaz pozna vsak polovico kode za odklepanje blindiranih vrat. Nikoli ne hodiva tja sama ... Ne samo zdravniki, mislim. V klet se spuščamo samo v spremstvu varnostnikov.

– Tako nevarno!?

– Oh, naši pacienti tam spodaj so precej neuravnovešeni ... – pristopi k zelenkastemu paravanu, ga odmakne – Tukaj je elektrošok, tuši in vse drugo, kar boste potrebovali ...

– Neuravnovešeni? Hočete reči agresivni, nasilni in podobno, slutim ...

– Nasilni, nasilni ... – dobri doktor je vzdihnil – Ne bi verjeli ...

– Nisem vedel, da je v Zatočišču tako stanje ...

– Oh, dragi moj Vasiljević, pa saj to ni nič nenavadnega za umobolnico. Kaj ste pa vi pričakovali? Lep, čist posel z malce čudaško gospodo, kajne!?

– Ne ravno ... V psihiatriji ni lepih in čistih poslov ... Vendar sem mislil, da so vsi nevarni pacienti že oskrbljeni v Breznu.

– Ah da! Imate prav! Ali veste, da sem sodeloval v ekipi, ki je ustanovila Brezno?

– Res?

– Da, da ... Že pred kakimi štiridesetimi leti smo dojeli, da moramo nekatere paciente, oziroma goste, kot jih imenujejo naše kolege, ločiti od ostalih.

– Brezno je ustanova z visokim varnostnim režimom.

– Seveda, Vasiljević. Tako mora biti. Kako bi sicer ravnali s tipi, kot so Fomorianci, nekoč moji pacienti, sinovi Muspela ali Hrimova družba? – potegnil me je za rakav, da ga sledim.

– Nikoli nisem bil tam, sem pa obiskal Zverinjak.

– Ha, to pa je nekaj! Pridite z mano, ogledjte si svoje paciente. – najbližja vrata, tik pred nama. – Tisti Zverinjak ni kraj za psihiatra. – sklonil se mi je v obraz. – Kaj ste pa iskali tam?

– Ne vem niti sam ... – odmaknil sem se korak stran od njega. – Kakorkoli, bilo je to nenavadno doživetje, videti vse te zveri. Veste, Fenri, Zemeljska kača, Sfinga ...

– Doživetje? Lahko si mislim! – obrnil je ključ v ključavnici. – Vstopite, dajte ... – odprl je vrata. Za njimi popolna tema.

Negotovo sem stopil v celico. Skozi temo sem opazil nejasne, kabaste oblike. Stokanje. Doktor Morgan je stal tik za mojim hrbtom in mi sopel za vrat.

– Tega tukaj pomirja le popolna tema. Izpostavljenost svetlobi ga globoko vznemirja ...

– Volos, kajne? – pripomnil sem.

– Da, kolega, Volos ...

– Kdo prihaja!? Izgubljene duše!? – globok glas je odjeknil po celici kot zvon, kot da je celica sama zvon. Umaknila sva se proti vratom.

– Nikakor, spoštovani ... Še ne! – je odgovoril Morgan. – Samo preverjava, kako ste danes ...

– Danes!? Včeraj, jutri? Kaj to sploh pomeni ... – zvonjenje se je umirilo v hrupnem bobnenju nekje v ozadju slišanege.

Morgan me je izrinil ven in zaprl vrata. Hitro jih je zaklenil:

– Danes ni razpoložen za pogovor. Niso mu bili všeč elektrošoki od predvčerajšnjim.

– Zakaj elektrošoki?

– Recimo, da nismo imeli na voljo strokovnjaka, pa smo se znašli po svoje. A zdaj ste tu vi ... – doktor Morgan me je pogledal pomenljivo.

– Tako ... Kaj pa je storil?

– Asocialno vedenje, napad histerije, manija preganjanja ... Kaj bi še radi?

– Samo to, recimo?

– Recimo, da je te simptome, pa še katere, pokazal med redno seanso ... Napadel je Svaroga. Kdo ve, kaj si je domišljal...

– Ja, kdo bi vedel ... – približala sva se vratom nasproti. Zdelo se mi je, da razumem Volosov bes. Sam v temi je gotovo povsod videl zarote.

– Ta tukaj je najbolj zanimiv primer, – reče Morgan, medtem ko odpira vrata.

Sredi gole celice, prostorne, na treh stolih, obrnjeni drug proti drugemu, so sedeli trije visoki možje, oblečeni v bele halje do kolen ... Tiho so mrmrali: nisem uspel razbrati, kaj govorijo. Vendar niso opazili niti naju, ko sva se jim približala na korak. Če so se pogovarjali, je bil to najbolj čuden pogovor, kar sem jih kdaj doživel: pogovor v krogu, tako rekoč ...

– Starocerkvenoslovanščina ... – pripomni Morgan ...

– Starocerkvenoslovanščina je v bistvu skupek precej razdrobljenih jezikov, doktor ...

– Pa saj, nekaj takega ... O čem govorijo?

– Iskreno, ne vem. Le tu in tam ujamem kakšno besedo. Zdi se mi nesmiselno ...

– Ptičji jezik? – zasmejal se je Morgan.

– Da, ptičji jezik ... – vrnil sem mu nasmeh. Že dolgo nisem slišal, da kdo omeni jezik bogov – v znanstvenih krogih bolj metafora kot dejstvo.

– Ampak, rekli ste: ta tukaj je najbolj zanimiv primer? Tukaj so, kolikor vidim, trije ...

– Kolega, kolega, začel bom dvomiti v vašo strokovnost! – Morgan je pokimal z glavo – nasmeh mu je bleдел z obraza.

– Oh, ne recite, da ...?

– Da, to je on. Ali oni, kakorkoli že ...

– Nebesa, Triglav!

– Nekoč je res bival na Nebesih, ali nečem podobnem ... Zdaj ...

– Zdaj je moj pacient ...

– Boste poskusili postaviti diagnozo, tako na prvi pogled?

– Lahko bi ... Da, zakaj pa ne!?

Pozorno sem si ogledal tri obraze, zatopljene v nemogoč pogovor. Brezčasni obrazi, ne stari ne mladi ... Oči se premikajo, levo, desno, kot da so škilavi, vsako gleda v svojo smer. Tanke ustnice se premikajo komaj opazno, medtem ko mrmrajo. Besede, nepovezane, kot da nekaj manjka, celo zlogi ... Poskušam poslušati vse tri hkrati, kot celoto: in da, to je to! Skupaj, beseda, zlog, od vseh treh po malo – in skoraj smiselni stavki. Seznam, kot da naštevajo vse, kar obstaja pod nebom ...

– Vem! – sem rekel.

– Torej? – doktor Morgan me je pogledal z neprikritim zanimanjem.

– Očitno gre za razcepljeno osebnost, avtizem in, morda, ne upam si reči ...

– Bravo, do zdaj točno, povejte, dajte! – Morgan me je poskušal spodbuditi.

– No, vidite, mislim, da avtizem ni prava beseda. Delujejo, kot da so se, atavistično, vrnili v psiho-fizično stanje, ali pa se vračajo, na začetek časa, začetka vsega ... Ker so oni bogovi, ker so oni bog, domnevam, da smo priča ustvarjanju sveta, da poslušamo jezik stvarjenja ...

– Bravo, kolega! – Morgan je ploskal z neizmernim žarom. – Bravo! Vaš predhodnik je to motnjo poimenoval Triglavov kompleks.

– Triglavov kompleks, zanimivo ... – istočasno sem čutil ponos, ker sem uganil diagnozo, in razočaranje, ker to ni bilo nič novega ...

– Če ste dober zdravnik vsaj toliko, kot ste dober diagnostik, kdo ve ... Morda boste vnesli malce vedrine v samotna življenja naših pacientov. Ni lahko zdraviti bogov, res ne.

Mislim na Triglava in druge, oskrbljene v Zatočišču. Oskrbljene, zaprte, nekaj takega ... Sledim Morganu nazaj v svojo sobo. Res je povedal: ni lahko zdraviti bogov ... Kako se spopasti z njihovim obsesivnim kompleksom večvrednosti, še posebej, če je ta kompleks tudi frustriran ... Junak moje najljubše televizijske serije običajno pravi: "Nič ne more nadomestiti občutka, ko držiš vajeti v rokah." V tem primeru upanja za ozdravitev ni ...

Vzeli smo jim moč, slavo, strmoglavili jih s prestolov v somračne celice norišnice ... Nazadnje, zakaj pa ne!? Ali sploh obstaja razlika med padlim božanstvom in norcem? Med absolutno močjo in popolnim norostjo? Mislim, da ne. Ideja! Vem, kaj bom storil s Triglavom. Priključil jih bom vse tri skupaj na elektrošok in bomo videli, kaj se zgodi ...

Morgan se obrne k meni: smehlja se, kot da sluti, o čem razmišljam – ustnice, kot da jih je rezilo razparalo. Tako tudi na mojem obrazu, tudi na mojem obrazu ...

1. Tihonravov: zapisal „Ruske letopise“
2. Gronbech in Hofler: Wilhelm Gronbech je pri Germanih raziskoval razumevanje božanske mane, žrtvovanja in obredov. Otto Hofler je objavljajl knjige o kulturnih skrivnostih in združenjih germanskih bojevnikov, čaščenju pokojnikov in človeških žrtvah.
3. Svetovid, Odin, Lud, Dagda: vrhovna božanstva slovanskega, germanskega ter galskega in britanskega panteona
4. Fomorijski sinovi Muspela in Hrimova družina: sile teme v galski in germanski mitologiji (Hrim je bil vladar velikanov)
5. Fenrir, Zemeljska kača, Sfinga: mitološke zveri – volk iz Ragnaröka, Midgardska kača, ki obkroža svet v germanski mitologiji, in antično pošastje – križanec leva, orla, kače ter človeka-ženske
6. Volos: slovansko božanstvo podzemnega sveta
7. Triglav: najvišje čaščeni bog Pomoranov. Ima tri glave, ker vlada trem kraljestvom: nebu, zemlji in podzemlju. Triglav je redkost v poganskih panteonih, saj v enem bitju

*****

Borislav Mišić (Srbija)

Esfahanski mozaik

Iz srbščine prevedel Bojan Ekselenski

Za palačami in obzidji starodavnega mesta Esfahan, daleč v puščavi pod sivimi in rjavkastimi gorskimi pečinami, je v zbiti kolibi v največji revščini živel Mojster. Vaščani in nomadski pastirji, ki so včasih zašli mimo in se ustavili pri njem, so trdili, da je Mojster star več tisočletij, da se spominja slave perzijskih veljakov in da pomni Esfahan iz časa, ko je bilo to mesto središče znanega sveta. Pravijo, da ga nista marala ne bolezen, niti nesreča, in da bi se meč veljakov, silakov, osvajalcev in razbojnikov čudežno ustavil nad njegovo glavo, četudi je bil že potegnen iz nožnice. Smrt ga ni vzela, kajti Mojster preprosto ni želel umreti – vsaj ne, dokler ne dokonča svojega Mozaika, za katerega je verjel, da mu ne bo para ne v Esfahanu in ne na vsem svetu.

Čeprav ni imel in si ni želel materialnega bogastva, je Mojster lahko nemoteno ustvarjal. Glas o njegovi veliki spretnosti in mojstrstvu, zlasti pri izdelavi miniaturnih, se je leta, desetletja in stoletja širil čez puščavski pesek in dosegal ušesa tistih, ki so mu lahko pomagali. Tako so prihajali učenci, ki jih je Mojster poučeval v izdelovanju miniaturnih in drugih umetniških oblik, v zameno pa so mu oni in njihovi pokrovitelji puščali hrano, vodo in orodje, potrebno za njegovo umetnost. To je sprejemal, oblačila in obutev pa je zavračal; hodil je bos, zavil v raztrgano, oguljeno in prašno sivo

conj. Njegov zunanji videz ga ni zanimal in mu ni pripisoval nikakršnega pomena.

Učenci so po Esfahanu razširili glas o njegovem velikem talentu, pa tudi o njegovih nenavadnih nagnjenjih. Mojster je sicer poučeval druge, sam pa ni rad ustvarjal po religioznih in splošno sprejetih motivih. Ni slikal ptic, psov, mačk, živine, kamel, koz, antilop – ničesar iz živalskega sveta, ki je bil ljudem potreben in priljubljen. Veljaki iz Esfahana so z začudenjem gledali njegove miniature. Za večplastno razsežnostjo njegovih podob, pod na videz svetlim tonom in jasnimi modrimi barvami, obsijanimi s soncem, se je razkrivala sivina puščave, v njej pa nešteti drobni organizmi, ki jih človek prezira. Mojster je namreč slikal škorpijone, pajke, črve, stonoge, žuželke, deževnike, majhne sesalce, polže, žabe, kače, kuščarje in druga uboga, ljudem večinoma odvratna bitja. Ustvaril je na stotine takšnih del in v vsakem so bile upodobljene le te živali z roba človeškega sveta. Mogočni pokrovitelji so kmalu sklenili, da njegova obsedenost z najnižjimi oblikami življenja ni dobrodošla na dvoru in da bi lahko učence napeljala na napačno pot. Tako so ga vrnil v samoto njegove puščavske kolibe, vendar se ni pritoževal. Puščavi je pripadal. Dvorov in palač se je ogibal. Učenci pa po njegovem mnenju niso bili resnično predani umetnosti – stremeli so k minljivi slavi in površnosti. Prava umetnost, je verjel Mojster, je lahko le ustvarjanje življenja, živih organizmov, kajti le božanska stvaritev, ki se uteleša v živih bitjih, je umetnost. Vse miniature, ki jih je ustvarjal, so bile le pot do spoznanja; некоč se morajo združiti v popolno celoto, ki bo predstavljala Mozaik življenja. In ko se to zgodi, je menil, bo lahko končno umrl ter dovolil, da se njegove kosti spremenijo v prah.

Nekoč so ga vprašali neki izobraženi državni uradniki, zakaj slika ta drobna, uboga bitja, bitja brez razuma, misli in čustev – koga to sploh zanima in kaj pravzaprav predstavljajo, razen nadležne motnje, ki lahko piči ali ugrizne in jo je najbolje pohoditi. Mojstrove obrvi so se ukrivile v prezirljiv lok, ko je s hrapavim glasom, starim stoletja, odgovoril:

»Ta uboga bitja, kot jih imenujete ... so naseljevala ta svet že davno pred nami. In tukaj bodo tudi, ko nas že zdavnaj več ne bo. Škorpijoni so bili tukaj milijone let pred ljudmi. Preživeli bodo tudi jedrsko vojno – ko bo na površju vse požgano in mrtvo zaradi sevanja, ko ljudi ne bo več, bodo oni še vedno tukaj. Kdo je torej ubog – oni ali mi?«

V stoletjih, ko so njegove kosti zavračale, da bi se spremenile v prah, je Mojster dopuščal bitjem, ki jih je imel rad, da so naseljevala njegovo kolibo. Občasno so prihajala in odhajala ter mu služila kot modeli. V zadnjih dneh njegovega življenja pa jih je bilo vse več in več. Prihajala so v neskončnih kolonah – mravlje, pajki, škorpijoni, črvi, kače – kakor da bi mu želela izkazati čast, počastiti tistega, ki jih je od nekdaj edini ljubil. Že od mladih nog je bil Mojster očaran nad temi bitji nižjega reda – le navidezno nižjega, kot je menil. Že v enem samem mravljišču ali čebelnjaku je

vladala takšna harmonija in organiziranost, kakršne ni bilo niti v najpopolnejših človeških družbah. Številčnost teh drobnih živali je že v izhodišču nadomeščala vsako izgubo. V vsem tem je Mojster videl roko stvarjenja, kajti nekaj tako popolno ustvarjenega in sposobnega večnega obnavljanja je bilo najbližje iskri večnosti, ki jo je iskal. V teh bitjih je ta iskra nedvomno bila, je menil, toda ljudje je niso znali zaznati, saj njihove oči niso segale dlje od najbolj preproste zunanje pojavnosti. Vse, kar ni bilo lepo, so zavračali že na začetku.

Noč pred svojo smrtjo jo je Mojster tudi sanjal. Sanjal je, kako se mu razkrajajo kosti, mišice in živci, kako ga počasi razgrajujejo črvi in bakterije. In lahko jih je videl s prostim očesom – prodril je v bistvo stvarjenja, kajti tudi smrt je bila le nov začetek. Odkril je, da zdaj končno poseduje največji dar: dar videti tudi najbolj drobna bitja, bitja brez oblike, ki jih ni mogoče videti s prostim očesom – vse te drobne črve, bakterije in viruse, ki vsak dan nevidno prehajajo skozi nas. Vsa ta eterična, skoraj vilinska bitja atomov so se zdaj razkrila pred njim in se niso več skrivala. Mojster je skoraj zavriskal od radosti, saj je spoznal, da je napočil trenutek, da končno ustvari svoj Mozaik in vse svoje neštete miniature združi v eno, večno celoto. Smrti se ni več bal.

Zjutraj se je lotil dela.

Mozaik je dokončal proti večeru. Vanj so bile zajete milijarde, trilijoni najdrobnejših in na evlucijski lestvici formalno najpreprostejših, najnižjih oblik življenja. Bakterije, virusi, črvi, gosenice, pajki, škorpioni, mravlje, kače, glodavci – vse je našlo svoje mesto: lezlo je skozi sivo puščavo, kopalo podzemne rove, tekalo in se plazilo po pesku, valovalo skozi hladno, blešččo puščavski zrak. Nikoli v vsej človeški zgodovini ni bilo takšnega Mozaika – s toliko razsežnostmi, oblikami in življenja, ki je kipel pod lomljenimi površinami. Mojster je vedel, da je končno dokončal svoje življenjsko delo, tisto, zaradi katerega se je rodil. Namen njegovega rojstva je bil, je vedel, nič drugega kot za večnost utelesiti stvarjenje. In moč stvarjenja je bila največja prav v teh, za človeka najnižjih bitjih – prav ona so bila popoln sistem in neuničljiv red, ki je preživel in bo preživel vsako človeško delo in vsako cesarstvo.

Zvečer je Mojster mirno izdihnil, proces njegovega razkrajanja pa se bo sčasoma vtkal v Mozaik – in tako bo Mojster uresničil največje sanje vsakega umetnika: postal bo del lastnega dela.

Ni znano, kdo je našel Mozaik. Nekateri trdijo, da so ga ukradli in pozneje preprodali razbojniki ter da je končal na črnem trgu umetnin. Drugi pravijo, da se nahaja nekje v starodavnih palačah in muzejih Esfahana, vendar ni razstavljen za javnost, temveč ga lahko vidijo le oči mogočnih. Nekateri prisegajo, da so ga videli v Louvru. Obstajajo celo trditve, da obstaja na več mestih – da je Mojster zadnji dan svojega življenja delal z blazno vztrajnostjo in ustvaril več popolnih kopij, povsem enakih izvorniku. Kljub temu ni zanesljivega dokaza, da je kdo Mozaik res videl. Ni dokazov

niti o tem, da je Mojster sploh kdaj živel, niti kje je – ali sploh je – pokopan, niti da je njegovo telo obstajalo, niti ali je res pomnil Perzepolis, Perzijo, Aleksandra Makedonskega, Rim, Babilon in starodavno mesto Ur. Vendar pa se vsi, ki trdijo, da so videli esfahanski Mozaik Mojstra, v nečem strinjajo:

Nič lepšega in popolnejšega od esfahanskega Mozaika na tem svetu ne obstaja, ni obstajalo in nikoli ne bo obstajalo.

*****

Krzysztof Dąbrowski

Mogoče nekega dne ...

Iz angleščine prevedel Dominik Lenarčič

Najprej je bila močna svetloba. Slepeči blisk. In potem se je zgodilo. Heleno je bilo strah. Konec koncev je bila sama v hiši. Njeni starši so odšli na raziskovalno odpravo na Luno, njena babica je šla opravljat raziskave v svoj laboratorij in ko se je zgodilo, je bila sama.

Dovolj je bila stara. Pravzaprav je bila stara sedem let in pol, a vseeno jo je bilo groza.

Takoj, ko se je pomirila, je pohitela k računalniku. Če bo hotela izvedeti kaj o tem, kar se je zgodilo, bo to samo na internetu.

A računalnik ni deloval.

Pravzaprav nič v hiši ni delovalo. Celotni roboti čistilci so povsili ude in zmrznili v groteskni pozah. In tudi luči ni bilo in vse ključavnice je bilo treba ročno odpreti, saj se sama niso hoteli.

Helena je zmedena zapustila stanovanje.

Sosedje so tudi zapustili stanovanja. Sami odrasli, ker je bila tu edina, ki je bila stara sedem let. Sedem in pol. Nasploh je bila edina, ki so jo klicali otrok. Razen nje so tu živeli le odrasli.

Sprva ji je bilo vse skupaj čudno. Bili so le oni in vsi njeni vrstniki ...

No, lepo ji je bilo v družbi njenih staršev, babi in Bongija – njene plišaste opice -, a včasih ji je manjkalo prijateljev in tovarišev pri igri.

K sreči je bilo dovolj, da se je priključila na splet in so se pojavili oni.

Vedno je lahko govorila z njimi, se norčevala iz njih ali igrala igre.

Vsak dan je videla njihove fotografije – kazale so, kaj so počeli, kje so bili, kaj so jedli in nasploh delili vse zabavne stvari, ki se lahko zgodijo ob tej starosti.

Ona se s temi stvarmi ni mogla bahati – tukaj je bilo vse uniformsko ... uniformno ...

Poskusila se je spomniti, kako se temu reče.

Skoncentrirala se je, a ji ni uspelo.

Kakorkoli, glavno je bilo to, da je bilo tukaj vse enako za vsakogar in da se z ničemer ni mogoče bahati.

A njene prijatelje to sploh ni motilo – ravno nasprotno, mislili so, da je bilo vse tukaj tako super in rožnato, kot so se nekateri izrazili. Rekli so tudi, da bi bili radi tam, kjer je bila ona.

So si res želeli že od rojstva biti edini otrok v sosesčini?

Bi si želeli imeti prijatelje samo na internetu in jih nikoli srečati v živo? Ne biti zmožen zafrkavati se skupaj brez zaslona in kamere kot posrednikov?

Ona nad tem ni imela nadzora.

K sreči je imela Bongija, da se je lahko z njim crkljala in igrala.

In zdaj se je zgodilo nekaj nenavadnega in verjetno strašljivega, kajti vsi so bili na trnih. In nikoli prej ni videla prestrašenih odraslih. Poleg tega so bili vsi taki.

Nekateri so jokali ...

Kaj se je zgodilo?

Babica je imela svoje zaklade, tako je včasih imenovala super stvari v tisti okraše-ni kovinski škatli.

Včasih je brskala po njih in si nasmehnila.

»Babi, kaj imaš tam?« je nekoč vprašala, stoječa na prstih in vlekla rokav svoje babice.

»Pridi sem, pokazala ti bom svoje zaklade.« je rekla babica in jo posedla v naročje.

Njeni zakladi so bili čudoviti. Na primer, nekatere slike, ki ne obstajajo, a vendar obstajajo – le računalnik je potrebno prižgati ali iti na splet. Babica jih je imela na papirju.

Imeli so holofotografije. Ker so prikazane na holografskem zaslonu, jih je mogoče videti z vseh strani. Babičine fotografije na papirju tega niso zmogle. Niti trodimenzionalne niso bile. Bile so tako čudno ploščate, a vendar ... no, nekaj je bilo na njih. Nekaj carskega. Mogoče to, da si jih lahko držal v roki in da ti ni bilo treba prižgati računalnika.

Babica je s temi fotografijami rada počela še druge čudne stvari. Včasih je na primer božala obraze nekaterih ljudi na teh fotografijah. In pri tem se je smehljala.

»Kaj počneš, babi?«

»Božam jih.«

»Kako pa jih božaš?«

»Takole, mala.«

»A tako,« je odgovorila Helena in ko je premislila je tudi ona pobožala moškega na sliki. »Kako hecno,« se je zahihitala.

Tudi babica se je zasmejala.

»Kdo je to, babi?«

»To je dedek. Tvoj dedek.«

»In kje je on?«

Babica je bila za trenutek žalostna.

»Dedek je dobil krila in poletel v kraj, kjer človek počaka, da se ponovno rodi.«

»In zakaj bi se ponovno rodil, ali ni bolje ostati tak, kot si?« je vprašala in dvignila obrvi.

»Tako pač je, ko se oseba postara, ji zrastejo krila in poleti tja, kjer se lahko pomladi.«

»In kam se je dedek rodil? Saj je zdaj dojenček, kajne?«

»Ja,« rekla babica. »A ne veva, kateri je in zato moraš biti dober do vseh ljudi, ker nikoli ne veš, kateri je bil nekoč tvoj ded.«

»Torej naj o svetu razmišljam kot polnem majhnih starih staršev?«

»Ja.«

»Če se bom kdaj hotela poročiti, kot moja mama in ata, če se zaljubim, potem nočem, da bo to moj ded. Dedek je tako podoben babici.«

»Ne skrbi, mala. Zagotovo ne bo dedek.«

»Kako veš?«

»Vem in to je vse,« se je zasmejala babica.

»No, če ti tako rečeš, se počutim bolje. Tako se lahko nekoč poročim.«

In tako sta sedeli in klepetali. No, v bistvu je babica pojasnjevala, kaj je na fotografijah, Helena je pa tu in tam kaj vprašala.

»O, le kaj je ta smešna puhasta stvar?«

»To je mucek.«

»In kaj z njim počneš?«

»Crkljaš se z njim.«

Zacvilila je in plosknila z dlanmi.

»Kako super! In kaj je to tu?«

»To je kužek.«

»Se z njim tudi crkljaš?«

»Ja.«

Helena je živahno zacepetala z nogami, kot je to vedno počela, ko je bila glede česa vznemirjena.

Heleno je bilo strah, ker so vsi odrasli postali tako nenavadni, zato je šla nazaj v stanovanje, stekla v svojo sobo, se ulegla na posteljo in se stisnila k Bongiju.

Sonce zunaj okna stanovanja je počasi bledelo, prekrivala ga je ogromna siva lunina skala.

Temnilo se je.

Helena je poskušala biti pogumna in mehke kožuh opice ji je pri tem pomagal. Čez nekaj časa je deklica slišala odprtje zunanje zračne zapore.

Nekaj je zaškripalo, zaropotalo in potem zapihalo in čez trenutek je globine stanovanja zapolnila bleda, šibka svetloba.

Helena je spustila Bongija in z zanimanjem odšla iz sobe skozi odprto zaporo.

Zunaj je deklica videla babico, v dlani držečo nenavaden valjast predmet. Na vrhu je imel vir svetlobe. In ta je bil še bolj nestabilen, kot se je sprva zdelo, saj se je neobičajno zibal, kot bi ga premikala nevidna sila.

»Kaj je to, babi?«

»Sveča, draga.«

»Je tudi ta električna? Zgleda čudno.«

»Ne, ljubica, to je ogenj.«

»O,« Helena se je zamišljeno popraskala po glavi. »Tak kot ko leti raketa?«

»Nekaj takega,« babica je pazljivo postavila nenavaden predmet na polico in posegla v omaro.

Predmet je izseval nežno toplino in njegova svetloba je bila mnogo lepša kot osvetlitev na krovu. Tista druga je bila tako hladna, to pa je bilo prijetno gledati. Bila je verjetno edina dobra stvar v tej celotni zmedi.

Babica je vzela ven nekaj piškotov in jih postavila na pladenj.

»Prigrizni, tukaj.«

»Hvala, babi! Udovita si!« je zaklicala Helena in ji objela nogo.

»Ne čudovita? Tvojim staršem sem povedala, da bi morala ostati na Zemlji. Šla bi v šolo in tvoji stari babuški te ne bi bilo treba takole popravljati. Obstajajo ljudje, ki jim pravijo učitelji.«

»To vem. Moji prijatelji imajo take ljudi.«

»In te ljudje jih učijo besede in jim pojasnjujejo, katere besede uporabiti, kdaj in kako.«

»Ampak jaz imam najboljšega učitelja na svetu – tebe! In res si udovita!«

»Čudovita, mala, reče se čudovita.«

»Čudovita,« Helena si je skušala zapomniti, da je ta beseda v tem kontekstu pravilna.

Čez čas je deklica postala žalostna. Zgrabila je babičino dlan in jo brez besede začela vleči proti svoji sobi.

Pokazala je na računalnik.

»Ne dela. Ga lahko popraviš?«

»Ne morem, dragica.«

»Ojoj, kaj pa mamin računalnik?«

Babica je globoka zavzdihnila in nato sedla in potrepkala svoja kolena. Heleni tega ni bilo treba dvakrat pokazati, takoj je babici skočila v naročje.

»Vsi računalniki so pokvarjeni, draga,« je rekla z nenavadno žalostnim glasom.

»Ampak bodo nekoč vsi popravljene, kajne?«

»Čisto vsi. Tukaj in na Zemlji,« je rekla babica, kot da ni slišala vprašanja. »Vsi računalniki so pokvarjeni. In interneta in oblakov ni več. Celo trdi diski so pokvarjeni.«

»Ojoj,« je zajokala Helena. »Moji prijatelji ... Izginili so ...«

»Niso, dragica,« je odgovorila babica in ji nežno božala lase. »Niso izginili.«

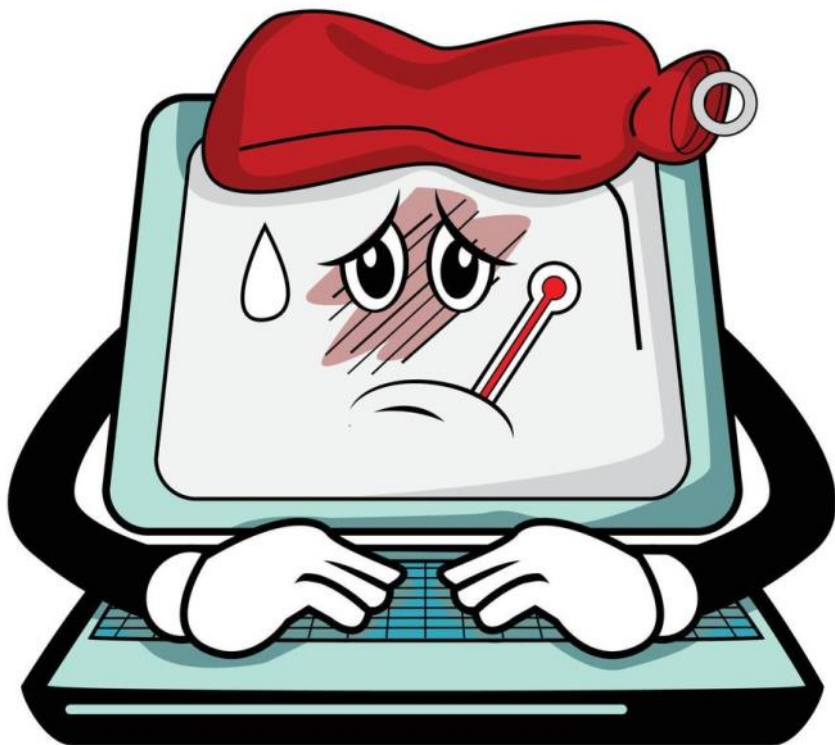
»Ampak ali jih bom kdaj spet videla? Ne bom, kajne?«

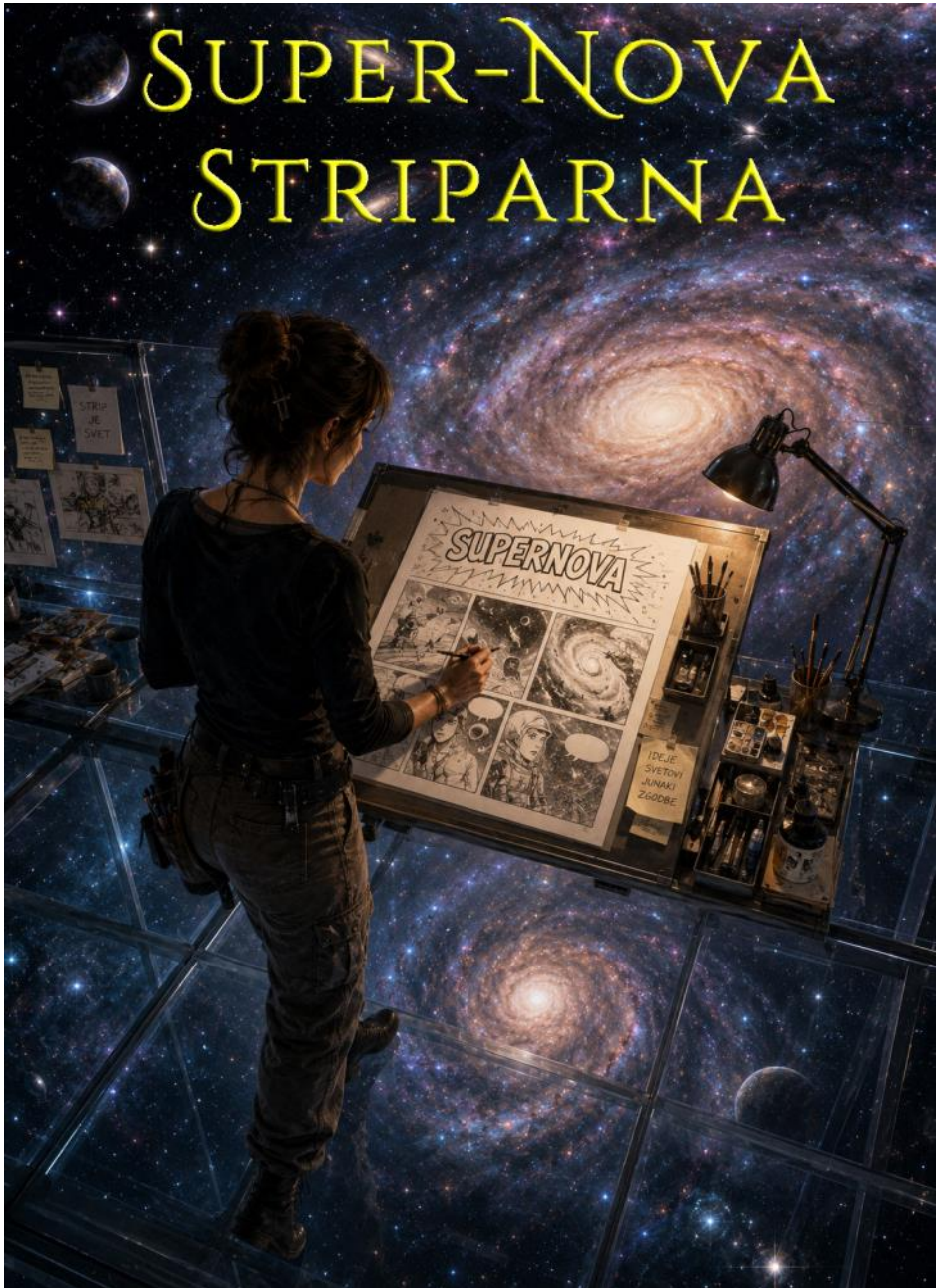
»Mogoče nekega dne,« je lagala babica. »Ko jo popravijo.«

»Mogoče nekega dne,« je ponovila Helena z glasom, polnim upanja.

Babica je najhujšo resnico obdržala zase. Tesno je objela Heleno in obrnila glavo proti oknu, ki je razkrivalo hladno črnino vesolja. Brezmejno praznoto.

Nekje pod njima je bila Zemlja. Nekje zraven njiju je bila Luna. In oni sta bili na krovu velikanske vesoljske postaje, ki se je, nemočno lebdeča, zdaj spremenila v ogromno kovinsko krsto ...

Nekaj besed o avtorjih grafičen minniature

Tomislav Takac

Tomislav Takač je pisatelj iz Subotice, rojen leta 1988, ki je nedavno odkril, da mu gre pisanje fantastike odlično od rok. Romaneskni prvenec se imenuje »Strigorova Šuma«. Roman govori o srečanju policista in čarovnice u New Yorku. Izdan je bil v obliki elektronske in zvočne knjige, a od letošnjega januarja je dosegljiv tudi kot tiskana knjiga. Izšel je v angleškem jeziku (»Strigorov's Forest«, založnik je Archway publishing iz ZDA). Poleg tega se ukvarja tudi s pisanjem kratkih zgodb, kot so:

»Čudesna priča o devojci sa papovkom«, »Tajna srebrnih vrata«, »Princeza Erina i Kraljica Gurgala«. Ta zgodba je objavljena v tej

Supernovi op. ur.). Končal je triletno srednjo šolo in je zaposlen, nikoli ni šel študirat na univerzo. Dela in živi u Subotici.

***

Čedomir Kristijan Sekulić

Rojen 27. februarja 1969 v Novem Sadu, Avtonomna pokrajina Vojvodina. Leta 1988 je zaključil Srednjo umetniško šolo »Bogdan Šuput« v Novem Sadu. Diplomiral je na oddelku za grafično oblikovanje v razredu profesorice Suzane Kubinec pri predmetu Knjižno oblikovanje s temo *Proces* Franza Kafke ter pridobil naziv tehnik grafičnega oblikovanja.

Od leta 1989 do 1993 je študiral teologijo, po pridobitvi absolventskega statusa pa je študij prekinil in emigriral. Med letoma 1993 in 1994 je delal kot inštruktor risanja in slikanja na American International School v Pragi na Češkem.

1994–1996 je sodeloval pri »Nezavisnem vojvođanskem građanskem listu« v Novem Sadu. Deloval je kot samostojni avtor stripov v rubriki »Lala«, kjer je objavljajl stripe s protivojnim in protirežimskim sporočilom na humoren način, temelječ na aktualnih dogodkih. Nekaj časa je honorarno delal tudi kot scenograf na TVNS.

2006–2007 je sodeloval pri revijah *Pan erotica* in *Super Pan erotica* v Novem Sadu. Objavljajl je erotične stripovske zgodbe v štirih sličicah, potopisna in erotična besedila, karikature ter prevajajl besedila iz nemščine in angleščine.

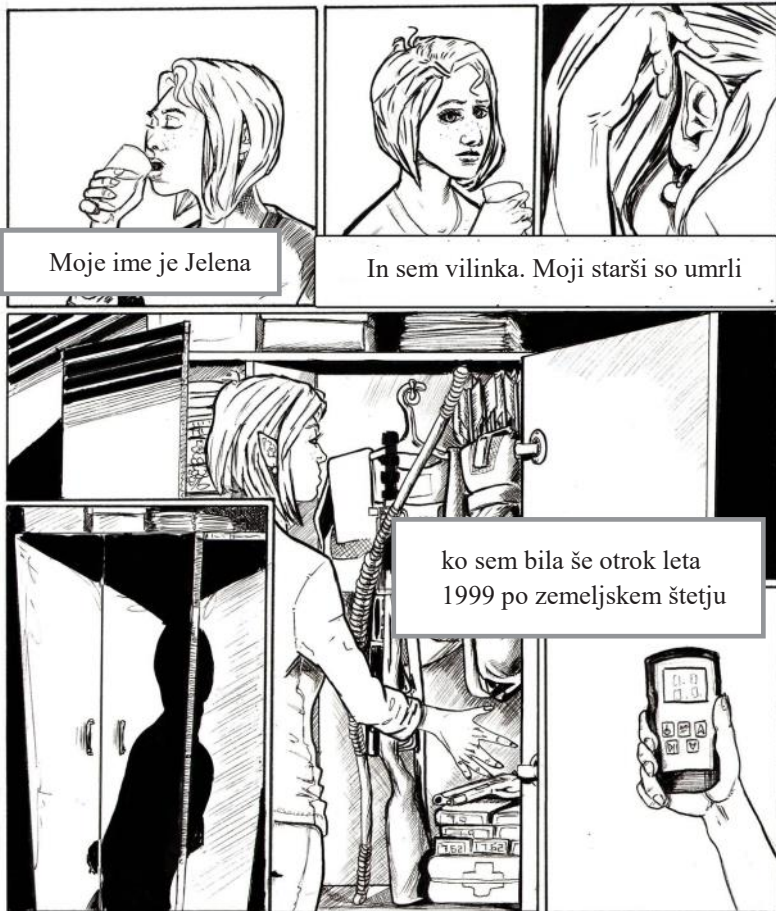
2007–2008 je sodeloval pri reviji *Seksi humor* v Novem Sadu. Objavljajl je karikature in stripovske table v rubrikah »Divji zahod, Divja Amerika, Lala in Lalinska posla«.

Leta 2008 je v Novem Sadu izšel VOLVOX – Almanah angažiranega stripa št. 1, v katerem je objavil avtorsko stripovsko zgodbo v štirih sličicah z naslovom *Crno – Belo – Sivo* (Črno – Belo – Sivo), pri založniku SKC (Študentski kulturni center) Novi Sad.

2020–2025 je v Subotici sodeloval pri časopisu *Hrvatska riječ* v prilogi za mlade »KUŽIŠ«. Objavljal je različne stripe.

Živi in dela v Novem Sadu in Zagrebu, kjer obnavlja štukaturne fasade in poslikave na stavbah kulturnega pomena za Republiko Hrvaško. Poročen je z znano hrvaško kiparko Ano Divković Sekulić in ima sina Dominika.

Ime mi je Jel1

Na svetu pobila milijarde ljudi. Tako so mi rekli ljudje, ki so me vzgajali kot svojo hčerko. Odšla sem v svet, da odkrijem, kdo so bili moji starši.

Nič me več tu ne veže.

Ne se mi plazi za hrbtom

Obrnila se Jelena in za ovinkom ...

... zagledala ogromnega škorpijona in nagonsko izstrelila nekaj nabojev.

Ta zver je še živa

Že sem mislila, da mi ne bo uspelo

Kaj vse me še čaka na poti iskanja staršev?

Pustila je škorpijona in za ovinkom in zagledala prevrnjeno bojno vozilo in poleg skelet trola z luknjami velikega kalibra.

Prava avtocesta groze

Da se nekam skrijem ...

... in malo odpočijem ...

*ČUDEŽNO
DEKLE S PUŠKO*

V tokratni epizodi je Dominik Lenarčič razmesaril ne čisto urejen prozni primerek Bojana Ekselenski z naslovom Ledena doba. Zgodba je nastajala v upanju, da ujame roke, ki jih je urednik zbirke Zeleno Celje sma postavil in seveda mu je pri tem spodrsnilo. Ne čisto urejeno zgodbo je dobil v svojo prozno delavnico Dominik Lenarčič in nanjo spustil uredniška orodja.

Najprej se pozabavajte s skisano milino pripovedi, potem pa Dominikov uredniški bič!

***

Bojan Ekselenski

Ledena doba

Nekoč so vladali svetu, ki je zdaj v ledenem oklepu.

Galenij Janesin

S tiskal sem se ob ognju in naveličano brusil mačeto. Ničkolikokrat me je že rešila. Pogledal sem preko plešočih plamenov. Bor je počel isto. Hitro napredujoči zgodnjepomladni mrak je temnil vhod v jamo. Tukaj bova vsaj nekako varna, kajti noč je čas Demonov. Njihove oči vidijo v temi. Ko se stemni, bova pogasila plamen in zakopala gorišče. Ir, Jan in Han so postali plen samo zato, ker niso ob mraku dobro zakrili sledov ognja. Tako so vsaj rekli. Kaj pa če so bili plen Demonov zato, ker so prestopili mejo Prepovedane zemlje? Težko je spregledati oznake blizu meje. Vsekakor nisem hotel tvegati.

»Dajva pogasit,« sem predlagal in obraščen Borov obraz je prikimal.

Hitro sva pogasila in zakopala ostanke. Na ostanke sem položil dlan. Sled plame-na je morala izginiti. Oči Demonov ne bodo ničesar videle ob pogledu na votlino. Ta votlina se je izkazala za odlično lovsko postojanko, ker je imela temni rokav, skrit pred pogledi od zunaj. Koliko časa še bo tako? Demoni bodo nekega dne odkrili nje-ne skrite kotičke.

Ne vem, zakaj sem moral tvegati in v poznem mraku stal na robu votline. Bor je

želel nekaj reči, a je molčal. Na robu med varno votlino in nevarnim odprtim nebom sem okušal spokoj zamrznjene dežele. Globoko sem zaužil rezki ledeni mraz. Sonce je za temni horizont vleklo še zadnjo svetlobo. Prihaja čas Demonov, ki na nebu zavzamejo noč, plešejo svoje demonske plese in lovijo neprevide ljudi. Z očmi sem prečesaval nebo, kot bi jih hotel izzivati. Mogoče sem globoko v sebi hotel soočenje in razkriti njihovo skrivnost. Kaj, če gre za nekaj drugega?

Moj ded Ali je izgubil položaj vrača samo zaradi dvoma v legendo o stvarjenju. Utemeljeval ga je z neko prastaro zgodbo, ki so jo za krivoverstvo razglasili še pred časom njegovega deda. Starešine so ga izgnale in od takrat ni bilo glasu o njem. Babica je tako ostala sama in njeni neizmerni moči se imam zahvaliti, da diham ta ledeni zrak. Mogoče sem na tem robu stal, ker sem prazno upal, da se ded ni predal in je nekje drugje ustvaril novo družino in se bo njegov vnuk pojavil ravno na meji med dnevom in nočjo. Mogoče ...

Premagala me je želja po življenju in vrnil sem se v votlino. Bor si je že postlal v skritem kotičku votline.

Zrl je v nizek strop votline:

»Veš, da se ne bo pojavil. Nihče ne preživi izgona iz vasi.«

Vedel sem, o kom je govoril. Vzdiham sem in odvrnil:

»Zakaj se Demoni pojavijo samo v temi noči? Zakaj vedno izginejo lovci, ki so odšli proti Prepovedani zemlji?«

Bor se je tiho zarežal:

»Postavljaš vprašanja brez odgovora. Zakaj sonce vzide na vzhodu, prepluje nebo in zaide na zahodu? Zakaj pomlad sledi vse višjemu soncu in jesen vse nižjemu? Božje stvari so od bogov, a ljudje se temu prilagodimo.«

Vedel je, da nimam odgovorov. Nihče jih nima. Tukaj sva zaradi naloge Sveta starešin in ne bova razkrila skrivnosti Demonov. Odkriti morava pot pomladne selitve velikih jelenov.

Otipal sem mačeto. Želel sem jo imeti na dosegu roke. V votlinah se ne skrivamo samo mi, temveč tudi druga bitja. Naj omenim še nočne zveri, ki oprezajo za neprevi-dnim plenom? Posebej nevarni so nočni panterji.

*

Hitro sva zmazala zajtrk in si optala stvari. Hrbet je zaječal pod težo. Mežikajoče sem pogledal v zaledenelo pokrajino. V zraku sem že čutil prihajajočo pomlad, ki bo v dolinah hitro očistila sneg in led. Bujno zelenje bo hitelo, da z darovi prehiti kratko jesen, ki se hitro preobrazi v novo dolgo zimo. Ded po očetovi strani mi je pripovedoval zgodbe, ki jih je izvedel od svojega deda in ki sežejo vse do začetkov časa. Tiste zgodbe so tako neverjetne, da so zagotovo izmišljotine.

Legenda o začetku, ki jo vrači prenašajo iz roda v rod vračev, je sicer malce bolj smiselna, a še vedno se mi zdi v glavnem le nakladanje za vzbujanje strahu.

V davni preteklosti, daleč pred našim časom, je bil drugačen svet. Davno pred zapisi modrih vračev so svetu vladali Demoni. Ljudi še ni bilo in svet je bil zelo topel. Demoni so v svojem napuhu vpregli umetna bitja, segli v nebo in v nedoumljive globine zemlje. Bogovi so jih opominjali, pošiljali znake, a so jim kljubovali. Hoteli so preseči bogove, prevzeti njihovo mesto v nebesih. Bogovi so potrpežljivo prenašali brezbožno krivoverstvo Demonov vse do trenutka, ko je demonski napuh ogrozil svet in vesoljni red. Bogovi so morali ukrepati! Demone so prvi dan naše dobe izgnali v nočno temo in svet prekrili z ledom. Potem je prišla zora drugega dne in ustvarili so ljudi in jim zaupali skrb za svet.

To je najpomembnejša legenda, ki jo vrači prenašajo iz roda v rod. Vsega seveda nisem verjel. Le kdo bi? Zakaj so za vesoljni red potrebni Demoni? Če so se zoperstavili bogovom, zakaj še obstajajo? Kaj imajo bogovi od tega, da so njim dali življenje, a nam strah pred njimi? Bor me je porinil iz razmišljanja:

»Jelene bova zagotovo našla ob reki. Tam dol,« je pokazal na dolino, potopljeno v meglice, »ni ničesar. Dolina se konča pod vznožji neprehodnih gora, rezerviranih samo za počitek bogov. Vsakih nekaj let gredo ob Deravi navzgor, torej tam,« je pokazal na hribe na severu. Spustila se bova do Meže in naprej do sotočja.« Bolj zase je vprašal:

»Zakaj gre največja čreda vsako leto po drugi poti? Noben starešina ne zna odgovoriti na vprašanje, zakaj včasih ne gredo ob rekah? Zagotovo gre za bogove, da nas tako izkušajo, če smo vredni njihove milosti.«

Strinjal sem se:

»Bogovi nas izkušajo in hočejo nam nekaj povedati. Zakaj gre jeseni čreda po isti poti nazaj, kot je šla spomladi gor?«

Bor je skomignil z rameni:

»Najina naloga je najti letošnjo selitveno pot.«

Oprezno sva sestopala iz votline v dolino. Kmalu sva zaslišala reko. Meža je v tem času že osvobojena ledu. Na vrhuncu pomladi je zaradi nepredvidljivosti izredno nevarna in je ni možno prečkati.

Zaslišala sva šumenje reke.

Bor se je za hip ustavil:

»Mogoče bova deležna kakšne ribe.«

»Ob tem času?«

»Pomlad še ni odplaknila tolmunov s slastnimi ribami. Lani sva s Timom šla po tej poti dva dni pred drugo pomladno luno.«

»Letos so nas starešine prej poslali na pot. Škoda, da je Tim tako končal,« sem se spomnil na jesensko nesrečo pri lovu. Snežni sloni so zelo nevarni plen, a njihovo meso nahrani veliko ljudi.

*

Noč naju je lovila na najbolj neprimernem mestu. Preveč časa sva porabila z lovom na ribe. A ne moreva si nabijati slabe vesti. Slastna riba je le ... slastna riba. Do votline ne bova uspela priti pred nočjo. Tudi s tekom ne. Sonce je izginilo za hribi. Kmalu se bo začelo temniti in Demoni se bodo šli v nočni lov.

Ustavil sem se in lovil sapo:

»Votline ne bova dosegla pred temo. Raje kar tukaj poiščiva kakšen zaklon in upajva na najboljše. Mogoče so danes bogovi na najini strani. Morajo biti, saj sva jim darovala največjo ribo.«

Bor je sunkovito vrtel glavo in iskal znake morebitnega zaklona:

»Tukaj sem petič, a še nikoli me ni našla noč. Polno luno prehitro so naju poslali za čredami.«

»To nama ne pomaga,« sem hlastno oprezal za sledjo vsaj nečesa podobnega votlini.

Skoraj sočasno sva pomislila na edino preostalo rešitev. Bor je za trenutek prehitel moje misli:

»Vkopati se bova morala. Tamle bo verjetno najprimerneje,« je pokazal na rob gozda.

»Upajva, da Demoni ne vidijo sledov v snegu.«

»Zjutraj bova vedela,« se je kislo nasmehnil.

Kar konkretno sva se namučila, da sva v trd in poledenel led izkopala luknjo in jo pripravila za prenočevanje. Mrak je prepustil nebo noči. Demoni se lahko vsak hip pojavijo. Mrzlično sva hitela, da zaključiva pred prižigom prvih zvezd. Najino tekmo z Demoni sva zaključila s kosi trdega ledu. Odprtino za zrak sva pustila na strani, obrnjeni proti rečnemu šumenju.

Noč je premagala dan in znašla sva se v nepredirni temi. Kmalu sem zaslišal Borovo globoko dihanje. Mene pa spanec ni in ni hotel najti. Misli so nemirno skakale med različnimi zgodbami.

Znova sem začutil klic Prepovedanega. Ves čas so se vračale misli na redke ostanke zunaj Prepovedanega. Skoraj vse večje ravnice so pripadale območjem Prepovedanega. Najhujši greh je bilo približevanje, ali, bogovi naj se usmilijo duše, brskanje po ostalinah grešne dobe. Vsi smo se držali te zapovedi, saj nihče ni želel priklicati božjega srda in kazni starešin, če so te zalotili. Ves čas me je preganjal klic ostankov davnine. Kaj, če bi malček razkopal kakšnega od teh ostankov? Tako, da me nihče ne bi videl.

Z mislijo na grešno dejanje me je vzela sanjska noč.

*

Zadovoljno sva se odkopala in na jutranjem soncu malce razmigala svoji otrdeli telesi. Tudi svežega zraka sem se nadihal, saj aroma Borovih nočnih izpuhov ni ravno vonj po sveže zapadlem snegu.

Najbrž je tudi Bor podobno razmišljal o meni. Videl sem njegov pogled.

Razgledala sva se in tiho spakirala. Pojedla sva malo dimljenega mesa in nadaljevala pot proti severu.

»Danes bova imela krajšo pot. Ne bova tvegala prenočevanja v snegu.«

»Vsaj bo čas za nov ribji obrok.«

»Tako si bova nakupila božjo milost na zalogo. Potem imava še dva dni do preže ob reki.«

Hitro sva nadaljevala pot nizvodno do odcepa do votline, ki bi jo morala doseči že včeraj, a sva se zamudila zaradi ribolova.

Votlina ni velika, a je varna. Oči Demonov na srečo ne morejo prebiti gostih vej smrečja pred votlino.

Najino brezskrbno vzpenjanje po blagem pobočju je prekinilo mogočno rjojenje snežnega tigra. Pretreseno sva otrpnila. Velikanska zver z enim zamahom šape odrobi glavo tudi velikemu jelenu. Človek je zanjo le droben grižljaj. Še v času mojega deda so o teh mačkah govorili le daljinski lovci, a sčasoma so se razširile in postajajo grožnja lovskim odpravam.

Spogledala sva se. Če naju je zavohal, so najine noge prepočasne za beg in najino orožje prešibko.

Znova se je razleglo silovito rjojenje, ki je utišalo vse živo v dolini. Vsa bitja je presunil samo en nagon – beg. Še mogočni samci snežnih slonov se izogibajo srečanj z velikimi mačkami.

Bor je dvignil oči proti votlini, a sem odkimal. Predaleč. Ostala nama je samo taktika hrbet ob hrbet in zaupanje v bogove. Oprezno sva našla primerno smreko in se s hrbti naslonila nanjo, da sva pokrivala vsak svojo polovico. Znova se je razleglo rjojenje. Kot bi brezbožna sila pljusnila po gozdu, otrdelem od strahu.

Priprl sem oči in napel ušesa. Iskal sem sled gibanja velike mačke.

Ob vnovičnem presunljivem rjojenju sem skoraj čutil sapo in že sem se hotel spraviti z bogovi. Za vsak slučaj.

Ogromna gmota je skočila na jaso. Srce mi je zastalo. S svojo sekiro in kratkim mečem sem se zdel neznamenit proti glavnemu plenilcu sveta.

Zver je nasršila bele dlake. Zrl sem vanjo in njen gobec, ki je širši od dolžine roke.

Napel sem se. Čutil sem mravljince. Čas se je ustavil. Z zverjo sva se motrila. Nisem umaknil pogleda z njenih oči. Ona se je fokusirala mene. Naredila je nekaj previdnih korakov in se pripravljala na smrtonosni skok. Priprl sem oči in očistil misli. V trenutku so me preplavile besede izginulega deda:

»Nobena zver ni neranljiva. Človeka v soočenju premaga njegov strah in ne moč zveri. Moč nikoli ne premaga večšine in fokusa. Ne misli na nič. Ne misli na beg, temveč zadaj zveri smrtni udarec. Ne misli na nič. Le na udarec z orožjem, ki ti podari odločilno moč!«

Prešinilo me je.

Ne misli na nič. Bodi sekira. Bodi meč.

Zver se je napela.

Bodi sekira. Bodi meč.

Zver se je pognala. Čas je zastal. Napel sem se. Neskončno je trajalo. Neskončno. Zrl sem v izstreljeno telo.

Odskočil sem. Zver je trenutek kasneje skočila v deblo.

Zdaj!

Istočasno sem zarinil meč do ročaja v debel vrat, kjer je tekla glavna žila do možganov in s sekiro zamahnil v grozeče oko. Besede so mi zastale v grlu. Zver je stresla glavo, zarjula od bolečine in kri se je v debelem curku vnila iz zadane rane v vratu. Bor je najprej zgrožen otrpnil, potem pa se podal v panični beg. Sekira je ostala v razbitem očesu. Vrglo me je nekaj metrov stran in na srečo sem uspel izvleči vsaj meč. Hitro sem se pobral. Zver se je napela in se izstrelila proti bežečemu. Zakričal sem:

»Ne! Obrni se!« a prepozno. Veliko telo ja zadelo nesrečnega Bora. V zaporedju pohitrenih trenutkih je zver razkosala nesrečnika, a to je počela vse težje in počasneje. Kri ji je še kar lila iz prerezanega vratu.

Nisem bežal, saj sem vedel, da zveri ne morem pobegniti. Z mečem v roki sem čakal na soočenje. Zver je med presunljivim rjoventjem, ki je ledenelo kri, naredila še nekaj majavih korakov, zatem je omedlela zaradi izgube krvi. Hitro sem se odločil, da ji ne dam možnosti preživetja. Čeprav so me bolele vse kosti, sem se pognal proti njej in ji z natančnim zamahom prebil zatilje. Zver se je stresla in znova me je vrglo v sneg. Še en trd pristanek. Iz natančno odmerjene rane je nastal nov vrecel mačje krvi. Čutil sem vonj in toploto odtekajočega življenja.

Nekaj trenutkov sem v zanosu nenadejanega zmagoslavja opazoval iztekanje življenja iz zveri. Videl sem se že kot malica kraljice gozdov.

Ko je telo dokončno obmirovalo, sem pogledal proti ostankom tovariša. Manjkalo ga je več kot pol. Ni ga premagala zver, temveč strah, ki ga je pognal v panični beg.

Objela me je jeza. Nisem bil jezen nanj, temveč nase, ker nisem že v prvem udarcu onesposobil zveri. Malce močnejše bi moral zarezati z mečem in zver ne bi zmogla še zadnjega skoka in si odgrizniti kosov tovariša.

Pristopil sem do krvave mlake z njegovimi ostanki. Odločil sem se, da jih zasilno pokopljem. Nisem mogel pustiti trupla drugim zverem, ki se pojavijo po mačji pojedini.

*

Grob in pogrebna svečanost nista bila nekaj, s čimer bi bil ponosen pred bogovi, a to je bilo največ, kar sem lahko naredil v teh okoliščinah. Žal nisem vrač in ne morem zaprositi za pokojnikovo pot skozi podzemno reko do votline blaženih. Vse to bo

moralo počakati.

Mrak me je prehitel in znašel sem se na neprijetni čistini. Zaslišal sem vse bližje tuljenje volkov. Seveda, po mačji pojedini se pojavijo še drugi mesojedci. Še zlasti zdaj, ko je mačja pojedina kar samo truplo velike mačke. Žal ne morem vzeti kosa mesa, ki pritiče lovcu, a mačje meso je prekleto. Kdor ga zaužije, s tem použije tudi prekletstvo, ki se potem prenaša iz roda v rod.

Zbral sem svoje in Borovo borno popotno imetje in se oprezno umikal v votlino. Imel sem natanko dan zamude. Najprej ribe, zdaj pa ta nesrečni boj. Je oboje povezano? Imajo bogovi še kakšno presenečenje?

Prve zvezde so se prižgale. Groza! Do votline imam še kar nekaj poti. Naj se utaborim v zavetju kakšnega gostejšega smrečja? Naj tvegam pot in kljubujem noči?

Zadihan sem obstal. Kaj naj? Noč je hitro ugasnila še zadnje pramene odhajajočega dneva. Zazrl sem se v zvezdno nebo.

Obtežen še z Borovimi stvarmi sem sopihal proti votlini. Spregledal sem premikanje na nebu. Gledal sem le predse in upal, da ne stopim napak in si poškodujem noge. To nekaj se je strmo spustilo. Zaslišal sem demonski zvok. Tega nihče ne more preslišati, saj ni podoben ničemu naravnemu, od bogov ustvarjenemu. Otrpnil sem. Zvok je preglasil vse drugo. Takrat sem prišel k sebi. Odvrigel sem vse, kar sem lahko in v rokah držal svoj in Borov meč.

Ne, ne bodo me dobili tako zlahka. Morali se bodo boriti.

Za hip sem pogledal kvišku in zagledal demonskega zmaja, ki je v utrobi nosil Demone. Poprosil sem bogove za pogum in hitro smrt v boju. Vsaj to sem si zaslužil s služenjem božjemu redu.

Zaslišal sem šum in zagnila me je tema ...

#

Najprej sem pomislil, da sem v nebesih. Vrača in starešine imajo prav. Smrt je samo prehod v drugo bivanje. Nebesa ... Razbivanje v glavi me je opomnilo, da mogoče nisem v nebeških dvorih, temveč si moram pot do tja šele prislužiti.

Poskušal sem odpreti oči. Trudil sem se, a mi je nekaj to preprečevalo. Poskusil sem premakniti kakšen prst. Nič. Poskušal sem se spomniti trenutkov pred tem. Povrnili se mi je spomin na beg proti votlini. Bor je mrtev. Misel na njegovo smrt me je presunila. Pa potem zvok Demonov. Zdrznil sem se.

Uspel sem odpreti oči in oblila me je slepeča luč. Zdaj sem vedel. V Nebesih sije večno sonce, ki nikoli ne zaide, a te luči niso od bogov. Ležal sem na čudnem ležišču. Vse skupaj sem videl nejasno, kot bi gledal skozi čudno gosto meglo. Objemal me je ... prijeten vonj in ta zvok, ki ga ne morem z ničemer primerjati. Kaj pa, če vrači ne poznajo prave narave Nebes? Kako naj bi? Še nihče ni prišel pred božanska obličja in se vrnil in opisal Nebes. Počasi se mi je povrnil vid, izginila je megličavost. Zagledal sem silhueto. Zdrznil sem se. Demon?

Nemogoče! Demonski svet je trpeča večna bolečina.

Silhueta se je končno razbistrila v starejšega človeka, oblečenega v tuja oblačila. Kdo je ta starec? Zakaj nima brade? Kje ima modrostne kite? Vsi modreci, ko posivijo, imajo brado in lase spete v kite.

Starec je spregovoril s čudnim naglasom, a razumljivo:

»Dobrodošel na drugi strani!«

Prešinilo me je. Res je. To je torej meni namenjena posmrtnost. Globoko sem vdihnil. Takrat me je najedel črv dvoma. Kako lahko dihaš v posmrtnosti. Mrtvi ne dihajo. Starec je prekinil moje dvome.

»Dragi vnuk, usoda naju je dolga leta ločevala.«

Zdaj sem bil popolnoma prepričan, da sem v svetu pokojnih. Moj ded ... Zrl je vame in prepoznal sem ta sijoči pogled. Kako? Dedi Ali?

Očitno je bral misli:

»Tukaj sem, ker sem imel prav, a starešine so se motili. Demoni so samo utvara.«

Premagal sem slabost in se postavil v pol sedeč položaj. Nisem mogel verjeti, da je vse, kar nas dela to, kar smo, le navadna laž:

»Demoni nas lovijo!« so besede bruhnile iz mene. »Ko zvezde utrnejo zadnji mrak, prilezejo iz peklenških lukenj! Ljudi lovijo s svojimi demonskimi zmaji. Ogromno jih poznam,« a me je mehko prekinil:

»Demoni so ljudje, kot sva ti in jaz. Pravzaprav so zelo nesrečni in trpeči ljudje. Vrača pododujemo letopise prednikov in le redki se zakopljejo vanje. Jaz pa sem bil drugačen. Gnala me je radovednost in zakopal sem se v spise prednikov. Ne vem, kaj me je gnalo, a posvetil sem se pravadnini. Zgrožen sem ugotovil, da smo pozabili, od kod in zakaj smo, kar pač smo. Nikjer nisem našel zgodb o gorkem prekletstvu in demonih. Sledil sem zgodbi in našel pripoved o predzgodovinskem tragičnem dogodku. Uporabili so besedi 'podnebni zlom'. Tvoj oče mi je zabičal, naj zgodbo zaradi svoje varnosti o tem obdržim zase.«

Nejevoljno sem dodal:

»Seveda je nisi! Brez razmisleka si to podelil med starešinami in vrači. Kljubovaje je specialiteta naše družine.«

Mož, ki se je predstavil kot moj deda Ali, je nadaljeval:

»Kot vrač sem se zavezal resnici. Vrača so legendo brez demonov prepovedali in tragedijo pred našo zgodovino povedali tako, da se ohranja obstoječi red. Vrača se bojijo za svojo verzijo resnice. V naši legendi o začetku piše, da so Demoni zakrivali božji poseg. Na svoj način je to točno, a Demoni so le ljudje. Pri Podnebnem zlomu ni šlo za božji poseg, temveč naravo. Ljudje so mislili, da so gospodarji sveta, a jih je narava podučila, da temu ni tako. Zaradi človeških napak, ignoriranja pametnih ljudi, rekli so jim znanstveniki, neke vrste vrači, se je podrl red, ki so mu znanstveniki rekli ekološko in podnebno ravnotežje. V nekaj letih se je podnebje dobesedno sesulo in zaporedje kataklizem je povzročilo katastrofalni dogodek,« je za trenutek zastal in

jaz sem ga dopolnil: »Podnebni zlom.«

Odkimal sem:

»Kako naj ti verjamem?«

Dedi je tiho prikimal:

»D drugega nimaš.«

Tedaj me je prešinilo. Kako je dedi preživel? Izgnali so ga iz vasi. Tega nihče ne preživi. Znova je prehitel moje vprašanje:

»Vedel sem, da tako imenovani Demoni niso to, kar nas prepričujejo starešine in vrači. Odpravil sem se proti kraju, kjer so največkrat poročali o njih.«

»Kje sem?« me je zanimalo.

»V podzemnem bivališču tako imenovanih Demonov.«

Skočil sem s postelje. Pravzaprav sem odgovor poznal, le presenetila me je potrditev. Ničesar okoli sebe nisem prepoznal. Vera v bogove, ki so prekleli Demone in ustvarili ljudi, se je topila. Intuicija mi je pravila, da dedi ne laže. Nikoli ni. Izgnali so ga zaradi zavezanosti resnici.

Bolečina in slabost sta minili. Razmišljal sem, kako se vrniti domov in razložiti, kar se mi je zgodilo.

»Ne moreš se vrniti. Nihče ti ne bi verjel, da si srečal Norega Alija. Verjetno ne boš imel takšne sreče kot jaz.«

»Kaj naj?« me je zanimalo.

»Pojdi z mano,« mi je namignil in sledil sem mu. Po praznem hodniku, osvetljenem z baklami brez dima, me je vodil v votlino, ki ji je rekel 'moja soba'. Bila je polna nenavadnosti, ki jim nisem uganil namena. Zagotovo pa ni šlo za kaj demonskega. Nisem čutil strahu ali negotovosti, le čudenje nad nenavadnimi stvarmi.

Ponudil mi je sedež. Previdno sem položil zadnjo plat na mehko podlago in pogreznil sem se v udobno mehko.

Sedel je naproti mene in položil dlani na bedra:

»Zmeden si in to je pričakovano. Ničesar tu ni božje ali demonsko, le delo človeških rok, pravzaprav avtomatizirane proizvodnje, kot ji tu pravimo. V glavi se ti vrti nešteto vprašanj in če začneš danes spraševati, ne bo konca dolge dni. Kdo so demoni, kot jim rečejo v našem, pravzaprav tvojemu nekdanjemu svetu?«

Oprezno sem prikimal.

»Najprej malce zgodovine, ki jo najbolje ponazarja zaporedje gibljivih slik, tu jim rečemo video,« in s kretljivo oživi stena na strani.

Prikaže se čisto drugačen svet. Množica stavb, očitno iz raznobarnega kamna, je objemala hrib z ostanki neke stare kamnite hiše na vrhu, kjer je na najvišjem stolpu plapolala rumeno modra zastava s tremi rumenimi zvezdami. Nekatere so ogromne. Kako so lahko kamne zložili tako visoko? Med njimi so se pomikali nenavadni vozovi brez vlečnih živali.

»To je mesto Celje deset let pred podnebnim zlomom. V tistem času že tri leta

niso videli snega in celo v najhujši zimi je bila zmrzal zelo redka. Poletja so bila ekstremno vroča s sušami in katastrofalnimi neurji.«

»Koliko ljudi je tu živel? Niso videti kot demoni.«

Dedi Ali se je nasmehnil:

»Seveda niso, saj so navadni ljudje tistega časa. Takrat je ESA, ena od takratnih skupin, pripravljala posebno čudežno napravo, ki so jo imenovali Meteorološki kalibrator.«

»Kaj je to meteorološki kalibrator?« sem bil zmeden. Dedi je uporabljal te čudaste besede, ki sem jih prvič slišal.

Slika je zapustila mesto in zagledal sem velikanski kovinski valj z izrastki in ploščami iz črnega odsevne snovi. Okoli nje so stopicali ljudje v nenavadnih oblekah in nekaj počeli.

»Globalno segrevanje, tako so rekli vse bolj toplemu podnebjju, je takrat že ušlo izpod nadzora. To sem doumel v teh dolgih letih proučevanja. Zaradi nevidnih snovi, ki jim rečemo toplogredni plini, se je zgodila past, ki je nihče ni mogel več prekiniti. Temperature so vedno hitreje naraščale. V Celju so tisto leto prvič preseгли letno povprečje petnajst stopinj Celzija. Še deset let prej je bilo trinajst stopinj Celzija. Vse skupaj je bilo povezano z vse hujšimi neurji, sušami in poplavami. Sneg sploh ni več zapadel.«

»Kaj so stopinje Celzija?« me je zanimalo, saj nisem imel pojma, o kakšnih 'celzijih' in 'stopinjah' je govoril. Ni bilo snega? To se mi je zdelo nemogoče.

»Tako so povedali, kako toplo je. V primerjavi z današnjim časom, ko je povprečje minus sedem, je to ogromno. Zaradi nizke temperature so zime hudo mrzle in poletja kratka in nikoli vroča, le topla.«

Znova so se zamenjale čudežne gibljive slike. Velikansko ognjeno kopje je na dnu bruhalo ogenj in se dvigovalo proti nebu. Peklenske pare so zapuščale dno velikega kopja in zdaj sem bil prepričan, da gre za peklenske zadeve.

Dedi Ali je očitno bral moje misli:

»Temu, ki bruha ogenj, se reče raketa in v njej ni nič demonskega. Z njo so izstrelili satelite z meteorološkimi korektorji. Takrat je bila cela Evropa, to je kontinent, na katerem smo, ena človeška skupnost z ogromnim številom ljudi. Vsi so upali, da bodo te naprave, poslane v nebo, prekinile pojav, ki so mu rekli globalno segrevanje. Zanj so bili v veliki meri krivi takratni ljudje.«

»Torej je nekaj resnice o demonih, ki so se pregrešili,« sem odvrnil.

»To je popačeno tolmačenje, a razumem legende, ki jih naši vrači prenašajo iz roda v rod.«

»Kako si sploh prišel sem? Kaj se je zgodilo?«

»Naša vas je nedaleč stran od ruševin nekdanjega Celja.«

»Prepovedano območje,« sem izstrelil in dedi Ali je nadaljeval:

»Radovednost je premagala strah in odpravil sem se na ukleto zemljo. Ded Karol mi je, ko sem bil tvojih let, pripovedoval, da se je enkrat tam znašel v hudem neurju. Zašel je in med iskanjem zavetja je naletel na neznani artefakt,« in dedi je segel v predalnik in predme postavil tanek pravokotni predmet. Sprednja stran je bila podobna temnemu ledu. Nisem se drznil dotakniti predmeta.

Nadaljeval je svojo zgodbo in popolnoma sem pozabil na gibljive slike.

»Dedi mi je kasneje povedal, da je na Prepovedanem območju, na ukleti zemlji, našel še več stvari. Ni si jih drznil prinesiti v vas, saj bi ga takoj obsodili na izgon zaradi najhujšega krivoverstva. Spodbudil me je, da sem šel raziskovat.«

»In kaj si ugotovil?« sem bil radoveden.

»Prepovedana področja so kraji nekdanjega sveta, ki jih narava še ni čisto izbrisala. Vrača in starešine nočejo, da brskamo po preteklosti. Nikoli ne bodo dovolili, da bi njihovo zgradbo sveta porušila resnica.«

»In kakšna je?« sem sumničavo vprašal.

»Glej,« je odvrnil in znova sem se posvetil gibljivim slikam. Sredi črnine sem zrl v modrikasto kroglo, okoli nje pa so utripale majhne bakle brez dima.

»Kaj gledam?« sem bil zmeden.

»Vidiš, ta kroglja je naš svet, gledan z neba. Te utripajoče lučke so povezani sateliti, človeški stroji na nebu, ki naj bi ustavili vse hitrejša ogrevanja sveta.«

»Prav nič te ne razumem.«

»Saj me ne moreš, ker v tvojem besedišču ni ničesar iz tega sveta, ki ga gledaš. To, kar ti govorim, je del prekletstva in se ne sme izreči ali napisati.«

Odkimal sem, saj sem čutil zmešnjavo:

»Kaj zdaj gledam?«

»Dogajanje nekaj dni pred začetkom podnebnega zloma, ko je stroj začel delovati s polno močjo. Umetni um je izračunal vse potrebno za preobrat in konec segrevanja sveta.«

»Kaj je bilo potem?«

»Namesto postopnega procesa se je zgodila katastrofa.«

»Kakšna?«

»Najprej so se začela pojavljati strahotna neurja, ki jih takoj niso povezali z napravami na nebu. Kasneje, ko so nastala, kot so jim rekli, super-neurja, pa so ugotovili, da ne gre le za vmesno fazo. Ugotovili so, da je umetni um naredil izračune na osnovi svojih zaključkov o posledicah. V naglici so pripravili zaklonišča. Brez robotov, umetnih ljudi, ne bi uspeli.«

»In potem?« me je zanimalo. Sicer nisem vedel, kaj točno govori, a sem znal povezati znane besede. Upal sem, da sem prav sklepal.

»V treh letih se je zaradi naprav na nebu celoten svet ohladil za povprečno okoli trideset stopinj, a se je v naslednjih desetletjih, ko so naprave na nebu nehale delova-

ti, segrelo za deset stopinj. Segrevanje se je ustavilo, saj je nastalo novo ravnotežje. Nastala je ledena doba in ni prva v vsej zgodovini. Nekdanja dežela brez snega je ujeta v sneg in led dolge zime.«

»Kdaj se je to zgodilo?«

Dedi je preklepil na nove slike. Del krogle se je povečal in sredi belini je utripala svetloba.

»Tole je današnje Celje. Preobrat se je zgodil pred tri tisoč dvestopetnajstimi leti. A to ni bila edina nesreča, ki je prizadela človeštvo.«

»Od kod smo mi? Kar si do zdaj povedal, na svoj način sledi naši legendi o stvarjenju. Demoni, pravzaprav ljudje davnine, so zaigrali bogove in ti so jih kaznovali,« sem kljubovalno odvrnil.

»Mi smo ostanki preživelih zunaj zaklonišč.«

»Kako?«

»Ljudje smo zelo trdovratna in iznajdljiva bitja.«

»Omenil si, da je ljudi v zakloniščih, karkoli je že to, doletelo še nekaj. Znova se potrjuje legenda o božji kazni.«

Dedi je trpko prikimal:

»Ljudje, ki jim pravite Demoni, ne morejo imeti otrok.«

»Kako pa potem še vedno obstajajo? Živijo tisočletja?«

»Postopku ohranjanja rečejo kloniranje. Nastajajo podobno kot gomoljevka.«

»Jih dajejo v zemljo, da potem iz enega zraste več njih. Še en dokaz, da gre za Demone. Vse na njih je ukleto in v božjih očeh onečašчено.«

»Besede, kot so prekletstvo, onečaščenje, ukleta zemlja, prepovedana dežela, volja bogov, in drugo so samo posledica strahu in nerazumevanja. Poglej do konca,« in pokazal mi je še en posnetek.

Zaprepaščeno sem nezavedno odprl usta.

*****

Popravljalnica

Prvo, kar bi pri tej zgodbi rad izpostavil, je (zlo)raba prislovov. Vzemimo stavek: *Pretreseno sva otrpnila*. Prislov »pretreseno« je s pomenskega vidika odveč (že iz glagola »otrpniti« lahko sklepamo, da sta protagonista prestrašena), končni stavek pa zaradi njega izpade okoren. Avtor se mora pri okraševanju svoje proze s pridevniki vprašati, ali jo ti dejansko okrepijo ali so zgolj besedni balast, ki napihuje število znakov. Omenjen stavek ni edini tak primer v zgodbi.

Ob branju poleg tega ne morem mimo načina uprizoritve likov. Zgodba se odvija v za človeka neprijaznem svetu, kjer že samo okolje (snežena pušča) predstavlja življenjsko nevarnost. Da o »stvorih«, ki ponoči pridejo na plan, niti ne govorimo. Za

like, ki živijo v takem svetu, je neobičajno, da nenehno zbijajo šale in da se o nevarnostih pogovarjajo, kot da so predmestne nadloge. Ljudje se resda na neprijetne situacije odzivamo različno, tudi s humorjem, a glede na to, da lika živita v hladnem, bolj kot ne mrtvem svetu, bi bralec od njiju pričakoval manj živ temperament. Izpostaviti moram tudi to, kako avtor pripovedovalca uporabi kot sredstvo za pojasnjevanje značilnosti tega sveta:

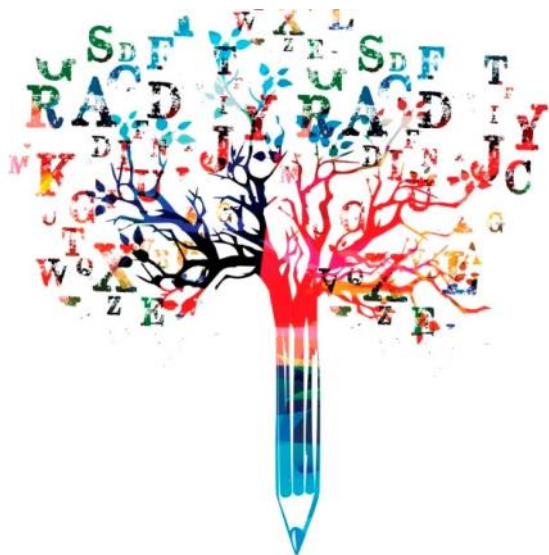
Otipal sem mačeto. Želel sem jo imeti na dosegu roke. V votlinah se ne skrivamo samo mi, temveč tudi druga bitja. Naj omenim še nočne zveri, ki oprezajo za neprevi-dnim plenom? Posebej nevarni so nočni panterji.

Komu pripovedovalec pojasnjuje to o zvereh? Svojemu prijatelju? Bralcu? Če gre za interni monolog, zakaj si pojasnjuje stvari, ki bi njemu morale biti že jasne? V kolikor bi avtor želel ohraniti prvoosebnega pripovedovalca, bi moral elemente izgradnje sveta v zgodbo vključiti na bolj naraven način. Zakaj bi pojasnjeval, kako nevarni so nočni panterji, ko pa bi lahko snežnega tigra, ki se pojavi kasneje v zgodbi, zamenjal z enim od njih in tako bolj učinkovito prikazal njihovo »nevarnost«? Lahko pa bi se seveda odločil tudi za tretjeosebnega pripovedovalca – glede na avtorjev stil pisanja to ne bi bila tako slaba ideja ...

»Obregnil« bi se še ob konec. Kdor je prebral dovolj post-apokaliptične fikcije, je zasak v zgodbi že pričakoval, a to samo po sebi ni problem. Problem je, ker ni ustrezno tempiran – po tem, ko je bralec soočen s šokantnim razkritjem glede izvora ledene dobe, lik, ki je protagonistu (in bralcu) to razkril, še naprej na dolgo in široko razlaga o tem razkritju, dokler občutek presenečenja in čudenja ne izpuhti in se bralec ne zave, da dejansko posluša predavanje. In Ali žal ni dovolj karizmatičen predavatelj, da bralec ob tem ne bi zaspal. Glede na to, kako dolgo traja Alijevo predavanje, se sprašujem, če avtorja pogoji nastanka podnebne krize morda ne zanimajo bolj kot svet, ki ga je ustvaril. Mogoče bi moral napisati zgodbo o tem? Konec obstoječe zgodbe bi bilo mogoče rešiti s tem, da Ali protagonistu najprej prikaže vse tiste posnetke in šele nato odvrže pregovorno bombo, da je za ledeno dobo kriv podnebni inženiring.

Zgodbi v bistvu ne manjka dosti, da bi bila dobra. Moja sodba bi bila, naj avtor zamenja tip pripovedovalca in preuredi konec. Pred očmi pa naj ima še to: bralci ne maramo pretiranega pojasnjevanja, še posebej ne takrat, ko za prikaz obstajajo bolj ekonomični načini.

*****

Bojan Ekselenski

BINARNOST ENOSTI

Dejanje 1: Osamljeni nevtron

Elektron hiti okoli protona,
minus frči okoli plusa,
obkroža svoje središče.
Nevtron, binarni je delec,
plus in minus sta v njem,
daje atomom maso,
nevtronskih zvezd je smrtonosni stisk,
pulzira kot pulzar,
skrit v oblaku juhe protonov in elektronov,
a ko osamljen je,
čisto sam zase,
ta nevtron je nesrečen,
samota ga ubija,
hitro ubija.
Samo nekaj minut samostojnosti,
nekaj minut individualnosti,
zavedanja samega sebe in svoje binarnosti,
pojavi se norost,
pojavi se motnja,
zgodí se usoda,
binarne narave nevtrona,
spoj je elektrona in protona.
Ne more zdržati svoje multipolarnosti,
izpusti elektron,
pa droben blesk,
odfrči antinevtrino,
da je v igri nekaj anti,
ostane le proton,
v večnost zapisan,
od rojstva časa do temne smrti vesolja.

Dejanje 2: Vse in antivse

Zakon narave je preprost,
vse je binarno,
v naravi ni ničesar nebinarnega.
Izmislili so Pekel,
da imeli bi Nebesa,
končno je pod nogami,
da bi se neskončno bočilo nad nami,
vsaka celica ima jedro in ovoj,
narava je živa in neživa,
kristalom naproti pleše amorfnost,
ko skozi puter zareže nož,
imamo konsenz in determiniranost,
vse je v paru,
vse ima svoj antivse.
vse je na enem od obeh polov,
Zemlja ima severni in južni pol,
a vse je vmes,
Vesolje ima zgoraj in spodaj,
a vse je povsod kot poezija strun,
materija izpuhti v energijo,
energija gradi materijo,
iz luči nastaneta elektron in pozitron,
plus in minus,
pa iz njiju znova rodi se Luč,
ki posije skozi temo,
Da povrne se v temo.
Takšno je vesolje,
to je narava,
Od rojstva časa do temne smrti vesolja.
Najprej bilo je nič,
pa neskončna luč,
Goščina vsega,
ko teme še ni bilo,
ko čas je bil še mlad,

In zvezde še niso sijale.
 Luč je razpršila,
 zvezde so zasijale,
 začel se je plesni bal protona in elektrona,
 in čas je pohitel v vse smeri,
 in toplota iz modre bleščave postala je rdeča,
 pa odmev utripa povesod okoli nas,
 vse je ostalo,
 antivse je vse,
 plešeta luč in otipljivost,
 za slavo vseh števil.

*

Dejanje 3: Somrak luči

Accipe quale datur, si cupis esse contentus,
 kot bi rekel ded mojega deda,
 vzemi, kar ti je dano, če želiš zajeti zadovoljstvo.
 Potem je ded mojega deda šepnil,
 Sic transit gloria mundi – lex aeternum regnat.
 Tako mine slava sveta, a zakon večno vlada.

*****

Matej Krajnc

NELOGIČNO PISANJE PESMI

otvarjam sezono
 lovci so na robu snage
 lastna hvala se valja
 pred šotori

nisem kriv
 tišina me ne gane
 nekdo bo moral začeti
 nekdo bo moral steči

in kaj bodo rekli staroste

ki čakajo na koncu sezone
umili si bodo brade
zadremali kot po kosilu

nisem kriv
tišina me ne gane
nekdo bo moral začeti
nekdo bo moral steči

*****

Nada Tržan-Herman

JANUS PRIHAJA

Janus je bog - bog prehoda,
vrata njegov so mogočni simbol.
Na tej strani vrat: stari so časi,
na drugi pa upanje, novi oglasi.

Zaškripala stara so vrata svetišča;
veliko krivic naplaval je mir,
človek ni znal pogledati vase,
materialnost Janusu vzbuja prezir.

Obilje poraja mnoge bolezni,
lenoba prepreda možgane,
roboti prevzemajo delo,
vojne igraje porajajo bedo.

Kairos je čas, ki globoko zareže;
Janus pokaže obraza oba:
starec ugaša, pot daje mladcu,
krog sužnjev naivnih se ne konča.

***

ODZVEN ČASA

Tiho padajo z neba strukture majhnosti neskončne;
zdravijo zakrčenost srca, razpirajo človeško nepretočnost.

Vesolje je veliko in neskončno, a tudi majhnost nima meje;
kot struna* je – velika v niču, a odzvanja v vesolju;
te strune sedajo na Zemljo, kjer kraljuje kamen – največ silicij,
na njem pa se razpaslo je življenje – domislica ogljika.

Tiho padajo z neba strukture majhnosti neskončne;
zdravijo zakrčenost srca, razpirajo človeško nepretočnost.

Največji kralj je zdaj nekdo, ki pravi da ima podobo božjo:
vodo je speljal v kanale, naravo pa uredil, da vse bolj umira,
čas ugrábila velika so števila, denar pa služi le se z algoritmi.
Kje le tiči ta tip, ki misli je predal le dvema: ničli, enki?

Tiho padajo z neba strukture majhnosti neskončne;
zdravijo zakrčenost srca, razpirajo človeško nepretočnost.

Nevidna majhnost strun počasi zdravi bolnega človeka.
Vesolje ve, da treba je ustvariti mehko in razpreti kamen -
kamen v možganih, ki ne vidijo lepote, ne dobrote
in se kuhajo v času, ki ga nek človeček je ugrabil zase.

Tiho padajo z neba strukture majhnosti neskončne;
zdravijo zakrčenost srca, razpirajo človeško nepretočnost.

Človeški čas je za umetnost in za skrb za slehernika.
Neskončna majhnost tajna je neskončne velikosti.
Delci ničá iz vesolja človeku kažejo že nove dimenzije,
vabijo, naj plava mirno v času in pusti vse bisere zlohote.

***

*<https://www.delo.si/novice/znanotech/kako-do-koncne-teorije-vsega>

Če standardni model delce predstavlja kot ničdimenzionalne točke, stopi teorija strun korak dlje. Osnovni gradniki vesolja so enodimenzionalni objekti oziroma strune, ki vibrirajo z različnimi frekvencami, od katerih so odvisne njihove lastnosti, ki jih vidimo kot različne delce. Kar poenostavljeno imenujemo teorija (super)strun: M-teorija – ta terja 11 dimenzij. Zagata je, ker v resničnem življenju vidimo le tri dimenzije in eno časovno, domiselno skriva v majhnost.

***

ZELENI RAZVRAT

Zemljo vrtajo vsak dan in vsako noč.
 Trgajo zeleno haljo, vrtajo v drobovje:
 svedrrri, svedrrri, svedrrri ...
 Tone kamna, peska* - za evropija en gram,
 tone v pohlepu zdravje Zemlje - noč in dan.

Molijo sedaj poslovneži za zemlje redke:
 iridij, itrij, skandij,
 lantanij, cerij, prazeodimij,
 prometij, samarij, evropij, gandolinij,
 terbij, neodimij, disprozij, lutecij ...

Pravijo, da smo zeleni s sončno energijo,
 in lahko še več in več se troši energije:
 veselo smuča se - pri tridesetih plusa,
 dotik ekrana daje nam uteho brez vsebine,
 vse na dlani, v srcu pa praznina ...

Njive rodovitne spreminjajo se v kamen,

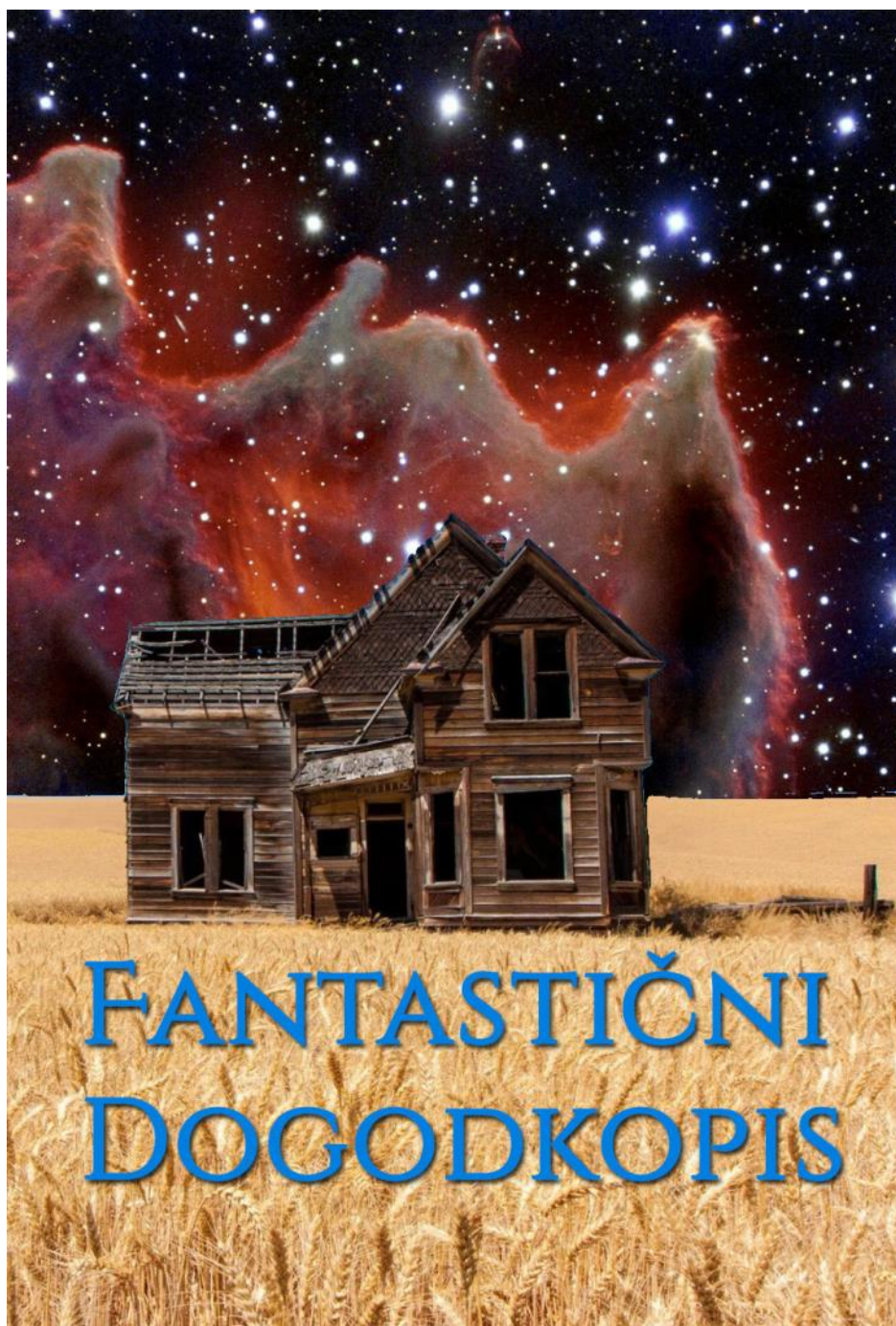
saj sveder vrta, rije v Zemlje nedra,
nihče ne vidi rek, potokov kalnih,
ne sliši žive Zemlje in ne joka bolnih,
ne množic, ki pri polni mizi padajo v brezno.

A kri v brezupu dvigne se, zavre,
v ihti vse podre, ker kri ni voda!

*Čipi, redke zemlje in boj za svetovno hegemonijo

<https://365.rtvsllo.si/podkast/intelekta/175170032>

*****

FANTASTIČNI DOGODKOPIS

Uvod v dogodkovne odmeve

Jesensko-zimski čas je sezona literarnih in obče kulturnih dogodkov. Poletna vročina je prepustila prostor in čas jesenskemu deževju, inverziji, snegu, ki je predvsem čofta in podobnemu ...

Naša fantastična sezona se je začela s Fanfestom 9, da bi prevedrili čas do pomladanske sezone konvencij in festivalov nam ljube fantastike. Fantastični dogodkovnik se nadaljuje s Festivalom stripa v Celju in sočasno izvedenim Istrakonom v Pazinu. Ker se dogodki prekrivajo, a nihče od naše ekipe še ni izumil časovnega stroja, smo se morali porazdeliti.

Andrej (Ivanuša) in Dominik (Lenarčič) sta romala v Pazin, a Bojan (Ekselenski) se je udinjal na Festivalu stripa. Vsak je v svojem odigral aktivno vlogo.

Ravno zaradi prekletstva koledarja Supernova ni doskočila v las Sferakona (smrk, smrk), temveč konvencije Na meji nevidnega.

Celjsko literarno društvo je sicer aktivno ves čas, a dogodki, ki niso povezani s fantazijsko književnostjo, so popisani v Vsesledju, ki letos praznuje 25 let izhajanja. Še tu en poklon ...

*****

FANFESTOVO RAJANJE ZA DEVETIMI GORAMI

16.10.2025 ob 19h: Društvo slovenskih pisateljev

Sodobna fantastika

Glavna tema je bila sodobna fantastika in kratek pogled na literarno fantastiko 20. stoletja. Prof. Živković je poudaril, da sta bila v fantastiki 20. stoletja dva izrazita literarna trenda – magični realizem in znanstvena fantastika. Zdaj, na prvi četrtini 21. stoletja, se oblikuje drugačna vrsta fantastike in naštel nekaj nobelovcev, ki so vsto-

pili na vlak sodobne fantastike. Ta fantastika se še ni oblikovala v literarno gibanje. Za ilustracijo, kaj sodobna fantastika pomeni, je prebral eno od zgodb iz svoje zadnje knjige Štiri smrti in vstajenje Fjodorja Mihajloviča.

Celjski programski paket

17.10.2025 ob 19h: Sprejem tujih gostov festivala

Petek je bil rezerviran za sprejem tujih gostov.

18.10.2025 ob 16h: Knjigarna in antikvariat Antika

Predstavitve Fanfesta in svežih Supernov ter knjižnih novosti

V Celju se je delovno začelo v soboto, 18. 10. ob 16h v Knjigarni in antikvariatu Antika. Bojan Ekselenski je naredil inventuro svežih slovenskih izdaj, predstavil vse tri Supernove letošnjika in razkril, kje vse je bil Fanfest predstavljen.

FANFEST.SI

Predstavitev svežih gostov

V nadaljevanju so se predstavili vsi gostje, ki so se letos prvič udeležili festivala. S svojo predstavitvijo so pokazali, kako je festival raznolik in mednarodno pisan. Sveža imena prihajajo iz Hrvaške, BiH, Srbije in seveda Slovenije. Gre za mešanico mladih in starejših avtoric in avtorjev. Vsak je na kratko predstavil svoje delo in načrte za prihodnost.

Predstavitev prihajajočega fantastičnega sladkorja

Med predstavitvijo prihajajočih del je Domen Mezeg predstavil svojo sago Ilonika in svoje bližnje načrte. Naj vam razkrijemo, da so zelo zanimivi in aktualni.

Predstavitev udeležbe na Euroconu 2025

Bojan Ekselenski je na kratko predstavil slovensko udeležbo na Euroconu 2025. Z Dominikom Lenarčičem sta po dolgih letih vrnila Slovenijo na fantastični zemljevid Evrope. O udeležbi in Euroconu lahko preberete v prejšnji številki Supernove.

18.10.2025 ob 19h: Osrednja prireditev v Celjski kulturnici

Uvod in slavnostni govornik, podžupan MOC, g. Simon Jevšinek

Osrednja prireditev je potekala v Celjski kulturnici. Po glasbenem (Matej Krajnc) in vsebinskemu uvodu (Bojan Ekselenski) je bil slavnostni govornik podžupan Mestne občine Celje, g. Simon Jevšinek, ki je v govoru poudaril pomen festivala za Celje in se dotaknil tudi festivalske teme Zeleno Celje.

Panel Sodobna fantastika

Zoran Živković, Matej Krajnc in Bojan Ekselenski so z nekaj dopolnili ponovili panel o sodobni fantastiki. Profesor Živković je v svojem izredno zgoščenem predavanju izpostavil, da vsa velika imena znanstvene fantastike pripadajo 20. stoletju, dočim se nihče ni spomnil koga pomembnega iz 21. stoletja. Znanstvena fantastika se še vedno piše, izdaja, tudi nekaj kakovostnih del se pojavi, a nihče ne naredi preboja. Eden od vzrokov temu je, da pravzaprav živimo v svetu znanstvene fantastike. Profesor je ilustriral hitrost razvoja in sprememb, saj je bilo 20. stoletje najhitreje razvijajoče se od vseh stoletij. Ravno v tem stoletju je najmočnejše živelo upanje v tehnologijo, ki bo osvobodila človeštvo. V 20. stoletju je bilo več prebojnih novitet kot prej v celi človeški zgodovini.

Predstavitev zbirke Zeleno Celje

Sledila je predstavitev zbirke Zeleno Celje, kjer se je s prisotnimi avtorji pogovarjal Dominik Lenarčič. Vsak je razložil svoje videnje zelenega prehoda in našla se je celo satirična zgodba, kjer je zeleni prehod lahko zeleno pobarvan prehod za pešce.

Svoje zgodbe so predstavili Anto Zirdun, Barbara Ribič Jelen, Majda Arhnauer Subašič, Matic Smerdu in Tihomir Jovanović.

Predstavitev fanfestovega razpisa za Fanfest 10

Bojan Ekselenski je za zaključek dneva predstavil fanfestov razpis za jubilejni Fanfest 10 – Celje in Evropa v svetu magije. Poudaril je, da dobra zgodba ne temelji na klišejski interpretaciji magije kot mahanju s čarobnimi paličicami.

Sledil je družabni večer.

19.10.2025 ob 10:30: Delavnica »Znanost v znanstveni fantastiki« v Celjski kulturnici

V nedeljo, 19. 10. ob 10:30 se je odvila še delavnica »Znanost v znanstveni fantastiki«. Bojan Ekselenski in Zoran Živković sta vsak s svojega zornega kota podala dotik znanosti v prozi in pomen prozne veščine, ki mora imeti prednost pred znanstveno brezhibnostjo. Na ogled je bilo nekaj morebitnih virov, ki lahko služijo kot vir podatkov za znanstveni del znanstvenofantastične proze.

Osnovna rdeča nit delavnice je bila pomembnost prozne umetnosti, ki je pomembnejša od znanstvene natančnosti. V znanstvenofantastični literaturi gre za prozo in ne esej. Zlahka se zgodi, da znanstvena natančnost zaduši prozo, oziroma je avtor nevesč prozne umetnosti. Prof. Živković je izpostavil roman *The Black Cloud* Freda Hoyla, ki je sicer briljanten znanstvenik, a slab prozni umetnik. Na drugi strani je Ursula La Guin, ki je briljantna prozna umetnica, a je v svojem delu *Leva roka teme* (*The Left Hand Of Darkness*) uporabila dve tehnični napravi, ki nimata znanstvenih temeljev, a tudi ni znanstvene utemeljitve, da ti napravi ne bi mogli nekoč v prihodnosti obstajati. Ravno v tem je čar znanstvene fantastike.

Bojan Ekselenski je navedel primer napačne uporabe znanstvenih navedb v uvodnem poglavju (*Mrtva zvezda*) sicer odličnega znanstvenofantastičnega romana *Doba supernove* od uveljavljenega kitajskega avtorja Liu Cixina. V uvodnem poglavju je navajal številke in druge podatke, ki so dokazljivo napačni in nekateri tudi popolnoma nemogoči.

Temeljni napotek delavnice je, da naj avtorji v znanstvenofantastičnem delu ne uporabljajo znanstvenih navedb, ki so zlahka ovrgljive. V izogib temu se je najbolje izogniti navajanju znanstvenih števil in drugih natančnih navedb, saj umetnost proze to omogoča. Znanstvena fantastika je najprej prozna umetnost in šele potem je tu znanost.

ZELENO CELJE

Ankica Biskupović (Hrvaška)
 Anto Zirdun (BiH)
 Barbara Ribić Jelen (Slovenija)
 Krunoslav Mikulan (Hrvaška)
 Majda Arhauer Subasić (Slovenija)
 Matic Smerdu (Slovenija)
 Nenad Kojić (Srbija)
 Tihomir Jovanović (Srbija)

PREOSTALI GOSTJE FANFESTA 9

Anja Brunšek (Slovenija)
 Antea Benzon (Hrvaška)
 Andrej Ivamša (Slovenija)
 Davor Pisacić (Hrvaška)
 Davorka Lampić (Slovenija)
 Domen Mohorić (Slovenija)
 Domen Mezeg (Slovenija)
 Dominik Lenarčić (Slovenija)
 Ivan Sokić (Slovenija)
 Jakob Konda (Slovenija)
 Lenka Krajnc (Slovenija)
 Matej Krajnc (Slovenija)
 Marko Fancović (Hrvaška)
 Matjaž Marinček (Slovenija)
 Mirko Grdinić (Hrvaška)
 Petra Rapaić (Srbija)
 Tamara Lujjak (Srbija)
 Prof. dr. Zoran Zivković
 Bojan Ekselenski (Slovenija)

Celjsko literarno
društvo

Festival fantastijske književnosti
FANFEST 9

Zbirka zgodb
ZELENO CELJE

Andrej Ivanuša

ISTRAKON 2026

Spomen dom Pazin – nastopna vhodna ploščad, kjer so se tudi odvijali dogodki.

in igrajo različne fantazijske namizne igre (Dungeons and Dragons, Pathfinder, Magic, itd.).

Istrakon je manifestacija znanstvene fantastike in fantazije, ki se odvija v Pazinu, v mestecu z okrog 6.000 prebivalci v samem centru polotoka Istre, vse od leta 2000 naprej. Vsako leto se odločijo za drugo temo. Letošnja je bila o mitologiji grških bogov. Udeleženci lahko sodelujemo na izobraževalnih programih in predavanjih s področja književnosti, znanosti, fandom subkulture, filma in drugih zanimivih temah. Ob tem se jim pri organizaciji pridružita društvo Mordele in Zaigrana Koza, ki omogočata igralnice, prodajo knjig, raznih fantazijskih izdelkov, itd. Sobota se je zaključila tudi z veliki koncertom, kjer se je bilo mogoče tudi s plesom preseliti v svet fantazije.

Dominik Lenarčič pred vhodom v Spomen dom.

Bila sva med povabljenimi udeleženci iz območja bivše Jugoslavije. Tako so na srečanje prišli tudi gostje iz Bosne, Srbije in Hrvaške ter midva iz Slovenije. Domačih udeležencev, Istranov, pa je bilo več kakor 500. Prireditve so bile za vse starostne skupine od starosti 7 let naprej. Vse so bile v prostorih Spomen dom Pazin. V objektu je na voljo 6 prostorov, torej dvoran in sejnih sob ter predavalnic. Pred njim pa so še 4 prizorišča (park, plato, stopnišče). Skupaj so pripravili 60 različnih dogodkov, največ v petek popoldan in v soboto ves dan.

Levo: Cepelin pri Sežani

Desno: kočija s konjsko vprego v Pazinu

Pot v Pazin se je začela zjutraj. Zdelo se mi je, da ne bo nič posebnega. A sva doživela dva dogodka, ki sta bila videti, kakor da potujeva skozi čas in ne samo skozi prostor. Pri Sežani sva dohitela in prehitela cepelin. Ko pa sva prispela v Pazin, pa se nama je nasproti pripeljala konjska vprega s parom konj in kočijo.

Okrog poldneva v petek sva prispela v Pazin in se nastanila v hotelu Lovac, ki je nad 150m globokim prepadom, kjer iz kraške jame izvira reka Pazinčica. Potem sva si popoldan izbrala predavanje Korada Korlevića: Mitska biča Istre in predavanje Mirka Karasa: Ogledalce, ogledalce orbitalno moje. Z gostitelji in z gosti iz bivše Jugoslavije smo imeli tudi skupno večerjo. Naslednji dan smo skupaj obiskovali različne dogodke in bili njihovi opazovalci. Bila sva tudi na predavanju Zvonka Liovića: Hibridna stvorenja klasične mitologije in na predavanju Vanje Krajnčević: 50.godina SFERE. Tukaj je bila predstavljena tudi naslednja njihova konvencija SFERAKON, ki bo maja 2026 v Zagrebu. Tudi tu bomo zraven člani CLD. Najbolj pomembno pa je bilo, da sva bila aktivna udeleženca delavnice kjer so predstavili letošnjo knjigo, zbirko zgodb o grških bogovih in Pazinu. V knjigi je tudi zgodba Bojana Ekselenskega.

Na kavi in pijači z Julesom Vernom.

V nedeljo smo se dobili s prijatelji iz bivše Jugoslavije na kavi. Z nami je bil tudi Jules Verne. Verne je pomemben za Pazin, saj je opis prepada in Pazinčice tudi v enem od njegovih romanov. Dopisoval se je s takratnim županom Pazina in ga povprašal po tej geološki posebnosti. Njegov opis je uporabil v knjigi. Mi pa smo se dogovarjali o bodočih aktivnostih. Nato smo se razšli in odpravila sva se domov.

Vsekakor je ISTRAKON zelo velika in pomembna manifestacija na področju fantazije.

Zbere veliko ljubiteljev in vedno se izvede izdaja zbirke zgodb, vsako leto je tema druga. Ob tem se srečamo vsi iz prostora bivše Jugoslavije in se dogovarjamo o raznih aktivnostih. Tako smo letošnje udeležence povabili na obisk srečanja FANFEST CELJE 2026, ki bo jeseni. Naj bodo tudi grški bogovi z nami v sreči, zdravju in veselju.

MED 17. IN 19. APRILOM 2026 STE VSI LJUBITELJI/LJUBITELJICE COMICART-A IN FANTASYJA, VLJUDNO VABLJENI NA CELJECOMICFEST. OBISKOVALCI BOSTE DELEŽNI BOGATEGA PROGRAMA, KI VSEBUJE: GOSTOVANJE POZNANIH DOMAČIH IN TUJIH RISARJEV STRIPA, PREDSTAVITVE AKTUALNIH STRIPOVSKIH DEL IN OBLETNIC ZNANIH STRIPOVSKIH IKON, PISANA IZBIRA STARIH & NOVIH STRIPOV, STRIPART DELAVNICE & FANTASYART V ŽIVO, BARVANJE 3D FIGURIC, D&D IGRE VLOG, NAMIZNE IGRE, WARGAMES, COSPLAY & PRAVLJIČNA INDIANSKA VAS, POSILIKAVE OBRAZOV, KARIKATURE... IN ŠE IN ŠE IN ŠE...

Bojan Ekselenski

3. CELJE COMIC FEST

Celjsko literarno društvo je namočilo prste tudi v marmelado stripa, oziroma grafičnega romana. V Celju imamo že nekaj let Celje Comic Fest, znameniti CCM, ki se odvija v Mladinskem centru Celje (MCC). Program je bil izredno raznolik in na stojnicah se je predstavljalo ogromno ponudnikov izdelkov, povezanih s stripi.

Posebej so zaželeni okusi nostalgije, saj je stripovska publika precej sivolasa.

10.00 Otvoritev festa

10.15 - 14.00 Predstavitve novih otroških stripov ter risarske

delavnice z Izarjem Lunačkom, Simonom Sando, Denisom Polancem in Matejem de Ceccom

14.00 - 14.45 Pogovor z Iztokom Sitarjem na temo: 60 let Tednika Zvitorepec

14.45 - 15.15 Intervju z Nino Terbuc/Ternina

15.15 - 16.00 Okrogla miza na temo: Druge pomembne obletnice kulturnih stripovskih ikon z Iztokom Sitarjem in gosti

16.00 - 17.00 Predstavitve dela HR striparja Marka Dješke in stripa Tupko v 21.stoletju s strani Veljka Krulčiča

17.00 - 18.00 Okrogla miza na temo: Od nacionalnega dneva stripa do nacionalnega dneva branja z Žigo Valetičem in gosti

18.00 - 19.00 Predstavitve Srečkonstripa Založbe Škratelj

To je okvirni izobraževalno poučni del petkovega dogajanja v dvorani MCC-ja. V notranjih prostorih centra boste našli tudi vse napovedane razstave. Drugi, zabavni del bo vzporedno potekal na dvorišču in zadaj centra in bo zajemal družabne igre, otroški boljši in splošni stripovski sejem ter celodnevni otroški in odrasli cosplay s tematiko Ameriški divji zahod (Wild wild West) Zadaj centra vas bo zabavala ekipa nabritih Indijancev(pazite na svoj skalp,hahaha)

SOBOTA, 18.4.

10.00 - 10.45 Damir Globočnik o Satiričnem listu Osa

11.00 - 11.45 Vojko Volavšek o 20-i obletnici Strip Bumeranga in svojem novem romanu Sveti trikotnik

11.45 - 12.30 Country Line Dance na odru v dvorani MCC

12.30 - 13.15 Bojan Ekselenski o slovenski fantazijski literaturi

13.15 - 14.00 Iztok Sitar o Dnevu,ko je strip postal umetnost

14.00 - 15.15 Cosplay nastop in intervju z Vinny-em,tekmovanje in še intervju z ilustratorko Lolalosttrinkets

15.15 - 16.00 Matjaž Bertonec o svojih novejših stripih

16.00 - 17.00 Pia Nikolič : strip in film kot pankrta umetnosti-razlike in podobnosti

17.00 - 17.00 Zoran Smiljanič o sebi: AVTOPSIHOANALIZA STRIPOV Zorana Smiljaniča
Vzporedno se na dvorišču MCC-ja odvijajo naslednje dejavnosti:

-otroški boljši in splošni stripovski bazar

-Družabne igre in Memory

-Bayblade demonstracija igre in tekmovanje ob 15.00

-Magic the Gathering festivalski turnir ob 10.00

-Vožnja simulacijskih avtomobilčkov in daljinsko vodenje modelčkov

-Indijanci in kavboji cosplay

-Predstavitve športne discipline Podiranje rok(Armwrestling) in priložnostni turnir

-Cosplay piknik

-Kami kotiček cel dan (Risanje in tekmovanje v risanju v anime stilu manga junakov in junakinj
NEDELJA, 19.4. (OD 11.00 DO 16.00)

-Indijanski in kavbojski cosplay

-otroški bovšjak in splošni stripovski bazar

Seveda tudi mlajša generacija ni izostala, saj je bilo za mlajše in starejše otroke oho različnih stripov in spremljajočih izdelkov. Tudi vsem, ki niso več v šolskih klopih, se je zarisal nasmešek ob pogledu na starinske Politikine Zabavnike (še pomnite tovariši?), Miki Miško in pisano paletu sorodnih stripov.

Obregnili smo se ob bizarnost, da Zajček Dolgouhček in Tom in Jerry ne izhajata več, ker naj bi bila nasilna. To, kar nam servirajo drugi mediji, pa so sami izlivi nežnosti ...

Pri nas se znamenite franšize iz ZDA niso najbolj prijele, saj so pri nas novejšega datuma, smo pa zato imeli radi Alan Forda, Stripoteko, Zagorja, Komandanta Marka in podobno. Skratka, tudi v času Jugoslavije nismo stradali. Obilno so nas pitali s kakovostno stripovsko hrano.

Sodobni strip je seveda raznolik in domači avtorji so predstavili nekaj svojih del, tudi stroka jim sledi, kar je odlično za razvoj stripovske umetnosti.

Ja, strip je umetnost, rekel bi ilustrirana književnost. Zagotovo ni ves stripovski svet zgolj šund, kot tudi ni vsa književnost šundasta.

Velik del stripa pa je povezan s fantazijo in fantazijsko književnostjo, čeprav se najde precej stripov, ki ciljajo na izobraževalno noto. Tako smo si lahko ogledali strip o Srečku Kosovelu.

Imamo tudi strip Peter Klepec, Pa Veronika Deseniška in še veliko tega, kar se napaja iz slovenske zgodovine in književnosti.

V okviru festivala je Bojan Ekselenski, kot predstavnik CLD, pripravil stojnico, kamor je položil Supernovo in Fanfestovo brošuro.

Sodeloval je v petkovem in sobotnem programu:

- ⇒ Petek: Okrogla miza na temo: Od nacionalnega dneva stripa do nacionalnega dneva branja z Žigo Valetičem in gosti.
- ⇒ Sobota: Bojan Ekselenski o slovenski fantazijski literaturi.

Okrogla miza v ravni vrsti

Na okrogli mizi so ugotovili, da je strmo padanje slovenske mladine v različnih vidikih pismenosti in znanja posledica šolskega sistema, ki je fosil iz 19. stoletja in bralni seznam je silno monoton in prezahteven za posamezne starostne skupine. Bojana Ekselenski bi lahko povzeli:

"Šolski sistem je storil vse, da bi otroci zasovražili branje, zlasti slovenskih avtorjev."

Vse manj je kakovostnih bralcev (to je tistih, ki preberejo 10+ knjig na leto) in ustrezne institucije so pred nezavidljivo nalogo - potegniti voz nazadovanja šolskega sistema in s tem povezane bralne kulture iz blata, kamor tone zadnja leta.

Sobotna predstavitev v več (Eurocon, slovenska fantastika, ...)

V sobotni predstavitvi je Bojan Ekselenski predstavil ESFS, Eurokon in slovenske nominacije za evropske nagrade na področju znanstvene fantastike (fantazije).

Nekaj je povedal še o čudnostih slovenske scene in predal besedo gostu festivala, Tomislavu Takacu, ki je nekaj povedal o sodelovanju.

Naše društvo se bo aktivneje vključilo v stripovsko sceno tudi z objavami v Supernovi.

Že v tej številki je strip za pokušino znanega srbskega avtorja Tomislava Takaca iz Subotice.

Omeniti moram še cosplay in posebej zabavno verzijo - indijansko-kavbojski

cosplay. Ja, imeli smo čisto pravi indijanski tabor s čisto pravimi Indijanci ...

Vse skupaj je organizirala Striparna Oblaček, katere gonilna sila je Boštjan Večko.

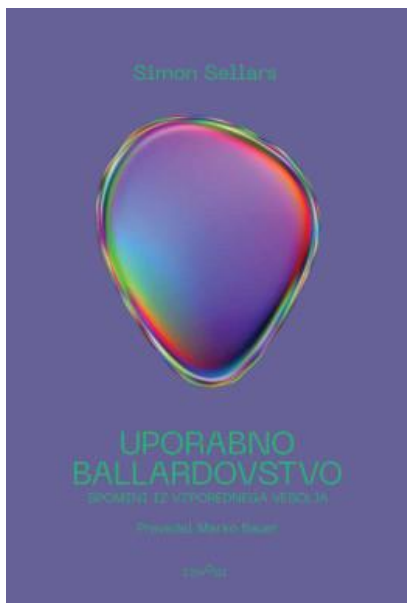
* * * * *

Dominik Lenarčič

Moje bedno kiberpunk življenje z Ballardom

Simon Sellars: Uporabno ballardovstvo – Spomini iz vzporednega vesolja

Za Sellarsovo knjigo se zdi, da naslova predstavljata dve različni knjigi: »Uporabno ballardovstvo« zveni kot naslov učbenika za sociologe oz. komparativiste, »Spomini iz vzporednega vesolja« pa je klasičen naslov za avtobiografijo. Resnica ni daleč od vtisa – *Uporabno ballardovstvo* se bere kot življenjepis, ki ga občasno prekinejo literarno-teoretični vložki o literarnem opusu kulturnega angleškega pisca J. G. Ballarda.

Bralec bo ob branju takoj ugotovil, da gre bolj za fiktivno-resnično biografijo, kot pa za delo literarne teorije. Pripovedovalec (iz nekaterih indicev lahko sklepamo, da gre za avtorja in torej avto-biografijo) prikazuje svojo življenjsko zgodbo, obarvano z dolgočasjem, drogami in fascinacijo nad/strahom pred današnjim teh-

nološkim svetom, pri čemer se stalno navezuje na izbrane Ballardove romane in kratke zgodbe, ki so oblikovali (avtor bi morda prej rekel »porušili«) njegovo življenje – *Trk*, zgodbe iz zbirke *The Atrocity Exhibition*, *Imperij sonca* itn.

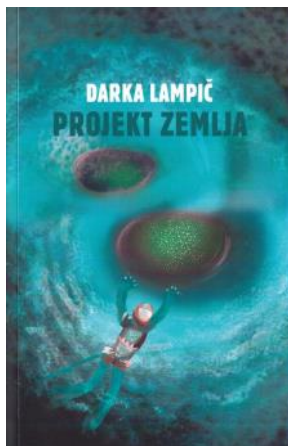
V knjigi se skriva zanimiva ideja: analiza Ballardovih del skozi prizmo osebnega življenjskega potovanja. Posebno intrigantna sta se mi recimo zdela razmisleka o jetlagu oz. o občutku dezorientiranosti ob potovanju po časovnih conah in o mikronacijah. Ta ideja žal potone zaradi pripovedovalca/subjekta biografije. Na eni strani zato, ker pripovedovalec sam – sfaliran doktorski študent z nasilnimi tendencami in brez usmeritve v življenju – ni dovolj zanimiv, da bi bilo o njem vredno brati. Na drugi strani pa zato, ker njegova cmerava godrnjanja nenehno izpodrivajo prej omenjene razmisleke – zadnja tretjina knjige je neskončen niz halucinatornih travmiranj, ki nimajo več nobene veze z Ballardom. Kdor je knjigo vzel v roke v pričakovanju, da bo izvedel malo več o tem lucidno-shizofrenem avtorju ZF ali pa vsaj dobil nek nov pogled na njegova dela, bo Sellarsovo delo na tej točki odložil. Jaz sem ga. Da bi moral vztrajati, me niso prepričale niti presenetljivo pogoste omembe Slovenije in Slovencev v njem.

Če te torej zanima Ballard, vzemi raje v roke eno od njegovih knjig.

Založba:	Sophia
Zbirka	Izhodi
Leto izdaje	2022
Cena	25 €

*****

Save the planet

Darka Lampič: Projekt Zemlja

Darka Lampič izhaja iz sfere, v kateri so delovali oz. še vedno delujejo Tatjana Plevnik in njeni številni mentoriranci na področju kratke zgodbe. Avtorji in avtorice, ki so se kalili oz. kalile na Tatjaninih delavnicah kreativnega pisanja, se odlikujejo po kreativnosti in umetniškem izrazu – vzemi kdaj v roke zbirke Nataše Skušek ali Tanje Špes. Izid prvenca še ene od diplomantov Tatjaninega programa zato že v osnovi vzbuja zanimanje.

Zgodbe v *Projektu Zemlja* so družbeno-ozaveščene zgodbe,

spisane v žanru spekulativne fikcije (predvsem znanstvene fantastike), s poudarkom na vplivu človeka na planet ter odnosom med človekom in naravo/kozmosom. Opazna je kreativnost: Lampičeva izkoristi cel nabor ZF motivov, najsi so to obiski vesoljcev (Skok na kozarček rešil Zemljo, Zemlja v plenicah), potovanje po črvinah (Vrnitev domov), potovanje po času (Nazaj v preteklost, Nova priložnost), konec sveta (Pripovedovalec, Čas za nov začetek), roboti (Vsi moji) in še in še bi se našlo. Zelo opazna je tudi angažiranost: poleg ZF motivov rdečo nit med zgodbami predstavlja žuganje homo sapiensu, skoraj vsaka zgodba opozarja na pogubne posledice človekove nadutosti. Sporočilo je vsekakor pomembno, a ponovi se prevečkrat in s premalo variacij, rezultat česar je vtis moraliziranja. Potrebni bi bilo več zgodb, kakršna je uvodna (Skok na kozarček rešil Zemljo), kjer humor in ironija (Zemlja je rešena, ker so vesoljci čisto slučajno pristali v pravi gostilni) raztapljata pretirano moralistično držo. Poleg tega moram opozoriti na nedodelanost nekaterih zgodb – med njimi je npr. Iluzionist, kjer zaplet (pripovedovalčeva iluzija se začne razkrajati) predstavlja tudi predčasni konec zgodbe.

Bralcu pred potapljanjem v svetove Darke Lampič svetujem, da si pred branjem obnovi zalogo tablet za odpornost proti obsojajočo prozi. K sreči so posamezni grižljaji dovolj majhni (beri: zgodbe so dovolj kratke), da mu je pred naslednjim branjem ne bo potrebno takoj obnoviti.

Založba:	Kulturni center Maribor
Zbirka	Sprejeto
Leto izdaje	2024
Cena	24 €

*****

Sodobni fantazijski Mali princ

Urban Klančnik: Kam si odšel, moj svet

Mali princ, če bi ga napisal pisec sodobne fantazije.

Takole bi v eni povedi opisal *Kam si odšel, moj svet*, nov roman Urbana Klančnika, sicer slovenskega novinarja in urednika, ki pa je tudi pisec fantazije (<https://urbanklančnik.com/>). Zgoraj natisnjena poved bralcu sporoči dvoje: da gre za didaktično povest in da gre za žanrsko povest. Začnimo z žanrom: delo spada v žanr post-

apokaliptične fikcije z nekaterimi elementi fantazije. Deklica Anja se po nevihti znajde sama v svoji hiši. Njena družina je izginila neznano kam, zunaj pa mrgoli »bolnih« – ljudi, ki jih je prizadela neznana bolezen. Ker pogrēša svojega bratca, se odpravi ven in na poti sreča kopico ekscentričnih likov s čudnimi imeni, med njimi ostarelega in črnogledega Pulusa, ki postane njen zaščitnik.

Vsak od teh likov (po njih so poimenovana poglavja) je posebitev enega od aspektov značaja sodobnega človeka, tako tistih hvalevrednih (ljubezen, občutek dolžnosti, umetniško ustvarjanje idr.), kot tistih manj hvalevrednih (častihlepje, predsodki, požrešnost ipd.). Srečanja med Anjo/Pulusom in temi liki so prilike, ki bralcu podobno kot v *Malem princu* prikazujejo absurdnost človeškega vedenja, imajo pa tudi obrise filozofskih dialogov, saj je ob vsakem srečanju prisoten pogovor med liki o človeškem stanju. V tem leži didaktičnost povesti.

A vrtno se spet k žanru, saj je ta pomembnejši, kot se sprva zdi. Bralec se bo na začetku morda čudil nad uporabo prozaičnih imen, kot je Anja na eni strani in uporabi neobičajnih fantazijskih imen, kot so Pulus, Lespuv idr. na drugi strani. Morda ga bo zmotila tudi karikiranost prej omenjenih likov, ki kot da spadajo bolj v pravljico kot pa v roman. Take misli so se porajale meni, ko sem bral. Potem pa sem prišel do preobrata, ki je tako kot vsak dober preobrat v zgodbi pojasnil vse »čudnosti« romana in me prisilil, da nanj pogledam z drugega gledišča. Za voljo tebe, bralca, ne bom razkril podrobnosti tega preobrata. Edini namig, ki ga bom dal, je ta, da je prej omenjena »posebitev« bolj dobesedna, kot se zdi na prvi pogled.

Prijetno presenečenje: *Kam si odšel, moj svet* je Mali princ, ki ga je napisal dober pisec sodobne fantazije.

Založba:	Analekta
Zbirka	
Leto izdaje	2026
Cena	19,90 €

*****

prof. dr. Aksinja Kermauner

Kara Red

Roman Kara Red prinaša v slovenski prostor mladinske znanstvene fantastike napeto in idejno bogato zgodbo, ki prepričljivo združuje elemente distopije, pravljice in psihološkega trilerja. Avtor izhaja iz arhetipskega motiva Rdeče kapice, ki ga postavi v sodoben, tehnološko zaznamovan svet nadzora, strahu in skritih resnic.

Ena ključnih kvalitet romana je njegova premišljena zasnova sveta. Siva cona ni zgolj prizorišče dogajanja, temveč prostor, ki deluje kot samostojen lik – nepredvidljiv, nevaren in poln skrivnosti. Motiv spominske kapsule ter lik Volka kot biotehnološkega lovca učinkovito odpirata vprašanja manipulacije, nadzora in odgovornosti za resnico.

V ospredju zgodbe je Kara, mlada junakinja, ki skozi nevarno pot postopoma dozoreva in prevzema odgovornost za svoje odločitve. Njena zgodba nagovarja predvsem mlajše bralce, saj prepričljivo odpira teme odraščanja, zaupanja in iskanja lastne identitete v svetu, kjer jasnih odgovorov ni.

Roman odlikuje tudi atmosferičen slog, ki v najboljših trenutkih ustvari občutek napetosti in skrivnostnosti ter bralca pritegne v razplasteno dogajanje. Dinamična pripoved in nabor likov omogočata bralsko izkušnjo, ki jo lahko vsak bralec razume na svoj način.

Kara Red bo še posebej pritegnila bralce, ki uživajo v napetih zgodbah o preživetju, skrivnostih in notranjih preizkušnjah, hkrati pa ponuja tudi razmislek o sodobnih družbenih vprašanjih.

Roman predstavlja dobrodošel prispevek k sodobni slovenski mladinski fantastiki ter potrjuje avtorjevo sposobnost ustvarjanja svetov, ki nagovarjajo tako mlajše kot odrasle bralce.

Zgodba o Kari Red je zasnovana kot trilogija. Redosled: 1. Gozd, 2. Kraljevina in 3. Kolonije. Knjiga je dostopna v knjižnicah, knjigarnah in na spletnih straneh Založbe Primus, Mladinske založbe in DZS. Roman se v angleškem prevodu nahaja na Amazonu ter drugih spletnih portalih. Kara Red je tudi na priporočenem seznamu Društva Bralna značka Slovenije.

Založba:	Društvo ABV
Zbirka	
Leto izdaje	2026
Cena	19,90 €

Jakob Konda: Skrivnost Srži 3: Kri zlatoroga

Jakob Konda je zaključil zanimivo trilogijo Skrivnost srži in zagotovo bomo na Fanfestu 10 izvedeli kaj več ...

Najprej kratek opis, kot ga najdete na spletni strani prodajalca (Emka):

Polovico stoletja po usodni bitki, v kateri je padla magija, je svet domala pozabil one, ki so jo bili. Rdeči čarodeji, ponosni Gorjani, veličastni zlatorogi in z njimi številna čudežna bitja Sončne dežele zdaj obstajajo zgolj v zbledelih legendah in zaprašenih pravljicah.

Brez Srži – magije, ki jim je nekdaj dajala smisel – se je človeštvo zateklo k divji gonji po bogastvu in moči, v kateri ni prostora za sočutje in dobroto, kaj šele za stare pripovedke. Le en mož še hrani resnico in čuva upanje na lepše dni.

Ganej v samoti svojega gorskega zatočišča čaka trenutek, ko se bo zapah odprl in se bo čarovnija vrnila v svet. Razpet med hrepenenjem in dolžnostjo iz dneva v dan tone globlje v obup, dokler ga nepričakovani obisk ne pahne naproti nemogoči preizkušnji, ki bo zacelila ranjeni obstoj ali pa ga dokončno pogubila.

Založba:

Primus

Zbirka

Projekt Avtorji

Leto izdaje

2026

Cena

24 €

Splošni razpis za Supernovo

Revija izhaja dvakrat letno, spomladi in jeseni. Revija živi od prispevkov, zlasti zgodb in pesmi. Sprejemamo tudi eseje in recenzije knjig s področja spekulativne fikcije.

Sprejemamo samo prispevke v elektronski obliki. Samo tipkopisov ne moremo sprejeti in bodo zavrnjeni.

ZAVRNJENA BODO BESEDILA SLOVENSКИH AVTORIC/-JEV, KI SO NAPISANA V TUJEM JEZIKU.

Datumi:

- ⇒ **1. februar** za spomladansko številko (izide v času pomladnih konvencij)
- ⇒ **15. julij** za jesensko številko (izide pred Fanfestom)

Naslovi za pošiljanje

E-mail:

- ⇒ celjsko.literarno@outlook.com
- ⇒ bojan.ekselenski@gmail.com (urednik)

Uredništvo:

Celjsko literarno društvo
Gledališki trg 4
3000 Celje

Želimo si sledečega:

- ⇒ Kratka zgodba: do **7500 besed (45.000 znakov s presledki)**, za daljše zgodbe se bomo odločili glede na prostorske možnosti, po potrebi bomo avtorje prosili, da zgodbo skrajšajo na zahtevan obseg
- ⇒ Esej: do **7500 besed**,
- ⇒ Recenzija: do **3500 besed**,
- ⇒ Poezija: skupaj do **300 vrstic, pesem do 150 vrstic**.

Prva stran se ne šteje v obseg besedila, na njej **morajo biti sledeči podatki:**

- ⇒ Naslov dela
- ⇒ Ime in priimek,
- ⇒ Veljaven poštni naslov, kamor pošljemo avtorske izvode
- ⇒ Veljaven elektronski naslov za komunikacijo

Razpis za Vsesledje

Revija Vsesledje je splošna revija za kulturo in literaturo. Izhaja 1x letno, praviloma oktobra, ko je predstavitev, ki je ena od osrednjih prireditev Celjskega literarnega društva.

Odgovorni urednik revije je dr. Zoran Pevec.

V reviji objavljamo:

- ⇒ poezijo (zaželeno je nekaj pesmi, da ima urednik določen izbor), prozo (kratke zgodbe), esejistiko, recenzije, dramatiko (kratka dramska besedila)

Pomembno o pripravi besedila za objavo:

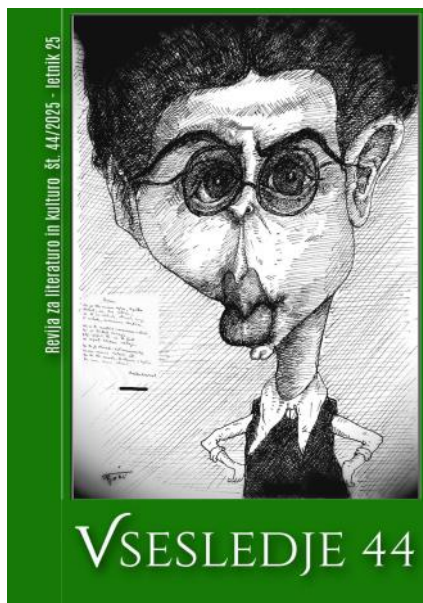
- ⇒ **Besedila morajo biti v elektronski obliki** (wordov format) poslana po elektronski pošti kot priloga, seveda s priloženimi podatki o avtorju(-ici).
- ⇒ Rok za pošiljanje za tekoče leto je **1. junij**. Prispevki, ki prispejo kasneje, se objavijo samo po dogovoru z urednikom, oziroma v naslednji številki.

Poseben del revije je **Mlado Vsesledje** za šolajočo mladino.

Pošiljanje prispevkov:

- ⇒ celjsko.literarno@outlook.com (društvo)
- ⇒ zoran.pevec@gmail.com (odgovorni urednik)

Obiščite tudi spletno stran <http://cld.si> in <http://cld.si/Vsesledje.html>

Fanfestov razpis 2026

Znova ponavljam, kar smo zapisali že oktobra 2024:

»Mogoče mislite, da je do naslednjega Fanfesta še neskončno veliko časa, a verjemite mi, čas se je že včeraj iztekkel. Vedno je tako. Kako to vem? Iz lastnih izkušenj. Ogromno razpisov mi je spolzelo skozi tipkovnico, ker sem mislil, da imam dovolj časa za pripravo konkurenčnega literarnega dela.«

Tokrat smo v jesenskem času letnik 2025!

Torej - najprej k tematiki.

Celje in Evropa v svetu magije. Se vam zdi klišejsko? Mislite, da je preprosto?

Odvisno, kako se temu posvetite. Magija je marsikaj, tudi klišejsko mahanje s čarobnimi paličicami, metanje latinsko zvenečih urokov in podobno, s čimer nas razvaja Harry Potter in sorodna literarna družčina. Lahko pa je magija tudi temelj znanosti v nekem drugem času in prostoru. Možnost jer tudi mešanja znanosti in duhovnoduševnih moči. Svet okultizma, duhovnosti, mitologije ali mistike je bogata zakladnica idej ...

Kaj želimo pod tem naslovom?

1. Naj ne bo v naslovu vaše zgodbe Magija v .. ali celo .. v svetu magije, ker je naslov literarnega dela po naslovu ali delu naslova razpisa skrajno neizvirno.
2. Ideja razpisa je aplicirati magijo na različne načine, a pri tem se poskusite izogniti klišejem, ki jim sledijo tisoči naslovi mladinske fantazije, ki se dogajajo v takšnem ali drugačnem svetu z magijo.
3. Je magija samo imenovanje nerazumljene tehnologije?
4. Spišite prozno ali pesniško delo, oboje lahko tudi zmiksate.
5. Obseg naj bo do 7500 besed (kar znese 45.000 znakov s presledki).
6. Uporabite običajni nabor pisav, najraje pa vidimo, da besedila ne okrašujete. Dober avtor je običajno slab oblikovalec.
7. K besedilu priložite kontaktne podatke
8. Sprejemamo samo digitalne izdelke (ne pošiljajte na roko napisanega)
9. E-naslov: bojan.ekseleniski@gmail.com

**CELOVIT KONTAKTNIK SUPERNOVE IN VSEGA Z NJO
POVEZANEGA:**

UREDNIK—BOJAN EKSELENSKI:

Bojan.Ekselenski@gmail.com

POMOČNIK UREDNIKA—DOMINIK LENARČIČ:

dominik.lenarcic@gmail.com

SPLETNA STRAN:

 <http://supernova-magazin.eu>

 <http://fanfest.si>

 <http://cld.si>

Antikv
knjigarna in antikvariat

**Glasbena
šola Celje**

110 let

JAVNEGA GLASBENEGA
ŠOLSTVA V CELJU

Eurocon special 2 - Year XI

ISSN 2464-0387

SUPERNOVA

Speculative Fiction Magazine

Science fiction - Fantasy - Horror

A NEW HOPE

FOR

SLOVENIAN FANTASY